IOAN CRĂCIUN

NOI AM FOST ZEII ZILEI

Povestea unui fost ofiţer de Securitate, ajuns victima aparatului pe care l-a slujit

Ediţia a II-a completă

Editura EUBEEA, 2000

Prefaţă la ediţia a II-a

Cât adevăr emană existenţa unui om cuprinsă între două coperţi de carte? Câtă minciună şi câtă disperare? Cât, este, în realitate, suferinţă şi cât mistificare? Şi ce te faci atunci când, la un pas de fericire, constaţi că totul se năruie şi te prăbuşeşti de pe soclu, în noroi? Că în loc de a primi certificat de zeu, ţi se aruncă în faţă un statut de paria?

Victor Mitran a trăit, în scurta sa carieră de ofiţer de securitate, între extaz şi agonie.

Pe mine, de atunci de când l-am cunoscut – prin toamna lui "91, m-a impresionat profund drama acestui om. Mai puţin latura de spectaculos din cariera sa. Nu am avut şi nu am vreun sentiment agreabil pentru ceea ce a însemnat aparatul de Securitate. De aceea, în loc să continui cu volumul al II-lea, aşa cum promisesem la finalul primului, am preferat să reiau şi să completez tot materialul în volumul de faţă, extinzând paralela dintre instituţia Securităţii deceniului al optulea și aceea din deceniile al cincilea şi al şaselea. Din acelaşi motiv fac referiri la evenimente pe care le-am trăit direct sau indirect eu însumi în deceniile al optulea şi al noulea. De aceea am venit cu unele documente până la zi, pentru că nu e de neglijat prelungirea unor mentalităţi – recte ale unor politicieni – cea mai gravă fiind ciopârţirea celebrei legi „Ticu Dumitrescu", al cărei conţinut se află în Anexe.

Dar am încercat să pun accentul în acest volum pe traiectul lui Victor Mitran. Un om este un univers complex, indiferent de profesie sau ce convingeri are.

În toţi aceşti ani s-au spus fel de fel de lucruri despre el.

Cred însă că puţini dintre cei care i-au urmărit drumul – adesea mediatizat – s-au întrebat câte alte cazuri, atât de spectaculoase există în istoria pro şi postdecembristă a fostei Securităţi? Câţi ofiţeri din aparat au avut curajul ori nebunia să facă jocul pe care l-a făcut Mitran? Mai mult. Câţi din aceştia – dacă, repet, au existat, au urmărit cu înverşunare să intre şi să reintre în lumea din care au fost goniţi?

Cred că şi acum, în anul 2000, Mitran refuză să accepte că nu mai există pentru el cale de întoarcere ACOLO.

Chiar şi un novice şi-ar da seama că, pentru serviciile secrete româneşti, dar şi pentru cele străine, Mitran nu mai prezintă niciun interes. Visul lui de a fi un celebru agent dublu a rămas doar un vis. Dar înverşunarea lui, în a dovedi că nu este terminat ca ofiţer de profil, este impresionantă, măcar pentru un ziarist şi cred, şi pentru tine, cititorule.

La sfârşitul aceste cărşi, ne vom despărţi de Victor Mitran. Doar Dumnezeu ştie dacă va izbândi în demersurile sale. Şi dacă nu va reuşi, va avea mereu unde să se întoarcă şi să-şi reîncarce bateriile: la Vera şi la Edi.

Adică la familia sa.

Cu bine, Victor!

PROLOG

Când l-am cunoscut pe Victor Mitran şi i-am ascultat povestea vieţii, am gândit, iniţial, să scriu o carte care urma să surprindă latura de spectaculos a perioadei cât a activat în aparatul de Securitate. Tentaţia era direct proporţională cu gradul de ocultare în care ni se înfăţişase nouă, muritorilor de rând, acest aparat.

Până în 1989, doar gândul că ai putea avea de-a face cu această instituţie crea fiori şi teroriza marea parte a populaţiei.

Personal, nu avusesem niciun contact direct cu Securitatea Statului şi nici nu avusesem „onoarea” să cunosc vreun reprezentat al acesteia. Doar că – şi asta am aflat-o mai târziu –, numele meu şi cele afirmate de mine în varii ocazii au fost vehiculate în timpul unei anchete, desfăşurate, cred, în 1992. Ce

se întâmplase?

Un grup de literaţi timişoreni avuseseră, iniţiativa infiinţării unei publicaţii, al cărei titlu urma să fie „Libertatea”. printre ei se aflau Nicolae Stoia , Gheorghe Pruncuţ, Teodor

Nicu Stoia, astăzi cadru universitar în Germania, un erudit, a fost extrem de marcat de ancheta aceea. L-am cunoscut prin 1976 şi, cu timpul, am ajuns foarte buni prieteni. Era muzeograf şi student la Filologie. Aveam, aşadar, ce discuta, ore în şir.

Eu am lipsit, apoi, doi ani. În 1983, când am revenit în Timişoara, printre primii prieteni pe care i-am sunat, a fost Nicu Stoia. L-am întâlnit, într-o după-amiază mohorâtă de noiembrie, în faţa Bisericii Piariştilor, cum este cunoscută de timişoreni. Numai că Nicu era atât de schimbat, încât am avut un şoc. Îi dispăruse acea volubilitate, privirile îi erau speriate. Efuziunii mele i-a răspuns cu răceală, în vreme ce ochii iscodea în jur,

Purice şi un oarecare Traian Pascu, devenit după 1990 un fel de leader sindical şi apoi arestat. Aceştia se întâlneau la Cătălin Isman, unde îşi citeau propriile creaţii, discutau pe teme culturale şi, din discuţii a rezultat probabil ideea înfiinţării „Libertăţii”. Cineva „a turnat" şi a început ancheta. În timpul cercetărilor, Traian Pascu, pe care eu nu îl cunoscusem, – întrebat, fireşte dacă existaseră şi alţi „dizidenţi”, a pronunţat numele Crăciun, spunând că, prin 1979, la o masă pe terasa unui restaurant timişorean, eu aş fi persiflat activitatea ştiinţifică a Elenei Ceauşescu, numind-o în gura mare CODOI.

Cert este însă că nu am fost deranjat niciodată de vreun *zeu al zilei,* şi nici n-am avut curiozitatea, în anii aceştia din urmă, să văd ce conţine dosarul meu.

Dar să revenim la Mitran: transcriind casetele înregistrate, mi-am dat seama că, dincolo de elementele de senzaţional, de nume care odinioară ne produceau în suflete spaimă şi teroare – prezente în acest volum în cantitate deloc neglijabilă –, dincolo, deci, de toate acestea, viaţa acestui – de-acum – personaj este extrem de convulsionată, extrem de complexă, un amestec de eşecuri şi – mai puţin – de izbânzi – este, la urma urmelor,

destinul unui om devenit victimă nu doar a sistemului, ci şi a propriilor sale imagini eronate despre sistemul comunist.

încercând să descopere o ameninţare ascunsă. I-am spus că auzisem de anchetă şi i-am cerut detalii. Mi-a răspuns că ar fi bine să nu ne mai vedem...

A fost o întâlnire tristă, ca şi acea zi posomorâtă de noiembrie.

Capitolul I
EXTERMINÂND POPORUL, ÎI APĂRĂM CUCERIRILE REVOLUŢIONARE !

Anul 1948 înseamnă în istoria României încheierea unui ciclu, şi anume acela al suprimării tuturor elementelor care constituie fundamentul unui stat de drept şi instaurarea regimului totalitar; din punctul de vedere care ne interesează, până atunci fuseseră desfiinţate Poliţia, Jandarmeria şi Siguranţa, locul lor fiind luat de Miliţie şi, mai apoi, de Securitate, ambele după model sovietic şi ambele cu scopul declarat „de a apăra cuceririle revoluţionare ale poporului, de a contracara acţiunile serviciilor străine, de spionaj ale imperialismului occidental".

În numele construirii noii societăţi – comunismul* – şi al creării omului nou, au fost exterminaţi zeci de mii de români, începând cu liderii partidelor istorice şi terminând cu ţăranii care s-au opus cu înverşunare procesului colectivizării forţate. N-au scăpat de teroare capi ai bisericii, oameni de ştiinţă, cărturari,, militari de carieră, studenţi etc. „Cine nu e cu noi e împotriva noastră!" iată principiul care funcţiona implacabil şi care a condus, prin zelul lucrătorilor aparatelor de represiune, la crime abominabile, la acte de teroare inimaginabile ce, din nefericire, pot concura monstrozităţile comise în lagărele naziste de exterminare. „Deseori hazardul încearcă popoarele, aşezând la cârmă conducători nedemni... Important e să-i descoperim la timp, spre a-i aşeza la stâlpul infamiei, pentru ca mai târziu, să nu fim obligaţi, să folosim drept altare buturugi.

Uimirea că prin satele româneşti, locuite de «oameni-memorie», ţărani simpli. trecea trenul ororii, din care erau azvârlite cadavre de copii şi femei îngheţate, este imensă şi gravă. Această realitate nu poate fi interzisă.

Iată ce gândea, la data de 19 februarie, 1948, Alice Voinescu, despre această **molimă**: „Comunismul s-a născut din indignare, din răzvrătire, o acţiune a sclavului înlănţuit plin de resentimente acumulate şi când acţionează – **loveşte** – (nu poate construi ceva nou decât material) -cultural, spiritual nici nu a ajuns să trăiască încă pentru ca spiritul începe de la creaţie", de la «act» liber – tot ce e reacţiune e încă lume fizică, **iresponsabilă**. Comunismul propagă o cultură întemeiată pe ură. Ura de clasă e fundamentul ei. Dacă desfiinţarea diferenţelor de clase e o ideea pozitivă a democraţiei, comunismul a preschimbat-o într-una negativă: desfiinţarea oamenilor din anumite clase. de ce comunismul nu poate crea o cultură nouă? Numai aparent răsare o lume nouă. Politicul e un mijloc, Creşterea unui om nou – omul colectiv. Dar mai ales **proletarul**. Aici e buba şi se trădează ne-umanismul. Nu îl interesează Omul, nici chiar Omul colectiv, ci proletariatul – adică o clasă de oameni. Lupta de clasă nu are caracter constructiv decât în scopuri adaose, ca o justificare în faţa propriei lor conştiinţe. Oare nu sunt aşa toate revoluţiile."

(Alice Voinescu, *Jurnal,* caiet XXI, apud. Stelian Tănase, *Anatomia mistificării,* 1944-1989, Bucureşti, Ed. Humanitas, 1998, p.16).

Halucinantele imaginii în care haite de câini sfârtecau trupuri, sunt de neînchipuit... Închisorile erau pline, ţara gemea, în timp ce undeva, în lume, soarta naţiunii era deja pecetluită." *(Emil Constantinescu).* Imitarea modelului stalinist devenise în acei ani o obligaţie, altfel „marele prieten de la Răsărit" îţi putea întoarce spatele. Generalul Pacepa consideră că „Fenomenul secolului 20, ce a fost cunoscut sub denumirea de comunism, a fost atât de ambiguu şi nedefinit, încât a putut fi mulat ca o

plastilină, după bunul plac al promotorilor săi. Dacă sistemul comunist ar fi ajuns la Putere în Franţa sau Gemania, el ar fi luat, fără îndoială, forma unei Comune din Paris, sau a unui stat militar de tip neoprusac. Dar comunismul a învins într-o ţară feudală, cu o istorie multiseculară ca stat poliţist, şi a generat o societate feudalo-poliţistă. În autocratica Rusie ţaristă, comunismul – care a debutat ca o mişcare ideologică de mase – s-a transformat treptat într-o dictatură totalitară a unui singur om care, ca şi ţarii de dinaintea lui, a condus ţara cu ajutorul poliţiei secrete şi a serviciilor de spionaj." *(Moştenirea Kremlinului,* p.23.24).

Vor trece mulţi ani până se va putea găsi un răspuns întrebării care a condus şi la scrierea acestei cărţi: *cum a fost posibilă naşterea acestui aparat monstruos într-o ţară ca România, al cărei popor este cunoscut prin bunătate, toleranţă, generozitate, prin iubirea de semeni?"* Chiar dacă, la început, şefii Securităţii au fost importaţi din URSS (P. Bodnarenko, A. Nicolski); chiar dacă la sfârşitul deceniului V şi la începutul anilor "50 au fost introduşi în aparat evrei, maghiari, ba şi ţigani – indivizi care nu simţeau româneşte: chiar dacă, tot în acei ani, din nevoia de cadre, au fost făcuţi peste noapte ofiţeri de securitate oameni fără şcoală, luaţi din sate, aşa-zişi *expoataţi* – în realitate indivizi (majoritatea) fără căpătâi, fără demnitate, care s-au trezit că poziţia lor socială s-a modificat cu 180 de grade; ei bine, în ciuda acestor posibile scuze, rămâne o acuză fundametală: aparatul Securităţii a continuat să funcţioneze şi după perioada stalinistă şi a continuat să facă victime! După 1965, când „duşmanii interni ai poporului" au fost anihilaţi ori pur şi simplu exterminaţi, Securitatea şi-a urmat, în linii generale, direcţiile de până atunci, e drept, cu mijloace perfecţionate, unele diabolice prin rafinament şi pentru că, după anii "70, „cuceririle revoluţionare" nu mai erau atât de vulnerabile, obiectul de activitate al acestei instituţii de represiune a devenit *apărarea conducătorului statului şi camarilei sale:* Ceauşescu! În anii care s-au scurs până la Revoluţia din Decembrie 1989, Ceauşescu, unul dintre ultimii *regi comunişti,* era identificat cu *Partidul*

Comunist. Aşadar, cine nu era de acord cu Ceauşescu, automat devenea duşmanul *partidului* care, în Constituţie, era denumit unica *forţă politică conducătoare* din România.

Începând cu mijlocul deceniului al optulea, teroarea Securităţii a devenit cvasi oficială: oricine putea avea dosar, oricui îi puteau fi interceptate convorbirile telefonice, oricine putea avea în casă o „ploşniţă”, orice imobil putea fi violat; plecarea peste graniţele ţării nu era apanajul oricui, pentru asta trebuia să ai dosar „curat”; unele facultăţi, precum cea de ştiinţe juridice, îşi recrutau studenţii tot pe bază de dosar; susţinerea unui doctorat trebuia să aibă şi semnătura securistului instituţiei unde îţi desfăşurai activitatea; totul, toată existenţa românului trecea şi pe la Securitate!

După evenimentele din Decembrie 1989, soldate cu prăbuşirea sistemului ceauşist, au apărut mai multe lucrări care tratează aspecte „picante” privind aparatul Securităţii. Unele au bază reală, altele sunt rodul risipei de imaginaţie, dar şi al defulării: în timpul regimului ceauşist, în jurul acestei instituţii s-a creat o aură de mister bine întreţinută. În fond, ocultarea activităţii sale ţinea tot de scenariul menţinerii teoriei, cadrele Securităţii erau considerate – şi se considerau – aşa cum afirma în titlul acestei lucrări un fost ofiţer care a ajuns până în serviciul generalului Ion Pacepa – Zeii zilei! Lor le era permis totul, lor li se deschideau toate uşile, ei erau, în realitate, stăpâni pe destinul poporului român!

Paginile care urmează sunt realizate pe baza mărturiilor unui fost ofiţer al Securităţii Statului, a cărui carieră, sfârşită la fel de spectaculos precum a început, poate releva câteva aspecte esenţiale şi, în acelaşi timp, inedite, pentru conturarea profilului acestei instituţii: mai mult, ele încearcă să contureze psihologia unui individ, fascinat la început de ideea muncii în acest aparat, fiindcă ea are multe elemente comune cu aventura, cu temeritatea, care fac şarmul romanelor poliţiste.

Că, în realitate, lucrurile sunt mai complicate, că activitatea de ofiţer în Securitate angajează o complexitate de factori, cu

consecinţe de cele mai multe ori dramatice, dacă nu tragice, pentru personajele care au nefericirea de a intra în raza de acţiune a acestuia – iată situaţii care vor face obiectul acestei cărţi.

Şi dacă la sfârşitul lecturii, cititorul a înţeles că scopul lucrării noastre nu este neapărat unul senzaţional, ci acela de a atrage atenţia asupra necesităţii ca niciodată, în nicio ţară, să nu se mai nască asemenea aparat monstruos, atunci vom avea mulţumirea că munca noastră nu a fost în zadar!

Capitolul al II-lea
UN FOST SECURIST CU FIGURĂ DE ACTOR

Prin luna septembrie a anului 1991, în redacţia cotidianului „Timişoara” şi-a făcut apariţia un bărbat aflat în plină maturitate. Semăna – şi asta m-a izbit de la bun început – foarte bine cu actorul Vladimir Găitan. Părea să aibă în jur de patruzeci de ani, era bine făcut, înalt de aproximativ 1,85 metri. Era îmbrăcat într-un hanorac albastru, destul de uzat. Avea alură mai degrabă de funcţionar. Prezenţa lui era destul de discretă, vorbea extrem de încet, parcă se temea de cineva. Privire de om hăituit. Încruntat tot timpul. Când stătea pe scaun, parcă se simţea descoperit, fără apărare, aşa că avea o poziţie oarecum ghemuită. şi când mergea, mergea puţin aplecat, cu mâinile în buzunare şi cu umerii aduşi în faţă.

Peste câteva zile aveam să aflu cine este, fapt care m-a blocat, fiindcă nu mai avusesem ocazia să mă aflu în preajma unui asemenea personaj, sau cel puţin n-o ştiusem: am aflat, deci, că este un fost ofiţer de Securitate, că a lucrat în Direcţia de Informaţii a generalului Ion Pacepa şi că este dispus să ne dea anumite înformaţii privind activitatea Serviciului Român de Informaţii (SRI) în scopul discreditării Societăţii „Timişoara". Dealtfel, Societatea „Timişoara” s-a aflat în atenţia SRI încă de la înfiinţarea acesteia, în martie, 1990. Impactul *Proclamaţiei de la Timişoara* a fost atât de puternic asupra populaţiei ţării, mai ales celebrul *punct 8,* încât întreg sistemul de propagandă al puterii de atunci şi-a concentrat tirul asupra discreditării documentului.

O sintagmă – „autonomia Banatului” – folosită de Lucian Vasile-Szabo cu sens *economic,* de descentralizare, a fost interpretată *voit* ca o propunere de *secesiune.*

Rănită în sentimentul naţional, mare parte a populaţiei, neinformată corect, a avut o reacţie de respingere. S-au scris mii şi mii de articole în care *Proclamaţia* şi membrii Societăţii „Timişoara” au fost împroşcaţi cu noroi, culpabilizaţi.

Mare parte dintre cei care au aderat la ideile *Proclamaţiei* au revenit asupra hotărârii lor de la început, anunţându-şi desolidarizarea de aceasta. Ca o replică la documentul timişorean, CFSN-ul a lansat, în disperare, *Proclamaţia de la Podul înalt,* dar care a avut un ecou insignifiant, în Moldova. Mai mult, sosit în ţară să participe, în aprilie, la Alianţa Naţională pentru „Proclamaţia de la Timişoara”, lui Doru Braia nu i se permite de către autorităţile române, trecerea punctului de frontieră de la Stamora Moraviţa.

În perioada Mineriadei din 13-15 iunie, toate punctele de fontieră din vestul ţării au primit lista cu membrii Societăţii „Timişoara” şi ordin precis de a nu i se permite niciunuia să părăsească ţara. Venirea şi în Timişoara a minerilor părea iminentă, iar membrii Societăţii „Timişoara” urmau să-şi primească, după modelul Pieţei Universităţii din Bucureşti, pedeapsa binemeritată pentru că au destabilizat ţara şi au arătat, cu o clipă mai repede, înspre pericolul *neocomunist* care, aşa cum s-a putut constata în anii care au urmat, a reuşit să înfunde România în marasm.

Dar despre perioada cât Mitran s-a aflat între membrii Societăţii, ambiguităţile şi semnele de întrebare constatate ulterior plecării sale de acolo, vom vorbi într-un capitol separat. De altfel, aceste date aveau să apară peste câteva zile în cotidianul „Timişoara”, într-un interviu alcătuit din mai multe episoade. (vezi *Anexa* 1).

Nu fără un soi de repulsie, am făcut cunoştinţă cu acest om. De fapt, sentimentele mele oscilau între respingere şi curiozitate: nu e puţin lucru să stai de vorbă cu un ofiţer de Securitate, chiar

dacă în acel moment nu mai era activ. Dar el făcuse parte din casta cea mai ocultată, el era unul dintre aceia despre care ştiam cu toţii că există, dar pe care soarta a vrut să nu-i întâlnesc până atunci. Mi-am luat inima-n dinţi şi l-am invitat la o cafea. Am încercat să aflu câte ceva despre el şi am aflat că suferea: dorise cu orice preţ, după evenimentele din Decembrie ‘89, să fie reîncadrat în noile structuri ale serviciilor de informaţii, că s-ar fi mulţumit şi cu un loc în Poliţie, dar cererea sa fusese respinsă deocamdată, că i s-ar fi cerut anumite compromisuri pentru a fi reîncadrat şi că el nu le accepta. Spunea că, din păcate, deşi Ceauşescu a fost lichidat, situaţia nu s-a schimbat în România. Era nemulţumit că multe din fostele cadre ale Securităţii au rămas pe posturi, deşi erau compromise. Iar lui, care iubeşte munca pentru care s-a format, nu i se dădea şansa de a activa efectiv. Într-un cuvânt, mă aflam în faţa unui dezamăgit, a unui învins al soartei. După câteva întâlniri, am început să simt un fel de compasiune şi, chiar, înţelegere, pentru acest personaj. Românul este tolerant, este răbdător. Îmi părea rău că nu are slujbă, că nu are mijloace de existenţă. Soţia lui nu lucra nici ea. Aveau un copil de nici trei ani, care, oricum, nu era vinovat de nimic fiindcă se născuse dintr-un tată securist.

Brusc, mi-a venit ideea de a iniţia un şir de discuţii cu acest ex-ofiţer, al căror subiect să fie Securitatea, şi care, ulterior să devină o carte. Nu e puţin lucru să afli detalii despre acest aparat de la un cadru care a activat în el, care s-a aflat şapte ani în miezul evenimentelor şi care a parcurs toate treptele meseriei, de la ofiţer de filaj-investigaţii până la cea de spion (alias agent extern), care a fost pe punctul de a fi condamnat la moarte pentru crimă de înaltă trădare faţă de statul socialist; care din *zeul zilei* avea să devină hamal; pe care l-a părăsit prima nevastă; care a făcut joc dublu în spionaj: care a fost obligat să-şi schimbe identitatea şi să ducă, ani de zile, o existenţă dublă. Şi câte altele!

I-am comunicat propunerea mea şi a acceptat-o fără ezitare.

Am luat hotărârea să înregistrăm dialogul nostru.

Trei luni de zile ne-am întâlnit aproape regulat. Din aceste întâlniri s-au născut înregistrările pe baza cărora este alcătuită această carte.

Apoi, brusc, drumurile noastre s-au despărţit. Pentru o neînţelegere provocată de el – mult mai târziu am ajuns la presupunerea că prezenţa lui printre noi a fost un scenariu al unor forţe oculte, în prelungirea acţiunii de discreditare a Societăţii „Timişoara”, ex-ofiţerul și ex-partenerul meu de dialog a trecut de partea celor care susţineau puterea de atunci a României. A acordat interviuri în presa Puterii, în care, făcând multe afirmaţii fără acoperire, lovea la rândul său în corpul redacţional al ziarului „Timişoara”. Și, la fel de brusc cum a apărut în existenţa mea, a dispărut. Din informaţiile pe care le deţin, actualmente trăieşte într-un orăşel de munte. Este posibil să fi răspuns propunerilor Partidului Socialist al Muncii – noua titulatură a Partidului Comunist – de a lucra pentru el, cu gradul de general. În ianuarie 1992, a şi cerut o audienţă la Bucureşti, la leaderul PSM, fost prim-ministru în timpul lui Ceaușescu, Ilie Verdeţ.

Cu două săptămâni înainte de a ne despărţi, am simţit că urmează ceva. Poate intuiţia mea de ziarist mi-a spus-o. I- am cerut atunci o declaraţie prin care să stipuleze că, orice s-ar întâmpla, oricare vor fi relaţiile dintre noi, nu se va împotrivi la apariţia acestei cărţi. Declaraţia a fost scrisă atunci, pe loc şi ea poate fi citită în anexa acestei cărţi. Am dorit acest lucru în ideea pe care o enunţam mai sus, aceea ca oamenii, indiferent de naţionalitate, indiferent de convingeri politice, indiferent de ţara în care trăiesc, să cunoască monstruozităţile aparatelor de represiune din fostele ţări comuniste, între care Securitatea Română a deţinut un trist loc I – și, cunoscând adevărul, să facă în așa fel încât ca aceste orori să nu se mai repete niciodată.

Așadar, să pornim la drum!

Capitolul al III-lea
SECURITATEA STATULUI – O SINTAGMĂ ELECTRIZANTĂ

Se numeşte **Victor Mitran** şi s-a născut în data de 18 aprilie 1949, în Bucureşti, într-un cartier mărginaş, cunoscut sub numele de **Mandravela**, pe strada Stânei. La distanţă de trei străzi, pe celebra **Mărşişor,** locuia marele poet Tudor Arghezi, în grădina căruia Victor şi prietenii săi descindeau adeseori la furat cireşe şi căpşuni. Nu pentru că părinţii nu ar fi avut bani să-i cumpere fructe, deşi erau o familie modestă, în care, până târziu, a muncit doar tatăl. Dimpotrivă, viitorul ofiţer de Securitate considera că există în toate o predestinare şi că el a fost predestinat riscului. Aşadar, dintr-un sentiment al riscului, al aventurii, pătrundea el în grădina poetului. Arghezi simţea o deosebită plăcere de a sta ore în şir, ascuns în boscheţi şi de a vâna. Avea o puşcă încărcată cu sare şi, într-o bună zi – fapt necunoscut până acum – unul dintre copiii „agresori" a fost atins în picior de „muniţia” poetului. A rămas infirm pentru toată viaţa...

În familia Mitran, Victor este mijlociul dintre cei trei fraţi. Părinţii se numesc Mircea Mitran şi Georgeta Mitran. Până la intrarea ruşilor în România, în 1944, tatăl a lucrat ca strungar la patron. Apoi a făcut războiul, pe care l-a terminat cu gradul de sergent. A luptat la antiaeriană. A fost solicitat să între în Securitate, după obiceiul vremii, în anul 1950. Spre deosebire de alţii, care s-au ridicat până la gradul de general, Mircea Mitran a refuzat să devină cadru în acest aparat. Mult mai târziu avea să declare că ideea de a face parte din Securitate îi producea şi teamă, dar şi repulsie. Îşi iubea meseria de strungar. După naţionalizare, au vrut să-l facă secretarul comitetului de partid, în fabrica unde lucra. A refuzat şi de astă dată.

Când Victor a împlinit zece ani, mama sa, Georgeta, a fost nevoită să se angajeze la Fabrica de Ţigarete din Bucureşti, fiindcă salariul tatălui nu mai ajungea.

Fratele mai mare al lui Victor, Alexandru, este contabil în

Bucureşti. Sora lui, mai tânără cu şase ani, a lucrat în proiectare. La data când realizam înregistrările, devenise şomeră.

Iată, pe scurt, datele copilăriei lui Victor Mitran. După şcoala primară, devine elev al Liceului nr.130 din Bucureşti. Este un şcolar bun. Nu excelează, dar nici nu este printre ultimii. Face sport, mai ales fotbal.

În clasa a Xl-a, Victor Mitran se pregătea, aidoma colegilor săi, pentru susţinerea examenului de bacalaureat şi pentru admiterea într-un institut de învăţământ superior. Nu-şi pierduse gustul pentru aventură, citise între timp multe cărţi poliţiste, era fascinat de acest domeniul care, din nefericire, părea intangibil. Şi iată că, atunci când se aştepta mai puţin, minunea s-a produs!

Capitolul al IV-lea
MAIORUL MARIN INTRĂ ÎN SCENĂ

La câteva zile după începerea cursurilor clasei a XI-a, mai precis în septembrie 1967, trei elevi, printre care şi Victor Mitran, sunt chemaţi la cabinetul directorului liceului. Nu ştiau atunci cei trei că ei erau *aleșii,* după multe şi extrem de severe verificări: rezultate la învăţătură, familie „fără pată”, rude „curate” până la gradul IV. Sunt detalii pe care Victor le va afla mai târziu.

Intrând în biroul direcţiunii, Mitran, colegul său de clasă, Meianu, un elev sclipitor, şi încă un băiat, al cărui nume

Victor nu şi-l mai aminteşte, văd în locul directorului un individ de circa 1,50 metri, fără un ochi şi care s-a recomandat „maiorul Marin”, ofiţer de cadre în Securitatea Statului . A accentuat pe ultimele două cuvinte. A mizat pe efectul lor şi pe tinereţea celor trei. Şi a mizat bine, fiindcă Mitran s-a simţit ca paralizat. De plăcere. Electrizat. Mai ales în momentul următor, când mr. Marin a scos de sub veston un pistol Makarov, l-a pus pe birou, apoi, după câteva clipe de tăcere, timp în care i-a studiat pe cei trei, i-a întrebat: „Vă place?“ şi continuă: „Ei bine, şi voi puteţi avea unul la fel!” Apoi le comunică faptul că el personal s-a

ocupat de selecţie şi că doar ei trei au fost aleşi. Că doar de ei depinde să intre în Securitate. „Este o muncă extraordinară, veţi putea fi agenţi, spioni, veţi putea anihila duşmanii României, interesele ţării voi le veţi apăra...” Este lesne de înţeles ce importanţi s-au simţit cei trei.

Mitran a prins învăţământul preuniversitar cu 11 clase.

Activitatea de recrutare de cadre se desfăşura şi la alte nivele. Eu însumi am fost ţinta unui astfel de demers: eram student în anul al IV-lea. Într-o dimineaţă, în pauza de ora 9, secretara facultăţii îmi spune să mă prezint în biroul decanului. Au mai fost convocaţi alţi trei colegi. Ajuns acolo, nu mică mi-a fost mirarea să văd pe scaunul decanului un individ necunoscut, de aproximativ 40 de ani, destul de corpolent, chel şi cu ochi iscoditori: „Tovarăşul Crăciun?” „Da”, zic. Fără a-şi declina identitatea, mi-a spus că a venit din Bucureşti, de la UASCR şi că doreşte să afle ce vreau să fac după absolvire. I-am spus că m-am îndrăgostit de meseria de ziarist, că eram colaborator de trei ani la postul de Radio Timişoara şi că mi-ar place să rămân acolo, dar că asta nu e posibil fiindcă, aşa este legea, trebuie să funcţionez trei ani ca profesor. „Şi dacă ar fi posibil?, a replicat el. În Timişoara sau altundeva”, a continuat el. „În Timişoara, fiindcă sunt singurul copil al părinţilor mei, iar un elementar bun simţ, îmi spune că va veni vremea să-i întreţin eu!” „Vă rog să vorbiţi mai încet, a zis el, apoi a continuat: la urma urmelor, i-aţi putea întreţine din oricare punct al Pământului!” Atunci am priceput: „Din câte înţeleg, dumneavostră, domnule, nu sunteţi de la UASCR!” Nu mi-a răspuns. I-am mai pus că îi mulţumesc pentru ofertă, dar nu mă interesează. „Vă salut!” „La revedere!” mi-a răspuns pe un ton neutru.

În clipa aceea erau convinşi că destinele României vor depinde, în mare măsură, de ei. A lovit cu precizie mr. Marin! „Cine dintre voi doreşte, a continuat el, să-mi spună acum, fiindcă trebuie completată o fişă de cadre”. Această fişă era o nouă verificare, la sânge, gen verificările care se făceau la Comitetul Central al PCR. Bineînţeles, tinerii nu posedau în clipa aceea

atâtea date despre bunici, unchi şi mătuşi, cumnaţi etc.

Dintre toţi, doar Victor Mitran a spus Da. Ceilalţi doi au refuzat. Mr. Marin l-a invitat a doua zi la Direcţia de Cadre a Securităţii Statului, al cărei sediu se afla pe Calea Rahovei, spunându-i să aducă toate datele pentru completarea fişei.

Ceea ce s-a şi întâmplat. După ce a intrat în posesia datelor, mr. Marin i-a spus lui Mitran: „Stai liniştit, până termini liceul: Eu te voi anunţa când să vii la vizita medicală. Apoi, în iulie, te prezinţi la examenul de la Facultatea de Drept. Dacă reușești, imediat vei da restul de examene la Şcoala de Ofiţeri de la Băneasa."

Dar toate acestea se vor întâmpla abia în 1969. În acest interval, Mitran, jucând fotbal, are un accident, soldat cu o fractură gravă, care îl va ţine la pat mult timp.

Capitolul al V-lea
ELEV ÎN ŞCOALA DE OFIŢERI DE SECURITATE

In tot acest timp, Mitran nu a mai avut nicio legătură cu mr. Marin. L-a căutat abia prin aprilie-mai 1968, ştiind că sar putea să fie respins și simţindu-se vinovat că nu mai dăduse niciun semn de viaţă. L-a găsit pe maior, care i-a spus că-l înţelege, dar nu prea ştie ce să facă, deoarece sectorul de partid al serviciului cadre nu mai are încredere în Victor; ori, fără acceptul partidului, este exclusă intrarea la Şcoala de Ofiţeri. „Dar, mai spune mr. Marin, lasă-mă pe mine să mă ocup de cazul tău, eu te înţeleg, îmi eşti chiar simpatic și voi încerca să- ţi *strecor* dosarul." Şi maiorul a reușit să facă acest lucru.

În februarie "69, Victor este chemat pentru vizita medicală, pe care o trece cu bine. În iulie susţine examene la Facultatea de Drept și reușește. Imediat este chemat la Şcoala de la Băneasa, unde, împreună cu ceilalţi candidaţi, este încartiruit. Încep testele psihologice – unul din examene a fost mărturia sub stare de hipnoză! — apoi urmează cele sportive. Regimul este absolut cazon. În fond, și aceasta este o probă, candidaţii având posibilitatea să vadă dacă se acomodează sau nu cu viaţa militară. Este interesant de menţionat că în anul acela,

concurenţa la Şcoala de Ofiţeri a fost mai mare (12 candidaţi pe un loc) decât la Facultatea de Drept, celebră prin numărul mare de pretendenţii (doar 9 candidaşi pe loc).

A fost un singur incident demn de semnalat: Mitran avea cu aproximativ 20 de kg sub limită, raportat la înălţimea sa. Motivul era suficient pentru a fi respins. În ciuda acestui fapt, a obţinut rezultate foarte bune la probele sportive. Într-o atare situaţie se mai aflau câţiva candiaţi. S-a format o nouă comisie. Tinerii au fost puşi să se dezbrace, pentru a fi văzuţi cum arată. Din fericire pentru ei, în anul acela, comandant al şcolii a fost numit colonelul, devenit imediat general, Ion Budişteanu, care până atunci activase ca şef de reţea în Franţa şi căruia tocmai în *căzuse* reţeaua. Conform uzanţelor, numirea lui ca şef al şcolii însemna trecerea pe linie moartă. Am spus „din fericire", fiindcă, venit cu idei de afară, din Occident, generalul Budişteanu, un foarte bun profesionist, eludează regulamentul şi dă dispoziţie să se teacă peste acest handicap al greutăţii, aşa încât cei cinci sunt declaraţi admişi. De acum, nu mai era niciun obstacol.

Pe data de 1 septembrie, Victor Mitran se prezintă la sediul din Băneasa, alături de viitori săi colegi. Primesc haine militare, cele civile sunt puse în saci şi trimise familiei. Li se explică regulamentul interior. Fiecare an de studiu era organizat sub forma unei companii: anul III – compania I, anul II – compania a II-a şi anul I – compania a III-a. Comandantul companiei a III-a este numit un militar de carieră, venit chiar în acel an în şcoală: căpitanul Jean Chelariu. După primele ore de instrucţie cu acest ofiţer, mitul Şcolii de ofiţeri de Securitate se pulverizează. Tinerii elevi îşi imaginaseră că **altfel** va fi pregătirea pentru munca de informaţii" Printre altele, cpt. Chaleriu cerea ca „barba, să, fie zilnic, rasă *cu doi milimetri sub piele!"* Orice putea deveni pretext pentru a li se refuza elevilor plecarea în oraş: dacă boneta, spre exemplu, nu stătea corect. patru săptămâni nu se ieşea din cameră. Dacă un nasture nu era încheiat, se mai adăugau patru săptămâni.

După o lună de şcoală, Mitran, asemenea colegului şi

prietenului său cel mai bun, George Berbecaru, se simte deprimat. Alături de milităria la sânge, cele mai chinuitoare sunt orele de pregătire politică. „Dar noi n-am venit aici ca să devenim secretari de partid!”, exclamau ei consternaţi. Îndoctrinarea ideologică avea să rămână disciplina cea mai importantă de-a lungul celor trei ani de şcoală.

Acum, la peste douăzeci de ani de la absolvire, Mitran consideră că regimul aspru la care au fost supuşi avea un scop bine precizat, în sensul că un ofiţer de contrainformaţii trebuie să fie pregătit să îndure chiar şi cele mai cumplite frustrări, cele mai dificile situaţii. Ceea ce părea ilogic atunci, acum are explicaţii. Circula o glumă: „De ce trebuie păzită Şcoala de Ofiţeri?” şi răspunsul era: „Trebuie păzită ca nu cumva să pătrundă logica!”

Şcoala de Ofiţeri Băneasa este plasată cam la jumătatea distanţei între aeroporturile Otopeni şi Băneasa. În anul 1969, corpurile de clădire aveau aspectul unor cazarme, cu două nivele. Peste doar un an, s-a construit un bazin olimpic, foarte modern, realizat de italieni, cu dotări de ultimă oră.

Până în 1972, Şcoala de Ofiţeri de la Băneasa nu pregătea decât cadre de Securitate. De la acea dată au fost şcolarizaţi şi tineri.

Efectivul şcolii era relativ redus, numărul elevilor din cei trei ani de studii oscilnd în jurul cifrei de 200. Numărul cadrelor era cam tot de 200, deci, în total, aproximativ 400.

Dormitoarele erau alcătuite din douăsprezece paturi, cu rare excepţii, când erau şi camere cu paturi suprapuse.

Mâncarea era adaptată normelor speciale, în jur de 4500 calorii/persoană/zi. Iată, de pildă, meniul pe o zi: dimineaţa – ceai cu unt, dulceaţă, brânză, salam sau alte preparate din carne (de menţionat că ceaiul conţinea bromură); la ora 10 – brânză topită cu preparat de carne; la prânz – ciorbă cu carne, şniţel sau friptură cu piure de cartofi, torturi sau prăjituri foarte consistente. Seara: mâncare gătită, ceai. Ofiţerii mâncau aceleaşi feluri. Situaţia aceasta s-a dereglat la începutul anului al III-lea, când, într-un context naţional mai larg, în locul cărnii de vită sau

porc, a fost introdusă în meniu cea de oaie, adusă din ţara lui Mao. La două zile după introducerea ei în raţia de masă, toată şcoala mirosea a carne de oaie. Cursurile nu se puteau ţine din cauza mirosului care devenea insuportabil pe măsură ce se apropia ora prânzului. Protestelor paşnice ale elevilor, cadrele le răspundeau dur, atrăgându-le atenţia că este regim de armată şi că nu e bucătăria de acasă. După care urmau ameninţările. Câţiva elevi din anul al III-lea au hotărât atunci să organizeze un soi de grevă de protest. Ei se numeau: Victor Mitran, Mihai Uţă, Ionel Popteanu, George Berbecaru. Lucrurile s-au întâmplat astfel: în ziua cu pricina, conform programului. după cursurile de dimineaţă, urma apelul în careu, apoi elevii se îndreptau spre sala de mese. Numai că, în ziua aceea, când au ajuns în dreptul sălii de mese, viitorii ofiţeri au făcut un mic ocol, în cea mai deplină ordine, fără nicio vorbă, şi s-au îndreptat către dormitor. Eu au gândit că, la urma urmelor, nimeni nu poate fi obligat să mănânce dacă nu doreşte şi, în consecinţă,. nu poate fi pedepsit. Ceea ce nu prevăzuseră cei din anul III a fost că exemplul lor va fi urmat de colegii lor din anii I şi II.

E de nedescris ce proporţii a luat întâmplarea. Imediat, cei aflaţi în dormitor au fost izolaţi. Generalul Budişteanu fiind plecat în acel moment din unitate, adjuncţii său nu ştiau ce măsuri punitive să ia. Ameninţările curgeau. Cazul era fără precedent! Unde s-a mai pomenit ca tocmai cei care se pregăteau pentru a apăra securitatea statului, adică cei mai fideli apărători ai regimului, să comită o asemenea rebeliune? În niciun caz în România ceauşistă!

A doua zi, a venit comandantul Budişteanu. Greviştii au fomat o delegaţie care a cerut să fie scoasă la raport la general. Au fost refuzaţi, dar li s-a promis că la masa de prânz va veni comandantul în persoană, la sala de mese. Ceea ce s-a şi întâmplat. Fin psiholog, Budişteanu s-a adresat statului major care îl înconjura, în prezenţa elevilor: „Dacă vă prind că daţi copiilor mei asemenea mizerie de mâncare, vă zbor pe toţi afară!” Apoi a promis că va face o anchetă, pentru a depista cine este

vinovat de introducerea cărnii de oaie. Ambele tabere au rămas stupefiate! Din ziua următoare s-a revenit la meniul normal.

În ceea ce priveşte procesul de învăţământ ca atare, trebuie menţionat că, în paralel, se făcea pregătirea pentru munca de informaţii, dar şi specializarea în ştiinţe juridice. profesorii de la Facultatea de Drept erau aduşi să predea în cadrul şcolii.

În ceea ce priveşte specializarea pentru cariera de ofiţer, iată, în mare, structura celor trei ani de studiu:

— În anul I se făcea o pregătire generală, care consta în prezentarea ansamblului aparatului de Securitate, a direcţiilor de activitare, a obiectivelor muncii, a mijloacelor de îndeplinire. Erau prezentate **Direcţiile** şi **obiectul lor.** Se mai făcea instrucţie militară cu aplicaţie în teren, bazată pe principiile activităţii de comando. Un loc important îl ocupa procesul de însușire a artelor marţiale, condus de un colonel posesor al centurii negre 3 dan, obţinută în Japonia. Orele de box erau foarte dure.

— Anul al II-lea însemna începutul pregătirii pe specialităţi. În anul I, cadrele au început studierea elevilor în parte, pentru a le testa aptitudinile, în scopul specializării pe diferite tipuri de activitate. Anul doi începea cu o compartimentare strictă a pregătirii. Strictă şi, în acelaşi timp, secretă. Dacă un elev începea specializarea pe contraspionaj, acestuia îi era interzis să discute problema de specialitate cu un coleg care se pregătea pe linia de filaj-investigaţie. Intră acum în scenă cadrele specializate care ţin cursuri, urmărite cu răsuflarea tăiată de către viitorii ofiţeri. Sunt cadre superioare. cu multă experienţă, foarte bine pregătite, aşi în domeniul lor. O dată pe lună se făceau așa-numitele *informări,* cu durata între două-trei ore. Excela şi aici generalul Budişteanu, care prezenta teme de contraspionaj. Cazurile prezentate erau concrete, erau analizate succesele, erau analizate eşecurile.

Victor Mitran este repartizat pe domeniul filaj- investigaţie. Începe activitatea „pe viu”. La început, elevii ajută echipele de ofiţeri din serviciul respectiv. Munca de investigaţie este extrem de grea, pentru că ea reclamă culegerea de informaţii diverse,

implică situaţii diferite, uneori neaşteptate, şi lucrul acoperit, adică fără să-ţi declini calitatea.

— Anul al III-lea însemna începutul muncii pe cont propriu şi cu obiective reale. Prima acţiune „pe viu” la care Victor Mitran participă, are darul să-l uluiască. Era prima dată când înţelege putere fantastică a acestui aparat în care, nu peste mult timp, va intra.

În 1972, toată grupa de filaj-investigaţie este convocată şi i se comunică că va primi o misiune foarte importantă la Casa Scriitorilor din Bucureşti. Ce se întâmplase? Un grup de tineri scriitori au înaintat o notă de protest conducerii Uniunii, după care şi-au adus corturi, s-au instalat în curtea instituţiei şi au declarat greva foamei. (Pe doi dintre aceşti scriitori i-am depistat: ei se numesc Gabriel Iuga şi Grişa Gherghei şi poate aflǎ acum, citind această carte, se ce întâmpla atunci în jurul gestului lor, ce mişcări de securitate au declanşat!). Cum locul grevei se afla în preajma ambasadei URSS, indicaţia clară era să se lucreze cu multă discreţie şi fără incidente. Toate grupele de filaj-investigaţie din Bucureşti erau masate în preajma obiectivului. La acţiune participa şi Miliţia, care avea misiunea de a-i scoate pe scriitori, fără acte de violenţă, din parcul Uniunii şi de a-i arunca în stradă. După aceasta, greviştii trebuiau, în mod firesc, să plece fiecare pe unde dorea. În acest moment intrau în acţiune trupele de filaj-investigaţie care îi „luau în primire”, trebuind să-i urmărească nu numai pe scriitori, dar şi toate *persoanele* contactate de aceştia în drumul lor. Acestea aveau să fie urmărite de alte echipe, aşa încât, în scurt timp să fie depistaţi toţi cei care ar fi avut legătură cu actul dezidenţilor. Totul era atât de bine pus la punct, încât nu putea scăpa nimeni. Puteau să se ivească tot felul de situaţii. De exemplu, obiectivul urmărit nu avea de gând să meargă acasă şi îşi „plimba coada” ore în şir. Atunci se apela la un miliţian întâlnit pe stradă, căruia i se cerea – şi trebuia să se execute – să găsească o modalitate de a-l legitima pe cel urmărit, ca să-i afle domiciliul.

Mitran primeşte misiunea să urmărească o femeie care a

schimat câteva cuvinte cu unul dintre grevişti. O „duce” până în cartierul Balta Albă. Întră în bloc cu ea, o ajunge în vreme ce deschide uşa apartamentului şi merge un nivel mai sus, ca şi cum ar fi mers în vizită la cineva din acel imobil. Apoi, odată reţinut numărul apartamentului, coboară şi identifică persoana după tabelul cu numele locatarilor, aflat în holul blocului. Pentru a fi sigur că persoana locuieşte acolo, se duce la administratorul blocului, care avea cartea de imobil. *Victor Mitran declară că fiecare administrator era informator al Securităţii, cu angajament scris.* Era, deci, din acest punct de vedere, o personaă de încredere. A confruntat datele şi i s-a confirmat că persoana urmărită locuieşte acolo. După care a făcut raportul de urmărire şi l-a înaintat superiorilor.

În 1972, după susţinerea lucrării de diplomă, având ca subiect **Metode de filaj-investigaţie în cartierele m**ă**rgina**ş**e (**conducător de lucrare fiindu-i generalul Grigore, şeful disciplinei Filaj-Investigaţie), Mitran devine absolvent al Şcolii de Ofiţeri Băneasa şi, în cadrul ceremoniei de încheiere, este avansat la gradul de locotenent. Din acel moment, el şi colegii lui devin cadre active în aparatul Securităţii Statului Român. O noua generaţie de ZEI ai ZILEI îşi ia zborul!

Capitolul al VI-lea
PE CINE SLUJIM :
PATRIA SAU CONDUCĂTORUL ?

Ce poate gândi un tânăr de 23 de ani, proaspăt ieşit de pe băncile Şcolii de Ofiţeri, cu gradul de locotenent, posesor al unei legitimaţii în faţa căreia nicio uşă nu rezistă, convins că el este unul din acei aleşi de care depinde securitatea şi (în ultimă instanţă) soarta ţării. Ce simte un tânăr care, cu puţini ani în urmă, considera că un ofiţer de Securitate este un lucru atât de grozav, încât nici nu îndrăznea să spere că într-o bună zi el va fi unul dintre aceştia, deşi era convins de chemarea lui pentru această carieră?

În clipa când a păşit în meserie, Victor Mitran nu era conştient doar de valoarea lui profesională ridicată. El trăia cu

iluzia că, în ciuda procesului intens de îndoctrinare politică la care a fost supus în şcoală, generaţia din care face parte este hotărâtă să o rupă atât cât se poate cu amestecul politicului în munca operativă propriu-zisă; că el şi colegii lui sunt, întâi şi întâi, *profesionişti,* politicul fiind mai puţin important; el şi colegii lui par a fi convinşi că rolul unui ofiţer de Securitate este acela de a apăra *ţara* de pericole posibile, nu de a fi nişte roboţi care execută orbeşte ordine al căror scop este menţinerea puterii ceauşiste.*

De aceea, amintirile sale despre cadrele din Şcoala de Ofiţeri" se împart tranşant: el vorbeşte cu silă despre o aripă dură, ai cărei reprezentanţi au fost comandantul de companie cpt. Chelariu şi comandantul batalionului, mr. Răbăcel (ajuns înainte de revoluţie şeful adjunct al şcolii, mâna dreaptă a lui Andruţa Ceauşescu, fratele dictatorului).

Ceilalţi, cadrele de specialitate, erau total diferiţi. ţinuta lor profesională impunea. Aveau avantajul că lucrau direct în

Din nefericire pentru această ţată, lucruile au „evoluat” exact invers. După vizita în China, Ceauşescu a realizat, probabil, ce armă teribilă este îndoctrinarea, ce mijloc eficace de a conduce România este *politicul.* Totul, în anii care au urmat, s-a subordanat ideologiei. Aşa încât, nici cadrele din Securitate nu puteau fi exceptate.

Problema este însă că unii securişti au fost extrem de zeloşi în a conjuga munca de specialitate cu politicul. Iar când statul a ajuns să se confunde cu Ceauşescu, paranoia, megalomania şi sentimentul îmbătător al puterii i-au transformat pe mulţi în slujitori fanatici ai cuplului ceauşist, mai puţin a Camarilei. S-a ajuns astfel, paradoxal, după o „relaxare” de aproximativ un deceniu (1965-1975) la reinstaurarea, cu mijloace, evident, mai rafinate, a psihozei anilor "46- "60. Încetul cu încetul, spaima, teroarea au pus din nou stăpânire pe România.

Dintr-o instituţie care, în mod normal avea ca scop apărarea naţiunii, Securitatea a ajuns să lupte împotriva propriului popor. Cel puţin aceasta a fost este şi probabil, va

rămâne, percepţia românilor despre acest aparat.

aparatul de Securitate, aşadar nu erau doar nişte teoreticieni. Nu lipsesc numele: col. Gheorghe Petrof – şeful Serviciului Investigaţii, generalul Grigore – şeful Direcţiei de Filaj-Investigaţii. Erau captivanţi în expunerile lor, erau şi buni psihologi.

Mai era, totuși, o a treia categorie, de profesori fără personalitate, care ţineau cursuri destul de plictisitoare, pe care elevii trebuiau să le tocească.

Iată care era fondul, încărcătura sufletească pe care Victor o avea atunci când intra efectiv în munca operativă.

Din punct de vedere psihic, tânărul ofiţer era convins – fiindcă aşa fusese *dirijat* în şcoală – că el, casta lui, *erau o anumită parte a baricadei,* că tot ce intra în obiectivul **Direcţiei** în care va lucra este automat împotriva regimului, împotriva „cuceririlor revoluţionare ale poporului”. Din start, în aceste categorii intrau *membrii fostelor partide politice, foști legionari sau simpatizanţi ai mişcării legionare,* chiar dacă ei erau de-acum în majoritate bătrâni şi inofensivi; absolut tot ce venea din Occident, intra automat în atenţia Securităţii, pe baza principiului repetat mereu că „tot răul din Occident ni se trage”, fiindcă cei din afara lui ar încerca, prin orice mijloace, să atenueze la marile cuceriri ale poporului român etc. Şi mai era ceva: intervenţia lui Ceauşescu împotriva invadării Cehoslovaciei de către trupele Pactului de la Varşovia îşi prelungesc ecourile până în 1972. Persista încă un sentiment de admiraţie faţă de curajul aporoape nebunesc al lui Ceauşescu de a înfrunta Moscova în fulminantul discurs din august "68. Tinerii ofiţeri de atunci erau gata să se angajeze într-un război al întregului popor, fiindcă circulau zvonuri că URSS este pe punctul de a pedepsi printr-o invazie şi România!

În concluzie; *ţara este plină de duşmani, la graniţe pândeau ungurii şi rușii gata să ne invadeze, imperialiştii fac tot posibilul să submineze România. Psihopza pericolului iminent funcţiona din plin.* Iar Victor Mitran era convins că ţara e în pericol. Şi că el este unul dintre aceia în puterea cărora stă salvarea neamului. Cum îşi

pune în aplicare metodele de „contracarare” a acţiunilor aşa-zişilor duşmani ai poporului, vom vedea în continuare.

Capitolul al VII-lea

PRIMA MISIUNE LA „FILAJ-INVESTIGAŢII”

Printre ideile care li se inoculaseră insistent în şcoală era şi aceea că posesorul legitimaţiei pe care scria Securitatea Statului era, în raporturile cu oricine, de la simplul cetăţean până la ministru, un privilegiat. Actul acela îi conferea tânărului ofiţer puteri nelimitate. Dacă, spre exemplu, un director de întreprindere refuza să servească un cadru de securitate, a doua zi, fără niciun fel de probleme, putea fi destituit. Singura instituţie căreia aparatul de Securitate i se subordona era partidul, prin Comitetul Central.

În vremea aceea, şeful Consiliului Securităţii Statului era Ion Stănescu, despre care tinerii ofiţeri aflaseră că este in profesionist de super clasă, un fel de erou. Când apărea în Şcoala de la Băneasa, elevii îl priveau ca pe un zeu! Legendele în jurul şefilor Securităţii se ţeseau insistent şi eficient. Ei erau prezentaţi ca nişte fiinţe cu putere de muncă ieşită din comun, care acţionează 24 de ore din 24, care noaptea, când lumea se odihneşte, construiesc fel de fel de capcane în jurul spionilor care ar fi invadat România.

În repartizarea proaspeţilor ofiţeri la diferite compartimente s-a ţinut cont, în primul rând, de lucrarea de diplomă. Obţinând nota maximă -10 –, lt. Victor Mitran este repartizat la Direcţia de Filaj-Investigaţie, condusă de generalul Grigore, cel care, dacă ne amintim, îi fusese şi conducătorul lucrării de diplomă.

Imediat după prezentarea la Direcţie, generalul Grigore îi spune lui Mitran: „Vei intra de îndată în luptă. Avem o lucrare extrem de grea la ambasada Marii Britanii!” Se ţinuse cont în repartizarea misiunii că Victor cunoştea bine limba engleză.

Odată cu începerea misiunii la ambasada Marii Britanii, Victor a trecut, de-a lungul a mai bine de şase luni, foarte rar pe acasă, deşi în 26 octombrie 1972 se căsătorise cu o tânără pe care

o cunoştea din copilărie. Uneori, ajungea acasă după o săptămână!

Acţiunea de filaj de la ambasada britanică avea la bază informaţii clare că un membru al acesteia desfăşoară, cu ajutorul unei reţete bine puse la punct, acţiuni precise şi eficace de spionaj. Supravegherea era permanentă: mergea diplomatul englez într-un alt oraş, trebuia urmărit. Urmărirea era dificilă, fiindcă maşina sa, era net superioară celor aflate în dotarea Securităţii.

Dar merita efortul, dacă ne gândim că atunci, în 1972, retribuţia pe care o primea Mitran era de 2700 lei, în vreme ce salariul mediu pe economie era în jur de 1200 lei, În plus, beneficia şi de anumite avantaje: maşină la dispoziţie (garajul se afla pe str. Brâncoveanu), posibilitate de aprovizionare cu alimente de la magazine speciale etc.

Cazul diplomatului englez era de resortul Direcţiei de contraspionaj. Dar, în rezolvarea lui erau angrenate şi alte servicii. Rolul filajului era acela de a raporta toate mişcările în teren ale *obiectivului,* toate contactele cu alte persoane cât şi identificarea acestora. *Tehnica operativă* – celebrul serviciu – avea misiunea de interceptare a convorbirilor telefonice şi de înregistrare a discuţiilor din ambasadă, cu ajutorul microfoanelor instalate acolo.

Deci Mitran avea misiunea de a-l urmări pe diplomat, de a fotografia toate persoanele contactate. Fotografierea se făcea cu ajutorul unui aparat **Pentacon**, amplasat înt-o servieta tip Diplomat, prevăzută cu o porţiune transparentă în dreptul obiectivului aparatului şi cu un sistem declanşator plasat în partea de sus, lângă mâner. Prin exerciţii îndelungate, se ajungea la „prinderea” obiectivului din mers.

După şase luni de activitate susţinută, lui Mitran i se comunică faptul că misiunea sa s-a încheiat, deoarece diplomatul englez a fost preluat de alte servicii.

„Baza”, adică unitatea unde se retrăgea Victor se afla pe str. Cihoski, în spatele Academiei de Studii Economice. Acolo se afla

celebra Direcţie de Filaj-Investigaţii. Şi aici funcţiona compartimentarea muncii: nu era permis ca echipele să cunoască altceva decât obiective specifice. Principiul **strict secret** funcţiona din plin. Mitran activa în echipa repartizată pe spaţiul englez. Sediul operativ se afla la etajul I al Teatrului „Ion Creangă”, din Piaţa Cosmonauţilor, situat foarte aproape de ambasada Marii Britanii. Servicii speciale mai funcţionau pentru ambasadele Germaniei, Franţei şi SUA. Aceste baze se numeau în limbaj cifrat „prăvălii”. Ele erau fixate de aşa natură încât ofiţerul să se poată deplasa imediat pe urmele obiectivului, când acesta părăsea clădirea ambasadei. În orice moment, în perimetrul bazei se aflau obligatoriu minim patru ofiţeri. În camera de filaj se afla permanent un ofiţer, dotat cu staţie de emisie-recepţie **Storn**, de producţie suedeză, şi cu două aparate, unul fotografic, folosit la orice mişcare a obiectivelor şi unul de filmat, care funcţiona întruna. Toate persoanele care au avut contact cât de mic cu ambasada respectivă îşi aveau fotografia în fototecă. Nu scăpa nimeni şi nimic.

Fiecare echipă dispunea, de regulă, de două autoturisme. Dacă se constata că unul e deconspirat, obiectivul era preluat de celălalt. În situaţii deosebite, se puteau schimba numerele. Pentru aceste autoturisme, criza de carburant, care a afectat atât de dureros populaţia României, nu exista. Dacă obiectivul era extrem de important, se forma o echipă de patru autoturisme. Nimic nu era precupeţit.

În ciuda acestor dotări, uneori apăreau insuccesele. Aşa, de pildă, s-a întâmplat în 1972, când „obiectivul” nu era altul decât celebrul tenisman Ion Ţiriac, venit în ţară, după ce începuse să trăiască mai mult în Occident. Cu toate eforturile disperate ale ofiţerilor de la filaj, Ţiriac a fost *pierdut* deoarece autoturismul lui, tip Sport, avea performanţe net superioare. Se întâmpla astfel: după ce demara, Ţiriac era ţinut sub observaţie până la ieşirea din Băneasa. În staţii se auzea: „În avem, îl avem!”, şi asta până în zona Otopeni, când brusc vocea devenea impacientată, apoi dezumflată: „Nu-l mai avem!” şi dus era!

Munca aceasta de filaj nu este deloc simplă, nu doar datorită aspectului de uzură fizică, datorată zecilor, poate sutelor de ore de stat la pândă, ori de deplasare pe post de „remorcă” după obiectiv. Filajul, zice Mitran, este un război al inteligenţei, al nervilor, între minimum doi adversari – urmărit şi urmăritor – care cunosc foarte bine regulile jocului.

Câştigă cel care dovedeşte mai multă stăpânire de sine, care are nervii mai tari.

Unul din principiile acestei munci este acela de a urmări cât mai mult un obiectiv, fără ca acesta să observe, nu pentru a vedea doar ce face el, cum acţionează, ci, mai ales, pentru a-i descoperi, acolo unde ea există, reţeaua, complicii. Sunt puse la bătaie, de-o parte şi de alta, mijloace extrem de diverse.

Iată unul dintre ele: depunerea materialului în secret sau legătura impersonală. Este un procedeu care foloseşte anumite acunzători naturale sau provocate: o gaură într-un zid la un colţ de stradă, o groapă în asfalt, o scorbură de copac etc. Obiectivul trece pe lângă această ascunzătoare şi „scapă” în ea un container sau un alt obiect, de dimensiuni foarte mici. Dacă ofiţerul de filaj nu prinde acest moment, al „depunerii”, acţiunea riscă să fie compromisă. El continuă să-şi urmărească obiectivul şi, deşi are date precise, constată mirat că acesta nu ia contact direct cu nimeni. În schimb, la un anumit interval „legătura” ajunge la locul cu pricina, ridică obiectul, şi îşi vede liniştit de treburi. Şi mai era ceva: în clipa când cel care este „obiectiv filat” îşi dă seama că are „coadă” , când îl depistează pe urmăritor, el este un om fericit! Situaţiile cele mai grele sunt cele inverse, când ştie că este urmărit, dar nu depistează persoana care îl urmăreşte. Asta îl poate enerva, îl poate face să comită greşeli.

Se poate întâmpla şi invers: obiectivul să depisteze „coada”, ofiţerul respectiv să sesiseze că a fost descoperit şi, din orgoliul sau din teamă, să nu raporteze superiorilor. Este o altă variantă care poate duce la compromiterea acţiunii. Erau şi situaţii comice: urmăritul se putea întoarce, aşa, de-al naibii, şi îl întreba ceva pe ofiţerul desconspirat, orice, dar care îl făcea pe ultimul

să-şi dea seama că adversarul îşi bate, pur şi simplu joc de el.

O altă etapă a muncii de filaj, după ce ofiţerul ieşea din schimb, era alcătuirea *raportului de filaj.* El trebuia să conţină datele constate de acesta minut cu minut. Asta dura, după încheierea misiunii multe ore şi făcea ca ziua de muncă să se prelungească, adesea, după miezul nopţii.

În cazul diplomatului de la ambasada Marii Britanii, de fapt agent al Inteligence-Service-ului pentru România, s-a aplicat metoda, relativ modernă, a *filajului de aşteptare.* Lui „Peter” – acesta era indicativul de urmărire – i se cunoşteau destul de bine traseele. În această situaţie, echipele nu se mai plimbau după el, ci îl aşteptau în diferite puncte. După mai multe săptămâni de folosire a acestui tip de filaj, s-a ajuns la concluzia că „Peter” nu avea contacte în Bucureşti, ci acţiona în zona Prahovei, cu centru la Ploieşti. Englezul acţiona pe linie economică, obiectivul lui fiind industria petroliferă din acea zonă. Dintre persoanele pe care le-a contactat, niciuna nu era pretabilă la a fi considerată „legătură”; contactele sale se desfăşurau absolut pe linie de servici. Lipsa aceasta de probe a dus la iritarea Serviciului Român de Contraspionaj, care avea date certe că englezul face spionaj. S-a ajuns la concluzia că practică *legăturile indirecte,* folosind acele CPI „căsuţe poştale impersonale" – despre care am vorbit mai sus.

S-a bănuit că mesajele erau plasate de către „Peter” în timpul week-end-ului, când acesta manifesta o *plăcere deosebită* de a se plimba prin pădurea din jurul cabanei diplomaţilor englezi din Predeal. Au scotocit securiştii români toată pădurea, au luat la cercetat fiecare copac, dar le-a fost imposibil să găsească acea probabilă „căsuţă poştală”. Roşcatul englez era un profesionist.

Filajul – activitatea cu care Mitran şi-a început cariera este o acţiune de urmărire în secret a unei persoane bănuite că desfăşoară o activitate al cărei scop este aducerea de prejudicii unor instituţii sau unui stat. El are nişte reguli de bază foarte precise: *conspirativitatea, înregistrarea* vizuală sau auditivă a

oricărei acţiuni a persoanei urmărite, şi care devine probă incriminatorie, *descoperirea şi identificarea tuturor persoanelor contactate* de către cel vizat şi, foarte rar, intrarea în acţiune în caz de flagrant delict. De obicei, această ultimă etapă ţinea de competenţele altor servicii.

Primul moment al unei activităşi de filaj este prezentarea fotografiei *obiectivului,* pe care ofiţerul trebuia să o studieze cu mare atenţie, pentru a-şi fixa toate detaliile fizionomice. Urma *adresa* celui vizat, unde se deplasa de obicei, pentru a nota detaliile topografice în scopul aşezării cât mai eficace a echipei în perimetrul respectiv. În aceste situaţii se uza de informatorii cunoscuţi, care erau obligaţi să pună la dispoziţie o încăpere de unde se ţinea în observaţie ieşirea imobilului în care locuia obiectivul. Uneori mai exista o ieşire de serviciu, care trebuia pusă şi ea sub observaţie. Etapa următoare cerea înregistrarea tuturor persoanelor care erau în legătură cu cel vizat, cât şi a dreselor acestora. Trebuie precizat că aceste adrese erau luate de pe computer de la Direcţia de Informare şi Documentare unde, după cum declară Mitran, „toţi aveam fişă”. Se luau apoi detalii despre locul de muncă al persoanei vizate. Totul trebuia pregătit atât de bine, încât obiectivul să nu aibă nicio posibilitate să se sustragă urmăririi.

Urma apoi declanşarea acţiunii. Şeful echipei hotăra: „Mâine dimineaţă, la ora 6, îl preluăm!” Din acel moment, cel vizat devenea obiectiv biped, a cărui existenţă era înregistrată secundă cu secundă, în cele mai mici detalii. Urmărirea se făcea pe jos, cu mijloace de transport în comun, cu maşinile Securităţii. Pentru a nu fi depistaţi, ofiţerii aveau fixate zone de acţiune cu punctele de preluare şi punctele terminus. Când ofiţerul simţea că a fost descoperit, cerea, de regulă, schimbarea, oriunde se afla. Era un apel codificat prin staţia „Storn”, aflată asupra lui, în genul: „Sunt 1, vine 2!” Apelul, cât mai scurt posibil, era însoţit de o tuse, de un strănut, pentru a nu atrage atenţia persoanelor dimprejur.

În cadrul operaţiunilor din filaj de mai lungă durată, alături

de aparatura din tehnica propriu-zisă, ofiţerii apelau şi la alte mijloace : mai multe schimburi de haine şi de pantofi, perucă, mustaţă, trusă de machiaj. Aşa se face că la nevoie, în maximum cinci minute ofiţerul în cauză devenea absolut o altă persoană. Mare atenţie se acorda pantofilor, care puteau duce deconspirare. Se mai practica şi deghizatul maşinii, care consta în schimbarea numerelor, aplicarea unor abţibilduri sau a unor firme gen **Taxi**.

Aşadar, după șase luni de muncă de filaj, Victor Mitran este chemat de şeful Direcţiei, generalul Grigore, care îi comunică hotărârea sa ca tânărul ofiţer să lucreze la serviciul de *investigașii,* al cărei şef ea col. Gheorghe Petrof.

Obiectivul acestui serviciu era acela de a supraveghea întreaga capitală, din toate punctele de vedere. Serviciul era împărţit în *opt birouri,* fiecare birou corespunzând unui sector al Bucure ştiului. Victor este repartizat la Biroul 8, al cărui şef era lt. col. Gheorghe Grigorescu.

Serviciul de Investigaţii era unul din acele compartimente ale Securităţii Statului care teroriza prin strângerea de informaţii din cele mai diverse despre fiecare, sau aproape fiecare cetăţean. Aceste date erau obţinute, în mare măsură, cu ajutorul vastei reţele de informatori. Vastă şi, cum vom vedea în continuare, extrem de bine pusă la punct şi de puternică. De altfel, una din obligaţiile de serviciu ale ofiţerilor din această direcţie consta în îmbogăţirea reţelei pe care o conduceau.

Până la evenimentele din decembrie '89, sediul Investigaţiilor se afla în clădirea Direcţiei a V-a, clădire care a fost distrusă în timpul Revoluţiei.

Unul din principiile acestui Serviciu era păstrarea ofiţerilor cât mai mult aici, pentru cunoaşterea amănunţită a reţelei de informatori şi, implicit a sectorului de care răspundeau. Mitran a întâlnit aici ofiţeri care lucrau de mai bine de douăzeci de ani în acelaşi birou şi care erau atât de acomodaţi cu munca lor, încât făceau tot posibilul să amâne data pensionării.

La subsolul serviciului se afla o arhivă extrem de vastă,

care cuprindea date complexe despre toate reţelele, ordonate pe sectoare. De asemenea, aici se aflau fişele tuturor persoanelor care au avut de-a face cu Securitatea, din diverse motive.

Dosarele erau atât de complete, încât într-o jumătate de oră se putea afla totul despre o persoană. Dacă ofiţerul voia să recruteze un nou informator, apela tot la această arhivă pentru a verifica dacă persoana vizată nu a fost deja recrutată.

În obiectivele acestui serviciu intrau: sectele religioase, cu accent pe cele interzise, partidele politice istorice, legionari, persoane care după instalarea comunismului au fost considerate de acest sistem drept indezirabile, foştii deţinuţi politici, personalităţi dizidente precum şi cei bănuţi că desfăşoară acţiuni contra statului român.

Persoanele din aceste categorii erau urmărite toată viaţa şi aveau dosarul *la zi.* Datele despre ele erau completate lunar, sub forma unor informări.

În situaţia când o persoană aflată în „parohia" unui ofiţer trebuia să plece în străinătate, fie pe linie de servici, fie pur şi simplu ca turist, Serviciul de Paşapoarte cerea informaţii despre respectivul de la Investigaţii. În funcţie de aceste informaţii cetăţeanul primea sau nu paşaport"

Momentul când Mitran vine în Biroul 8, „parohia" Bucureştii Noi-Chitila era fără stăpân, fiindcă ofiţerul care s-a ocupat de ea ieşise la pensie de patru luni. Sectorul fusese preluat de un ofiţer care la rândul său avea deja „parohie". De la acesta va prelua Mitran zona,. de la cpt. Teodorescu. Acest ofiţer, spre deosebire de alţii, care manifestau o plăcere diabolică de a da cât mai multe informaţii negative despre persoanele aflate în obiectiv, manifestau discernământ în aprecieri. Era mai uman, după spusele lui Mitran. la polul opus, se afla adjunctul şefului Biroului 8, mr. Arghir Ungureanu, un individ devenit securist peste noapte, în anii "50. Acest ofiţer, incult şi ranchiunos, era ţinta ironiilor colegilor. Dincolo de aceste trăsături, dovedea şi incompetenţă profesională: în dorinţa de a se evidenţia, încărca dosarele unor persoane cu date pur imaginare. Aşa s-a ajuns la

situaţia ridicolă că, fiind bolnav şi preluându-i colegii munca în perioada cât acesta a lipsit, ce-au constatat? Trei persoane care figurau în fişele maiorului ca fiind *foarte active* în manifestările antiromâneşti (fişele fiind la zi), decedaseră în urmă cu trei-patru ani! Iată un exemplu: despre unul din cei decedaţi se spunea în fişă că în urmă cu două săptămâni se deplasase la o anumită adresă, unde contactase o anumită persoană şi că întreprinde acţiuni de regrupare a forţelor antinaţionale! Mitran şi colegul său Teodorescu, rămân stupefiaţi! Aşadar, acest Ungureanu, care se lăuda mereu cu meritele sale de luptător în munţi împotriva legionarilor, lupte în timpul cărora fusese şi rănit, el care, deşi în vârstă, ia zilnic contactul cu reţeaua, lucrează până noaptea, urmărindu-şi persoanele vizate, spre deosebire de cei tineri, care nu fac nimic, care nu-şi fac nici informarea lunară obligatorie – ei bine, tocmai el era cel care mistifica datele, creând informaţii din imaginaţie! Mai trebuie spus că aceste informaţii erau încărcate de ură la adresa foştilor membri ai partidelor istorice!

Se cuvine să punctăm aici două aspecte, destul de frecvent întâlnite nu doar în cadrul acestei instituţii.

zelul – o formă de exces, invită din obsesia multor români, cu scopul clar de a-şi păstra locul călduţ dobândit, indiferent că actele, gesturile lor ar putea afecta statutul social al altora, poate chiar viaţa. Este o formă gregară a luptei pentru supravieţuire, care şi-a pus şi va continua să- şi pună amprenta asupra civilizaţiei noastre.

superficialitatea, pris-ul a la légére, munca de mântuială. „Nu contează realitatea, contează rezultatele *scriptice,* să avem acoperire în hârtii.” Mult vehiculata idee – din interior – cum că Securitatea a contribuit la căderea sistemului ceauşist, poate fi susşinută din acest punct de vedere.

Cei doi ofiţeri îl informează pe şeful biroului, col. Petrof care, la rândul său rămâne stupefiat. La reîntoarcerea din concediul medical, mr. Ungureanu este pus în discuţie. În mod surprinzător, în apără col. Popa, secretarul organizaţiei de partid. Col. Popa era un alt *vechi,* din linia conservatoare, care, dacă

ajungea să te ia în obiectiv, nu se lăsa până nu te desfiinţa. Era tipul politrucului, de o duritate extremă. Ulterior, Mitran şi Teodorescu au aflat în ce încurcătură intraseră, deoarece Popa şi Ungureanu erau camarazi vechi, luptaseră împreună în anii "50 împotriva grupurilor de rezistenţă anticomunistă. Efectele gestului nesăbuit al celor doi se văd imediat: peste două zile, lui Mitran i se face o verificare la sânge privind munca desfăşurată în sectorul său. Acţiunea este luată pe cont propriu de însuşi mr. Ungureanu, care intră în reţeaua lui Mitran şi constată că doi informatori de bază nu fuseseră contactaţi de multă vreme, de mai bine de trei luni.

A fost suficient pentru ca Ungureanu să facă un tapaj enorm, să-l acuze pe Mitran că nu se achită de sarcinile de servici – uitând să menţioneze că informatorii nu au fost contactaţi fiindcă fuseseră plecaţi din Bucureşti – şi, în consecinţă, să ceară sacţionarea acestuia.

Lt. Mitran este chemat imediat la col. Popa, care îi spune: „Ai noroc că nu eşti membru de partid, altfel luai o sancţiune să-ţi ajungă multă vreme!” Degeaba a încercat Mitran să-i spună adevărul! A fost dat afară din birou! Nu înainte de a i se comunica sancţiunea administrivă: trei zile de arest cu prestare de serviciu.

Sectorul de care răspundea Mitran, fiind mărginaş, predominând muncitorii, nu a avut ceea ce astăzi numim

Dealtfel, şi în anii de după 1990, cadrelor din sistemul de interne, li se cer rapoarte la sânge: dacă cifrele la zi nu sunt superioare celor din perioada anului anterior, există riscul sancţionării: altfel spus, cadrele *ar trebui să provoace actele infracţionale, în loc să lupte pentru diminuarea lor!*

personalităţi dizidente. Stăpânea, în schimb, o reţea de informatori bine pusă la punct.

A avut un caz ceva mai deosebitL un student la Filologie, pe nume Ion Mârţ, zis Nelu, domiciliat pe strada Laminorului, la nr. 164. Mitran primeşte de la Direcţia I o notă, prin care i se aduce la cunoştinţă că acest Ion Mârţ scrie literatură cu tentă anticomunistă.

În consecinţă, hotărăşte să-l cunoască direct. Studentul îi face o impresie bună şi ofiţerul se decide să-l racoleze. Nu se prezintă de la început ca locotenent de securitate, ci ca ofiţer de miliţie.

După mai multe întâlniri, care s-au întins de-a lungul a două luni de zile, Mitran, încălcând regula conspirativităţii, îşi declină adevărata identitate, fapt care îl impresionează evident pe tânăr. Între timp s-au împrietenit, o metodă sigură de a câştiga încrederea celuilalt. I-a spus chiar că sunt în facultate anumişi „prieteni” care l-au turnat şi că este în atenţia aparatului de Securitate. Chipurile, Mitran îi face un serviciu comunicându-i lucrurile acestea, dar dacă se află, riscă să fie dat afară din aparat. Şantaj sentimental! „Merită să risc, îi spune ofiţerul, însă îmi pare rău, fiindcă mi-am dat seama că eşti un tânăr inteligent şi de calitate!” şi îi avansează propunerea sub forma contraserviciului: „Dacă accepţi să faci parte din reţeaua mea de informatori, cazul tău va fi uitat.” Mârţ îi cere timp de gândire. Mitran este de acord, cu codiţia ca studentul să gândească *singur,* adică fără a se consulta cu alte persoane.

Mitran a mizat pe împrejurarea că el apărea în faţa studentului ca un salvator.

În paranteză fie spus, cei tineri aplicau metode mai rafinate de recrutare a informatorilor. Stilul celor bătrâni era mult mai dur. Mergeau la persoana vizată, puneau legitimaţia pe masă şi îi comunicau că dacă nu semnează angajamentul, refuzul poate avea repercursiuni asupra familiei, asupra situaţiei la servici etc. Bineînţeles, i se aduceau la cunoştinţă şi avantajele care decurgeau dacă accepta: o posibilă avansare, şansa de a primi o locuinţă mai bună, de a putea pleca peste hotare etc. Totul, însă, se petrecea fără eleganţă, fără a ţine cont de psihicul celuilalt. În cele din urmă, omul semna angajamentul, numai ca să scape de ameninţări. Şi mai exista un risc: nefiind informator din convingere, persoana „încărca” de obicei informaţiile cu date fabricate de el, fără temei real, ceea ce îngreuna munca ofiţerului.

Generaţia celor mai tineri aplica o tactică mai subtilă: se

umbla la suflet, se umbla chiar la sentimentele naţionale fără a se neglija, fireşte, şi viitoarele avantaje. Erau puse la bătaie cunoştinţe de psihologie dobândite în şcoală, se uza de un anume nivel de cultură în funcţie de cea a partenerului. Se conferea calităţii de informator o tentă ocultă.

Recent venită din Moldova, familia studentului Mârţ a întâmpinat greutăţi în încheierea contractului pe locuinţă. Aflând aceasta, Mitran le obţine contractul peste numai două zile. Cine spunea *nu* în faţa unui ofiţer de Securitate?! Probabil şi această demonstraţie de putere a cântărit în hotărârea lui Mârţ de a semna angajamentul de informator. Mai târziu a fost răsplătit, în sensul că, având sprijinul Securităţii, fostul student ajunsese să ocupe o funcţie destul de mare în cadrul aparatului propagandei de partid. Mitran l-a reîntâlnit în vara lui '89, când fostul ofiţer rămăsese fără servici fiindcă devenise, la rândul său din urmăritor – urmărit de aparatul de represiune. Mârţ avea în acel moment o poziţie foarte bună, după spusele lui o relaţie foarte puternică la Comitetul Central şi s-a oferit să-l ajute pe Mitran. Serviciu contra serviciu...

Intrat în rolul de informator, Mârţ a dat dovadă de mult zel. Chiar când era în joc familia lui. Când a fost pe punctul să se căsătorească, a aflat că tatăl fetei, preot din Ploieşti, fusese legionar. Mai mult, constată că el, Nelu Mârţ, nu era singura iubire a fetei, dimpotrivă, domnişoara cocheta şi cu alţii. În aceste condiţii, se produce ruptura între cei doi. Nu fără consecinţe pentru fată. Astfel Mârţ îl informează pe Mitran că fratele tinerei este căsătorit cu o crainică din Televiziunea Română. Plin de elan patriotic, dar şi de răzbunare, îi cere ofiţerului să facă demersuri pentru ca tânăra crainică să fie dată afară, lucru care nu s-a întâmplat, ea fiind şi acum pe acelaşi post. Mitran îi sugerează, cazul nefiind de competenţa sa, să ia legătura cu securistul televiziunii. Mârţ procedează în consecinţă şi se alege, după absolvire, cu un post în TV, post care era de fapt pentru munca de supraveghere a ex-cumnatei. Din acel moment el a fost transferat din reţeaua lui Mitran în cea din TVR. Aşa a început ascensiunea

lui. N-a mai ajuns scriitor – visul său din studenţie –, în schimb a devenit un tovarăş onorabil în aparatul de propagandă. E de presupus că după evenimentele din decembrie s-a transformat în democrat şi promovează principiile statului de drept...

Şi fiindcă am prezentat mai sus cazul informatorului Ion Mârţ, să trecem în revistă în continuare ierarhia civilă a unei reţele de informatori.

Sursele de informaţie sunt inerente muncii aparatului de securitate, lucru care se învaţă încă din primul an de şcoală.

Sursa de informaţie este persoana contactată prin diferite mijloace. Să presupunem că trebuia contactată o persoană dintr-un imobil oarecare. Ofiţerul de securitate îşi făcea planul de acţiune, care începea prin cunoaşterea detaliată a topografiei, a biografiei persoanei respective, a profesiei şi a locului de muncă etc. Fireşte, era contactat administratorul imobilului, care oferea detalii pe baza cărţii de imobil şi a datelor cunoscute de el.

La rândul său, ofiţerul de securitate trebuia să-şi confecţioneze propria legendă. De obicei, se prezenta ca lucrător în Miliţie. Pretexte de a suna la uşa apartamentului cu pricina erau nenumărate.

Se producea primul contact, urmat de o discuţie, în care ofiţerul pomenea mai multe nume de persoane care locuiau în imobil, pentru a vedea care este reacţia persoanei vizate faţă de vecini. Conta mult dacă persoana contactată era vorbăreaţă, dacă avea posibilităţi informative. Unii au o adevărată înclinaţie în a afla cât mai multe detalii despre vecini şi acest element era speculat de securist.

Urmau şi alte întâlniri, în care ofiţerul se convingea dacă persoana putea deveni informator sau nu.

Ca tipologii sociale şi de vârstă, erau preferaţi pensionarii, cunoscută fiind înclinaţia lor spre a afla cât mai mult, dar şi disponibilitatea lor de a circula mult, pe la diferite cozi, uşurinţa de a intra în dialog cu alţii. Ei, precum şi femeile casnice, aveau avantajul timpului liber.

Deci, aceste prime obstacole fiind trecute, sursa putea

deveni colaborator. Prin diferite mijloace, ofiţerul trebuia să-i creeze certitudinea că organele de stat apreciază în mod deosebit persoana respectivă prin calităţile dovedite până atunci. Trebuia vorbit foarte frumos, cu multă convingere, pentru ca partenerul să „descopere” atunci ce multe calităţi (pe care, eventual, nu şi le cunoştea) posedă. Orgoliul său era excitat în cel mai înalt grad. Apoi ofiţerul cerea permisiunea (dacă fireşte, nu deranja) de a reveni şi cu alte ocazii. Sigur că nu deranja, cum să deranjeze un om atât de politicos, atât de manierat!

Şi ofiţerul revenea în vizită, o dată, încă o dată, până când avea convingerea că se putea discuta mai tranșant cu persoana.

Atunci erau etalate meritele, dar şi exprimată convingerea că un asemenea cetăţean, cu atâtea calităţi, cu un aşa spirit de observaţie etc., ar putea fi mai *util* societăţii, deci ţării, mai ales în condiţiile în care atâţia duşmani din afară încearcă prin orice mijloace să ne facă rău, să saboteze economia, să compromită tot ce este mai valoros în România!

Gargară, cu alte cuvinte, dar care „prindea”. Colaboratorul era cuprins de mândrie patriotică, se trezeau în el sentimente de revoltă faţă de duşmanii poporului şi, inevitabil, dorinţa de a face şi el ceva în lupta aceasta împotriva răului care ne pândeşte pe la toate colţurile!

Şi urma întrebarea: „Nu sunteţi de acord să începeţi şi dumneavoastră să sprijiniţi munca de anihilare a răului?”

Nu era nevoie de mult timp de gândire: omul spunea *da.* În cazul acesta, era rugat ca, în situaţia când ar afla date în legătură cu cele de mai sus, să sune la un anumit număr de telefon care îi era scris pe un petec de hârtie. Dar, atenţie, acest număr era strict secret: era un număr de telefon de la – şi acum urma bomba finală! — Securitatea Statului. Efectul era, de cele mai multe ori, cel scontat. Proaspătul colaborator se angaja că va păstra în cel mai mare secret numărul.

Urma apoi aşteptarea, aşa-numita perioadă de studiu. De cele mai multe ori, colaboratorul suna el, nu era nevoie ca ofiţerul să se deplaseze la domiciliul aceluia.

După cinci-şase luni, timp în care colaboratorul oferise clar dovezi de fidelitate, fie că ele erau infomaţii orale, fie că erau note scrise, ofiţerul care l-a racolat se prezenta, cu dosarul persoanei la şeful de birou, propunând „avansarea la înaltul grad de *informator*.”

În general, *avansarea* avea o aură de festivitate. Pentru a încărca afectiv momentul acesta, ofiţerul mergea însoţit de şeful de birou, om mai în vârstă, îmbrăcat la costum și cravată. Pe un ton reţinut, dar cu atât mai de efect, se făceau prezentările: „Tov. colonel Grigorescu, şeful nostru!” Gazda aducea imediat cafele, uneori o gustare, însoţite de un coniac. Atmosfera devenea deosebită, se creau premisele pregătirii ultimului act: pe un ton sobru, calculat, şeful explica importanţa activităţii desfăşurate de colaborator până în acel moment pentru statul român care, prin cei doi ofiţeri, îi este recunoscător. De aceea, dacă persoana are vreo problemă, este rugată să o comunice, ea va fi rezolvată imediat, deoarece statul român ştie să îi răsplătească pe cei mai devotaţi cetăţeni. Atmosfera devenea din ce în ce mai solemnă, deşi totul era spus cu vocea blândă, afectuoasă. Chiar când se vorbea despre legionari, apăreau în glas înflexiuni de milă, în niciun caz de ură. Fireşte, nu era doar un monolog al şefului, era o discuţie ca de la om la om, părerea „obiectivului” conta extrem de mult pentru cei doi securi şti. Ei se „mirau” din când în când de maturitatea şi originalitatea ideilor partenerului.

După cum se poate deduce, regia era fără cusur. O oră de spectacol profesionist, la care puţini rezistau.

Era prevăzută şi scena în care interlocutorul îşi spunea necazurile: ba că şeful lui îl persecuta, ba că gunoiul din jurul imobilului nu este luat cu săptămânile, ba că vecinul de deasupra nu-l lasă să se odihnească fiindcă ascultă noaptea radio „Europa Liberă” etc. Ce doi ofereau pe loc soluţii sau promiteau că a doua zi problema va fi soluţionată.

Urma actul propriu-zis, al *angajamentului scris.* „Este doar o formalitate, n-aveţi de ce vă teme, nimeni nu va şti de acest angajament, în afară de noi trei: şi de fapt, acest angajament scris

vi se cere în ideea păstrării în cel mai strict secret al colaborării dumneavoastră cu aparatul nostru...” Ofiţerii încercau pe cât posibil să prezinte acest acord nu ca pe un pact cu Diavolul – cum era, de fapt –, cu ca pe o banală acceptare scrisă. Iacă cum suna un astfel de angajament: *„Subsemnatul (...) domiciliat în localitatea, str. nr. născut la data de... mă angajez să colaborez în secret cu aparatul Securităţii Statului în vederea depistării persoanelor care atentează la cuceririle revoluţionare ale poporului, etc. etc....*

Imediat, i se făcea *botezul,* adică i se dădea numele de cod, numele pe care-l va folosi atunci când îi va căuta la telefon pe cei doi ofiţeri, în situaţia când avea de făcut comunicări urgente. În mod curent, întâlnirile periodice urmau să aibă loc la domiciliul informatorului, în intervale când acesta era sigur, fiindcă, în ideea de secret, era de preferat ca ofiţerul *paroh* să nu fie văzut de ceilalţi membri ai familiei, aceste întâlniri putând naşte tot felul de întrebări nedorite.

Dacă întâlnirile la domiciliu nu erau posibile, i se comunica adresa *casei de întâlniri secrete,* zilele şi orele când ofiţerul putea fi găsit acolo. În fiecare „parohie” existau două- trei asemenea case de întâlnire.

În încheiere, i se ura succes în munca nobilă pe care din acel moment, o va desfăşura conştient în slujba poporului român!

În ceea ce priveşte sistemul de recompensare, iată cum stau lucrurile: informatorilor foarte buni, care dădeau note eficiente pentru munca serviciului de investigaţie, care făceau muncă de *calitate*, la erau afectate, odată sau de două ori pe an *premii* în bani, în valoare de aproximativ 500 de lei, fiecare. Apăreau şi aici situaţii hilare: unii dintre informatori se simţeau jigniţi, refuzând banii, pe motiv că ei desfăşoară activitatea aceasta din convingere şi nu aşteaptă asemenea recompense.

Recompensa consistentă nu era însă cea bănească; ea consta în ajutorul pe care cadrele de securitate îl ofereau acestor informatori pentru rezolvarea anumitor probleme personale sau familiale, probleme de nerezolvat pe cale oficială.

În clipa când Mitran a preluat reţeaua de informatori din zona sa de acţiune, această reţea număra circa *60 de informatori şi aproximativ 500 de colaboratori!* Numărul este incredibil şi justifică ironia amară cuprinsă în expresia. *„De ce să nu moară şi capra vecinului, dacă a mea e moartă!”* Fără a încerca să culpabilizăm, nu putem să nu observăm uşurinţa manifestată de atâţia indivizi în a-şi vinde propria conştiinţă. Sigur, unii au făcut-o forţat – zic ei –, unii au făcut-o în situaţii limită; dar, în general, cel mai mulţi au făcut-o în cunoştinţă de cauză, devenind astfel complicii actelor de violenţă şi de teroare îndreptate împotriva propriilor rude, prieteni, conaţionali. Să mai facem o menţiune: membrii de partid nu puteau fi racolaţi de către aparatul de Securitate. Multă vreme a persistat ambiguitatea în legătură cu această dispoziţie. Să fi fost la mijloc „puritatea morală” a posesorului carnetului roşu? Nici vorbă de aşa ceva şi Mitran explică situaţia: „Nu aveam voie să racolăm membri de partid fiindcă, prin însuşi statutul partidului, *un membru de-al său avea obligaţia oficială* de a furniza astfel de date organelor de Securitate!” Altfel spus, calitatea de membru de partid o implica şi pe aceea de colaborator sau informator. Furnizarea de informaţii la solicitarea organelor Securităţii era *sarcină de partid!* Nu degeaba repeta Ceauşescu la fiecare cuvântare că Partidul Comunist este cea mai avansată forţă politică conducătoare din lume!

Deci, având în vedere situaţia aceasta, fostul „paroh şef” al cartierelor Bucureştii Noi şi Chitila, Victor Mitran, apreciază că mai mult de jumătate din locuitorii perimetrului său de activitatea colaborau, direct sau indirect, cu Securitatea, *raportul informatori-populaţie pasivă era de 1/1!*

După o lungă perioadă de observare a muncii informatorilor, ofiţerul de Securitate trebuia să aleagă pe câţiva, cei mai buni (a se citi cei mai zeloşi), dintre cei mai buni, iar dintre aceştia să numească un rezident.

Rezidentul este gradul cel mai mare dintr-o reţea de informaţii şi care se obţine după o îndelungată muncă în reţea.

Din punct de vedere al cunoştinţelor, al metodelor de lucru, al eficienţei şi al competenţei, un rezident ajungea aproape la valoarea unui ofiţer de Securitate. El efectua o muncă super calificată. După câte sarcini executase, pătrunsese aproape toate tainele meseriei,

Ţinând cont de toate acestea, ofiţerul avea dreptul să-i predea rezidentului o parte din reţea. Asta înseamnă că facilita întâlnirea câtorva informatori – conform regulii conspirativităţii, – întâlnirile se organizau pentru fiecare în parte – care îi prelua şi cărora le devenea şef nemijlocit. El coordona partea de reţea preluată, el aduna informaţiile la sfârşitul lunii şi le preda personal „parohului şef".

Am încercat să facem un top al informatorilor, ţinând cont de nivelul lor de şcolarizare. A rezultat că procentul cel mai mare îl reprezentau cei cu studii medii, deci absolvenţi de liceu. Cel mai mic procent era reprezentat de intelectuali. În majoritate, aceştia reacţionau la tentativele de racolare cu repulsie, lucru pe care ofiţerii îl observau şi, de regulă, renunţau. Vom prezenta, în continuare, un caz de recrutare a unui intelectual, cu menţiunea că, aşa cum se va putea observa, acceptul acestuia a avut la bază un anume interes.

Încă de la preluarea reţelei, printre informatorii cu angajament se afla o femeie mai în vârstă, casnică, domiciliată în str. Coteşti. Acest informator, care se dovedise util prin procurarea de informaţii extrem de diverse, se numea Ioana Popescu, avea fiică şi aceasta era căsătorită cu un arhitect. Printr-o coincidenţă, ginerele se numea tot Popescu şi lucra, împreună cu soţia, la un institut de proiectări de Bucureşti.

La recrutarea lui, Mitran a făcut o derogare de la indicaţiile generale, care nu permiteau recrutarea mai multor membri ai aceleaşi familii, fiindcă exista pericolul încălcării principiului conspirativităţii. Însă ofiţerul de investigaţii avea dreptul, atunci când considera util acest lucru, să se abată de la regulă. Constatase el, Mitran, în timpul câtorva întâlniri, că acest arhitect era o persoană foarte interesantă, ştie multe lucruri şi este şi

foarte inteligent. Nici nu visa la început că îl va avea ca informator şi, poate acesta ar fi fost cursul firesc, dacă Serviciul Paşapoarte ar fi avizat cererea soţilor Popescu prin care aceştia solicitau aprobarea pentru efectuarea unei excursii în Elveţia.

După mai multe răspunsuri negative, arhitectul şi soţia sunt extrem de nemulţumiţi, sunt consternaţi, cu atât mai mult cu cât aveau un copil de vreo şapte ani, care urma să rămână în ţară, ceea ce pentru regimul ceauşist însemna un fel de garanţie a reîntoarcerii părinţilor acasă.

În timpul unei discuţii, fără ca acest Popescu să ştie ce hram poartă oaspetele întâlnit la ei în casă, îi spune lui Mitran of-ul său şi al soţiei sale. De cealaltă parte, ofiţerul rămâne şi el consternat, fiindcă cei de la Paşapoarte, nu-i ceruseră relaţii, conform uzuanţelor, despre soţii Popescu.

Situaţia aceasta se transformă într-o mană cerească pentru Mitran, care îl luase mai de mult în studiu pe arhitect, dar nu găsise metoda optimă de a-l aborda. Ofiţerul îi sugerează să mai facă o cerere la Paşapoarte mai mult, îi spune că el l-ar putea ajuta dacă Popescu ar fi dispus că-l ajute la rândul lui. „Cum?”, întreabă acesta? „Foarte simplu”, zice "parohul" acceptând o colaborare cu el! Prins în situaţia dată, Popescu acceptă şi, la a doua întâlnire, semnează angajamentul. În nicio lună, soţii Popescu aveau paşaportul pentru Elveţia!

Cu trei zile înainte de a pleca, Popescu este căutat de Mitran. Discret, acesta îi sugerează să nu se mai întoarcă în ţară, fapt care îl consternează pe arhitect. Credea că e o provocare! De fapt nu era vorba despre asta! Victor Mitran, la rândul său, era în perioda de teste pentru trecerea la serviciul generalului Pacepa. Ştia că peste puţin timp va fi unul din norocoşii căruia destinul îi hărăzise să lucreze la cea mai râvnită **Direcţie** din Securitatea Statului: **Direcţia de**

Informaţii Externe, care avea regim de stat în stat! Prevăzător, Mitran se gândea că, lucrând ca agent extern va avea „afară” nevoie de oameni pe care să se poată baza. şi, în virtutea serviciului făcut lui Popescu, acesta putea fi unul dintre acei

oameni!

Un alt caz, relevant pentru puterea de care dispunea un ofiţer de Securitatea Statului, este şi următorul: Berta Stănciulescu, domiciliată în strada Oastei, unul din oamenii de bază ai reţelei, care excela prin cantitatea şi diversitatea informaţiilor, avea un fiu, Jean Stănciulescu, barman. Prins în flagrant delict – lipsă la gramaj şi băuturi diluate – Jean este arestat de Miliţia Capitalei, secţia economică. Disperată, mama, Berta, îl sună pe Mitran la servici şi îi cere să-i salveze fiul. În anii aceia – facem menţiunea aceasta – serviciul economic al Miliţiei Capitalei era vestit pentru duritate şi inflexibilitate: odată intrat acolo, şansele de a fi „scos" erau minime! Şeful serviciul era col. Niculescu, despre care circula zvonul că era atât de dur, încât dacă şi-ar fi prins mama în culpă, ar fi arestat-o fără să clipească.

Mitran urcă în maşină şi în cinci minute se afla în biroul colonelului. „De ce n-aţi verificat pe cine arestaţi?", i se adresează Mitran acestuia. „Credeam că relaţiile dintre noi sunt de înţelegere şi colaborare , iar dumneavoastră arestaţi oamenii

Care *colaborare şi înţelegere,* când este ştiut faptul că între majoritatea cadrelor din Securitate şi cele din fosta Miliţie existau sentimente de neagreere, chiar de ură. Cele dintâi aveau privilegii de care celelalte nu beneficiau. Securiştii reprezentau o castă privilegiată: salarii mai mari, facilităţi materiale, tehnică din dotare superioară, neobligativitatea uniformei, etc.

„Discreţia" de care dădeau dovadă, îi expunea, pe de o parte, mai puţin vederii populaţiei; pe de altă parte acţiunile lor, din umbră, însă cu atât mai înspăimântătoare, aveau un efect zdrobitor asupra oamenilor. Ce poate fi mai cumplit decât conştiinţa faptului că eşti permanent în vizor, că trebuie să fii atent la ce spui, cu cine vorbeşti, ce gesturi faci; orice putea fi interpretat ca un atac direct la adresa sistemului, a cuplului dictatorial. Securiştii aveau puteri discreţionare.

Dealtfel, titlul cărţii, s-a născut în timpul discuţiilor şi înregistrărilor, când Mitran a exclamat: „Ce vorbeşti, dom-le, noi eram nişte zei!"

Iată şi confirmarea grl. Pacepa: „Pentru a menţine loialitatea acestei armate secrete, Ceauşescu le-a acordat privilegii materiale mult mai mari decât cele primite de ofiţerii din armată şi de activiştii de partid. În 1978, ultimul an petrecut în România, salariul meu total a fost mai mare decât cel a ministrului Apărării sau al unui secretar al Comitetului Central, şi numai cu puţin mai mic decât al primului ministru."

(I.M.Pacepa, *Moştenirea Kremlinului).*

noştri de bază?" Era o minciună sfruntată, Jean nu era colaborator, era mama lui, dar Mitran minţea cu aprobarea şefului său! Discuţia nu a durat un sfert de oră în urma căreia Jean a fost pus în libertate, iar notele de constatare a delictelor comise de el au fost luate de Mitran. Se ştergea, astfel, orice urmă a vinovăţiei unuia din miile de barmani corupţi şi hoţi. Dar ce mai contează când la mijloc sunt interesele Securităţii Statului?!

Capitolul al VIII-lea

SECURITATEA: STRUCTURĂ, OBIECTIVE, LUPTE INTESTINE

În capitolul care urmează ne vom ocupa mai detaliat de structura Departamentului Securităţii Statului. Facem aceasta, deoarece cititorii vor observa mai bine elementele de forţă care au stat la baza acestui aparat extrem de complex (situaţie specifică unui stat condus de un regim totalitar) pe de o parte, dar şi pentru a observa luptele pentru putere din interior, lupte ale căror victorii depindeau în bună măsură nu de argumentele logice, ci de modul în care părţile reuşeau să-l câştige de partea lor pe Ceauşescu. Pentru dictatorul român, eficacitatea aparatului acestuia a ajuns în final după 1975, în a se măsura prin toate metodele (şi nu de orice fel) eficace de protecţie a lui şi a camarilei din jurul său. Cei care doreau să-l aibă de partea lor puteau obţine supremaţia manifestând mult zel organizatoric şi investind cele mai sofisticate metode de apărare a sistemului. Într-o ţară în care, în ciuda unor principii mereu arborate, dar false, unde partidul se suprapunea perfect satului, unde partidul era forţa conducătoare unică în stat, iar partidul – recte statul –

însemna secretarul general – recte preşedintele republicii – totul a sfârşit prin a raporta persoana dictatotului. Cultul personalităţii era principiul forte, dar, paradoxal, şi călcâiul lui Ahile.

Să nu se înţeleagă de aici că reprezentanţii de frunte ai direcţiilor Securităţii erau nişte indivizi limitaţi, orbiţi, asemenea conducătorului suprem, de setea de putere. Dimpotrivă: mulţi dintre ei erau indivizi dotaţi, capabili, excelenţi profesionişti, cu succese notabile în palmares. Poate de aceea erau şi mai periculoşi: aveau în mână un aparat atât de bine pus la punct, poate cel mai bine organizat şi dotat, pentru care nu se făcea economie la nimic. Ne putem face aşadar cât de cât o părere despre acuitatea confruntărilor din interior. Una dintre confruntările care au zdruncinat puternic aparatul în discuţie a fost cea dintre serviciile care aveau ca obiectiv spionajul extern.

Departamentul Securităţii Statului era împărţit în celebrele, de acum – Direcţii. Despre ele s-a scris mult în literatura apărută după evenimentele din decembrie 1989. S-ar putea spune că despre ele se ştie totul, mai ales despre Direcţiile I şi a Il-a. De aceea nu vom începe prezentarea noastră cu acestea două, ci ne vom opri direct la Direcţia a III- a, şi iată de ce:

În 1976, personajul acestei cărţi, tânărul ofiţer de Securitate Victor Mitran era obiectul unui complex proces de recrutare pentru a fi trecut în rândurile cadrelor celebrei DIE "Direcţia de Informaţii Externe" condusă de – la fel de celebrul – general Ion Pacepa. Şi pentru a fi cât mai la obiect, vom folosi în continuare reproduceri exacte ale afirmaţiilor lui Victor Mitran, cel care a cunoscut din interior evenimentele. „În 1976, generalul Pacepa, deranjat de succesele aparatului de contrainformaţii, care obţinuse câteva succese în spionajul din exterior şi, implicit, punea în umbră **Direcţia** pe care o conducea el, dar şi datorită faptului că aflase că generalul Neagu Cosma, fără să-i comunice lui Ceauşescu, intrase pe o filieră şi adunase probe care îi cristalizaseră bănuiala că *Pacepa face joc dublu,* el Pacepa, hotărăşte să dea lovitura: astfel pune la cale căderea în lanţ a reţelei româneşti de spionaj extern. Mai trebuie spus că începând

cu acel an, Pacepa era omul nr. 1 al lui Ceauşescu, aşa încât generalul Cosma dovedise curaj nebun angajându-se în dărâmarea celuilalt. Pacepa nu avea de ales , aşa încât hotărăşte sacrificarea

„... când am cerut azil politic în Statele Unite, scrie Pacepa, DIE avea 560 de ofiţeri legali, ilegali şi deplin conspiraţi, şi 1100 colaboratori numai în sistemul comerţului exterior. Aproximativ 70% din salariaţii agenţiilor şi birourilor comerciale ale României din ţările capitaliste şi ale lumii a treia erau ofiţeri acoperiţi de informaţii iar restul, cu puţine excepţii erau colaboratori ai DIE sau DIA. În Ministerul Comerţului Exterior propriu-zis, cinci miniştri adjuncţi şi unsprezece directori erau ofiţeri acoperiţi ai DIE; direcţia de personal a ministrului şi Institutul de Conjunctură erau încadrate în totalitate cu ofiţeri DIE, Direcţia Generală a Vămilor, condusă de un ofiţer acoperit, era sub totalul control al DIE; 38 din cei 41 directori ai întreprinderilor de comerţ exterior, eram ofiţeri acoperiţi sau colaboratori ai DIE; iar Terra, o întreprindere de comerţ exterior pentru "export de mărfuri" devenise o filială a DIE, folosită pentru trafic de arme şi droguri.

agenţilor români din străinătate. Dezastrul se produce la scurt timp şi avea să afecteze foarte serios interesele ţării. Mulţi din agenţii români, serviţi pe tavă, sunt arestaţi fără să aibă timp să se dezmeticească. Apoi, într-una din discuţiile cu Ceauşescu, Pacepa i-a insuflat acestuia convingerea că principalul vinovat pentru dezastrul produs nu poate fi decât generalul Cosma, fiindcă numai el cunoştea reţeaua. Convins că acesta e adevărul, Ceuşescu dispune demiterea generalului Cosma, degradarea la gradul de soldat şi declanşarea acţiunii de cercetare penală în stare de arest. A fost cercetat sub acuzaţia de înaltă trădare şi toată lumea se aştepta să urmeze condamnarea la moarte. După patru luni de cercetare, când s-a ajuns la concluzia că nu există probe împotriva lui, a fost pus în libertate, dar bănuielile au rămas. A fost trecut, cum se spune, pe liber. Avea să fie reabilitat abia după plecarea lui Pacepa, în 1978, în sensul că i se propune

de către Ceauşescu să preia din nou conducerea Direcţiei Generale de Informaţii Externe, dar refuză. Va fi numit vicepreşedinte al Automobil Club Român (ACR). De menţionat că în perioada accea, preşedinte onorific al ACR era... soţia dictatorului, Elena! (Sic!).

Sintetizând, să punctăm că Direcţia a III-a avea ca obiective: supravegherea ambasadelor şi a întregului personal al acestora, cât şi supravegherea întregii activităţi de turism, cu multele forme pe care acesta le implica. După scandalul cu Neagu Cosma, la conducerea Direcţiei va veni Iulian Vlad, generalul pe care Revoluţia din Decembrie '89 îl găseşte în funcţia de şef al Departamentului Securităţii Statului.

(Ion Mihai Pacepa, *Moştenirea Kremlinului)*

Toate aceste armate acoperite de ofiţeri de informaţii, răspândite peste cele cinci continente, erau remunerate de DIE cu dolari *cash* sau cu salarii în lei depuse pe cecuri secrete, cu posturi în ţări vestice şi promovări în funcţii."

La capitolul profesionişti, trebuie amintit şi generalul Doicaru, cel care, până în 1977 a fost şeful direct al lui Pacepa. În atribuţiile Direcţiei a III-a intra, într-un cuvânt, supravegherea tuturor persoanelor străine care călcau spaţiul românesc.

Ce mai rău văzută de Direcţie, chiar şi din interiorul aparatului, era **Direcţia a IV-a** – Contrainformaţii Militare. Era şi cea mai temută! Avea ca obiective supravegherea Ministerului de Interne – deci, inclusiv Securitatea! — şi a Ministerului Apărării Naţionale. În atenţia Direcţiei se afla întreg personalul din cele două ministre, indiferent că erau cadre militare sau civile.

Fiecare persoană avea dosar. Printr-un soi de ironie, cei mai supravegheaţi erau cei care lucrau în Securitate, pentru supravegherea lor se foloseau mijloace tehnice sofisticate. Toate aceste acţiuni aveau ca scop contracararea tentativelor serviciilor străine de a recruta cadre din aparat.

De altfel, Direcţia a IV-a avea câte un reprezentant în fiecare unitate, cunoscut de toată lumea şi urât de toată lumea: era CI-stul unităţii. El avea putere mai mare chiar decât

comandantul respectivei unităţi. Purta uniforma unităţii pe care o deservea. Dacă era unitate de marină, de exemplu, acest securist purta uniformă de marină. Atâta timp cât Mitran a fost ofiţer activ, el a simţit urmărirea discretă – asemeni tuturor cadrelor – dar abia când a depus actele pentru a emigra în Anglia i-a simţit forţa şi duritatea, prin reprezentantul ei, col. Radu Nicolae. Dar să nu anticipăm.

Direcţia a V-a – Direcţie de pază şi gardă a demnitarilor. Şeful acestei direcţii şi implicit, aghiotant personal al lui Ceauşescu, era generalul Marinescu.

Această direcţie avea ca obiective paza Comitetului Central, a tuturor sediilor partidului cât şi paza caselor de oaspeţi. Paza era efectuată numai de ofiţeri, recrutaţi în majoritatea dintre absolvenţii Şcolii de la Băneasa, grupele destinate trupelor de securitate. Aceşti ofiţeri fuseseră pregătiţi în şcoală pentru intervenţii operative speciale, cu un grad înalt de dificultate.

Mai trebuie făcută aici precizarea că Direcţia a V-a nu era acelaşi lucru cu USLA – unitatea specială de luptă antiteroristă, aşa cum multă lume mai crede şi în prezent.

Aceeaşi direcţie asigura protecţia demnitarilor pe timpul vizitelor oficiale cât şi a ceremoniilor de sosire-plecare.

În anii de după plecarea lui Pacepa, când obsesia atentatelor pusese stăpânire pe Ceauşescu, acesta lărgise atribuţiile Direcţiei a V-a, dispunând ca toate persoanele din jurul lui să fie supravegheate la sânge, de la primul ministru până la ultimul consilier. Curios, această supraveghere se făcea „pe faţă”: fiecare demnitar avea permanent cu el un ofiţer din direcţie, inclusiv la domiciliu, cu scopul „declarat” de asigurare a protecţiei persoanei respective. În realitate, prezenţa lor avea un cu totul alt scop, cunoscut de toată lumea, dar toţi se complăceau în acest joc de-a şoarecele şi pisica. Iată un exemplu:

Un fost coleg de grupă cu Mitran, pe nume Gheorghe Udrea – personaj despre care interlocutorul meu îşi aminteşte cu silă, deoarece, încă din şcoala militară, acceptase să fie recrutat de către Direcţia a IV-a şi să furnizeze informaţii despre colegii lui,

culmea, viitori ofiţeri de informaţii. Aşadar, acest Udrea primise în sarcină supravegherea fostului ministru Gheorghe Oprea, pe care îl însoţea peste tot, şi în ţară şi în străinătate. „Bodyguard”-ul Udrea, foarte zelos, a început să strângă tot soiul de observaţii „negre” despre persoana demnitarului: că îi place să bea, că în ţara cutare a participat la un chef mai deşuchiat, că îi plac femeile ş.a.m.d. Din fericire pentru el, ministrul era prieten cu fostul ministru de interne, Tudor Postelnicu, care îi comunica faptul că dosarul lui se îngroaşă într-un ritm accelerat cu informaţii de la Udrea. Furios şi speriat, Udrea îl cheamă pe ofiţer, îi scuipă şi apoi face demersurile spre a se debarasa de el. Udrea a sfârşit prin a face de pază pe culoarele Comitetului Central.

După anii "80, paza clădirii Comitetului Central se făcea la vedere: cei care treceau pe lângă această clădire, puteau vedea că de jur-împrejurul acesteia, la distanţă de aproximativ 30 de metri unul de celălalt, erau aşezaţi băieţii tineri, ce păreau traşi la indigo: tunşi scurt, îmbrăcaţi în costume negre, cămăşi albe, cravate asortate, bine făcuţi. Stăteau acolo şi, văzuţi separat, cei mai mulţi, relativ tineri, păreau că îşi aşteaptă prietena ori logodnica. Erau „băieţii” Direcţiei a V-a...

Viaţa lor nu era deloc lejeră. Din mărturiile unui ofiţer care până în 1987 a fost şeful pazei la intrarea B a Comitetului Central, aflăm că pregătirea ofiţerilor era destul de dură şi ea se făcea sub conducerea unor foste glorii ale sportului românesc: box cu celebrul Vasile Monea, lupte cu o altă stea – campionul Ion Ţăranu etc. Să nu mai amintim de antrenamentul de tir cu pistolul sau cu pistoul automat; un asemnea ofiţer, trebuia să poată acţiona fulgerător, să tragă din orice poziţie. Deşi când se aflau în post, aceşti „îngeri păzitori” erau blindaţi cu armament, ordinele precizau ca acesta să nu fie ţinut „la vedere”, probabil în spiritul ideii de ocultare,. când se ştie că orice formaţiuni similare din lume poartă armamentul „pe faţă”, lucru, de altfel, absolut normal.

În ultimii ani, Direcţia a V-a a folosit Serviciul Special Antiterorist a cărui prezenţă îi dădea dictatorului un coeficient în

plus de siguranţă. Comandantul acestui serviciu nu era altul decât fostul coleg de grupă cu Mitran, Zaharia Enciu, zis Harry. Pregătirea acestora era competitivă la nivel mondial. Au avut succese deosebite în rezolvarea actelor de terorism comise împotriva ambasadelor Israelului şi Irakului. Din momentul trecerii în preajma lui Ceauşescu, aceşti băieţi aveau sentimentul clar că pierd timpul de pomană; doar în mintea bolnavă a dictatorului exista pericolul ca el să fie ţinta unor atentate venite din partea ruşilor, cel puţin până spre anii "88, ‘89, şi ungurilor. Dar prezenţa serviciului condus de Enciu îl mai liniştea.

Un serviciu cu statut aparte în cadrul Direcţiei a V-a era cel informativ, al cărui obiectiv de bază era pregătirea vizitelor lui Ceauşescu în străinătate.

Ofiţeri din cadrul acestui serviciu se deplasau cu aproximativ două săptămâni înainte în ţara care făcea obiectul vizitei dictatorului. Aveau asupra lor un set de informaţii obţinute în timp de la agenţii români care activau în zona respectivă. Ceea ce vizau, însă, în primul rând ofiţerii serviciului informativ erau anumite grupuri de români care, la venirea lui Ceauşescu şi de-a lungul desfăşurării vizite, era posibil să comită o serie de acte care să îi lezeze personalitatea şi să compromită imaginea lui în faţa opiniei publice din statul respectiv.

În consecinţă, contactau poliţiile din oraşele cuprinse în itinerar şi le cereau colaborarea în sensul prevenirii evenimentelor de mai sus. Nu numai atât: ofiţerii români, care cunoşteau în general persoanele apte de a crea evenimente, le puneau numele pe tapet, rugând poliţia să ia măsuri în scopul evitării apariţiei lor pe traseu. În situaţia când poliţia respectivă refuza reţinerea persoanelor indicate de români, era posibilă chiar contramandarea vizitei, lucru care nu s-a întâmplat de multe ori. În general se ajungea la un anume nivel de colaborare, şi era firesc să fie aşa, atâta vreme cât erau în joc şi interesele ţării-gazdă.

Se întâmplau şi evenimente nedorite. Unul dintre acestea s-a produs cu ocazia vizitei lui Ceauşescu, prin 1972, în

Germania. Un grup de foşti legionari, care locuiau în acel moment pe teritoriul Spaniei, au pregătit din timp un atentat al cărui scop era asasinarea dictatorului, Întâmplător, serviciul nostru de informaţii captează informaţia şi le-o prezintă colegilor germani care, în ciuda faimei servicilor lor de informaţii, habar nu aveau de ceea ce urma să se întâmple! A fost unul din momentele când Pacepa a lovit în plin: s-a prezentat la şeful poliţiei din München şi i-a prezentat toate datele problemei: cartier, nume de persoane, chiar două din adresele unde se aflau câţiva atentatori. S-a analizat imediat riscul acestei tactici şi – fiindcă poliţia germană căuta dovezi – imediat au fost rechemaţi la bază trei agenţi români, extrem de activi în Germania, care furnizaseră informaţiile respective.

În cele din urmă, după multe tratative şi garanţii, poliţia müncheneză, deplasându-se la una din adresele indicate de general, i-a luat pe atentatori, în cadrul unei acţiuni-fulger – ca din oală. Erau acolo indivizi dotaţi cu arme cu lunetă şi cu provizii. Se întâmpla cu două zile înainte de sosirea lui Ceauşescu în Germania.

Nu mai insistăm asupra reacţiei de uluire pe care a afişat-o şeful poliţiei müncheneze, obligat să recunoască superioritatea românilor. Ca să nu mai vorbim de faptul că acţiunile lui Pacepa la Ceauşescu au înregistrat o creştere uluitoare!

Direcţia a Vl-a – Cercetări penale, îşi avea sediul pe Calea Rahovei. Avea ca obiectiv tot ceea ce era dovedit penal că lezează securitatea statului: dizidenţi, opozanţi de diferite culori, spioni, trădători de ţară. După opinia lui Mitran, această direcţie era o anomalie, pentru că existenţa ei, specializată pe ceea ce era infracţiune prevăzută de Codul Penal, însemna o încălcare flagrantă a ideii separaţiei puterilor în stat. Era o sfidare adusă ideii de *magistratură.* „Dacă intru în mâna aparatului represiv şi mă cercetează tot el, e normal că, prin metodele deloc ortodoxe, acesta mă face să recunosc tot ce vrea el. Mai ales că, rezistenţa unui "individ" cercetat în cadrul acestei Direcţii, cu metodele "specifice", are o limită...”

Direcţia a Vl-a era alcătuită, în majoritate, din magistraţi care terminaseră Facultatea de Drept cu rezultate excepţionale, care aveau un doctorat, alţii chiar două; deci oameni capabili, profesioniști de prima mână.

Se cere în acest punct al lucrării noastre o mică paranteză.

Începând cu anii "70, Partidul Comunist, la dorinţa lui Ceauşescu, a dus o politică fermă de recrutare pentru Învăţământul superior cu profil militar a cadrelor celor mai valoroase din toate domeniile de activitate: medicină, ştiinţe juridice, cibernetică, inginerie, sociologie, chiar domenii care ţineau de para-ştiinţă. Nicio instituţie din România ceaușistă nu putea concura în ceea ce priveşte sumele alocate de la bugetul statului cu instituţiile militare. Unii cercetători ai fenomenului au remarcat discrepanţa dintre ceea ce se vehicula şi ceea ce se întâmpla în realitate: lupta pentru pace prin întărirea capacităţii de apărare, deci prin continua dezvoltare a instituţiilor militare!

Aşa încât nu ne surprinde că Direcţia a VI-a era alcătuită din absolvenţi de elită ai institutelor de profil. Ei reprezentau însă o categorie conştientă că de rezultatele muncii lor depinde, în mod absolut, soarta ţării! Diferenţa între aceşti magistraţi şi cei civili, era că militarii acţionau *numai la ordin,* în vremea ce categoria cealaltă îşi mai permitea *luxul,* din timp în timp, de a respecta legea.

„Dacă aveau ordin să te distrugă, zice Mitran, te distrugeau! Adunau date cu atâta râvnă şi profesionalism, încât atunci când şi le puneau în faţă, ajungeai să te îndoieşti de tine, chiar dacă ştiai că nu eşti vinovat.” Nu cu multe pagini în urmă am prezentat cazul generalului Neagu Cosma, victimă a maşinaţiilor lui Pacepa.

Trebuia să se demonstreeze că eşti trădător al statului socialist? Nicio problemă, se demonstra! Deveneai indezirabil şi trebuia să se demonstreze înalta ta trădare faţă de România? Era şi acest lucru posibil! Nimic nu era imposibil!

În fond, cu toată adierea de „liberalism” de după moartea lui Dej, anchetatorii deceniilor opt şi nouă erau urmașii – e drept. mai stilaţi, mai rafinaţi – ai acelora care în anii "50, "60 au avut o

contribuţie esenţială la decapitarea elitei intelectuale. Iată ce îşi aminteşte, din perioada anchetelor, Al. Paleologu:

„[.] era unul Onea Mircea... mai era un maior evreu, nu știu dacă nu Simon. Era un imbecil. și aici a fost marea mea dezamăgire. Crezusem – după ce citisem prin cărţi – că a avea anchetatori înseamnă a discuta cu ei chestiuni de ideologie, de filosofie... Am avut de-a face cu un anchetator de o criminalitate totală. Era complet tâmpit, care te găsea vinovat cu orice mijloace.” (Stelian Tănase, *op.cit,* p.274-275). Iată declaraţia Siminei Mezincescu; anchetată în aceeaşi perioadă:

„Anchetatorul era tânăr. Se purta variat. Avea diferite faze. Întâi o ironie insultătoare; şi jignitoare foarte des. Încerca să mă scoată din sărite. Câteodată era patetic. Amenința. M-a brutalizat o singură dată. Dar ce a făcut la sfârşit, e de neiertat. Cuprins de furie, m-a luat și m-a dat cu capul de pereţi, până a căzut tencuiala şi s-au văzut cărămizile.” (Stelian Tănase, *op.cit,* p.275).

Alături de aceste Direcţii, de la I la VI, mai erau câteva pe „nedrept” numite auxiliare: Direcţia de Filaj-Investigaţie, care le deservea pe toate şi despre care am vorbit când am prezentat perioada 1973-1976 petrecută de Mitran aici.

Mai exista şi Direcţia de Tehnică Operativă, alcătuită, în general, din persoane recrutate după absolvirea institutelor tehnice, trecute şase luni prin cursuri de specializare, şi încadrate imediat aici. Deşi era tot o direcţie auxiliară rolul ei era, în multe situaţii, de primă mână. Ne-am referit şi la această Direcţie, cu ajutorul căreia erau interceptate convorbirile telefonice, ai cărei lucrători ne instalau în locuinţe celebrele microfoane-ploşniţă despre care unii din noi habar nu aveau: mai mult, odată cu perfecţionarea tehnicii, se foloseau aparate care captau discuţiile noastre din vibraţia geamurilor. Ca să nu mai pomenim perfecţiunea la care ajunsese înregistrarea video.

Însă, cea mai teribilă Direcţie, era Direcţia de Dezinformare! Când se va cerceta de-o manieră amplă – şi asta se va întâmpla peste cine știe câţi ani – întregul aparat de Securitate – se va afla, poate, întreg adevărul despre cea mai misterioasă şi

cea despre existenţa căreia nu au ştiut decât cei implicaţi solid în Securittate. Suntem în situaţia de a afirma că nicio Direcţie din cadrul Departamentului Securităţii Statului nu a făcut atâta rău poporului român cât a făcut acesta. De aceea, existenţa ei a fost atât de bine ascunsă! Inclusiv faptul că totul se punea pe seama celorlalte direcţii – era semnul că dezinformarea existăl Zvonurile lansate aveau scopul de a deruta populaţia, de a o zăpăci! Şi ce zvonuri!

În ultimii ani, când până şi Ceauşescu avea semnale că populaţia e nemulţumită, erau lansate tot felul de informaţii, de la cele mai domestice şi „pro dictator", de genul „Ceauşescu se trezeşte la ora 6 a dimineţii, face sport, are un regim de viaţă super auster", până la cele „pe dos" de genul luării în răspăr a persoanei dictatorului, a cuvântărilor sale, a documentelor de partid, batjocorirea camarilei sale.

Aceste zvonuri „pe dos" culminau cu bancurile împotriva regimului, lansate tot de Direcţia în discuţie, al căror scop era ca cetăţenii de rând să vadă totuşi că în România exista dreptul la opinie, chiar dacă asta era antiprezidenţială. Culmea, dintre civili, mulţi profesori universitari, lectori ai Comitetului Central făceau acest joc. Este celebră persoana fostului conferenţiar de la universitateea din Timişoara, William Marin, care, la orele de curs *(Istoria patriei şi a partidului)* lansa atacuri vehemente ori ironii foarte dure la adresa rudelor lui Ceauşescu şi a camariei sale, atacuri care trezeau admiraţia studenţilor faţă de „curajosul" profesor. Abia mai târziu, unii dintre ei au aflat că distinsul profesor era lector al Comitetului Central şi că diatribele sale împotriva regimului ţineau de un scenariu extrem de precis.

CID-ul – centru de Informare şi Documentare nu era propriu-zis o Direcţie, deşi ca dimensiune, era mult mai mare. Aici era înmagazinată toată munca organelor de Securitate, începând cu 1945. Deci cu trei ani înainte ca acest aparat să se fi înfiinţat oficial. Acolo, un ofiţer de securitate găsea tot ce îl interesa. Dacă voiai să „lucrezi" pe cineva, acolo aflai dacă fusese sau nu vreodată în obiectivul aparatului.

O parte din această arhivă a ars – intenţionat sau nu – în timpul evenimentelor din decembrie, ‘89. Altă parte a fost îngropată în localitatea Berevoieşti de aparatul care a urmat Securităţii, actualul Serviciu Român de Informaţii. S-a încercat astfel pierderea urmelor unor foşti informatori din Securitate.

Sediile Direcţiilor erau: Direcţiile I, a II-a, a III-a şi a IV-a pe strada Beldiman. Direcţia a V-a îşi avea sediul în acutuala Piaţă a Victoriei, vizavi de fostul sediu al Comitetului Central, iar Direcţia de Cercetări Penale pe Calea Rahovei. Cea de Tehnică Operativă se aflǎ împreunǎ cu Centrul de Informare şi Documntare, într-o clădire aflată în spatele CC-ului.

Capitolul al IX-lea
DRUMUL SPRE „ÎNALTA SOCIETATE"

În anul 1975, în biroul în care lucra Mitran, Biroul 8 al Direcţiei de Investigaţii, este adusă o femeie, cu grad de locotenent major. Prezenţa acestei femei, cu înfăţişare modestă, a trezit îndoieli printre ofiţerii din birou, toţi ajungând la concluzia că ea era o „pilă" a generalului Grigore. Se numea Rodica Pop. Întrunea toate calităţile unui „om la locul lui", în sensul că-şi vedea de treabă conştiincios, cu discreţie şi fără să deranjeze pe nimeni. Au mai fost nişte semne de întrebare, când s-a aflat că femeia, deşi avea grad de lt. major, ca studii nu avea decât bacalaureatul, în vreme ce restul de ofiţeri erau absolvenţi ai unei facultăţi, de regulă – ai celei de Drept.

Venirea femeii în Biroul 8 le pica bine ofiţerilor, în sensul că acesteia i se repartizează o „parohie" alcătuită din „bucăţi" rupte din „parohiile" celorlalţi, care erau destul de întinse şi reclamau un volum mare de muncă în teren.

Această activitate de predare avea să deschidă calea unor raporturi mai apropiate între Mitran şi Rodica Pop, lucru care iniţial l-a mirat pe acesta. Mult mai târziu avea să afle scopul prezenţei femeii în Biroul 8.

Timp de o lună nu s-a întâmplat nimic. Până într-o zi, când, împins de curiozitate, Mitran încearcă să afle chiar de la femeie motivele prezenţei ei la acest serviciu. Femeia îi răspunde cu

dezinvoltură că, într-adevăr, a venit pe bază de „pile” mai precis că tatăl ei ar fi prieten bun cu generalul Grigore. Imediat, Rodica Pop aruncă „momeala”: „Tatăl meu lucrează în cadrul Direcţiei de Informaţii Externe, în subordinea lui Pacepa”. Declaraţia aceasta l-a răscolit pe Mitran, al cărui vis, mărturisit doar lui însuşi, era să devină lucrător acolo. Visul oricărui ofiţer de Securitate era să ajungă în acel „top”, treapta supremă a muncii lor.

Paradoxal este că femeia îi oferea cu multă largheţe date despre activitatea în DIE. Încetul cu încetul, Mitran începe să priceapă adevărul: „se prinde” că femeia este introdusă acolo cu scopul de a-l recruta. Aşa încât ofiţerul hotărăşte să intre şi el în joc.

Prin luna aprilie, 1975, ca din întâmplaree, femeia îi spune lui Mitran că, de fapt, nu tatăl ei lucrează în direcţia lui Pacepa ci soţul ei, că acesta este mai mult plecat în străinătate, că are o meserie extrem de periculoasă căreia nu-i pot face faţă decât oameni deosebiţi şi ea considera că Victor este unul din aceşti oameni. Îi mai promite că va face tot ce-i stă în putinţă pentru ca el să ajungă să lucreze acolo, mai ales că-şi dă seama ce fascinaţie exercită acea Direcţie asupra lui,

Din acest momnt lucrurile sunt clare, iar anumite bănuieli, cum că femeia s-ar fi agăţat de Mitran cu alte scopuri, cad. Făcând o analiză a întâlnirilor cu Rodica Pop, Mitran ajunge la concluzia că toate informaţiile pe care aceasta i le dăduse, fuseseră coordonate de cineva. Scopul lor fusese verificarea modului în care ofiţerul va reacţiona. Aşa încât, la rândul său, începe şi el să dirijeze anumite informaţii către „sursa” pe care, deocamdată, nu o cunoştea.

În acest context, survine o întâmplare; o tânără aflată în „parohia” lui Mitran urmează să se căsătoreeească cu un diplomat de la ambasada Germaniei. Conform uzanţelor, Direcţia a III-a îi cere lui Victor relaţii despre Monica Georgescu. Profitând de acest caz, ofiţerul aruncă şi el un „cârlig” în ciuda regulii conspirativităţii. Chiar face pe nemulţumitul că este obligat să facă această muncă de rutină, când el simte că dacă ar lucra

dincolo ar putea avea şi rezultate şi satisfacţii mai mari. Iată o situaţie când s-ar putea lucra profesionist, în sensul recrutării Monicăi Georgescu şi de ce nu, a viitorului ei soţ, diplomatul german. Este momentul în care Rodica Pop „muşcă”, arătându-se extrem de interesată de ceea ce aude.

După aproximativ după săptămâni, Rodica Pop îi spune lui Mitran: „Mâine avem şi noi o petrecere în familie şi dacă nu ai altceva în program, te invităm cu soţia la noi. Şi bărbatul meu doreşte să te cunoască, mai ales că noi nu prea avem prieteni!”

Mitran simte că se apropie momentul pe care-l visa de ani de zile. Avea impresia că până a doua zi este o veşnicie. S-a dus acasă, i-a spus soţiei despre invitaţie şi i-a atras atenţia că este un moment dosebit, rugând-o să păstreze totul în cel mai strict secret.

A venit şi a doua zi. Familia Pop locuia undeva în apropiere de locul unde a copilărit Mitran. Ulterior avea să se mute în cartierul Balta Albă.

Contactul cu colonelul Pop a avut un impact deosebit asupra lui Victor: Era un individ de aproximativ 1,70 m, blond, cu un început de chelie, bine legat. Imediat, tânărul ofiţer înţelege că are în faţa sa un tip excepţional, extrem de inteligent, calculat, stăpân pe sine, dar în acelaşi timp şi foarte modest. Întrunea toate trăsăturile care alcătuiau portretul agentului extern, aşa cum şi-l construise Mitran în mintea sa. Vorbea la perfecţie german, engleza şi franceza. Mihai Pop era un timp bonom – nu umbla niciodată la cravată, preferând ţinuta sport – avea numeroşi prieteni printre artişti, dintre care îl menţionăm aici pe Dumitru Fărcaş.

După o perioadă de tatonare reciprocă – niciunul dintre cei doi nu atacă în conversaţie alte subiect decât cele curente – Victor îşi ia inima în dinţi şi îi spune colonelului că visul lui este să lucreze la celebra Direcţie a lui Pacepa. Pop îl aprobă, şi chiar se arată interesat când Mitran îi afirmă că are cazuri în sectorul lui care ar putea interesa DIE-ul. Chiar i le prezintă în linii generale: cazul arhitectului Popescu pe care l-am discutat mai

sus şi cazul Monicăi Georgescu. Pop Mihai îi răspunde: „Dacă reuşeşti să-l recrutezi pe diplomatul de la ambasada Germaniei, ai asigurată trecerea la Direcţia noastră.” Cazul era pentru Pop cu atât mai interesant cu cât, lucru pe care Mitran la aflat ulterior, acesta era specializat pe spaţiul german. Ca un detaliu trebuie menţionat faptul că în deplasările pe care le efectua în Germania, Pop se folosea de un paşaport italian – vorbea şi italiana perfect – din care rezulta că are domiciliul în Bologna.

S-au despărţit cu promisiunea colonelului că îl va căuta pe Mitran la telefon, după ce se va întorce de la München unde urma să plece chiar a doua zi. Acesta era un amănunt care pe moment l-a frapat pe Mitran, dar care în acelaşi timp îl încuraja în speranţele sale gândind că iată, ditamai „spionul” nu se fereşte a-i comunica asemenea date.

Peste aproximativ o lună, Pop Mihai îl sună pe Mitran şi îi dă întâlnire la restaurantul Doina din Bucureşti. Îi spune că a prezentat acest caz Direcţiei care, după ce a luat relaţiile de rutină, i-a transmis că sunt şanse foarte mari de rezolvare favorabilă. I-a mai spus că verificarea în sine va dura, din acel moment, aproximativ 6 luni doarece trecerea în cadrul Direcţiei respective se constituie ca o nouă angajare. Totodată, i-a recomandat ca în perioada următoare să nu facă niciun fel de greşeli. Mitran mai află în cadrul acestei întâlniri că Direcţia preluase, pe baza informaţiilor de la el, cazul Monica Georgescu şi acesta se afla deja în lucru.

În săptămânile imediat următoare, Mitran trebuie să intre în partid, condiţie inerentă muncii în DIE. În consecinţă, face cerere şi în cca 4 luni intră în posesia carnetului roşu. Nimic de-acum înainte nu părea să poată întrerupe ascensiunea lui înspre „Înalta societate!” Cel puţin aşa credea în acel moment!

Capitolul al X-lea
ÎNCEPE DELIRUL !

Ceremonia investirii cu înalta calitate de membru al partidului a fost o simplă formalitate, cu elemente de operetă, nu numai datorită preţioaselor indicaţii pe care le-a primit la *început*

de drum ci, mai ales datorită persoanei care conducea acest circ, şi anume generalul Geică cu figura sa de ţigan, care avea la bază, în cel mai bun caz, meseria de lăcătuş. Iată un fragment din discursul lui: „Dumneata eşti un element tânăr, bine pregătit în care noi ne punem toate speranţele şi bazele că vei fi devotat partidului şi că vei executa toate sarcinile pe care le vei primi etc...” Tot ceea ce a făcut Mitran atunci a fost să dea din cap şi să spună repetat „Da, să trăiţi”, fiindcă fusese prevenit că generalul Geică nu suportă păreri personale şi, cu atât mai puţin, întrebări, deoarece nu ştia să dea răspuns la ele. Era şi normal să fie aşa, fiindcă, asemeni maiorului Ungureanu şi a colonelului Popa, Geică se remarcase în luptele din munţi împotriva legionarilor; aceasta fiind „şcoala” pe care el o absolvise.

În luna august are loc o nouă întâlnire între Mitran şi Pop Mihai, tot la restaurantul Doina. Ultimul îl aştepta el pe Mitran, în faţa unei mese încărcate regeşte; nici nu se aşeză bine tânărul la masă, că Pop ridică paharul cu whisky şi îi spune: „Te felicit, dosarul tău a fost aprobat şi mâine te vei întâlni cu şeful cel mare, colonelul Marinescu, pe adevăratul său nume Mateescu”.

A doua zi, tot la restaurantul Doina, are loc întâlnirea în trei. După servirea mesei, se deplasează la *casa de întâlnire.* Această situaţie este nouă pentru Mitran, deoarece, aşa cum avea să afle ulterior, DIE nu avea un sediu propiu-zis sau, dacă exista, foarte puţini ştiau unde se află.

Casa de întâlnire a lui Mihai Pop se afla pe Splaiul Independenţei într-un bloc obişnuit, locuinţa ca atare fiind o garsonieră, mobilată cu tot ce era necesar. I se comunică acum că se discutase cu generalul Grigore, şeful Biroului 8, acesta era singurul care ştia unde va lucra Mitran. În decursul unei săptămâni, Victor urma să predea altui ofiţer „parohia” Bucureştii Noi-Chitila. Pentru eventualii curioşi interesaţi de plecarea lui Mitran acesta trebuia să se eschiveze de la un răspuns precis, urmând să spună că şi-a găsit o „pilă" care îi aranjase un post mai bun. Până şi colonelul Grigorescu, şeful direct al lui Mitran, ştia doar că acesta urma să lucreze undeva,

într-un birou al Departamentului Securităţii Statului. Era intrigat doar de faptul că primise ordin să-l ajute pe Mitran să predea reţeaua cât mai repede, adică într-o săptămână, când era ştiut faptul că o asemenea acţiune durează de la o lună în sus. Ca amănunt mai deosebit, să reţinem că Mitran a predat reţeaua colegei sale, Rodica Pop.

Şi ca totul să fie în ordine, în data de 23 august 1975, Mitran este avansat, în cadrul unei festivităţi la gradul de locotenent major.

Începând cu data de 1 septembrie, se declanşează procesul de construire propriu-zisă a viitorului agent. Până urma să i se amenajeze o casă de întâlnire nouă, Victor avea să lucreze în garsonieza lui Mihai Pop. De altfel, Pop fusese numit „profesorul” lui Victor, în sensul că urma să-l introducă în tainele muncii de informaţii externe, care este total diferit de ceea ce făcuse până atunci proaspătul locotenent major.

Primul lucru care i se comunică lui Mitran este legat de calitatea sa, şi anume acea de agent de legătură, ceea ce presupunea că el va prelua o parte din reţea aflată pe teritoriul altui stat, de preferinţă unul din spaţiul englez. Odată preluată reţeaua, sarcina ofiţerului era de a mări şi de a o îmbunătăţi calitativ. Fireşte, rolul esenţial al lui era de a coordona această reţea.

A fi ofiţer de legătură era o muncă şi periculoasă şi în acelaşi timp foarte importantă, fiindcă dacă această persoană era capturată, automat cădea reţeaua sau partea de reţea respectivă.

Primul lucru pe care trebuia să pună accentul în cadrul procesului de pregătire era să-şi însuşească la perfecţie limba teritoriului pe care urma să acţioneze, în cazul său, limba engleză. În consecinţă acesta a găsit o profesoară pensionară, foarte bine pregătită. I s-a spus să accepte orice preţ, deoarece banii nu reprezentau o problemă pentru Direcţie. Preţul unei ore cu această profesoară era de 60 de lei, o sumă destul de mare pentru 1976.

Paralel cu aceste cursuri intensive, Mitran a trebuit să

studieze structura societăţii engleze din toate punctele de vedere: civilizaţie, cultură, economie, politică, geografie etc. Se accentua mult pe obiceiuri, pe elemente de tradiţie, specifice zonelor celor mai importante din ţara respectivă. Trebuia să cunoască până şi specificul bucătăriei anumitor regiuni. În pregătirea aceasta, Mitran a beneficiat de un material extrem de vast, începând cu tratate de politică, economie, şi terminând cu înregistrări audio şi pliante. Nu erau scăpate din vedere nici cele mai mici detalii: de exemplu, în clipa când agentul s-ar fi aflat în Germania, nu era recomandabil că sune la uşa unui neamţ în ziua de sâmbătă. Se mergea până acolo încât se încerca identificarea cu psihologia specifică etniilor respective.

Un rol important îl avea cunoaşterea topografiei locurilor, a amplasării diferitelor instituţii: de exemplu; un agent trebuia să ştie să evite aşa numitele zone-capcană; el trebuia să ocolească bunăoară, locurile caselor de toleranţă sau pe cele unde circulau prostituatele, deoarece aceste perimetre sunt, de regulă, încadrate de cordoane de poliţie, aşa încât riscul de a intra în obiectivul adversarilor era, evident, mai mare. O posibilă legitimare implica riscul de a fi descoperită falsa identitate.

Următoarea etapă a pregătirii viza deprinderea metodelor specifice muncii în exterior: Pop Mihai a început prin a-l învăţa pe Mitran cum să-şi creeze şi să-şi folosească căsuţele poştale impersonale, unde se depune şi de unde se ridică materialul obţinut. Aceste căsuţe sunt puncte vitale, din cauza cărora poate să cadă o reţa. Acum Mitran se afla în situaţia inversă celei în care fusese atunci când lucrase la Serviciul Filaj; de acum înainte el avea să fie cel urmărit. De aceea, Pop Mihai nu s-a mulţumit doar cu pregătirea teoretică, ci i-a cerut lui Mitran să execute asemenea căsuţe poştale în Bucureşti, să depună materialul ori să-l ia de acolo şi să demonstreze cu fotografii locurile alese.

S-a perfecţionat în tehnica descoperirii filajului. Dificultatea consta în faptul că nu era o acţiune programată la anumite ore, aşa cum se făcuse în şcoala de ofiţeri, ci avea un caracter permanent. Victor era, cum se spune, tot timpul în priză;

ştia că filajul este continuu, iar a nu aduce probe în acest sens putea duce la descalificarea lui. De aceea, există câteva "legi" care trebuie respectate cu sfinţenie: a) să nu intri niciodată într-un loc, fără a-ţi asigura şi ieşirea; b) adversarul aflat în spate e de trei ori mai periculos. Ca atare, trebuie să ai permanent „ceafa" vizibilă; c) să evite spaţiile mici, cu vedere limitată. Ceea ce ochiul nu "filmează", poate să-ţi fie fatal." El era obligat să prezinte periodic rapoarte de activitate în care, printre altele, urma să specifice că în data cutare, în orele cutare şi cutare, pe o anumită porţiune a traseului, fusese urmărit, trebuind să dea şi detalii despre ţinuta şi fizinomiile celor care îl filau. La sfârşitul pregătirii a constatat că de-a lungul acestei perioade a fost de zece ori luat în obiectiv de către urmăritori. Nu este exclus ca numărul acestor acţiuni de filaj să fi fost mai mare.

După mai bine de 6 luni de pregătire intensă şi după ce Pop Mihai a considerat că „elevul" trecuse cu bine o primă etapă, a urmat o alta, al cărei ţel era construirea unei noi identităţi a lui Victor Mitran şi deprinderea cu cele mai sofisticate tehnici specifice muncii în spionaj.

În munca unui agent extern, o pondere deosebită o are cunoaşterea amănunţită a tehnicii şi a mijloacelor care îi sunt indispensabile. Bunăoară, în problema microfilmelor existau anumite tehnici care trebuiau să micşoreze până la eliminare riscul deconspirării. Odată filmul preluat, agentul apela la o serie de substanţe care desprindeau de pe celuloid pelicula de gelatină, aşa încât, prsupunând că materialul ar fi fost descoperit, el nu conţinea niciun element compromiţător. Pelicula de gelatină – ne referim aici la aşa numitele *filme moi* – era redusă la dimensiunea unui bob de fasole şi plasată de aşa manieră încât să nu poată fi detectată. La revenirea în ţară, agentul introduce „boaba de fasole" în substanţe specifice, şi aceasta îşi redobândeşte forma şi proprietăţile iniţiale.

„Profesorul" lui Mitran din această perioadă se numea loan Roman fratele colonelului Răbăcel, cel despre care am vorbit în alt capitol.

Între timp a fost gata şi noul domiciliu – casa de întâlnire a lui Mitran. Acesta se afla într-o vilă, pe strada Arhitect Radu Boiangiu nr.17, et. II. Odată ajunşi aici ne vedem obligaţi să ne despărţim de numele Victor Mitran şi să operăm cu cel care legitima noua identitate a personajului: Mircea Mirea. Acesta era numele trecut în actul de identitate pe care loan Roman, alias Răbăcel, i l-a dat viitorului agent. În mod firesc, va apărea şi o nouă profesiune: aşadar Mircea Mirea *este economist, diplomat, lucrează în Ministerul Comerţului Exterior* şi are toate atu-urile pentru a poseda paşaport de serviciu care-i dă dreptul să efectueze dese vizite în străinătate. Despre noul său profesor, Mitran consideră că, vizavi de această nouă şi complexă etapă de pregătire, era mai slab din toate punctele de vedere decât predecesorul său, Mihai Pop.

De acum, Mitran, alias Mirea va începe să ducă o viaţă dublă. Sunt luate în calcul toate elementele care ar putea periclita această existenţă. Trebuie să-şi creeze meticulos şi cu grijă *legenda.* Deoarece seara mergea de-acasă, trebuia ca noi săi vecini să nu se mire de absenţa locatarului noaptea. Aşa încât Mirea a avut grijă să prevină aceste întrebări lansând ideea că lipseşte de acasă, fiindcă lucrează la servici mai ales atunci când este linişte, adică noaptea. În timpul zilei, el stătea înăuntru continuându-şi pregătirea teoretică. Nu se punea problema banilor, atât a celor româneşti, cât şi a valutei, fiindcă la instalare, Roman îi dăduse nişte sume frumoase, care urmau să-i asigure o existenţă confortabilă. Fireşte, aceste sume erau în afară de salariul propriu-zis, care în acel moment se ridica la 4.500 de lei.

Paralel cu activitatea de pregătire, Mirea avea şi sarcini concrete. De exemplu, trebuia să caute persoane – de regulă din sfera tehnicului – care erau apţi pentru a putea fi recrutaţi de DIE şi, în consecinţă, de a fi lansaţi în exterior pentru a face spionaj economic. Pentru contactarea acestora nu se precupeţea nimic. Presupunând că Mitran a întâlnit un asemenea personaj, el îl putea invita pentru testare, pentru discuţii, la un restaurant unde tot el achita consumaţia. Nu era obligat să prezinte nota de plată,

ci, în rapoartele pe care le făcea, spunea doar cât a costat consumaţia, banii fiindu-i aduşi imediat.

A sosit şi vremea ultimului şi celui mai important examen. În luna august a aceluiaşi an lui Mirea i se comunică să se pregătească pentru ca în scurt timp va fi lansat. Spre deosebire de o misiune reală, această misiune şcoală avea scopul de a testa absolut toate reacţiile ofiţerului aflat pentru prima dată pe teren străin şi cu acte care, la o privire foarte atentă, se observă că sunt false.

Peste o săptămână, Roman vine în casa de lucru a lui Mirea şi îi comunică ţara în care va fi lansat şi misiunea pe care o va avea de îndeplinit. Va fi trimis în Iugoslavia, cu acte false, iar ca misiune avea de realizat în oraşele Blegrad, Zagreb şi Ljubliana căsuţe poştale impersonale. Aceste căsuţe trebuiau apoi fotografiate, urmând a fi folosite de spionii români care activau în spaţiul iugoslav. Fireşte, cele care vor rezista analizei specialiştilor din aparat

Iată-l, aşadar, pe tânărul agent român în rapidul de Belgrad, într-o seară a lunii octombrie, 1976. Avea asupra lui un paşaport turistic şi era îmbrăcat ca orice om care pleacă într-o excusie. În cuşeta în care avea loc se afla doar un iugoslav, iar pe drum avea să constate un lucru care nu-l avantaja deloc, şi anume că tot vagonul era populat numai cu străini. N-a dormit toată noaptea fiindcă nu ştia dacă vecinul de cuşetă era un simplu călător sau altceva.

Singurul bagaj al lui Victor era o geantă turistică cu fund dublu, primită de la Roman. În acel fund dublu se aflau 10.000 de mărci şi câtva sute de dolari. Această ascunzătoare era prevăzută cu pereţi dintr-un metal special pe care numai detectoare sofisticate le puteau sesiza.

Cu gândul la vecinul lui şi la comoara din geantă a ajuns dimineaţa în punctul de frontieră de le Stamora Moraviţa unde, în mod cu totul neprevăzut, a trebuit să facă faţă unei situaţii aparent hazlii, dar care putea să compromită misiunea chiar de la început. Ce s-a întâmplat? În momentul în care Mitran iese din

cuşetă să vadă cum se desfăşoară controlul vameşilor, constată că tocmai şeful acestora, un locotenent major, era un fost coleg de-al său din Şcoala de Ofiţeri. Prima reacţie a fost de panică; apoi Mitran intră în cuşetă, se întinde şi simulează că doarme, aşteptând întâlnirea. Se gândea intens la „legenda” pe care trebuia să şi-o fabrice pe moment şi pe care s-o folosească în situaţia când celălalt ar fi intrat la bănuieli.

Se deschide uşa, vameşul îl vede pe Mitran are un moment de scormonire în memorie şi îi spune „Domnule, eu te cunosc. De unde eşti!”, continuă el cu întrebările. „Din Bucureşti”, răspunde Mitran, fără a schiţa vreun gest că l-ar cunoaşte la rândul lui pe vameş. Mirarea acestuia creşte când Victor îi spune că lucrează la Ministerul Comerţului Exterior. „Imposibil, zice el, te cunosc de undeva şi încă foarte bine!” Ştiind că trebuie să câştige partida, Mitran plusează întrebându-l pe vameş, chipurile, unde a făcut şcoala. Normal, acesta îi răspunde: „Băneasa”. Mitran îşi aminteşte fulgerător că în timpul şcolii erau organizate întâlniri şi seri distractive cu studenţi de la alte facultăţi. „Sigur că mă cunoaşteţi, răspunde Mitran, eu sunt acela care aduceam la voi, la Şcoala de Ofiţeri, multe colege de-ale mele de la Studii Economice la serile de dans”. Vameşul înghite nu fără rezerve, explicaţia lui Mitran, dar mai face o observaţie de profesionist: „Ceea ce mi se pare ciudat este faptul că sunteţi singurul român din tot vagonul!” Şi când totul părea rezolvat, vameşul revine şi îi cere lui Mitran paşaportul, pentru a-l verifica. După o jumătate de oră s-a întors mai mirat de cum plecase: Mitran ştia că paşaportul lui este unui eliberat de DIE şi ca atare nu figurează la Direcţia Generală a Paşapoartelor. Ca atare, cuvintele vameşului explică într-un fel situaţia: „Domnule, mie tot nu mi-e clar, dar trebuie să vă las să treceţi!”

Trecerea vamei iugoslave nu a prezentat niciun obstacol pentru Victor Mitran în paşaportul căruia funcţionarii nu au pus nici măcar viza.

Sosit în capitala Iugoslaviei, ofiţerul român încearcă să găsească o cameră într-un hotel, dar nu reuşeşte, fiindcă tocmai

în acele zile Belgradul găzduia Conferinţa Europeană pentru Securitate Post-Helsinki. Menţionând faptul că, după îndelungi căutări, hotărăşte să-şi înceapă misiunea oficială în oraşul Zagreb, scop în care se deplasează la agenţia de voiaj şi îşi cumpără bilet de tren pentru acel oraş, vom opri pentru moment derularea evenimentelor şi vom încerca în cele ce urmează să pătrundem în interiorul personajului nostru, marcând punctele esenţiale ale stării lui de spirit din acel moment.

Capitolul al XI-lea

CÂTĂ DEGRADARE MORALĂ POATE ÎNDURA UN OM!

Constatăm, trecând în revistă anii de formaţie în Şcoala de Ofiţeri de la Băneasa, că Victor Mitran şi colegii lui fuseseră ţinta unui proces extrem de intens și sistematic de îndoctrinare politică. Erau conştienţi că de modul în care ei îşi vor îndeplini misiunile încredinţate va depinde în ultimă instanţă, soarta ţării. Este adevărat că numele lui Ceauşescu şi ideologia partidului în fruntea căruia acesta se afla, ocupau un loc de bază în cadrul orelor de pregătire politică, dar viitorii ofiţeri erau convinși, încă, de importanţa covârşitoare a laturii profesionale.

Din nefericire, odată ajunşi la locurile de muncă, constată că toate acţiunile aparatului de Securitate aveau ca scop apărarea sistemului de dictatură. În consecinţă, mulţi din ei, după o anumită perioadă, încep să se scârbească de ceea ce erau obligaţi să facă și, în consecință, să realizeze că lucrează într-un semieşec. Perioada aceasta, de modificare a conştiinţei, în rândul majorităţii cadrelor este apreciată de către Mitran, în medie, la 2 ani de la absolvirea şcolii.

În cazul personajului de care ne ocupăm, această „iluminare” s-a produs la vreo patru ani după ce a trecut în cadrul Biroului 8, de investigaţii. E drept că până atunci, prin misiunile pe care le-a îndeplinit în cadrul Serviciului de Filaj, unde avusese ca obiectiv diplomatul de la Ambasada Marii Britanii, nu-i creaseră lui Mitran o imagine globală asupra dedesubturilor aparatului pe care-l servea. Abia când a trecut „paroh-şef”, în sectorul Bucureştii Noi-Chitila, când a constatat că individul

uman este redus la un simplu robot a cărui viaţă personală nu contează, când a sesizat că mai mult de jumătate din populaţia peste care „stăpânea” era dispusă şi colabora efectiv cu acest aparat odios, abia atunci a înţeles mizeria muncii pe care o desfăşura. Abia atunci a înţeles că risca să devină, la rândul lui, un automat obligat să execute orbeşte ordinele superiorilor, obligat să-şi reprime propria-i personalitate. Inteligenţa şi inventivitatea meseriei nu funcţionau aşa cum era normal, în plan profesional, ci în cadrul unui proces diabolic de transformare a populaţiei într-o turmă lipsită de viaţă proprie aflată la cheremul unei mâini de oameni.

Este, aşadar, explicabil, având în vedere cele de mai înainte, de ce Mitran dorea cu atâta înverşunare să treacă la Direcţia de Informaţii Externe: nu numai pentru tenta de aventură şi de risc, ci, poate, pentru a încerca să se salveze de la o inerentă prăbuşire în plan moral. La urma urmelor, ca agent de legătură acea contact doar cu forţele din exterior care atentau la securitatea statului român.

Pe acest fond s-a mai întâmplat ceva în timpul perioadei de pregătire conduse de maiorul Pop Mihai.

Printre temele ce alcătuiau procesul formării sale ca agent extern, lui Mitran i s-a vorbit şi despre ceea ce, în limbaj specific, se numeşte *tehnica infiltrării şi jocul dublu.* Din cele ce-i spunea instructorul său, elevul a dedus că acestea reprezintă nivelul maxim de competenţă profesională spre care tinde orice agent din lume.

Infiltrarea, a aflat Mitran, se poate *pe faţă,* cu toate datele pe masă, tehnică ce presupune o sinceritate totală, deoarece este limpede că, într-o atare situaţie, serviciul de spionaj căruia i s-a făcut oferta va face verificări extrem de riguroase. Datele false sunt excluse. Aşadar, ofiţerul care aplică această variantă trebuia să-şi decline identitatea reală şi toate datele privind locul de muncă, şefi, obiective, într-un cuvânt, toate secretele în posesia cărora se află. Sigur că ofiţerul nu dădea – în ideea că nu era dispus că facă joc dublu – decât secretele de mai mică importanţă

şi pe care, se presupunea, le cunoaşte şi serviciul advers. Esenţial era ca datele furnizate să fie reale şi, deci, verificabile.

A doua modalitate de infiltrare era aceea a *tehnicii ascunse,* ceea ce presupunea inventarea tuturor elementelor, începând de la cele biografice şi terminând cu informaţiile furnizate. Metoda aceasta era mult mai riscantă, deoarece e greu de conceput că un individ îşi poate construi atât de bine o identitate nouă, o nouă biografie, încât servicii precum CIA-ul sau Intelligence Service să nu descopere în cele din urmă cacealmaua. Dificultatea acestei metode ţinea, în primul rând, de lipsa posibilităţilor materiale, fiindcă a crea un agent nou, era o chestiune extrem de costisitoare şi care presupunea o perioadă de aproximativ 7 ani. Şi asta, chiar în condiţiile în care, pentru îndeplinirea unei misiuni, acest serviciu nu se zgârcea.

Rezulta deci, că prima metodă era mai eficientă şi, fireşte, mult mai rapidă.

Exista riscul, în situaţia infiltrării pe faţă, ca agentul să fie respins sau chiar să se reîntoarcă – în cazul nostru, în România – plutind pe Dunăree cu burta în sus, deci să fie suprimat. Un alt risc, în cazul unui eşec, era deconspirarea agentului care pentru serviciul de spionaj dn ţara lui devenea ineficace şi ca atare era trecut într-un birou, adică pe linie moartă.

Să revenim la maiorul Mihai Pop. Mitran a fost surprins de insistenţele cu care instructorul său vorbea despre acest joc dublu. E drept, aceste discuţii nu aveau niciodată loc în casa de întâlnire, ci numai în maşina maiorului, unde pericolul de a fi interceptat dialogul lor era minim. Aşadar, Pop spunea adesea că cel mai important lucru în cadrul misiunilor cu obiective bine precizate de la bază era încercarea agentului de a se infiltra în rândurile serviciilor străine. Şi nu numai. Este un lucru cunoscut de acum că ani de zile, ţinta predilectă a spionajului românesc era infiltrarea în rândurile personalului postului de radio „Europa Liberă”. Sunt cunoscute agresiunile ale căror victime au fost unii redactori de la acest post, aşa încât nu mai insistăm. Ceea ce aflase Mitran atunci, în 1976, de la Pop Mihai, era faptul că nu se

reuşise infiltrara agenţilor acolo, deoarece, nu este un secret pentru nimeni, „Europa Liberă” era apărată de agenţii CIA-ului. Nu este exclusă nici varianta ca Pop Mihai să fi vrut să-i spună lui Mitran adevărul, ştiut fiind faptul că în munca aceasta legea compartimentării activităţii acţiona intransigent.

Tentat de sugestiile lui Pop, Mitran începe să pună întrebări. Prima: dacă acest lucru este permis. Mihai Pop îi răspunde că în niciun caz şefii nu vor aproba acest lucru, dar că orice agent care se respectă face o asemenea încercare pe cont propriu. Doar că în situaţia unei infiltrări reuşite, agentul urma să comunice ierarhiei superioare acţiunea sa, urmând ca aceasta să decidă asupra continuării sau nu a *jocului.*

Iată şi confirmarea lui Pacepa: „.. .Gheorghe Şerbănescu, un ofiţer DIE de tristă amintire, care funcţionase ca agent de legătură cu grupele teoretice ale Organizaţiei de Eliberare a Palestinei [...] a instruit personal echipa de terorişti OEP care – conform ordinului lui Ceauşescu – avea sarcina să o bată pe Monica Lovinescu în aşa hal încât „să nu mai fie în stare să scrie şi să vorbească pentru tot restul zilelor ei.” Operaţia a avut loc. în apartamentul Monicăi Lovinescu din Paris, unde făptaşii au intrat cu ajutorul unui alt terorist palestinian, deghizat ca poştaş francez.”

(I.M.Pacepa, *op.cit.,* p.493)

A intra într-un asemenea joc dublu presupunea, după spusele lui Pop, să joci corect numai pentru una din părţi. Şi, cum în obiectivul Serviciului Român de Spionaj era CIA-ul, spre uluirea lui Mitran care începe să înţeleagă realitatea, Pop Mihai face afirmaţia în doi peri că dacă el ar fi în situaţia de a juca dublu, ar lucra corect pe partea americană. Afirmaţia aceasta nu este deloc hazardată, fiindcă de nenumărate ori maiorul îşi exprimase nemulţumirea şi dezacordul faţă de politica regimului Ceauşescu. O făcea, repetăm, atunci când erau numai ei doi, în afara riscului de a fi ascultaţi şi fără ocolişuri. La început, Mitran a crezut că este un fel de testare a convingerilor sale politice, dar a înţeles destul de repede că maiorul vorbea cinstit.

Trebuie să nuanţăm în acest moment puţin lucrurile. Pop Mihai făcea de fapt un joc obşnuit de aproape toată Direcţia lui Pacepa. El delimita clar între interesele ţării şi interesele clanului dictatorial.

După nenumărate asemenea schimburi de păreri, lui Mitran i se cristalizează clar convingerea că o mare parte din cadrele DIE fac joc dublu pentru partea americană. Pop Mihai era, cert, unul dintre ei. Ţinând cont de faptul că aceasta se întâmpla nu cu mult timp înainte de plecarea lui Pacepa, pare veridică împrejurarea că agenţii români care lucrau în serviciile străine, nu lucrau împotriva ţării, ci împotriva sistemului comunist al lui Ceauşescu. Această realitate este argumentată şi de evenimentele care au survenit fugii lui Ioan Mihai Pacepa, când, o mare parte din agenţii români nu s-au reîntors în ţară ci, după cum afirmă Mitran „s-au dus la ei acasă".

Fără a dezvolta acum subiectul Pacepa, am reţinut una din afirmaţiile lui Mitran, şi anume că personalul Direcţiei al cărei şef era generalul a adus o contribuţie extraordinară la dezvoltarea economică a României, în condiţiile în care fondurile alocate acestei Direcţii, deşi mari, erau cu mult sub necesar. Informaţiile obţinute de Pacepa erau mai mult pe bază de simpatie reciprocă decât bazate, efectiv, pe activitatea de spionaj. Trebuie ţinut cont că a introduce, de exemplu, un agent în concernul Siemens, implica nişte cheltuieli la care bugetul Direcţiei nu se putea preta. Cât priveşte racolarea unui agent neamţ de către serviciile noastre, aceasta era exclusă. Aşa încât, inevitabil se ajunge la concluzia că *datorită demersurilor lui Pacepa,* a relaţiilor complexe şi deocamdată doar parţial cunoscute nouă, pe care le avea cu serviciile străine, s-au putut obţine aceste avantaje.

În discuţiile pe care le-am avut, Mitran a reluat insistent subiectul Pacepa şi întrebarea care a frământat ani de zile conştiinţa românească: „A fost sau nu Pacepa un trădător?". „Ca unul care am lucrat în preajma lui, consider că nu a fost un trădător, iar dacă a trădat pe cineva, l-a trădat pe Ceauşescu, iar nu ţara!", afirmă tranşant Mitran. Aşadar, în schimbul trădării

dictatorului, s-a ajuns de acord asupra unui soi de troc: noi îl trădăm pe Ceauşescu, iar voi, serviciile străine de spionaj, închideţi ochii şi mai ciupim şi noi câteva secrete economice.

În acei ani, multe cadre din acest aparat ajunseseră la concluzia că Ceauşescu nu este România. Sigur, afirmaţia nu este valabilă pentru toţi, fiindcă o mare parte dintre ofiţerii de securitate au acceptat să îşi cultive un soi de fanatism, de care nu erau întotdeauna ei înşişi convinşi, dar care, pus în practică, le asigura o poziţie confortabilă, venituri direct proporţionale cu gradul de supunere oarbă şi, în timp, ascensiunea în aparat. Aceştia au rămas fideli dictatorului până la evenimentle din Decembrie, 1989, şi poate şi în continuare.

Revenind la maiorul Pop Mihai, luând în considerare concluzia că acsta lucra pntru serviciul american şi ţinând seama de faptul că el este cel care l-a recrutat pe Mitran, în mod clar se conturează ultima parte a silogismului că Victor Mitran a fost premeditat recrutat pentru a face la rândul său joc dublu, activitatea corectă vizând CIA-ul. Personajul nostru face chiar afirmaţia îndrăzneaţă că această premeditare s-a făcut cu avizul lui Pacepa care dorea să întărească tabăra fidelă lui cu elemente tinere şi bine pregătite.

Cu trei zile înainte de a pleca spre Belgrad, Mitran se întâlneşte cu Mihai Pop şi îi comunică acstuia hotărârea lui de a contacta în capitala Iugoslaviei ambasada americană, spre a încerca să-şi ofere serviciile CIA-lui. Pop Mihai îi încurajază; mai mult îi spune şi cum să procedeze, optând pentru metoda infiltrării pe faţă. Îi *dă undă verde* să comunice tot ce ţine de meseria lui, inclusiv date privind casa de întâlnire, familie etc.

Se despart cu promisiunea din partea maiorului că va păstra secretă hotărârea fostului său elev.

L-am întrebat pe Mitran în timpul înregistrărlor care este, după opinia sa, gradul de credibilitate pe care un agent, aflat în situaţia de a-şi oferi serviciile altei ţări, îl prezintă. A răspuns că este o problemă extrem de complexă, deoarece niciodată vreun serviciu de spionaj nu poate afla, cu toate verificările pe care le

face, întreg adevărul despre un agent, cu atât mai puţin ceea ce gândeşte el. Oricum, metoda cea mai întrebuinţată este cea verificărilor permanente. Principiul de bază este acela că „odată şi odată, în situaţia jocului dublu, agentul respectiv va greşi, iar serviciile de spionaj au, în general, multă răbdare. Aşteaptă. Întind tot soiul de capcane. Oferă informaţii false care, dacă se află, se presupune că nu pot proveni decât de la persoana vizată. Intervin de asemenea uzura, oboseala; oricât ar fi de stăpân pe sine, este imposibil ca într-o bună, zi agentul să nu greșească.

Capitolul al XII-lea EXCITAŢIA JOCULUI DUBLU

Să ne reîntoarcem în Belgrad, primul obiectiv al misiunii-şcoală a lui Mitran. Să recapitulăm: agentul român avea ca obiective trecerea graniţei cu acte false, organizarea de căsuţe poştale impersonale, depunerea și preluarea de material compromiţător şi fotografierea acestor căsuţe.

Ne dăm seama, în acelaşi timp, că Mitran, alias Mirea, avea gândul ascuns, dar care pusese stăpânire pe el, de a încerca prima mare lovitură a carierei sale.

Chiar dacă el nu şi-a putut începe misiunea oficială în Belgrad aşa cum era programat, am văzut că şi-a cumpărat bilet de tren pentru Zagreb, urmând ca a doua zi să se deplaseze acolo şi să-şi înceapă misiunea din acel punct.

Să ni-l imaginăm pe Victor Mitran în acea zi de septembrie a anului 1977, plimbându-se aparent dezinvolt pe Bulevardul Tito din centrul metropolei iugoslave, apropiindu- se de clădirile care adăposteau Consulatul şi Ambasada Statelor Unite ale Americii. Ce gândea el în acele clipe? Era emoţionat, era indecis, sau dădea dovadă de nonşalanţa marilor agenţi, alături de care visa să fie pus într-o zi. A primat această din urmă dorinţă care i-a dat lui Mitran impulsul necesar de a se opri la ghereta în care se afla un militar iugoslav, comunicându-i acestuia că doreşte o audienţă la consul. După câteva minute tensionate – foarte aproape se afla şi Ambasada României – la poartă se prezintă un

oficial american care îl conduce în biroul viceconsulului. Este invitat să ia loc şi să spună care este scopul prezenţei lui acolo. Mitran îşi declină identitatea, *ofiţer român de informaţii,* moment în care viceconsulul îi face semn, ducând arătătorul în dreptul buzelor să tacă: îl roagă să aştepte câteva minute, cheamă un soldat din Marina Americană, care îi va ţine companie lui Mitran cât timp el va fi plecat, apoi dispare. După aproximativ cinci minute revine însoţit de o altă persoană. Totul se derulează ca în filmele mute: la rândul ei, aceasta a doua persoană îi face semn lui Mitran să nu scoată un cuvânt şi să-l urmeze. Îşi ia la revedere de la viceconsul şi porneşte străbătând o serie de culoare spre biroul celuilalt, aflat în clădirea Ambasadei. Tot prin gesturi îi face semn să ia loc, scoate dintr-un dulap un magnetofon, îl aşează pe birou, pune o bandă pe el şi îl declanşează. Mitran, după primele clipe, a avut sentimentul că se află în sediul bursei din Tokio, fiindcă din difuzor se auzeau foarte multe voci care vorbeau deodată şi care produceau o impresie de vacarm. Era clar că oficialul american recurge la acest procedeu pentru a anula interceptarea convorbirii dintre ei. Apoi a început confesiunea.

Mitran nu se îndoia că omul din faţa sa, un bărbat înalt, blond şi cu barbă era reprezentatul serviciului pe care îl viza. Toată „spovedania" românului a durat aproximativ 40 de minute, timp în care americanul nu a scos un cuvânt, mulţumindu-se doar să noteze din când în când anumite lucruri. Pe baza celor notate a început să-i pună lui Mitran un şir lung de întrebări al căror scop vădit era de a face o primă confruntare între cele declarate mai înainte şi cele repetate acum de către Mitran.

În mod inevitabil, oficialul american a pus şi întrebarea „De ce"? Mitran a răspuns: „Suntem mai mulţi ofiţeri care nu mai acceptăm să servim regimul comunist al lui Ceauşescu, împotriva căruia suntem hotărâţi să luptăm prin orice mijloacee; în consecinţă ne-am gândit că, un mijloc eficace al luptei noastre ar putea fi cooperarea cu serviciul american de informaţii, în scopul grăbirii schimbării regimului din România!"

Pe faţa diplomatului american nu se citea nici mirare, nici surpriză, chiar şi atunci când a aflat că Mitran lucrează la Direcţia lui Pacepa. Nu i-a tresărit niciun muşchi atunci când Mitran i-a prezentat întreaga structură a aparatului şi a nominalizat toţi şefii. S-a mulţimit să pună întrebări şi să noteze răspunsurile.

În încheierea întâlnirii, americanul i-a spus clar că va verifica toate informaţiile primite. L-a întrebat cât stă în Iugoslavia şi i-a dat întâlnire peste exact o săptămână, la ora 17 în faţa intrării B a ambasadei.

Misiunea lui Mitran la Zagreb, Ljiubliana şi Belgrad a decurs fără niciun fel de incidente, conform indicaţiilor primite.

În zilele care au urmat, ofiţerul român a încercat să-şi clarifice sieşi ceea ce simţea faţă de gestul de a contacta Ambasada Americană. Era hotărât să joace corect de partea serviciului american. „Dacă mi-ar fi spus: în clipa asta iei avionul, pleci la Washington şi începi acolo lupta, aş fi făcut-o fără ezitare!” Lui Mitran i-ar fi plăcut ca imediat să primească o misiune, deoarece, după spusele sale, este omul care atunci când „a schimbat macazul” este gata să înceapă imediat acţiunea în sensul respectiv.

Din păcate, pentru setea lui de aventură, lucrurile n- aveau să urmeze cursul dorit.

Exact peste o săptămână, la oar 17, Mitran s-a prezentat la intrarea indicată unde, într-adevăr, îl aştepta oficialul american. Au urcat în acelaşi birou, s-a repetat scena cu magnetofonul, după care americanul i-a comunicat că au fost verificate toate datele şi că a fost programat să lucreze în România. Mitran încearcă să plusese şi afirmă că dacă e nevoie, e pregătit să înceapă lupta şi din afară, adică să activeze într-un spaţiu occidental. Opţiunea lui n-a avut niciun ecou, americanul i-a repetat că va lucra în ţară şi că prima regulă de care trebuia să ţină cont era aceea prin care i se interzicea orice fel de contact cu Ambasada Americană din Bucureşti sau dintr-o altă ţară socialistă. În momentul în care va primi misiune în Occident, va lua legătura după următorul sistem: în situaţia când se va afla în

Europa, în orice ţară în afară de Anglia, va da telefon în oraşul Frankfurt pe Main la nr. 559920 şi, când i se va răspunde, va spune următoarele: „I'm Pierre, for mister Phillips", după care urma să se comunice un nume de oraş, o dată şi o oră. Presupunând că s-ar afla în Anglia, urma să sune la Londra, la nr. 6294503, lăsând acelaşi mesaj. Numele oraşului, data şi ora pe care trebuia să le comunice, însemnau că la data respectivă şi la ora propusă se va afla în faţa poştei centrale din oraşul respectiv.

Instrucţiunile au continuat astfel: în clipa când Mitran ajungea în ţară, la ora pe care o stabilea el pe loc, urma să parcurgă un traseu. Pe fondul acestor explicaţii, americanul scoate din birou o şapcă în carouri şi două fulare, unul cu culorile alb-roşu şi altul cu culorile alb-negru. Mitran este invitat să aleagă unul dintre cele trei obiecte şi el alege fulatul alb-roşu. Echipat cu acest fular, a doua zi după sosirea în ţară, el avea de realizat următorul traseu: să pornească din faţa Academiei de Ştiinţe Economice, să intre pe str. M. Eminescu şi să circule pe partea stângă, apoi să facă dreapta, spre strada pe care se afla Consulatul Iugoslaviei. Asta în situaţia în care la revenirea în ţară nu ar fi fost descoperit de colegii săi români.

Dacă nu putea în ziua respectivă, întreg scenariul cu itinerariul aferent urma să se repete exact peste o săptămână şi exact la ora 12.

Apoi i se oferă lui Mitran o coală de hârtie şi i se cere să treacă pe ea un nume şi o adresă din Bucureşti. Ce înseamnă aceasta? În situaţia când CIA-ul avea să-i comunice ceva extrem de important, Mitran urma să primească o scrisoare semnată cu numele trecut pe foaia de hârtie – numele ales a fost Mihai Nicolescu, un prieten din copilărie – la adresa pe care a propus-o el, aceasta fiind str. Lăstarului nr. 27, o zonă liniştită, unde locuia o mătuşă a soţiei lui. În clipa când va primi această scrisoare, care avea să conţină un mesaj totalmente banal, trebuia să introducă hârtia respectivă într-un vas cu apă rece. După câteva minute, pe acea hârtie avea să se releveze conţinutul mesajului destinat lui.

Ultima întrebare pe care i-a pus-o americanul a fost dacă

are sau nu nevoie de bani, ei fiind dispuşi să-i ofere o sumă oarecare. Mitran a refuzat oferta, spunând că are suficienţi. Asta a fost tot, americanul i-a urat succes şi s-au despărţit în termeni favorabili. Impresia pe care a dus-o Mitran cu sine a fost aceea că manifestă încredere faţă de el, fireşte în măsura în care există încredere în relaţii de asemenea tip.

Dimineaţa, Victor Mitran avea să ia de pe aeroportul din Belgrad avionul care îl va duce în Bucureşti. Pe aeroportul Otopeni îl aştepta Ion Roman, alias Răbăgel, care, după ce observă nonşalanţa cu care Mitran trece prin filtrul verificărilor vameşilor români, îl felicită pentru modul cum şi-a îndeplinit misiunea.

Capitolul al XIII-lea
MĂRIREA ŞI DECĂDEREA SPIONAJULUI ROMÂNESC

Am promis, în capitolele anterioare, că vom detalia cazul generalului loan Mihai Pacepa şi vom face acest lucru referindu-ne la luptele care s-au născut în interiorul Direcţiei Generale de Informaţii Externe prin acţiunea de cucerire a supremaţiei de către acest *stat în stat* care era Direcţia de Informaţii Externe, condusă pe hârtie de către generalul Nicolae Doicaru, dar, *de facto,* de către adjunctul său Ioan Mihai Pacepa.

Puţine personaje din istoria contemporană a României au beneficiat de o asemenea atenţie precum celebrul Pacepa. Şi chiar mai puţini au reuşit să creeze în jurul lor scandaluri de proporţia celui declanşat de plecarea lui.

Atâtea legende s-au construit în jurul acestui personaj încât nici chiar cărţile pe care el le-a publicat, *„Orizonturi roşii"* şi *„Moştenirea Kremlinului"* nu reuşesc să clarifice lucrurile. Ca în cazul marilor spioni, este indubitabil că însuşi Pacepa a contribuit la ţesătura de legendă al cărei scop ultim era acoperirea perfectă prin pierderea urmelor originii lui. Varianta că el s-ar fi născut într-un sat din Nord care ar fi fost completamente distrus de germani la finele celui de-al doilea război mondial, că întreaga populaţie a acelei aşezări a fost rasă de pe faţa pământului şi că el a scăpat ca printr-o minune, aflat în

ziua aceea undeva în împrejurimi, nu rezistă la o analiză mai atentă. Altfel spus, suntem în faţa a ceea ce numeam într-un capitol anterior schimbarea totată a biografiei și identităţii personajului.

Persoane care au lucrat în preajma lui Pacepa, printre care şi Victor Mitran, susţin că el ar fi fost paraşutat de către CIA în România la sfârşitul deceniului V, prin anii 1948-1949. Suntem în faţa unei situaţii mai puţin obişnuite, care implică multă răbdare, mult timp şi, bineînţeles, multe resurse materiale. Scopul final, cum e lesne de dedus, era acela al formării unui agent care să reziste la toate tipurile de verificare şi care să fie cât mai puternic și cât mai la vârf infiltrat în serviciul român de spionaj.

Se pune o întrebare firească: ce interese aveau Statele Unite să întreprindă o acţiune de o asemenea anvergură pe teritoriul unui stat mic şi care nu prezenta aproape din niciun punct de vedere un interes pentru colosul de peste ocean. După cel de-al doilea război mondial, România s-a trezit şi cu bruma de potenţial economic avut în perioada interbelică distrus. În plus, împrejurarea că România nu a fost considerat stat beligerant, după ce dăduse atâtea jertfe umane pe fronturile războiului, e o lovitură de pe urma căreia avea să-şi revină în foarte mult timp. Alături de situaţia economică, şi celelalte laturi deveniseră dezastruoase. Viaţa politică tindea să devină apanajul unui singur partid, instalat de forţele de ocupaţie sovietice, cele care au ucis sistemul democratic pluripartid din România interbelică.

Ţara aceasta care a sucombat economic, a sfârşit, la câţiva ani după terminarea războiului, prin a deveni un umil şi sărac satelit al URSS-ului.

Acesta este raţionamentul pe care cei ce acceptă versiunea plasării lui Pacepa în deceniul V pe teritoriul României îl folosesc în argumentarea poziţiei lor. Aşadar, rolul lui Pacepa nu era de a furniza neapărat informaţii de pe teritoriul românesc, ci acela de a pătrunde, via România, în interiorul colosului rus de la răsărit. Versiunea poate dobândi o notă în plus de autenticitate, dacă ne gândim că Pacepa a ajuns la începutul deceniului VII nu doar

şeful neîncoronat al spionajului românesc, ci omul de bază al României în cadrul Pactului Militar de la Varşovia.

De la un anume punct, în special după vizita din 1971 în China a lui Ceauşescu şi importarea forţată a modelului revoluţiei culturale de acolo, atenţia lui Pacepa începe să vizeze tot mai insistent persoana Dictatorului. În această acţiune de sabotare a politicii ceauşiste, era necesar ca Pacepa să ajungă cât mai aproape de persoana tiranului. Şi, aşa cum vom vedea, uneori întâmplarea joacă un rol esenţial.

S-a întâmplat în timpul vizitei lui Ceauşescu în Japonia, mai precis la întâlnirea cu directorul general al celei mai mari corporaţii nipone de produse electronice. La un moment dat, cei din jurul dictatorului văd că acesta devine iritat, dă semne de nervozitate. Care era cauza? De mai bine de un sfert de oră, Pacepa conversa lejer în japoneză cu directorul general al firmei, care la un moment dat, apelând la translator, i se adresează lui Ceauşescu şi îi spune: „Domnule preşedinte, constat cu uimire că în România este cunoscută tehnologia de ultimă oră în materie de electronică!" Mânia dictatorului se stinge brusc, el își umflă pieptul cu mândrie. Nu contează acum ce stupizenie o fi conţinut răspunsul său, contează faptul că din acel moment a început ascensiunea lui Pacepa înspre cucerirea ultimei redute: încrederea totală a lui Ceauşescu, nu doar pe linia asigurării securităţii acestuia, dar şi într-o largă arie de subiecte. Mai mult, Pacepa devine omul nr.1 al casei, intrând în graţiile Elenei Ceauşescu. Nu vom insista asupra detaliilor privind această relaţie în trei, deoarece cele mai multe fac obiectul cărţilor ex-generalului român.

Din punctul de vederea care ne interesează, ne vom opri asupra războiului, uneori făţiş, dintre Direcţia pe care o conducea generalul Neagu Cosma și Direcţia rivală al cărei șef, cum spuneam mai sus, de fapt, era Pacepa.

De la bun început trebuie spus că Pacepa a fost – lucru recunoscut și de detractori și de admiratori – un superprofesionist. Cunoștea întregul personal al tuturor reţelelor

româneşti de spionaj din străinătate. Cunoştea fiecare obiectiv în parte şi detaliat. Era unicul care aproba intrarea unui nou cadru în DIE şi cel care dădea vize pentru plecarea agenţilor în străinătate. În plus, manifesta o corectitudine excepţională în raporturile cu subordonaţii săi. Pleca de la principiul că în această muncă extrem de de complexă nu trebuie să conteze decât valoarea individului, pregătirea sa şi nu sentimentele personale. În acest context trebuie, anticipând puţin, să marcăm câteva din momentele imediat următoare fugii lui în America.

Plecarea generalului Pacepa a avut consecinţe din cele mai neaşteptate. La început, datorită unicităţii situaţiei, nimeni nu a ştiut cum să reacţioneze. Pacepa luase cu el toate fotocopiile documentelor aflate sub semnul *strict secret.* În acel moment, lucrul cel mai grav care se putea întâmpla era arestarea agenturilor române din străinătate. În consecinţă, la două luni după eveniment, când capii DGE îşi mai reveniseră din damblageala care-i paralizase, au fost chemaţi toţi agenţii de legătură şi li s-a spus să plece afară şi să încerce să recupereze ceea ce a mai rămas din reţele respective. Exista aproape certitudinea că Pacepa, odată plecat, avea să deconspire aceste reţele.

Nu a fost nimic precupeţit pentru acţiunea de recuperare a agenţilor din străinătate: s-au pus la dispoziţie paşapoarte false, bani şi alte documente considerate utile.

Printre agenţii de legătură care urmau să se deplaseze în străinătate se afla şi colonelul Sălăjan, adjunctul şefului

Direcţiei de linie din DGE, generalul Manea. Reţeaua colonelului Sălăjan era formată din cca. şapte agenţi de bază care activau în Germania. Ajuns acolo, colonelul Sălăjan reuşeşte să-şi contracteze oamenii, le dă actele necesare şi se îndreaptă împreună către România. Au trecut cu bine graniţa dintre Germania şi Austria, dar la punctul de frontieră dintre Austria şi Ungaria s-a întâmplat o scenă din care cei opt au tras câteva concluzii: au trecut primii şapte, cu formalităţile de rigoare, a venit şi rândul colonelului Sălăjan care, fireşte, avea cu el şi acte

false. Ajungând în faţa vameşului, i-a întins paşaportul. Acesta l-a luat, l-a introdus în computer, apoi a început să-şi plimbe privirile, de la colonel la computer şi invers. Îl privea pe Sălăjan cu dispreţul cu care priveşti un infractor de ultima speţă. Toată scena a durat vreo două minute, timp în care ofiţerul român a făcut eforturi fantastice să nu se deconspire. deşi era clar că vameşul ştia cu cine are de-a face. Şi pentru ca să nu mai rămână nicio urmă de îndoială, în clipa când i-a întins paşaportul, vameşul austriac i-a spus într-o engleză perfectă „Vă doresc drum bun, domnule colonel!".

S-a tras atunci pe moment concluzia că generalul Pacepa a aranjat lucrurile de aşa natură încât foştii lui subordonaţi să nu fie arestaţi. Era şi acesta un argument în favoarea celor de mai sus, că generalul lovise în sistemul ceauşist, nu în statul român.

Dintre consecinţele locale, plecarea lui Pacepa a dus la căderea câtorva capete: ca urmare a „lucrăturii" ex-generalului, în 1971, şeful acestuia, generalul Doicaru, a fost trecut temporar la pensie şi apoi făcut ministru al turismului. După fuga mult discutată, Doicaru este imediat destituit şi arestat considerându-se că el nu este străin de activitatea antiromânească a fostului său subaltern. După câteva săptămâni, în clădirea Direcţiei a VI-a, de cercetări penale, s-a ajuns la concluzia că Doicaru nu ştie nimic şi ca atare a fost socotit nevinovat.

Spuneam la începutul acestei cărţi că vom reveni asupra modului în care, datorită rivalităţii care se creasе între cele două Direcţii, generalul Pacepa l-a lucrat pe şeful Direcţiei a III-a, generalul Neagu Cosma. Dincolo de inteligenţă şi de o anume valoare profesională, este clar că Neagu Cosma a fost un produs al sistemului comunist pe care l-a servit cu mult zel şi din convingere şi pe care-l serveşte chiar şi în prezent, în calitate de director al ziarului „Spionaj contra spionaj", făcând jocul neocomuniştilor, prin publicarea unor dosare furnizate de aparatul în discuţie având scopul prim de apărare a sistemului comunist şi a fruntaşilor lui

În acest moment al discuţiilor, Victor Mitran acreditează ideea care, după părerea lui, scuză acţiunea lui Pacepa, şi anume că Direcţia condusă de Neagu Cosma apăra efectiv comunismul, în vreme ce rivala ei apăra interesele economice ale statului.

Picătura care a umplut paharul a fost Neagu Cosma, având informaţii despre jocul lui Pacepa, începuse să îl lucreze pe acesta. Deconspirarea lui Pacepa însemna prăbușirea întregului plan pe care el și-l construise meticulos de-a lungul a aproape trei decenii. În aceste condiţii nu exista decât o singură variantă, dură, e adevărat, dar care îl putea salva pe Pacepa şi ducea la scoaterea definitivă din scenă a lui Neagu Cosma. Așa s-a ajuns la împrejurarea că Pacepa a deconspirat toată reţeaua română din afară, fapt care a condus la căderea ei şi arestarea unui mare număr de agenţi. Bineînţeles – și la arestarea şi cercetarea lui Neagu Cosma şi apoi la degradarea sa de la general la gradul de soldat. După aceste evenimente, Pacepa a devenit şeful absolut al Serviciilor Române de Spionaj, Direcţia cealaltă fiind obligată să lucreze numai pe teritoriul românesc și să se ocupe de persoanele străine care activau aici. Abia după fuga lui Pacepa, din iulie 1978, Neagu Cosma a fost reabilitat.

Dar despre consecinţele fugii generalului Pacepa asupra întregului sistem şi, implicit asupra destinului lui Victor Mitran vom vorbi în capitolul următor.

Capitolul al XIV-lea

O DIRECŢIE DESFIINŢATĂ CU UN SINGUR AGENT nEdECONSPIrAt

Misiunea-şcoală pe care Mitran a avut-o de îndeplinit în Iugoslavia era ultima încercare dinaintea examenului propriu-zis, examen care se susţinea individual, în faţa generalului Pacepa.

Aceasta însemna confirmarea sau infirmarea înaltului titlu de agent în spionajul românesc. Din fericire (sau din nefericire) pentru el, Mitran n-a mai avut posibilitatea să susţină acest examen, deşi cum s-a văzut până în acest capitol, el începuse să lucreze efectiv în reţeaua serviciului românesc de spionaj; mai mult, el a încercat – printr-o lovitură riscantă – să facă joc dublu,

în favoarea serviciilor similare americane.

Mitran nu a avut nicio vină că nu a fost confirmat la nivelul cel mai înalt, deoarece, aşa cum am arătat, Pacepa avea să fugă, adică să se reîntoarcă la „bază".

Despre această încercare prin care trecuseră toţi agenţii români care activau deja, se crease o altă legendă, născută, fără îndoială, din realitate.

S-a aflat că Pacepa introdusese o manieră, originală pentru noi, dar firească dacă ne gândim la specificul activităţii unui agent: candidatul intra prima oară – şi în cele mai dese cazuri ultima – în biroul gneralului care, extrem de amabil, îl invita să ia loc, apoi îi oferea o băutură – whisky sau coniac Napoleon – în funcţie de preferinţele celuilalt. Nu este nicio îndoială că, la ora acelui examen, Pacepa ştia totul despre candidat. Aşa încât, cele ce urmau păreau nişte banale discuţii între doi indivizi care – trebuie menţionat acest lucru – conversau *lejer* într-o limbă precum engleza, germana, fanceza, italiana sau rusa. E lesne a deduce că însăşi această conversaţie era pentru Pacepa semnificativă, fiindcă ea demonstra nivelul la care viitorul agent a ajuns în cunoaşterea respectivei limbi. Dacă Mitran ar fi raportat în septembrie '77 despre contactareea CIA-ului, este de presupus că întâlnirea cu Pacepa ar fi avut loc imediat. Însă, viitorul agent ţinea să păstreze, deocamdată, secretul acestui contact, fiindcă nu ştia în ce mod vor evolua relaţiile lui cu cei care urmau să-l contacteze în Bucureşti. În acelaşi timp, presupunând că Mitran ar fi raportat lui Pacepa această situaţie, neştiindu-se încă atunci cu certitudine că generalul este omul spionajului american, exista riscul ca, odată intrat în interogatoriile CIA- ului, acesta să deconspire şi cazul Mitran. Or, generalul neştiind nimic în această direcţie, nu avea cum să o facă, ceea ce însemna un coeficient de credibilitate mare pentru Mitran.

Spuneam că, din clipa în care s-a constatat fuga lui Pacepa, DIE a trăit efectiv o stare de paralizie. Mulţi refuzau să creadă ceea ce s-a întâmplat, dar cu toţii se simţeau anulaţi, în

imposibilitatea de a lua vreo decizie. La rândul său, Ceauşescu, aflat în stare de demenţă, a dat ordin ca imediat această Direcţie să fie desfiinţată, lucru inutil, de altfel, ţinând cont de faptul că Pacepa știa absolut totul despre fiecare și că luase cu el documentele cele mai importante. Era de la sine înţeleasă ideea acestei autodesfiinţări.

Paradoxal, din întreaga Direcţe, singurul care nu era deconspirat era Victor Mitran. Îl avantaja sau nu această situaţie? Este întrebarea pe care şi-a pus-o şi el atunci şi, nefiind în stare să găsească răspunsul, s-a adresat din nou primului său „Profesor", maiorul Mihai Pop. I-a povestit acestuia tot ceea ce întreprinsese pe cont propriu în capitala iugoslavă. Maiorul îi propune să meargă la generalul Manea – facem menţiunea că acesta a activat ca agent sub numele Maxim – şi să-i prezinte situaţia. Argumentele lui Pop sunt următoarele: de vreme ce cazul nu era cunoscut de Pacepa, era clar că serviciul american nu se îndoia de loialitatea lui Mitran. Așa încât, acesta era singurul agent român nedeconspirat, care își putea duce planul mai departe. Se pare că în acest punct, Mitran a păstrat totuși o marjă de secret, ncomunicându-i lui Pop intenţia sa reală. În plus, acest caz era un argument în favoarea celor doi de a rămâne în aparat în condiţiile în care aproape tuturor cadrelor şi se pusese în vedere ca în termen de şase luni să-şi caute alte slujbe.

Prin intermediul lui Pop este organizată o întâlnire între generalul Manea şi Mitran, care îi prezintă situaţia. Manea îi cere un răgaz de două zile. După acest termen, se reîntâlnesc şi Manea îi cere lui Mitran planul după care consideră acesta din urmă că ar fi bine să acţioneze. Planul prezentat era următorul: Mitran cerea un paşapoort diplomatic cu ajutorul căruia să plece în orice ţară ar dori Manea, să contacteze CIA-ul – numerele de telefon şi codul le-am prezentat mai sus – urmând „să înceapă lupta de acolo", chipurile pentru români. Răspunsul lui Manea a fost următorul: „Din acest moment nu te mai duci la casa conspirativă, locuieşti numai la tine acasă, unde vei primi şi salariul şi aştepţi semnalul meu".

Din august şi până în decembrie Mitran a stat şi a tot aşteptat vreun semnal de la general. Lunar, Ion Roman, alias Răbăgel, venea şi îi aducea plicul cu cei 4500 de lei, cât era salariul lui. În luna decembrie, acelaşi Roman, aducându-i salariul, îi comunică vestea dezastrului: D.G.I.E. nu mai exista! Degeaba încearcă Mitran să-i spună că vorbise cu generalul Manea, că exista un plan etc. Roman îi răspunde sec că nu mai exista niciun general Manea şi că e de dorit ca Mitran să facă demersurile pentru a-şi găsi un serviciu. Până atunci va fi plătit în continuare. Problema rămânerii lui Mitran în aparat era şi mai dificilă în condiţiile în care – lucru cunoscut de toată lumea – în 1978 s-au produs restructurări masive la nivelul întregii ţări. La aceasta se adăuga şi furia ceauşistă faţă de elementele Direcţiei recent desfiinţate şi căreia, în consecinţă, Dictatorul îi suprimase fondurile. Roman îi mai comunică lui Mitran că singura favoare de care beneficiază fostele cadre este aceea de a li se da transfer la locul de muncă pe care îl vor găsi ele însele.

La nici treizeci de ani, Mitran este un om ambiţios. El nu concepe ca exact în clipa când îşi văzuse visul realizat acesta să se risipească. Pune mâna pe telefon şi sună la fostul său coleg şi bun prieten, Uţă Mihai, ofiţer de contraspionaj, care urcase fulgerător în ierarhia Direcţiei a III-a, fiind un individ extrem de capabil. În demersul lui Mitran exista un risc foarte mare, acela ca Direcţia de contraspionaj să-i facă dosar dacă s-ar fi aflat că el contactase Ambasada Americană, ceea ce însemna automat spionaj contra României, dar Mitran îşi asuma acest risc şi, în acest punct al relatării noastre, trebuie să facem precizarea că el nu renunţase la gândul ascuns, acela de a intra în serviciile americane. Şi, cum scopul scuză mijloacele, el a considerat că şi-ar putea atinge ţelul chiar prin intermediul activităţii sale în contraspionajul românesc.

Tot ceea ce ştie cititorul până acum, îi comunică Mitran şi lui Uţă Mihai, care rămâne uluit. Fireşte, acesta nu află şi de intenţia de joc dublu a prietenului său. Întâlnirea avusese loc la Hanul lui Manuc, acolo unde Mitran considerase că nu se află pe

urma lui vreo „coadă". Uţă îi promite că imediat se va prezenta la directorul adjunct al Serviciului unde lucra şi va relata cazul. I-a spus lui Mitran să-l aştepte la masă. S-a reîntors după mai bine de o oră, l-a luat pe prietenul său şi au plecat împreună să se întâlnească cu înaltul personaj, în faţa sediului fostului Centru de Informare şi Documentare al Departamentului Securităţii Statului. Este o secvenţă ca în filme. Cei doi s-au întâlnit în faţa clădirii; la un moment dat a apărut personajul, un colonel, a trecut pe lângă ei, a revenit după câteva minute şi i-a făcut, din mers, un semn lui Uţă Mihai, care l-a urmat imediat. După trei minute, acesta revine şi îi comunică lui Mitran că şeful lui nu doreşte să stea de vorbă cu el. Era clar că respectivul colonel îl cunoştea de undeva şi sfatul lui Uţă de a merge acasă şi de a aştepta un semn în ideea că el va încerca să-l ajute, nu l-a prea încântat pe Mitran, care a avut în acel moment premoniţia eşecului.

Întâmplarea aceasta nu putea să-l lase indiferent şi, după o serie de deducţii, de conexiuni, ajunge la concluzia clară că este „lucrat" de Serviciul de Contraspionaj. Aceasta se confirmă după două zile când, părăsind imobilul în care locuia şi căutând, dintr-un reflex format deja, vreo „coadă", constată că este filat. Maşinile echipei de urmărire erau aşezate după un tipic pe care îl folosise şi el în activitatea de la începutul carierei. Probabil că se plictisiseră în cele două zile de când îl aşteptau să iasă din bloc, încât păreau că „au pus-o de mămăligă", ceea ce în limbajul lor însemna că erau deconspiraţi. Mitran urcă în autobuz şi îi vede cum se agită în maşinile lor, cum comunică prin staţiile „Storn". Amuzat de diletantismul urmăritorilor, simţindu-se brusc superior lor, Mitran îşi propune să se distreze, aşa că începe să-i plimbe prin tot oraşul. Pe tot traseul s-au schimbat vreo şase băieţi, le-a înregistrat îmbrăcămintea, pantofii, numerele de maşini. În zona bifurcaţiei de metrou de la Unirii, după un traseu în care i se pierde urma, Mitran iese pe o altă stradă şi ajunge lângă băieţi în clipa când aceştia îşi schimbau numerele de maşină. Şi, ca distracţia să fie completă, a doua zi Mitran face un

raport după toate regulile filajului, cu toate datele pe care le înregistrase, inclusiv numerele noi de maşini şi îl duce prietenului său Uţă Mihai, rugându-l să-l predea directorului său, cu menţiunea că „e păcat să se facă atâta risipă de bani şi de timp pentru urmărirea unei persoane neimportante ca el". A mai comunicat că nu are de gând că contacteze niciun agent străin.

Dar lucrurile nu puteau continua astfel. Mitran era pe punctul de a claca psihic. Începea să realizeze că tocmai aparatul pe care îl slujise îl avea în vizor şi i se cristaliza convingerea că intrase în „moara" din care nu se putea ieşi decât într-un fel: distrus.

Erau două metode. Una, directă, suprimarea fizică, Alta, diabolică, profesionistă; şi care produce un impact dezastruos asupra „ţintei": „lucrarea" dosarului personal; Parte din biografia individului este întoarsă la 180°. Aceasta declanşează procesul lent, dar sigur, al distrugerii personalităţii.

După sărbătorile de iarnă, la începutul lui ianuarie ’79, întocmeşte două memorii ample, unul adresat secretarului general al PCR, iar altul preşedintelui republicii, deci pe linie de partid, respetiv pe linie de stat. Asta – în condiţiile în care, cum bine se ştie, cele două funcţii erau cumulate de acelaşi Ceauşescu. Memoriile acestea conţineau protestul lui Mitran faţă de faptul că un profesionist, aşa cum se considera el, este înlăturat din activitatea pe care visa să o facă, precum o măsea stricată după ce s-a investit de către statul român atât de mult în pregătirea sa ca specialist. În final, era formulată afirmaţia următoare: „În condiţiile în care nu se mai poate conta pe mine, solicit, împreună cu întreaga familie, să fiu expulzat din ţară, să mi se dea paşaport, fiindcă eu doresc să emigrez".

A aşteptat vreun semn până în luna aprilie ’79, dar în zadar. Aşa încât, obosit şi hărţuit, Mitran ia hotărârea să se prezinte la Ambasada Marii Britanii şi să solicite formulare de plecare în această ţară. Se săturase să mai apeleze la mila partidului şi guvernului, relaţiile familiale au început să se altereze datorită stării de stres în care trăia, deşi problema

materială nu se punea încă, fiindcă avea să primească salariul până în luna iunie a aceluiaşi an.

După o perioadă lungă de aşteptare, Mitran îşi găseşte de lucru pe un post la serviciul personal, la Staţia de Utilaj Greu şi Transport din strada Robescu din capitală. Director era un inginer tânăr, cumsecade, pe nume Grigoraş. Mitran îi prezintă situaţia lui şi este angajat imediat de acest Grigoraş care îi şi spune: „Dumneata eşti omul de care aveam nevoie". Îi explică câte ceva despre specificul acestei munci de şantier şi îşi exprimă convingerea că prezenţa lui Mitran ar putea contribui la diminuarea debandadei existente acolo. Mitran nu se mai osteneşte să-i spună că el nu avusese în activitatea lui de-a face cu astfel de situaţii care ţin de competenţa organelor de miliţie, nu de securitate. Important era că, iată, avea un post destul de comod, care îi oferea perspectiva de a-şi asigura existenţa.

În atribuţiile postului de şef serviciu personal-retribuţie-învăţământ intra şi una specifică activităţii desfăşurate de această instituţie, şi anume colaborarea în domeniul construcţiilor cu ţările arabe. Ca atare, Mitran urma să se ocupe şi de verificarea muncitorilor care urmau să se deplaseze la muncă pe şantierele din aceste ţări. În acest sens urma să alcătuiască dosarele respectivelor persoane şi să le înainteze spre aprobare securistului unităţii, unul din cadrele celebrei Direcţiei a II-a.

După trei luni de activitate, Mitran reuşeşte să se evidenţieze chiar, dovadă că în septembrie primeşte un premiu de 3000 de lei, ceea ce însemna atunci destul de mult.

Dar nici de data asta norocul nu ţine cu fostul agent, la patru luni de la angajare, în urma unificării instituţiei cu o alta, postul lui se reduce. Stânjenit, Grigoraş îi comunică faptul că superiorul lui, un anume director general Dumitriu, îi impune aducerea pe postul de şef serviciu personal a altcuiva. Nu ar fi fost ceva ieşit din comun, dacă tot în cadrul aceleiaşi discuţii, Grigoraş nu i-ar fi spus că ideea aceatsa, a „trecerii pe tuşă" a lui Mitran îi fusese sugerată lui Dumitriu de un anume Radu Nicolae, „cineva de pe acolo, de la voi de la Securitate".

Când a auzit acest nume Mitran nu a reacţionat; nu ştia cine este şi nici nu bănuia ce rol acea să joace acest personaj în existenţa lui ulterioară.

Capitoul al XV-lea APROAPE DE CONDAMNAREA LA MOARTE

În această situaţie, Mitran cere audienţă la generalul Ion Stănescu, şeful DSS care în timpul şcolii îi păruse un om de calitate şi la care, spera, va găsi înţelegere. Este primit. Alături de general se afla şi şeful personalului din Ministerul de Interne, care, desigur, îl informase în legătură cu dosarul Mitran, deoarece Stănescu a dat dovadă de multă răceală, dorind vizibil să pună cât mai repede capăt întrevederii. Aşadar – din nou un eşec!

Neprimind niciun răspuns de pe urma memoriilor depuse la cele mai înalte organe de partid şi de stat, Mitran hotărăşte, în aprilie 1980, să ceară Ambasadei Marii Britanii documente pentru a emigra împreună cu familia. Este important de menţionat că înainte de a fi primit de oficialul de la această ambasadă, pe formularele care se completează la intrare, în dreptul rublicii „motivul dorinţei de emigrare" Mitran a scris „angajare la Interpol". De bună seamă că aceste cuvinte au avut efect şi asupra funcţionarului, aşa încât discuţia a durat mai bine de o oră, fără translator. Din nou, Mitran îşi face – a câta oară, Doamne? — un curriculum vitae, menţionând în final că este un ofiţer român dezamăgit de actualul sistem, pe care nu doreşte să-l servească, deoarece el vrea să-şi facă meseria. A primit imediat spre completare formularele, după care i s-a comunicat că în termen de 30 de zile va sosi răspunsul.

Încă de la ieşirea din Ambasadă, Mitran este preluat de doi băieţi, invitat să urce într-o maşină şi condus pe Calea Rahovei. Este invitat într-un birou şi după câteva minute apare căpitanul Pârvulescu, procuror-anchetator în cadrul Direcţiei a Vl-a Cercetări Penale. După ce a comandat cafele, aşa ca între colegi, procurorul i-a spus: „Tovarăşe Mitran, deoarece trebuie să lămurim mai multe probleme, veţi rămâne aici mai mult timp." Întrebat dacă s-a emis vreun mandat de arestare, Pârvulescu îi

sugerează lui Mitran să nu interpreteze astfel prezenţa sa acolo şi să judece ca un profesionist, care trebuie să lămurească împreună cu un alt profesionist anumite probleme care par a afecta interesele aparatului Securităţii Statului, implicit, ale ţării. A început ancheta. Nu i-a permis lui Mitran să anunţe familia de-a lungul celor trei zile cât a stat acolo, dar el a dedus că au făcut-o cei care îl interogau.

Interogatoriile urmau un tipic clar: Pârvulescu le începea citindu-i lui Mitran partea specială a Codului Penal în care se vorbeşte despre trădarea de patrie, apoi îi repeta: „Din cele ce cunoaştem până în prezent, se pare că dumneata te încadrezi la acest articol". La început, Mitran punea întrebări, cerea dovezi, dar asta nu a durat mult pentru că Pârvulescu şi-a pierdut din amabilitate și i-a atras atenţia că el este cel care pune întrebări şi Victor cel care răspunde.

Ancheta s-a orientat în special asupra perioadei cât Mitran a lucrat la Direcţia lui Pacepa. S-a insistat asupra momentului Belgrad, încercându-se acreditarea ideii că Mitran ar fi avut complici în ţară și că actul lui de a contacta CIA-ul fusese premeditat. Mitran a negat sistematic afirmând adevărul, că totul fusese o acţiune luată pe cont propriu. Tactica folosită de căpitanul procuror, consta în prelungirea peste limită a timpului de interogatoriu, fapt care îl obosea pe Mitran, dar el ştia că scopul urmărit este acela de a-l conduce spre concluziile dinainte stabilite. Lupta era foarte dură, iar miza extrem de mare, fiindcă, la urma urmelor, după toată această poveste, el risca să fie condamnat la moarte pentru infracţiunea de înaltă trădare. Mai mult, i se sugera să accepte varianta că iniţiativa lui fusese în realitate dirijată de Pacepa: concluzia ce urma era, deci, că Mitran ar fi fost lăsat aici ca să facă jocul generalului pentru serviciile americane. Mitran știa, i se comunicase în decembrie ’79, că raţionamentul pentru care a fost dizolvată DIE – sau unul din raţionamentele principale – a fost bănuiala că Pacepa lăsase „un urmaş" și acesta era imposibil de descoperit. Iată că, fără să vrea, Victor fusese „botezat" de către Direcţia a Vl-a drept urmaşul

generalului. Şi mai era ceva: organele Direcţiei de Cercetări Penale aveau de aproape doi ani în lucru dosarul Pacepa, dar nicio probă în afară de cele pe care deliberat acesta le lăsase la plecare. Deci, descoperirea presupusului urmaş ar fi însemnat o izbândă pentru cercetări penale, izbândă care ar mai fi potolit şi furia (ce nu se stinsese încă) lui Ceauşescu.

Din 24 de ore, Mitran dormea aproximativ 4, în rest era ţinta atacurilor anchetatorului.

După trei zile, Pârvulescu îi permite lui Mitran să sune acasă spre a-i confirma soţiei faptul că nu i s-a întâmplat nimic, „că a avut treabă, că nu a putut să-i dea telefon şi că, în după-amiaza aceleiaşi zile va ajunge acasă". Acestea sunt cuvintele pe care i le-a dictat Pârvulescu.

Aşadar, după-amiaza celei de-a treia zi, ancheta ia sfârşit. Mitran, înainte de plecare, îl întreabă pe Pârvulescu cum să procedeze în problema Ambasadei Engleze. Spre surprinderea lui, procurorul îi oferă toată libertatea de acţiune, lucru extraordinar şi care îl surprinde pe celălalt. Mai mult, îl face să creadă că i se întinde o cursă, în condiţiile în care ancheta, încheiată brusc, nu a părut să releve concluzii privind vinovăţia sau nevinovăţia lui, ori, poate, anchetatorul nu a vrut să i le comunice. Un singur lucru i-a spus Pârvulescu la despărţire: „Ai grijă să nu încalci legile ţării, fiindcă altfel intri din nou pe mâna noastră şi atunci nu ştiu cum va fi. Ba chiar te sfătuiesc ca după ce ieşi de la Ambasada Marii Britanii să treci pe la mine şi să-mi spui ce rezultat ţi-au dat." Asta a fost tot.

Pe data de 4 iunie 1980, Mitran intră în ambasadă, împreună cu soţia şi fiul . Sunt primiţi de consul care le comunică: „Guvernul majestăţii sale a apreciat cu simpatie cererea dvs. de plecare şi aveţi acordul. Dar pe moment nu veţi lucra în Marea Britanie, ci într-una din ţările Comonweath- ului, unde este o mare nevoie de cadre: Australia, Noua Zeelandă, Canada etc. Aşadar, aveţi viza de intrare, dvs, urmează să vă prezentaţi cu paşaportul..." Apoi consulul a vorbit într-un fel anume. Ştia el ce ştia.

Ştia şi Mitran că de la acest paşaport va începe tot balamucul?

Abia a păşit pragul apartamentului, că telefonul a şi sunat. Era căpitanul Pârvulescu, care se interesa de rezultatul convorbirii. Nu i-a venit să creadă atunci când Mitran i-a comunicat acceptul de emigrare al Guvernului englez.

A doua zi, firesc, Mitran împreună cu soţia sa se deplasează la Miliţia sectorului de care aparţineau şi depun actele necesare obţinerii paşaportului. Nu se stinsese încă euforia zilei precedente şi, ca atare, nu-şi dădea seama ce încurcate sunt căile de a obţine aceste documente.

Au urmat zile şi zile de aşteptare, dar degeaba. Încetul cu încetul dispare şi euforia. Nu dispare însă ambiţia de a-şi duce planul la capăt.

Cam la o lună de la depunerea actelor de paşapoarte, Mitran primeşte un telefon de la Radu Nicolae şi este invitat la Direcţia Securităţii Statului de pe strada Beldiman. Acest Radu Nicolae avea grad de locotenent colonel, era şeful Serviciului de Contrainformaţii şi i-a comunicat lui Mitran că dosarul lui se află în lucru acolo. Radu Nicolae era un ofiţer extrem de stăpân pe sine şi pe situaţie, conştient de puterea pe care o are. Vom încerca, în cele ce urmează, să reproducem câteva din frazele pe care acesta i le-a adresat lui Mitran în cadrul primei întâlniri. Zicem „primei întâlniri", deoarece o bună parte din anii care vor urma îşi va derula secvenţele în funcţie de persoana acestui ofiţer. Începutul a fost ca aşa: „Ai acte de emigrare în Anglia. Fă ceva şi retrage-le. Tu chiar îţi baţi joc de noi! Ai produs deja o iritare fantastică la Secţia Militară a Comitetului Central." Mitran a încercat să explice că gestul său nu este decât consecinţa piedicilor ce i s-au pus în exercitarea meseriei şi a indiferenţei cu care memoriile sale au fost tratate. În aceste condiţii, văzând că ţara nu mai are nevoie de el, Mitran a considerat oportun demersul său către Ambasada Engleză. „Tu eşti nebun? Tu nu-ţi dai seama că ceea ce faci nu cadrează cu fosta ta calitate de ofiţer de informaţii? Ia uite, domnule, vor zice ei: până şi un ofiţer din

Securitatea Statului se dezice de sistemul comunist! Nici să nu-ţi treacă prin minte că vei primi vreodată aprobarea! Bă, tu eşti un tip foarte încăpăţânat, dar uiţi faptul că ai un copil. Vreau să spun că te cunosc foarte bine, cam ştiu ce e în capul ăla al tău şi nu încerca să mă duci pe mine cu povestea asta cu Interpolul! Ţin să-ţi atrag atenţia că dacă vei continua pe linia asta, intri pe laba noastră şi te împuşcăm!" Mitran îndrăzneşte să-i atragă atenţia că, în confirmitate cu Codul Penal *infracţiunea de trădare de patrie mărturisită înainte nu mai are valoare penală.* Colonelul Radu Nicolae a răspuns: „Bine mă, oi fi tu şmecher, dar de ce mă faci să-ţi reamintesc anumite modalităţi de lucru ale noastre. Ce-ar fi să te trimit la şantierul de la Râul Mare, ca să faci un baraj pentru victoria socialismului unde, cum bine ştii, se mai întâmplă, accidente: mai cad unii în prăpastie, mai se defectează vreo direcţie la maşină şi câte, şi cu câte alte accidente neprevăzute..." În timp ce spunea aceste lucruri, colonelul Radu Nicolae zâmbea, dar Mitran simţea că-i îngheaţă şira spinării. „Mi-e milă de tine, a mai zis Radu Nicolae, te văd băiat tânăr, ai un copil de crescut, de ce nu-ţi vezi tu de treburile tale?!"

Culmea este, că în ciuda ameninţătorilor proferate, colonelul a reuşit să se apropie de sufletul lui Mitran care, înţelegând ce putere teribilă dispune celălalt, şi-a dat seama că ea ar putea fi folosită în direcţia redresării situaţiei lui. Aşa că a încercat să pluseze: „Bine, domnule colonel, îmi retrag actele, dar cu condiţia să-mi lăsaţi familia în pace. (Colonelul Nicolae avusese grijă să-l atenţioneze pe Victor că o dă şi pe soţia lui afară din serviciu, aşa că îi va lăsa muritori de foame dacă el nu se va potoli). În al doilea rând, vreau să muncesc!" „Nicio problemă, răspunde colonelul, îţi dau imediat un servici, te numesc consilier juridic principal la Uzinele „23 August" pe problemele de China!" „Vă mulţumesc mult că vreţi să-mi rupeţi gâtul, răspunde Mitran. Sau să mă faceţi să mi-l rup singur, să ajung să-mi semnez singur condamnarea la moarte. În calitatea aceasta, eu va trebui să avizez nişte contracte economice despre care habar n-am şi care pot fi catastrofale. Şi veniţi dumneavoastră după doi ani şi îmi

spuneţi *tu eşti pornit rău de tot împotriva noastră, după ce ai încercat să faci spionaj şi nu ţi-a reuşit, acuma subminezi economia naţională!* Ce simplu puteţi dumneavoastră să-i rupeţi gâtul unui om dându-i un post foarte important!" Colonelul Radu a început să râdă, apoi a spus: „Bine mă, văd că îţi umblă mintea, aşa că spune, unde vrei să-ţi dau un post?" „Vreau să lucrez în comerţ!" răspunde Mitran. Colonelul s-a încruntat. „Mai precis, vreau să mă fac cârciumar" a continuat Mitran. Reacţia celuilalt a fost de stupoare: „Bă, tu eşti tâmpit? Cu hoţii ăia vrei tu să lucrezi, vrei să înveţi să furi şi tu ca leprele alea?!?"

A urmat spovedania lui Mitran: „De ce nu, domnule colonel? Din clipa când mie mi s-a interzis să-mi fac meseria, în viaţa asta nu mai am niciun ideal!" Au urmat câteva clipe de tăcere, după care Nicolae s-a hotărât şi a pus mâna pe telefon. Din ceea ce a urmat, Mitran îşi dă seama încă o dată ce putere fantastică are acest aparat, că atunci când sunt în joc interese de ordin superior, nicio barieră nu este insurmontabilă, nicio verigă a lanţului acestuia nu se mişcă..

„Da, tovarăşe colonel!, a răspuns Mitran. Am ajuns la treizeci de ani şi mie mi s-a prăbuşit scara de sub picioare. Unii dintre colegii mei au înnebunit, eu mă menţin încă. În fiecare noapte mă gândesc că acum un an trebuia să plec la Copenhaga şi acum trebuie să râm pământul prin Bucureşti. Adică, brusc, nu-mi mi găsesc loc în ţara mea. Puneţi-vă în locul meu! Aşa că, mai bine cu chelnerii. Bem, f... m. Familia mea a început să se destrame, nevastă-mea e hotărâtă să ne despărţim!" A pus, deci, mâna pe telefon şi a cerut serviciul economic al Miliţiei Capitalei, pe şeful acestuia în persoană, colonelul Niculescu, un ofiţer celebru prin intransigenţa sa, care ar fi fost în stare să- şi aresteze şi mama – aşa cum afirmam într-un capitol anterior – dacă aceasta era vinovată. N-au trecut nici trei minute şi marele Niculescu intră în biroul lui Radu Nicolae, ia poziţia regulamentară şi i se adresează ca de la inferior la superior, deşi era mai mare în grad şi avea funcţia aceea atât de importantă. După cum i-a răspuns şeful Serviciului de

Informaţii, Mitran abia s-a stăpânit să nu izbucnească în râs, dat fiind comicul scenetei la care asista. „Fii atent, i-a spus lui Niculescu Radu Nicolae, am aici un prieten d-al meu, a lucrat şi el la noi, dar și-a rupt săracul o mână şi nu mai poate trage cu pistolul, aşa că trebuie să-l ajutăm. Apoi către Mitran: Unde zici că vrei să lucrezi?" Situaţia devenise atât de ridicolă, încât Mitran şi-a permis să se joace şi el: „Domnule, ştiu un restaurant foarte frumos, unde îmi plăcea şi mie să trag câte una mică. Este restaurantul „Primăverii", care ţine de IAPL, sectorul I. Acolo aş dori să lucrez." Colonelul Nicolae către colonelul Niculescu: „Domnule, îl cunoşti pe şeful de acolo?" „Permiteţi să raportez, a răspuns precum un soldat instruit colonelul Niculescu, se numeşte Gavril Albiter." „Atunci ia-l pe prietenul meu, du-l acolo şi rezolvă-i angajarea!" „Imediat, să trăiţi, mă duc să comand o maşină şi în cinci minute plecăm! ", a mai spus Niculescu şi a ieşit val-vârtej pe uşă.

În biroul directorului Albiter s-a jucat o altă scenetă de acelaşi grotesc nelimitat. Întâmplarea a făcut ca directorul să fie în şedinţă cu şefii de unităţi, lucru care nu l-a impresionat pe colonelul Niculescu, redevenit acum şeful cel mare, spaima birtaşilor. A trecut de secretară ca şi cum aceasta nu ar fi existat, şi a deschis uşa de la direcţiune. Ceea ce a urmat a fost demn de o reprezentare scenică: când l-a văzut, directorul s-a ridicat de parcă avea resorturi sub el, i-a scos afară pe subalterni cât ai clipi, necontenind să-şi ceară scuze, ca şi când ar fi fost vinovat că îşi programase o şedinţă fără să anticipeze vizita colonelului.

Mitran nu a solicitat întâmplător o unitate care ţinea de IAPL Amzei. Nu numai că avea mulţi prieteni printre cei care lucrau acolo, deci nu intra într-o lume necunoscută. Văzând că are posibilittea să „pulseze", el cere o slujbă în cadrul instituţiei conduse de Albiter, amintindu-şi că în urmă cu nişte luni fusese personal la acest director care, când a văzut ce scrie în cartea de muncă a lui Victor – „şapte ani lucraţi în cadrul Ministerului de Interne" – i-a spus de la obraz că nu are niciun post liber. „Cum adică, dumneata ai lucrat în Miliţie şi vrei să te angajezi la noi?!?"

Era bine cunoscută „simpatia" dintre lucrătorii din comerţ şi organele de miliţie!

De data aceasta, în prezenţa colonelului Niculescu, directorul Albiter era de nerecunoscut. A comandat imediat cafele, whisky, i-a invitat pe cei doi să ia loc, într-o stare de agitaţie deosebită. „Ce vă aduce pe la noi, tovarăşe colonel, cu ce vă putem servi?" „Angajaţi-l pe băiatul ăsta, a lucrat la noi, a avut un accident de maşină şi trebuie să trăiască şi el. Ştiu că a mai fost pe la tine, l-ai refuzat, te-a speriat cartea lui de muncă. Fii liniştit, băiatul a lucrat la Securitate. Şi dacă vrem noi să vă băgam unul de-ai noştri, ştim cum s-o facem, nu aşa pe faţă!" „Cum să nu-l angajăm, tovarăşe colonel, nu e nicio problemă, se rezolvă imediat!", răspunde Albiter, fericit că Niculescu n-a venit în urma vreunei sesizări. Pune mâna pe telefon şi îl cheamă pe şeful serviciului personal. „Angajază-l!" îi spune directorul. Mitran merge în alt birou şi, în jumătatee de oră, toate formele de angajare erau gata! O singură ezitare a avut şeful personalului, atunci când a auzit că este vorba de restaurantul „Primăvara". În cele din urmă s-a aranjat şi asta. Victor revine în biroul lui Albiter care, extrem de amabil, se oferă să-l ducă personal cu maşina şi să-l prezinte colectivului.

Capitolul al XVI-lea DIN AGENT, ŞEF DE BIRT

La „Primăvara", şeful unităţii era Ilie Ionaşiu, vechi în meserie şi uns cu toate alifiile. Un adevărat rechin! Mituise tot, de la Comitetul Central până la lucrătorii de miliţie. Era, pe vremea aceea, milionar. „Tovarăşul Mitran va fi coleg cu dumneata, te rog să ai grijă de el, are o pregătire *mai multă ca mine!”* a spus directorul Albiter. În fond, Mitran nu avea studii economice, era absolvent de ştiinţe juridice şi el însuşi ştia că angajarea pe acel post era o ilegalitate.

Primul contact cu Ionaşiu a însemnat şi primul conflict! Asta s-a întâmplat după ce Albiter discutase cu el în particular, înformându-l desigur, pe şeful de unitate ce hram poartă Victor. Numai că Ionaşiu nu s-a speriat. L-a chemat pe acesta în birou, i-a comunicat programul: Mitran lucra dimineaţa, Ionaşiu

după-amiaza! Primul refuză şi propune ture zilnice alternative. Celălalt insistă să lucreze după-amiaza, ştiut fiind faptul că e perioada când se câştigă cel mai bine! În cele din urmă, discuţia a rămas în coadă de peşte, cel puţin aparent. În două-trei zile, Mitran şi-a dat seama că personalul, instruit desigur de Ionaşiu, îl tratează cu aversiune. Toţi erau convinşi că el fusese infiltrat spre a-i prinde cu nereguli. Aşa că toţi executau orbeşte ce li cerea, dar atât! Toată lumea se ferea, toată lumea îl ocolea. Salariul de şef de unitate era de 1500 lei. Se ştia că personalul din acest domeniu îşi „completează" veniturile. Că la sfârşitul zilei fiecare depunea „cota" de şef. Că se mai putea lua pentru acasă o bucată de carne, o sticlă de băutură, o ţigară bună. Lui Mitran nu i-a oferit nimeni nicio cafea! A discutat el cu alţi colegi, şefi de unităţi asemănătoare, cărora nu le venea să creadă că el nu beneficiază de niciun fel de avantaj, că nu i se dădea „dreptul". Regula Mafiei era clară: ai intrat în joc, de aici mănânci, de aici îţi iei tainul!

Situaţia aceasta a durat cam două săptămâni, până când miliţia a organizat o descindere la „Primăvara". În restaurant au pătruns circa 20 de miliţieni înarmaţi. Trebuia făcută aici precizarea că restaurantul se afla pe bulevardul „Dorobanţi", unul din traseele de rezervă ale lui Ceauşescu. De această porţiune răspundea un maior din cadrul Direcţiei al V-a pe nume Dăceanu, care îl contactase deja pe Mitran şi îi solicitase să furnizeze informaţii în eventualitatea când vreunul din salariaţii de la acest restaurant ar fi avut manifestări anticeauşiste sau împotriva ordinii socialiste.

În clipa când miliţienii au intrat în unitate, Mitran se afla în birou. Uşa s-a deschis brusc şi un ospătar, alb ca varul, îi spune: „Şefu', am dat de belea. Au năvălit miliţienii cu mitralierele în mână, au blocat toate căile de acces şi au început să legitimeze lumea de la mese!" Mitran este şocat, cu atât mai mult cu cât „Primăvara" era un local de lux, în care nu aveau acces borfaşi, clientela sa fiind compusă din scriiori, ziarişti, artişti plastici, chiar de oficialităţi. Mitran merge în sală şi nu-şi crede ochilor: parcă toată unitatea era arestată, consumatorii priveau uluiţi la

ceea ce se întâmplă! Unii nu aveau buletinul de identitate la ei şi urmau să fie duşi la miliţie. Mitran vede printre cei care au năvălit, pe un locotenent care venea destul de des în acel restaurant. Află de la el că operaţiunea este condusă de comandantul de la circa întâi de miliţie, colonelul Năstase. Acesta se afla la etajul I, unde funcţiona un snack-bar, Mitran urcă după colonel, se prezintă şi îl întreabă care este motivul acelei razii. Răspunsul vine scurt şi agresiv: „Nu te interesează pe dumneata!! În Mitran, acest răspuns trezeşte vechea aversiune pe care ofiţerii de Securitate o aveau faţă de cadrele din Miliţie: „Cum nu mă interesează, dacă sunt şeful unităţii?" zice el, văzând negru în faţa ochilor de nervi. În primul rând, conform legii, continuă el, dumneata trebuia să treci pe la mine înainte de a declanşa acţiunea!" Năstase i-a replicat : „Şterge-o de aici, că dacă nu, te iau şi pe tine!" Ceea ce a urmat, aminteşte de filmele cu gangsteri: Mitran l-a luat pe Năstase, un tip mic de statură, s-a îndreptat cu el pe sus către ferestrele glisante care erau deschise şi a strigat către ceilalţi: „Dacă nu ieşiţi, îl arunc pe ăsta în cap!" S-au executat în câteva secunde, iar Victor i-a cerut barmanului să închidă toate uşile. Ultima a fost intrarea de serviciu, prin care l-a azvârlit pe colonelul Năstase. Afară, miliţienii încadraseră toată zona şi aşteptau să iasă personalul cu şeful lor în frunte. Ceea ce ar fi urmat, era lesne de înţeles!

Mitran se duce în birou, pune mâna pe telefon şi îl sună pe Radu Nicolae: „Tovarăşe colonel, am pus-o de mămăligă!" „Ce-ai făcut, mă?", zice celălalt. „L-am dat afară pe colonelul

Năstase, care a venit cu o trupă de miliţieni să legitimeze oamenii de la mese, au creat agitaţie, lumea a început să strige 'Jos Ceauşescu!, Jos regimul!' – ultimele afirmaţii aparţinându-i lui Mitran, ştiind că Nicolae era sensibil la asemenea evenimente nedorite –, şi toate, a continuat el, din cauză că vagabonzii ăştia de miliţieni i-au ameninţat cu mitralierele şi cu arestul! Nu vă mai spun că acum ne pândesc la ieşiri, tot colectivul e terorizat, nu se mai poate lucra, doar ştiţi foarte bine că unitatea se află pe traseul de rezervă al tovarăşului etc..." „Stai cuminte până sosesc

eu acolo", i-a răspuns colonelul Radu Nicolae. A sosit în zece minute. S-a legitimat şi a cerut să se prezinte cel mai mare în grad. Colonelul Năstase a plecat, aşa că plăcerea a căzut pe capl unui căpitan care a înlemnit când a auzit „Radu Nicolae, contrainformaţii"! Colonelul le-a ordonat să plece, apoi a mers în biroul lui Mitran, l-a sunat pe colonelul Năstase: „Ce faci, dom-le, cum îţi permiţi să intri cu mitralierele în restaurante, să agresezi lumea?" „Să trăiţi, dar ăla de acolo e nebun – se auzea în receptor – a vrut să mă arunce pe geam!" „Băi colonele, avem şi noi un om pus aici şi tocmai de el ţi-ai găsit să te iei? Să provoci lumea să strige 'Jos Ceauşescu!'" „Vă raportez că nimeni nu a strigat aşa ceva, vă minte ăla." „Gata, a mai spus Radu Nicolae, conflictul s-a închis, pe viitor nu mai daţi pe aici!" Apoi întorcându-se către Mitran: „Bă, tu eşti nebun? Dacă eram acum plecat, sau în spital cu un picior rupt, ce mă-ta faceai? Te băteau ăştia de-ţi săreau capacele! Fii atent, dacă te mai iei vreodată de miliţieini, te chem din nou pe Calea Rahovei, lucru pe care nu ţi-l doresc! Dacă-ţi faceau ăştia un dosar şi te trimiteau în justiţie? De acolo nu mai puteam să te scot."

Mitran a închis unitatea în acea seară mai devreme şi a stat de vorbă, la un whisky cu Radu Nicolae. „Tu ai fost ofiţer de contrainformaţii, a început colonelul, aşa că o să fiu clar. Chiar dacă eşti în rezervă, asta nu te scuteşte de nişte obligaţii să semnalezi anumite probleme care pot face bine Securităţii Statului. Să-ţi fie clar, pe mine nu mă interesează găinările. Pe mine mă intersează domeniul de care mă ocup cu cadrele din armată şi miliţie..." Mitran a acceptat, mai mult, avea să furnizeze informaţii despre ofiţerii de miliţie care veneau să bea bere şi nu plăteau, dar a simţit că l-a deranjat pe colonel. Printre cei mai „activi" era un locotenent major Sâsu. „Ce prăpăd făcea ăsta, exclamă Mitran. Un şpăgar nenorocit, care pleca mereu cu plasa plină, dar, când trebuia să te ajute, nu te cunoştea!" Foarte mulţi veneau, beau şi mâncau pe gratis. Unii nici nu mai scoteau legitimaţia, fiind foarte cunoscuţi", adaugă el. Însă. cel mai frecvent şi mai activ client era colonelul Iorgovan, pe care Mitran

l-a ’depistat’ după revoluţia din Decembrie, ca fiind şeful de ţeavă al Direcţiei Economice din Poliţie. Ăsta, când intra la ’Primăvara’, striga de la uşă: „Pune, bă, sticla de whisky pe masă" „Ce, crezi că am venit să mă uit la tine?" Mitran l-a sesizat pe colonelul Radu Nicolae în legătură cu pretenţiile lui Iorgovan. „Mi se pare exagerat ca un om atât de important să aibă pretenţii atât de costisitoare, mai ales că, dată fiind funcţia lui de atunci, era exclus să nu „mulgă" şi de la alţii. „Ascultă, băieţaş, i-a replicat Nicolae, nu ne-am înţeles. Ce vi tu să-mi spui mie de ăsta, care la urma urmelor, e băiat bun: ba chiar ar trebui să te bucuri că vine la tine, ceea ce înseamnă că nu are de gând ’să te calce’!"

Dar să revenim la seara când miliţienii conduşi de colonelul Năstase au efectuat razia extrem de dură şi care s-a soldat cu darea lor afară din unitate.

Colonelul Radu Nicolae a plecat după vreo duă ore. Abia după aceea a început dezmăţul. Personalul restaurantului şi-a schimbat atitudinea faţă de Mitran cu 180 grade. Nu mai ştiau cu ce să-l servească, nu mai ştiau cum să-i intre în voie. Elogiile nu mai conteneau: „Şefu’ eşti mare, ne pare rău că ne-am purtat aşa până acum cu dumneavoastră! ne-am purtat ca porcii! Dacă era Ionaşiu, ne lăsa pe fâşie şi el o tulea primu’!

Aşa a făcut de fiecare dată! El ne mulge, şi, când e să te prindă gaia, el o şterge cu puţin timp înainte de sosirea sticleţilor!" S-au interesat cine fusese personajul care băuse înainte cu Mitran. „Mare de tot", a răspuns acesta, plusând ’acţiunile’. E din secţia militară a Comitetului Central!"

Din ziua aceea, Ionaşiu nu mai primea „partea" decât de la tura lui, fapt care l-a iritat foarte mult. A început să umble cu manevre pe la tot felul de şefi.

A venit toamna, a venit şi iarna lui 1980, dar neînţelegerile cu Ionaşiu persistau. Prin decembrie, un ofiţer de la Miliţia Economică îi semnalează lui Mitran că pe masa şefului economicului Capitalei se află o sesizare, potrivit căreia, în tura lui se introduce masiv băutură cumpărată de la alimentară, pentru a fi revândută la preţ de restaurant Debarcarea unei

echipe a miliţiei era iminentă! Mitran îi mulţumeşte ofiţerului, dar îi spune că în tura lui nu se fac asemenea manevre. Discutase cu echipa, toată lumea fusese de acord că se putea „ciupi" la alte porduse, fără să fie necesară întroducerea băuturilor cumpărate la un preţ mai mic. În plus, ciubucurile erau destul de consistente, lumea era „bună", aşa că ar putea trăi fără complicaţii de acest gen.

Oricum, sesizat, Mitran cere personalului să verifice stocul de marfă şi... stupoare. Barmanul găseşte în plus zece navete de vin care urmau să fie introduse în vânzare, fără să apară în vreun act. Imediat, Mitran a înţeles: în tura de dimineaţă, Ionaşiu le introdusese, urmând ca tura de după- amiază să fie prinsă în flagrant delict!

Marfa este scoasă imediat in unitate, apoi este sunat directorul Albiter, sprea a convoca pentru a doua zi dimineaţă o şedinţă cu întreg personalul. Şedinţa s-a ţinut abia peste o săptămână, pe motiv că, brusc, Ionaşiu a anunţat că s-a îmbolnăvit, Mitran urmând să lucreze în ambele ture. Bine gândit! A fost anunţat din nou Radu Nicolae, Victor luându-şi toate măsurile de prevedere! În săptămâna care a urmat, nu s-a produs nicio „debarcare" a miliţiei, semn că ori a „transpirat" informaţia, ori colonelul Nicolae a blocat acţiunea.

Peste o săptămână, la şedinţă, Mitran a declarat: „Tovarăşe director, colegul meu Ionaşiu lucrează cu miliţia!" Apoi a explicat toată povestea, acuzându-l pe celălalt de cele zece navete de vin introduse premeditat în stoc, pentru compromiterea lui. Ionaşiu a rămas paralizat! Mitran a continuat: „Din acest moment, eu nu mai lucrez ca şef de unitate la 'Primăvara'. Sunt la dispoziţia conducerii şi aştept să- mi găsiţi dumneavoastră altceva de lucru!" S-a ridicat şi a plecat!

A doua zi, în biroul directorului Albiter a avut loc o discuţie între acesta şi Victor. Primul a recunoscut că nu are ce să-i facă lui Ionaşiu, date fiind relaţiile pe care le cultivă. Mitran a rămas la hotărârea anterioară, Şi-a exprimat dorinţa de a lucra întrun bar, eventual disco-bar, oricum o unitate unde să nu mai aibă

probleme cu servitul mâncării. Aşa a aflat că o mână de băieţi s-au apucat să facă o discotecă într-un subsol din pasajul Victoria, un spaţiu extrem de interesant, dar care la ora aceea era un loc de depozitare a gunoaielor. Băieţii erau conduși de un tânăr energic, Valentin Ene, zis Valy Valone, barman cu calificare internaţională.

Când a ajuns la locul cu pricina, lui Victor nu i-a venit să-şi creadă ochilor. Pe moment, a gândit că din mizeria de acolo nu va ieşi în veci un bar. Dar s-a împrietenit repede cu Valone şi ai lui şi s-a pus pe treabă. Între timp, au luat relaţii despre el. Printre cei care le-au furnizat, a fost şi Jean Stănciulescu, cel pe care Mitran îl scosese din ghearele colonelului Niculescu. Era o carte de vizită bună!

Interesant a fost faptul că, dincolo de aprobarea pentru amenajare, dată de IAPL, sector I, tot ce s-a făcut în acel subsol s-a făcut cu banii grupului de băieţi. Fiecare a pus la bătaie tot ce a avut.

Au muncit o lună întreagă, zi şi noapte, dar a meritat! După ce a fost gata zugrăveala, Valy Valone – actualmente patron de restaurant în SUA – a decorat cu mâna lui barul. Avea o imaginaţie pe linie de comerţ deosebită! În seara când s-au aprins luminile, echipa avea senzaţia că se află într-un bar din Occident. Au instalat aparatura video, jocuri de lumini, jocuri mecanice! Când au venit şefii, în frunte cu directorul general al IAPL Bucureşti, Tănase, nu au contenit cu exclamaţiile de mirare, cu laudele. Nu le venea să creadă! Li sa promis imediat băieţilor că vor beneficia de marfă de import, pentru ca în felul acesta să-şi poată recupera banii investiţi. Acolo găseai whisky, vodcă rusească, alune, ciocolată şi ţigări din China, etc. Era perioada când în restul unităţilor aceste produse deveniseră nişte amintiri frumoase!

Disco-barul era cu plată la intrare – 15 lei – şi era frecventat de tineri de toate categoriile, inclusiv de străini, prioritatea deţinând-o arabii. Şi orarul de funcţionare era special – de la 20 la 24 – în perioada în care se introdusese ora 22 ca

limită maximă în toate unităţile din ţară, ceea ce însemna că, la ora 21, chelnerii veneau şi-ţi luau faţa de masă, strigându-ţi obraznic: „Ora închiderii"!

Personalul era alcătuit din doi barmani. La poartă stătea Viorel Zamfir, fost boxer de categoria grea la clubul „Steaua", după 1990 patron al barului „Mercur", situat deasupra fostului disco-bar despre care este vorba aici. Măsura de a avea o „gorilă" nu era ceva neobişnuit pentru o discotecă în care se consuma şi alcool. Cel mai adesea, conflictele se declanşeau pentru fete. Când apărea Zamfir, sentimentele belicoase ale tinerilor combatanţi încetau.

Mitran şi Valone se ocupau de partea de protocol. Situaţii au fost, Mitran îşi aminteşte că printre oaspeţi s-a numărat şi „Saragosa Band". veneau ziarişti, actori, sportivi. Dar dincolo de protocol, cei doi trebuiau să asigure fondul de marfă bună, deci vandabilă. Şi aici era nevoie de relaţii, pe care ei, în special Valone, le aveau. Aşadar, lucrurile mergeau pe un făgaş cât de cât normal, în sensul că avea din nou o sursă de existenţă şi că-i plăcea ce făcea.

Asta a fost în 1981, anul de pornire, a venit 1982, an în care Valone a plecat în SUA, an în care prima soţie a lui Mitran a hotărât să intenteze acţiune de divorţ. În scurt timp aveau să se despartă, ea păstrând copilul.

A mai avut Mitran contacte cu instituţia de unde şi-a luat zborul, visând să urce spectaculos în TOP, instituţie care ia întrerupt activitatea şi, la fel de spectaculos, cariera?

S-a mai întâlnit cu Radu Nicolae, care locuia chiar lângă Disco-bar. Acesta venea şi cumpăra de acolo tot felul de produse, şi, în ciuda insistenţelor lui Mitran, nu a acceptat nimic pe gratis! L-a sfătuit pe Mitran să nu se mai lege de miliţieni – vechea lui antipatie! Deşi aceştia continuau să ceară de băut fără să plătească; mai mult, la plecare luau şi fete cu ei, mai convingându-le, mai cu forţa, mai cu şantajul Dacă o tânără dansa cu un arab, după dans i se vâra o legitimaţie sub nas şi I se spunea: dacă nu vii cu mine, te bag la Şcoala de corecţie! Şi

tânăra, decât să ajungă acolo sau decât să mai afle şi părinţii, accepta „iertarea " miliţianului.

Şi cum barul era aproape de Inspectoratul Securităţii Municipiului Bucureşti (de pe strada Beldiman), încetul cu încetul şi-au făcut apariţia şi securiştii. Cel mai frecvent venea Petru Pavel Mircea, un ofiţer, absolvent al Şcolii de la Băneasa la vreo cinci ani după Mitran. Fusese boxer la clubul „Dinamo". „În 1982, declară Mitran, aparatul de Securitate îşi deplasase obiectul de activitate vizibil de la scopul iniţial înspre dominanta *represivă.* Devenise extraordinar de represiv! Începuseră să lucreze *pe faţă.* Te luau de pe stradă, dacă erau informaţi că ai făcut anumite afirmaţii. Erau tot mai des legitimările pe stradă, mai ales când intersectai anumite trasee din Bucureşti. Dacă nu aveai la tine legitimaţia de servici, te luau pe sus, te duceau la prima secţie de miliţie şi stăteai acolo până când verificau dacă este adevărat că lucrezi la întreprinderea cutare. În acelaşi timp, admiterea la Băneasa nu mai era condiţionată de admiterea la Facultatea de Drept, aparatul recrutând elemente cu înclinaţii belicioase, mai agresive şi mai puţin cultivate. Genul acesta de ofiţer de Securitate era perfect întruchipat de acest Petru Pavel Mircea..

La primele vizite la Disco-barul lui Mitran, acest locotenent a fost destul de cuminte, mieros, „nu s-a dat mare" cum zice Victor. Cu toate acestea, întreg personalul avea sentimentul incomod al unei permanente supravegheri. Era clar că avea sarcina de a sta cu ochii pe Victor. Când ţi-era lumea mai dragă, hop şi Pavel Mircea la Disco. Stătea, stătea, apoi începea discuţiile cu Mitran. Aceste discuţii, zice Victor, nu aveau niciun haz, vădite fiind intenţiile celuilalt de a-l trage de limbă, dar şi lipsa lui de experienţă, dacă nu chiar de inteligenţă. Dar era incomodă prezenţa lui acolo.

În 1983 vizitele sunt tot mai dese şi conversaţiile tot mai insistente. Cu toate acestea, viaţa curge înainte, barul merge bine şi poate ar fi funcţionat şi astăzi dacă...

... dacă nu ar fi venit ziua, mai precis seara, de 11 martie, 1984!

Capitolul al XVII-lea REPRESIUNE PE FAŢĂ

In data de 11 martie, 1984, în jurul orei 22, fiindcă nu mai erau clienţi în bar, Mitran şi băieţii lui se pregăteau să închidă unitatea şi să meargă spre case. Atunci a apărut locotenentul Petre Pavel Mircea, însoţit de alţi doi ofiţeri, pe care acesta i-a prezentat ca fiind şefii lui – un maior şi un căpitan. Fireşte, de Securitate. „Vrem să bem ceva, a zis Petre Pavel, am avut o acţiune şi suntem obosiţi!" „Bine", le-a răspuns Mitran, învitându-i în salon. „Ce doriţi să beţi?" S-au hotărât să consume rom „Havana Club". Le-a pus sticla pe masă, le-a pus pahare, apoi şi-a cerut scuze, dar trebuia să facă stocul barului, deoarece barmanul plecase mai devreme.

Zis şi făcut. Mitran s-a apucat de treabă, cei trei au mai cerut o sticlă. Pe gratis, fireşte!

Pe la 22,30, Petru Pavel intră în birou şi-i spune lui Mitran: „Scoate legitimaţia tovarăşului maior!" Acesta a cosiderat că locotenentul face o glumă şi a râs. „Ce legitimaţie?" Pavel a zis: „Bă, tu nu te juca cu mine. Scoate legitimaţia, că tu i-ai luat-o!" În momentul acela au apărut şi ceilalţi doi. „Vă rog să încetaţi cu înscenarea asta porcească!, a replicat Mitran. Ce legitimaţie vreţi, eu am stat cu voi la băutură? Cum am putut eu să-ţi iau legitimaţia, de aici, din birou?"„Deci nu vrei să scoţi legitimaţia!", a spus Petre Pavel şi în momentul acela pumnul lui de fost boxer a pornit înspre capul lui Victor, care nici nu a avut timp să se ferească. O lovitură neanunţată, cum zice el. L-a prins în barbă, în plin! Lovitură de profesionist! Mitran a zburat efectiv pe spate şi a căzut cu capul de calorifer. A auzit cum îi trozneşte cutia craniană. A încercat să se ridice, a reuşit şi a pus mâna pe o sticlă. Era, însă, prea năucit ca să mai aibă puterea şi iuţeala de a lovi. Cei trei au început să-l toace cu picioarele. Îl loveau în plex şi în coaste. A gândit, fulgerător, că securiştii, fiind într-o avansată stare de beţie, îl vor ucide. Simţea că nu mai poate respira. Avea o singură soluţie. Să joace puţin teatru. Aşa încât, s-a prăbuşit pe

parchet, moale, ca şi cum şi-ar fi dat duhul. Figura a prins, fiindcă cei trei s-au speriat. Maiorul a strigat: „Opriţi-vă că l-am omorât. Am dat de belea! Hai, roiu' urgent!" Au luat-o pur şi simplu la fugă.

Mitran a mai stat căzut vreo cinci minute; dacă fusese o stratagemă din partea lor şi acum îl pândeau?! Iar dacă îl vedeau că se ridică, „distracţia" putea să reînceapă!

S-a ridicat, în sfârşit, a pus mâna pe o bucată de fier, a mers în salon. Nu era nimeni. Uşa de la intrare era deschisă! Sa privit în olgindă şi nu s-a mai recunoscut. Sângele îi şiroia din cap, faţa îi era tumefiată. Şi în vreme ce îşi lingea rănile, după spusele lui, a apărut o patrulă de miliţieni. Văzuseră uşa deschisă şi li s-a părut ciudat. Şeful patrulei, un locotenent foarte tânăr, mai să leşine când l-a văzut pe Mitran în ce hal era. „Ce s-a întâmplat", a întrebat el cu voce pierită. Victor i-a spus că este şeful unităţii, că au venit la el trei ofiţeri de securitate care, după ce s-au îmbătat, l-au adus în starea în care se află. Foarte amabil, locotenentul îi dă lui Mitran numărul de telefon al ofiţerului de serviciu pe Ministerul de interne. Acesta sună şi, în câteva vorbe îi comunică aceluia ce se întâmplase. Apoi cere să se trimită un echipaj, care să constate la faţa locului situaţia. Când ofiţerul află că unul dintre agresori se numea Petre Pavel Mircea, exclamă „E o informaţie foarte bună!" Vechea ură dintre Securitate şi Miliţie lucra şi de data aceasta din plin. Apoi îi cere lui Mitran să aştepte, promiţând că îl va anunţa şi pe şeful Inspectoratului de Securitate al municipiului Bucureşti, ceea ce a făcut.

Şi tot aşteptând aşa, a venit şi seara de Înviere,. dinaintea Sfintelor Paşti, adică data de 20 spre 21 aprilie 1984.

Ofiţerul USLA care răspundea de acest disco-bar, colonelul Dragnea, îi comunică lui Victor dispoziţia conform căreia, în seara aceea unitatea trebuia să se închidă la ora 22. Ia mai spus, ca unui ofiţer de securitate, că există informaţii potrivit cărora, în seara aceea urmau să aibă loc nişte dispute – nu verbale – între grupurile de iranieni şi irakieni, aflaţi la studiu în Bucureşti, pe fondul declanşării războiului dintre Iran şi Irak. Ofiţeul a precizat

că nu se ştie unde aveau să izbucnească aceste dispute, de aceea a luat hotărârea ca toate localurile să se închidă la ora aceea.

Unde-i ordin nu-i tocmeală – aşa că pe la ora 21,30 clienţii au fost anunţaţi că se apropie ora închiderii. Tinerii români s-au retras fără comentarii, îndreptându-se spre o biserică aflată în apropriere, pentru a participa la slujba

Învierii. Am spus „tinerii români", fiindcă în bar se mai afla şi un grup alcătuit din trei arabi. Ospătarii îi comunică lui Mitran că grupul refuză să părăsească unitatea, semnalându-i încă un detaliu ciudat: celor trei le sticleau ochii de-o manieră neobişnuită, deşi personalul ştia că ei nu consumă alcool. Unul dintre ospătari a presupus că arabii s-ar afla sub influenţa drogurilor.

Victor iese din birou pentru a-i convinge pe cei trei să părăsească localul. Ajunge la masa lor, începe să le explice cum stă situaţia. Un arab pune fulgerător mâna pe un scaun şi vrea să-l lovească în cap. Mitran se fereşte şi, în clipa următoare, îi pocneşte pe agresor, care se prăbușește. În apărarea lui au sărit ceilalţi doi, dar au intrat în „ring" şi ospătarii. Totul s-a desfăşurat destul de repede, fără sânge, fără mese sparte. I-au luat pe sus, i-au scos în stradă, apoi au închis uşa. După care au început să facă ordine.

La circa un sfert de oră, Mitran, aflat în birou, unde încheia situaţia actelor din acea zi, aude o plesnitură, apoi un zgomot înfundat, urmat de vociferări care nu i-au creat dubii în privinţa limbii: araba. A înţeles că se va întâmpla ceva foarte grav. A dat să iese din birou, dar ospătarii nu l-au lăsat: „Şefu', intră repede înapoi, că vor să te taie. Nu au nimic cu noi, întreabă numai de şef!" Toţi aveau în mâini bisturie! Erau într- o stare de excitaţie maximă. Numărul se ridică la 15. „Şansa mea a fost aceea că am reţinut în local cinci prieteni, toţi sportivi la cluburile „Steaua" şi „Dinamo", declară Mitran.

Patru din aceştia, boxeri, împreună cu trei ospătari şi doi disk-jockey au făcut cordon în faţa arabilor încercând să-i respingă. Arabii au fost „tocaţi". Dintre apărători – unul a fost

rănit cu un bisturiu, dar superficial. Au capturat doi agresori, ceilalţi au fugit. Cei doi au fost legaţi, iar un ospătar a plecat să-l aducă pe ofiţeul USLA. Acesta a chemat un echipaj, i-a îmbarcat pe arabii care s-au îmblânzit brusc. Ştiau că riscă expulzarea în ţara lor, ceea ce echivala cu trimiterea lor pe front, în linia întâi.

Uşa de la intrare spartă, un sfert din local distrus după a doua încăierare: în consecinţă – nimeni nu a plecat în noaptea aceea acasă, au sărbătorit Învierea acolo. S-au aşezat la mese şi şi-au deschis câte o bere. Credeau că măcar pentru câteva ore vor avea puţină linişte. Aşa credea şi Mitran. Numai că, odată începute, belele se ţin lanţ.

N-a trecut nici jumătate de oră de la plecarea arabilor în duba miliţiei, că în bar şi-a făcut apariţia un timp îmbrăcat modest, de statură mijlocie, care părea că a nimerit întâmplător acolo. „Un tip şters", zice Victor. S-a apropiat de un ospătar şi l-a întrebat cine e şeful unităţii. Acesta l-a arătat pe Mitran.

Capitolul al XVIII-lea ÎNCEPUTUL SFÂRŞITULUI

Dacă individul care tocmai a intrat în bar s-ar fi prezentat, ar fi urmat poate o discuţie cât de cât civilizată. Acesta, însă, i s-a adresat lui Mitran arogant: „Auzi, bă, tu eşti şeful unităţii?" Dădea impresia că se află sub influenţa alcoolului. Sau că nu e întreg la minte. Victor nu i-a răspuns, ci s-a adresat ospătarilor: „V-am rugat să asiguraţi intrarea, iar voi perimiteţi oricărui beţiv, oricărui golan să intre în unitate!" Reacţia celuilalt a fost explozivă, s-a înroşit, a avut un gest să caute ceva sub haină, dar s-a abţinut. A spus: „Mă faci tu beţiv pe mine, bă, nenorocitule? Ei las' că te aranjz eu, te fac eu om din neom!"

Asta a pus capac la toate. După încăierările de mai 'nainte, după ce barul a fost distrus, după ce fuseseră obligaţi să rămână acolo, în loc să fie cu familia de Paşti, iată, vine un derbedeu care îl ameninţă pe Mitran. Acestuia i s-au întunecat minţile. S-a ridicat încet, cu acel calm care precede furtuna şi s-a adresat celuilalt: „Ia ascultă, mă, tu cine paştele mă-tii eşti?" Răspunsul celuilalt nu s-a lăsat aşteptat: „Colonelul Năstase, de la circa I, Miliţie, Bucureşti." Apoi a dus mâna la buzunar şi a scos

legitimaţia.

„Eu sunt şeful unităţii de aici. Sper că ai auzit bine. Aici eu sunt comandant!" a răspuns Victor, după care l-a luat de umeri, l-a întors, a făcut un pas înapoi şi i-a tras două şuturi în dos, l-a luat apoi de mână și l-a aruncat înspre scări. Este inutil să reproducem şi înjurăturile care au pigmentat toată secvenţa. Mitran își pierduse controlul.

Celălalt n-a mai ripostat. A plecat fără să scoată un cuvânt.

După cele întâmplate cu nicio oră mai-nainte, asta mai lipsea.

Băieţii din bar încep să realizeze, încetul cu încetul, dimensiunile catastrofei. Cu atât mai mult cu cât, circa I Miliţie, unde funcţiona Năstase, era aflată în zona specială de protecţie a lui Ceaușescu.

Aşteptau, tensionat, să vină patrula să-l ridice. Dar nu a venit nimeni. Au stat până dimineaţa, când doi ospătari au găsit un geamgiu care a pus la loc geamurile sparte. Apoi au plecat pe la casele lor. Urmau să se întâlnească seara, odată cu deschiderea barului.

Aşa s-a şi întâmplat. Mitran a venit, a deschis unitatea. Era mirat că nu-l căutase nimeni, că nu fusese arestat. Aproape începuse să uite incidentul. Duminică noaptea totul a mers bine.

A doua zi, luni, Victor a ajuns la bar în jurul orelor 18. A găsit personalul în faţa uşii. Intrarea era sigilată. „Ce s-a întâmplat?" „S-a închis unitatea şefu'" a răspuns unul. „Ordinul a venit de la miliţie, a completat altul, şi directorul vă caută de azi-dimineaţă."

Ce mai era de făcut la ora aceea târzie a după-amiezii? Mitran înţelegea situaţia în care se aflau băieţii lui. Închiderea barului însemna, de fapt, pierderea slujbelor. I-a îndemnat să ducă acasă, urmând ca a doua zi, la prima oră, să meargă la directorul Albiter, să vadă ce se întâmplase, cine intrase pe fir, cât era de gravă situaţia?

Şi situaţia era foarte gravă. Mitran a aflat a doua zi de la director că Năstase făcuse raport la primul secretar al sectorului

1, în care declara că fusese bătut în bar de mai mulţi indivizi beţi. „Cine-i teroristul ăla care-şi permite să bată un ofiţer superior de miliţie?", l-ar fi întrebat primul secretar pe Albiter, care era complet depăşit de evenimente. I-a spus lui Victor că nu îl poate ajuta şi că îl sfătuieşte să apeleze la „zeul său protector" – Radu Nicolae. Degeaba a încercat Mitran să se disculpe, să-i povestească directorului cum s-au petrecut cu adevărat faptele. Albiter o ţinea una şi bună, că situaţia este foarte gravă, că a luat o turnură politică şi că nu vrea să-şi piardă slujba.

Mitran l-a căutat pe Radu Nicolae la telefon, dar i s-a răspuns că nu e la serviciu. L-a vizitat acasă, l-a găsit, dar lovitură de teatru: colonelul fusesee trecut în rezervă. „Îmi pare rău, Victore, dar de data asta nu mai am cum să te ajut!"

A doua zi, la întreprindere, Mitran găseşte invitaţia pentru circa I Miliţie. S-a dus acolo şi a fost primit chiar de colonelul Năstase, în biroul acestuia. Năstase afişa o politeţe ieşită din comun. Era de o amabilitate suspectă, după cele întâmplate în noaptea de Înviere. „Vă rog să luaţi loc în fotoliu", zice el. Îl serveşte pe Victor cu o ţigară, apoi îi pune în mână un proces verbal: „Vă rog să luaţi la cunoştinţă de amenda în valoare de 20.000 lei." Cu aceeaşi politeţe desăvârşită. „De ce?", întreabă Victor, uluit de severitatea amenzii. „V-au găsit cu unitatea în funcţiune după ora închiderii", a răspuns colonelul. „Ştiţi foarte bine că unitatea nu funcţiona la ora aceea!", a ripostat celălalt. „Poţi să conteşti ce scrie aici?", l-a întrebat Năstase. „Şi sper că vezi că eu nu te bat în biroul meu!", a continuat el. „Dar nici eu n-am venit să vă spun că vă dau afară din biroul ăsta", a replicat Victor. „Şi nici nu înţeleg de ce jucaţi toată comedia asta!" Năstase nu şi-a piedut amabilitatea: „Ei, o să înţelegi dumneata mai multe... Şi nici de lucru nu o să mai ai". După care a încheiat scurt şi brutal: „Şi cu asta am terminat! La revedere!"

Nu mai era nimic de zis. Era ceva de făcut în situaţia aceea?

Lui Mitran i-a trecut prin minte să se ducă la Judecătorie şi să încerce o contestaţie a amenzii. Dar nu cunoştea pe nimeni. Sau aşa credea.

„Dar există totuşi un Dumnezeu!", exclamă el povestindu-şi viaţa, pentru că la Judecătorie îl întâlneşte pe fostul său coleg de an la Şcoala de Ofiţeri, Stelian Chiosa, despre care ştiuse că lucra în cadrul USLA, pe linie informativă. De puţin timp trecuse în avocatură.

Victor i-a povestit ce i s-a întâmplat şi Chiosa s-a oferit să-i preia cazul, i-a întocmit pe loc toată documentaţia. „De acum înainte eu mă ocup de cazul tău, cu condiţia să-mi aduci patru martori. Unul din personalul angajat și trei dintre consumatori".

Ce a urmat, nici Victor nu cunoaşte în detaliu. Destul că amenda i-a fost anulată, dar și unitatea unde fusese șef era pierdută. Cu alte cuvinte era şomer.

Aşadar, şomer şi fără familie. Şi fără nicio perspectivă. Civilii se fereau de el pentru că lucrase în Securitate, iar reintegrarea acolo nu mai era posibilă. Patria avea nevoie de ofiţeri devotaţi ei şi, mai ales, unicului conducător, cel mai...

Capitolul al XIX-lea

ANI DE CĂUTĂRI, ANI DE EŞECURI

Au urmat săptămâni şi luni lipsite de perspective, iar ofertele de serviciu erau derizorii. Ce slujbă i se poate oferi unui fost ofiţer de informaţii, care în viaţa civilă poate prezenta diploma de absolvire a Facultăţii de Drept? Mai ales în perioada ’85-’90, când a găsi o slujbă era pentru un intelectual o himeră. Iar dacă găseai, obţinerea ei se făcea la „licitaţii" la negru, pe care le câştigau cei care aveau şi „decartau" nu doar bani, ci şi ţigări Kent, băuturi fine şi cafea.

Lui Mitran i s-a oferit, în urma unei audienţe la Ministerul Muncii, post de muncitor necalificat la Combinatul Siderurgic Galaţi.

A urmat o audienţă, intermediată de un fost coleg de Şcoală Militară care lucra la fostul Comitet Central şi care se numeşte Iosif Câmpeanu, la ministrul adjunct al Turismului un anume Smeu, după spusele lui Mitran, „Un tip foarte cumsecade". Numai că, ajuns la fostul director al ITHB, o celebritate pe atunci, pe nume Popa, acesta , văzând cartea de muncă, i-a spus-o la obraz:

„Nu avem locuri de muncă pentru foştii lucrători din Ministerul de Interne! Şi dacă te-a trimis ministrul Smeu să-ţi dea el de lucru!"

Mitran s-a întors la Smeu. Acesta părea dezamăgit, dar nu avea pare-se nicio putere faţă de acel Popa, care lucra mâ- nă-n mână cu Elena Ceauşescu.

Aşa s-a ajuns la varianta Băile-Heculane. Victor era dispus să lucreze oriunde, dar să lucreze. Smeu a pus mâna pe telefon şi a vorbit cu directorul staţiunii, Cristescu. I l-a recomandat acestuia pe Mitran drept o rudă.

La Heculane nu erau posturi în acel moment, iar în aprilie, când a revenit, la sugestia aceluiaşi Cristescu, acesta i-a răspuns că nu are aprobarea ministrului pentru post de director.

A urmat un nou drum la adjunctul Smeu. De acolo, Mitran se întoarce cu documentul solicitat de Cristescu. Acesta îl angajează ca... barman la restaurantul „Şapte izvoare". drept cazare, Cristescu i-a oferit o. baracă fără geamuri şi uşi.,

De acolo, ajunge şef de sală la restaurantul Hercules. Până în iarna lui ’85. A revenit în primăvara lui ’86, când i s-a repartizat un bufet din incinta unităţii „Service". Mai rău nici că se putea.

La o lună, o cunoaşte pe actuala lui soţie, Vera. Peste încă o lună, aveau să se căsătoarească. Vera lucra la „Shop"-ul de la hotelul Roman,

Prin relaţiile Verei, Mitran obţine un post de jurist- consult la UJCAP Domaşnea-Bozovici. „O muncă, zice Victor, de unde luai banii degeaba... nu aveai nimic de făcut..

În 1987, Cabinetul II – alias Elena Ceauşescu declanşează în staţiunea Herculane o operaţiune „de curăţire". Operaţiunea era îndreptată împotiva directorului Ilie Cristescu. Acesta, în dorinţa de a acapara puterea şi de a-şi crea relaţii cât mai putenice la nivel foarte înalt, îi facilita Zoei Ceauşescu toate capriciile, dezmăţurile şi orgiile în staţiune. Locul preferat al Zoei era hotelul „Diana". Acolo îşi satisfăcea toate poftele. Aceste „partide orgiastice" erau de notorietate în toată zona Herculanelor. Era,

aşadar, imposibil ca acest lucruri să nu ajungă la urechile Elenei Ceuşescu. Temându-se că Ilie Cristescu o compromite şi o şantajează pe Zoe, Elena Ceaușescu a declanşat acţiunea de terminare a acestuia.

În 24 de ore este adus un nou procuror-şef adjunct la Caraş-Severin – un oarecare Rădulescu. Fireşte, din dispoziţia Elenei.

Au începu arestările în Băile Herculane. A fost o perioadă de teroare. Nu conta că era femeie sau bărbat, nu conta că aveau copii sau nu, că erau în vârstă sau tineri. Pedepsele propuse de Procuratură erau incredibile. A fost arestată şi soţia lui Victor. A fost şi ea una din victimele acestui uragan. Dar probe împotriva ei nu existau.

Capitolul al XX-lea ŞI A VENIT 1989...

Evenimentele din decembrie ’89, au găsit familia Mitran în oraşul Băile Herculane. Deşi impactul asupra lui Victor, precum asupra a milioane de români a fost năucitor, el percepe și înţelege mai mult ca alţii. E convins că evenimentele au fost conduse de serviciile secrete sovietice în cooperare cu şefi ai Securităţii şi ai Ministerului Apărării.

Dar, în acelaşi timp, renasc speranţele. Odată cu prăbușirea dictaturii, el, fostul ofiţer de securitate ar putea să-şi valorifice experienţa, oferindu-şi serviciile puterii nou instalate. Şi cum Securitatea fusese – cel puţin formal – desfiinţată, iată-l încercând să se reîncadreze în Ministerul de Interne, mai ales în condiţiile în care şeful din ’90 al I.G.P.¯ului, generalul Jean Moldovan acuza numărul redus de profesionişti în comparaţie cu explozia infracţională.

Stupoare: prin adresa nr. 51697/8.03.1990 (vezi anexele), lui Mitran i se răspunde „Nu s-a aprobat reîncadrarea întrucât nu sunt funcţii vacante."

O nouă lovitură, post-decemnbristă de astă dată. Câtă răbdare mai are personajul nostru? Are, și încă multă. Răbdare, dar mai ales speranţe.

Aşa încât, la sfârşitul lui martie, ’90, se deplasează la

Ambasada SUA din Bucureşti, unde are o convorbire cu viceconsulul Mark Sullivan. Îi povesteşte acestuia aproape totul despre contactele avute în 1977 la Belgrad îşi exprimă convingerea că în noile condiţii este posibilă cooperarea cu nou înfiinţatul S.R.I. în care, el, Mitran, încearcă să se reintegreze. Sulivan îi comunică faptul că, în condiţiile în care angajarea se va produce, el este abilitat de partea americană să înceapă negocierile.

La scurt timp după revenirea la Herculane, Mitran se întâlneşte cu maiorul SRI, Ladislau Müller, căruia îi comuncă hotărârea și dorinţa de a fi angajat în nou creata instituţie, și prin intermediul căruia trimite o cerere scrisă în acest sens. Nu omite să precizeze contactele pe care le-a avut şi le poate dezvolta cu partea americană, convins că orientarea serviciilor noastre secrete trebuie dirijată spre Occident.

La nici două luni, colonelul Dorin Biriş, adjunct al SRI Timişoara soseşte la Herculane dându-i lui Victor vestea cea mare: cererea este aprobată, urmând ca in luna iunie acesta să înceapă, ca sarcină de serviciu – procesul de negociere privind cooperarea cu serviciile americane. Mai mult: Mitran va lucra sub acoperire, neavând voie să intre în vreun sediu SRI, omul său de legătură fiind maiorul Müller. Din iunie ’90, Mitran este maior SRI, dovadă fiind chiar legitimaţia pe care o primeşte.

Ce frumos pare totul acum! Cel puţin deocamdată. Apare, însă, prima fisură în acest scenariu excitant, prezentată de cererea superiorilor ca Victor să poarte asupra lui un aparat de înregistrat atunci când se întâlneşte cu viceconsulul american. De ce oare? Rapoartele pe care le-ar putea scrie agentul nostru nu ar inspira încredere superiorilor?

Mai mult: pe urmele celor doi apăruse filajul? O nouă dovadă de neîncredere. Dacă Sullivan observa „coada", nu s-ar fi dus totul pe apa sâmbetei? A doua fisură!

A treia: în luna august, lui Mitran i se cere ca, înainte de următoarea întâlnire cu americanul, să-i facă o vizită ataşatului rus la Bucureşti, mai vechea sa cunoştinţă, Fiodor Botnari. De ce?

întreabă Mitran. „Ca să-i întindem o cursă rusului!! „Toată logica aceasta era prea subţire! Cineva din SRI vrea să-l vâre pe rus în povestea asta", spune Mitran care, în cadrul întâlnirii nu-i pomeneşte nimic acestuia despre relaţia sa cu americanul.

În timpul întâlnirii din septembrie, apare un prim element care va dovedi, în lunile ce vor urma, că Mitran a fost folosit ca un fel de pion în încercarea de discreditare a serviciilor americane, dar mai ales a „Societăţii Timişoara"

Capitolul al XXI-lea AGENT DE MUCAVA

Aşadar, în cursul întâlnirii din septembrie, '90, SRI-ul îi comunică lui Mark Sullivan, prin intermediul lui Mitran, „îngrijorarea" produsă de faptul că un congresman american, Agatha Kuperman, de origine maghiară, s-ar întâlni cu membri ai „Societăţii Timişoara" prin intermediul cărora ar incita la manifestări de violenţă şi de destabilizare într-o zonă „sensibilă" precum Timişoara. Şi că exista pericolul izbucnirii, în acest oraş, unor conflicte interetnice (sic!)

Se cuvine să ne reamintim că, mai ales în anul 1990, „Societatea Timişoara" reprezenta pentru puterea de atunci un coşmar. În jurul membrilor săi, s-au adunat sute de mii de oameni care nu mai doreau să aibă de-a face cu orice mirosea a comunism, cu ceea ce făceau structurile neocomuniste instalate atunci, în frunte cu Ion Iliescu, în „vidul de putere". După jertfele umane din decembrie '89, timişorenii nu puteau accepta schimbarea unei garniturii de comunişti cu alta. Timişorenii erau îndureraţi, dar lucizi. Erau euforici, poate, dar fermi. În Timişoara, prin celebra „Proclamaţie" s-a tras un prim semnal de alarmă asupra molimei neocomuniste pe cale să se instaleze atunci şi care avea să împiedice progresul ţării.

Proaspăt înfiinţatul SRI, care făcea, evident, jocul puterii, a avut permanent în obiectiv „Societatea Timişoara", considerată, probabil, ca un element periculos pentru siguranţa naţională. Cu o imensă silă îmi amintesc câteva dintre mârşăviile prin care, noi membrii ai Societăţii eram împroşcaţi cu noroi: că am fi fost vânduţi ungurilor, că am fi dorit autonomia Banatului, că

răposatul Ion Raţiu ne dădea dolari să facem manifestaţii, etc. Nu a fost nimic precupeţit pentru discreditarea noastră. Dar, şi mulţi au observat asta, scenariile care se construiau în jurul Societăţii, manipulările populaţiei împotriva noastră semănau izbitor cu repetoriul şi metodele obsedantului deceniu. *Cine nu e cu noi, e împortiva noastră*!

Pe acest teren mlăştinos, intră în scenă Mitran. De bună seamă că Mark Sullivan a înţeles jocul murdar făcut, prin Victor, de SRI, atunci. Şi, desigur, a înţeles că partenerul român este o piesă fără importanţă, un agent de mucava, ori poate un pion de sacrificiu, de care nu le păsa şefilor săi ierarhici.

În mod sigur, acestea sunt motivele, iar nu războiul din Golf, pentru care Mark Sullivan îl anunţă pe Mitran că vor întrerupe orice contact, transmiţându-i, politicos, mulţumirile Washington-ului pentru bunele intenţii.

Încetul cu încetul, Mitran se dezmeticeşte: înţelege ce rol a avut. Se înscrie în audienţă la şefii SRI-ului, ajungând până la Virgil Măgureanu. Pricepe că „aceeaşi" Mărie, şi-a schimbat doar pălăria. Generalul Diaconescu îi vorbeşte cu acelaşi limbaj şi pe acelaşi ton ca înainte de ’89.

Luni de zile de dezamăgiri. Presa centrală refuză să-i publice povestea, sau o face trunchiat. Foarte puţini, în vâltoarea lui ’90, ’91 au timp şi poate, chef, să-l asculte. Sau, poate se îndoiesc de credibilitatea lui. Unii nici măcar nu-l bagă în seamă. Unii...

Aşa se face că în vara lui ’91 a bătut la uşile – culmea! — Societăţii şi ziarului „Timişoara".

Care, Societate şi ziar i-au întins o mână, atunci când era pe drumuri, fără nicio sursă de subzistenţă, debusolat şi fără nicio perspectivă. atunci când toate uşile îi erau închise.

Capitolul al XXII-lea

Pe la sfârşitul lui august, 1991, colegul meu de ziar, George Lână, a devenit foarte misterios, dispărea din redacţie des şi, inexplicabil, cel puţin pentru mine. Era clar că lucra la ceva, că avea, în limbajul nostru, un „tromf".

Abia mai târziu aveam să aflu că se întâlnise cu un individ mai „special", care lucrase în fosta Securitate şi care iar fi comunicat că a fost însărcinat de SRI cu o misiune de discreditare a Societăţii şi cotidianului „Timişoara". Mai precis a câtorva dintre membri şi redactori.

Apoi, prin septembrie, l-am văzut pe Mitran. Mai mult, aflasem că fusese angajat, fără ca noi cei din Consiliul de conducere al Societăţii şi ziarului să fim anunţaţi. Atunci când am cerut explicaţii mi s-a spus că, în condiţiile în care suntem ţinta unor atacuri concertate ale Puterii, când în jurul nostru se ţes tot felul de scenarii şi diversiuni, prezenţa unui om care ar putea aduna informaţii utile prevenirii celor de mai sus, este binevenită.

Cele mai sus aveau să fie confirmate de interviul apărut în trei episoane (vezi Anexele) în numerele din 23, 25 şi 27 noiembrie, 1991 ale cotidianului „Timişoara" sub titlul *Cum intenţiona SRI-ul să discrediteze Societatea „Timişoara".*

Întrebat de reporter care a fost motivul venirii la ziarul „Timişoara", Mitran răspunde: „Am plecat în căutarea unei publicaţii dispuse să ducă totul până la capăt". Cât despre SRI: „Ni se pregăteşte un aparat mut mai perfid decât fosta Securitate".

În săptămânile care au urmat angajării lui Mitran, am început să discut cu el despre fosta lui profesie, despre evenimentele care se derulau cu repeziciune, despre apropierea alegerilor. Încet-încet, am ajuns la ideea înregistrării istoriei lui şi apoi la aceea a publicării unei cărţi (vezi declaraţia lui în acest sens în Anexe). Eram atât de incitat de povestea lui Victor, încât am lucrat şi în ziua de 25 decembrie, 1991, până la ora 14.

În aceeaşi perioadă, primeam informaţii potrivit cărora în jurul P.S.M.¯ului lui Ilie Verdeţ se grupează ofiţeri, în special generali de armată. Informaţii care ne speriau. Pe acest fond, în ianuarie, Mitran îmi comunică hotărârea lui de a se infiltra – chipurile, oferindu-şi serviciile, în P.S.M., pentru a încerca să vadă cât de gravă e situaţia. Personal, am fost de acord. Am convenit ca la o anumită oră, a treia zi, să mă sune şi să-mi comunice,

codificat, dacă a reuşit sau nu. *Nu a reuşit*, sau nu a vrut. Acum are mai puţină importanţă. Mi-a făcut impresia că i-a fost teamă. Dar şi că e posibil să nu joace cinstit.

A revenit la Bucureşti, iar de la sfârşitul lui ianuarie, 1992, nu a mai venit la servici.

Mă gândeam că o fi găsit în capitală vreo altă publicaţie dispusă a-i publica povestea şi să-l şi plătească pentru asta.

Cine avea să-şi închipuie că Mitran, asemenea lui Iuda, avea să împroaşte cu noroi în cei ce i-au întins o mână la greu? În data de 8 februarie, bomba a explodat: în cotidianul

„Renaşterea bănăţeană" apare prima parte a unui interviu realizat de George Boieru, cu titlul *Un alt membru al Societăţii „Timişora" se destăinuie.* (vezi Anexele). „Mai bine sap şanţuri [...] decât să continui într-o cloacă în care îmi compromit numele, efectiv" zice Mitran referindu-se la redacţia cotidianului „Timişoara". Şi asta nu e nimic, faţă de partea a doua, apărută în acelaşi cotidian în data de 14 februarie. Câtă ură, cât dispreţ, câtă mocirlă verbală, câtă diversiune, câtă eludare intenţionată a adevărului, câtă rea- voinţă. Toţi redactorii au fost „tocaţi" mărunt şi metodic. Pare incredibil cum un om, căruia îi faci bine, poate avea o gândire atât de viciată şi poate purta în el atâta rea-credinţă!

Chiar dacă în acel interviu eram singurul redactor pe care Mitran îl vorbea de bine, am hotărât să renunţ la orice contact cu el. Pentru totdeauna.

Iată însă că în data de 15 februarie, soseşte în biroul meu un mesager care îmi comunică rugămintea lui Mitran de a ne întâlni în secret. I-am transmis refuzul meu categoric. Mesagerul a revenit: mi-a spus că viaţa lui şi a familiei lui este în pericol. Că a fost agresat de nişte necunoscuţi. Că mă imploră să ne întâlnim. M-a impresionat, am cedat şi am plecat la întâlnire.

Acelaşi hanorac albastru, capul băgat între umeri, uşor încovoiat de spate şi cu o privire de animal hăituit. „Cum ai putut să faci porcăria asta, Victore?, l-am întrebat. Tu nu ai niciun Dumnezeu? Şi ce vor crede oamenii despre tine? Ce fel de om

este cel care trădează de atâtea ori?"

Întrebările curgeau şuvoi. Trăiam în acele clipe între revoltă și compasiunee. Mi-a spus că nu realizează nici el însuși cum a putut face un asemenea gest. Că îl regretă, dar cale de întoarcere nu mai există. Că nu are din ce trăi şi că mă roagă să-l împrumut cu nişte bani.

Am convenit că după ce se va întoarce din Herculane, vom continua înregistrările pentru cartea ce urma să apară.

Asta s-a și întâmplat.

Apoi ne-am întâlnit tot mai rar.

Iar în ultimii ani deloc.

Capitolul al XXIII-lea ÎNTREBĂRI DE FINAL

Am în faţă o carte, semnată de chiar Victor Mitran: *Blestemul Şarpelui.* Mi-a căzut în mână la câteva săptămâni după ce am încheiat acest volum.

Multe din lucrurile pe care mi le-a spus atunci, nu apar în cartea sa. Unele sunt schimbate, iar multe deturnate. De pildă începutul relaţiei dintre el și Ilie Cristescu apare acum într-o lumină idilică. În 1991-1992, lucrurile arătau altfel. Dar timpul este blând, și dacă nu şterge, estompează. Că și aceasta e în firea omului: iertarea.

Şi totuși ceva mă intrigă: De ce, Victor Mitran, *ai uitat* perioada cât ai fost angajat al Societăţii şi cotidianului „Timişoara". E uitare, omisiune sau rușine?

Orice ar fi, să nu uiţi, Victor Mitran, că toate câte le- am trăit ne aparţin şi nu le putem renega!

CUM INTENŢIONA S.R.I.-UL SĂ DISCREDITEZE SOCIETATEA „TIMIŞOARA”

— *interviu realizat de George Lână, în cotidianul „Timişoara"*

cu Victor Mitran – , în numerele din 23, 26, 27noiembrie 1991

Spre C.I.A., sau dizidenţă în Securitate

George Lână: *Ce aţi urmărit să realizaţi prin acţiunea de infiltrare în C.I.A., din 1977?*

Victor Mitran: Neagreând metodele K.G.B., precum şi sistemul pe care îl apără, eu şi instructorul meu, Mihai Pop, am căzut de acord să încercăm schimbarea de direcţie în sensul apropierii de C.I.A. Pentru materializarea acestei intenţii am hotărât ca în desfăşurarea misiunii-şcoală pe care trebuia să o execut la Belgrad în 1977, urma să iau pe cont propriu încercarea de a intra în contact cu organele C.I.A., fapt pentru care m-am deplasat la Ambasada Americană din Belgrad, unde mi-am declinat identitatea reală şi mi-am expus intenţiile de colaborare. După verificările de rigoare mi s-a fixat modul de legătură, întâlnirile urmând să aibă loc numai în ţări occidentale. pentru a depăşi vigilenţa organelor române de contraspionaj era vital să raportăm şefului Direcţiei, generalul Pacepa, la momentul pe care îl consideram cel mai potrivit, lucru care nu s-a întâmplat, Pacepa plecând din ţară.

G.L.: *Cum aţi procedat în situaţia nou creeată?*

V.M.: După plecarea generalului Pacepa ne-au parvenit informaţii certe că întreaga Direcţie de Informaţii Externe va fi sacrificată. În acest context, în mod conştient asumându-mi riscul de a suporta acuzaţia de trădare, am hotărât raportarea acţiunii generalului Manea, şeful Direcţiei de linie. Acesta a constituit o încercare limită de a ne menţine în aparatul de informaţii, având singurul atu că acţiunea nefiind cunoscută de Pacepa, ea avea şanse reale de a fi exploatată. Generalul Manea s-a arătat interesat şi mi-a propus să prezint planul de continuare, după care mi-a ordonat să aştept instrucţiunile acasă.

Acceptat de INTERPOL, persecutat de Securitate

G.L.: *Şi cât aţi aşteptat?*

V.M.: Am fost plătit stând acasă până în iunie 1979, după care fiind anunţat că s-a desfiinţat aparatul „Pacepa", m-am angajat la S.U.G.T.C. Bucureşti, şef birou personal. dar după 4 luni am pierdut postul prin comasare. La scoaterea în rezervă mi s-a atras atenţia să nu încerc să protestez, să stau cuminte întrucât EI pot oricând să-mi intenteze proces. În 1980, nu m-am conformat întrucât am rămas fără niciun mijloc de subzistenţă. Am depus un

protest la C.C. după care neprimind niciun răspuns mi-am depus carnetul de partid.În paralel mi-am depus actele de emigrare în Anglia și am completat formularele în scopul angajării în Interpol. După 30 de zile, prin Ambasada Marii Britanii, mi s-a adus la cunoştinţă că solicitarea mea de angajare în Interpol a fost acceptată.

G.L.: *De ce v-aţi oferit serviciile tocmai Interpolului?*

V.M.: Era un gând mai vechi al meu, mai exact din 1975, când generalul Pele, pe atunci şeful Biroului Interpol România mi-a propus încadrarea în acest organism internaţional la care, fiind afiliaţi, aveam obligaţia de a trimite 3 ofiţeri care să lucreze la sediul din Saint-Claud (Franţa). În 1980 am hotărât să-mi ofer serviciile acestei instituţii, ştiut fiind că este apolitică, astatală şi nu are nicio tangenţă cu serviciile de informaţii, eliminând astfel o eventuală speculaţie.

G.L.: *Care a fost reacţia organului de Securitate?*

V.M.: Imediat am fost arestat şi anchetat 3 zile şi 3 nopţi la Direcţia Cercetări Penale Securitate sub acuzaţia de trădare. Mai târziu, lt. col. Radu Nicolae din Direcţia a IV-a Contrainformaţii militare, m-a determinat să renunţ, ameninţându-mă cu distrugerea familiei.

G.L.: *În ce împrejurări aţi fost eliberat?*

V.M.: Tatăl meu a protestat la C.C. solicitând explicaţii despre dispariţia mea.

G.L.: *Ce a urmat după aceea*?

Împins spre marginea societăţii

V.M.: M-am angajat în comerţ şi, împreună cu câţiva entuziaşti, am amenajat un disco-bar. În 1984 mi s-a făcut o înscenare, exact la o lună după ce am fost bătut crunt de 3 ofiţeri de Securitate. În disco-bar se regizează o încăierare între studenţi arabi şi personalul barului, Localul este închis iar eu sunt amendat cu 20.000 lei, iar primarul Bucureştiului dă o dispoziţie prin care să nu mai fiu angajat niciunde în Bucureşti. M-am prezentat în audienţă la Direcţia Forţelor de Muncă din Ministerul Muncii iar directorul mi-a dat o adresă semnată şi

parafată, în care se menţiona că am fost repartizat ca muncitor necalificat pe un şantier din Călăraşi.

G.L.: *In 1985 v-aţi „pierdut" urma laHerculane...*

V.M.: Scârbit, am plecat într-adevăr la Băile

Herculane, unde am lucrat în comerţ. În 1986 m-am recăsătorit iar în 1987 soţia mea a fost arestată fără probe fiind acuzată de delapidare, cu toate că timp de 20 de ani cât a funcţionat în I.B.T. Herculane ca gestionar în shop nu adusese niciun prejudiciu.

K.G.B.¯ul intră în scenă

G.L.: *Aici sunteţi contactat de Feodor Botnari, pe atunci prim-secretar al Ambasadei Sovietice la Bucureşti*...

V.M.: Exact, şi el îmi propune ca sub aripa K.G.B, să reiau legătura cu C.I.A. promiţându-mi că îmi va ajuta soţia. Urma doar să cer reîncadrarea şi în acest sens să fac raport la generalul Iulian Vlad, raport pe care nu l-am făcut.

G.L.: *De ce?*

V.M.: Din toată activitatea mea rezultă că nu agream K.G.B. şi sistemul pe care îl servea.

G.L.: *Ce s-a întâmplat după revoluţie?*

Profesioniştii nu au loc în Poliţie

V.M.: În ianuarie 1990 fiul meu din prima căsătorie a emigrat în S.U.A. În februarie am depus o cerere la Ministerul de Interne prin care solicitam încadrarea ca ofiţer de poliţie dar mi se comunică oficial că nu mi s-a aprobat „întrucât nu sunt funcţii vacante". În martie, încercând să aflu amănunte despre fiul meu stabilit în S.U.A., am vizitat Ambasada Americană unde l-am cunoscut pe viceconsulul Mark Sullivan căruia printre altele, i-am vorbit despre contactul meu din 1977 cu C.I.A. şi faţă de care mi-am exprimat părerea că ar putea fi în perspectivă, în interesul ţării noastre o cooperare oficială, dintre serviciul nostru de informaţii şi cel american.

G.L.: *Deşi S.R.I. s-a înfiinţat abia în aprilie, este interesant că vizitele d-voastră la Ambasada Americană nu au trecut neobservate. Sunt tentat să vă întreb dacă nu cumva S.R.I. v-a*

sugerat aceste vizite, cunoscând contactul dvs. cu C.I.A. și exploatând plecarea fiului dvs. în S.U.A.

Aparatul funcţiona ca înainte. I se confecţiona doar altă firmă

V.M.: În martie 1990, când am vizitat pentru prima oară Ambasada Americană, Securitatea nu își montase încă noua firmă, dar aparatul funcţiona în punctele lui esenţiale. Că nu este așa o dovedește acuzaţia pe care mi-a adus-o colonelul Diaconescu, adjunctul lui Măgureanu, pe atunci șeful Serviciului de contraspionaj pe spaţiul S.U.A., care era convins că eu aveam contacte cu americanii încă înainte de revoluţie. Eram clar suspectat, iar din afimaţiile lui rezultă că din 1980 se ocupa de dosarul meu.

Abia în luna mai am fost contactat de către „amicul" meu mr. Ladislau Müller de la Biroul S.R.I. Timişoara, care mi-a explicat că drumurile mele la Ambasada Americană erau cunoscute şi mi-a sugerat reîncadrarea în aparat prin prisma interesului pe care îl prezentasem datorită relaţiei mele cu viceconsulul. Am afirmat că accept doar cu condiţia în care se dovedeşte realizarea unei cooperări oficiale.

G.L.: *Care a fost răspunsul lui Müller?*

„Colaborare oficială" cu C.I.A.

V.M.: Respectivul a afirmat că asta se doreşte şi pentru lămurire mi-a propus să accept o întâlnire cu lt. col. Dorinel Biriş, adjunct al Şefului Biroului S.R.I. Timişoara, cu care mam întâlnit şi care mi-a sugerat să fac raport de reîncadrare către Măgureanu. Pentru a justifica şi urgenta reîncadrarea mea, Müller mi-a sugerat să prezint un material înregistrat pe bandă, dar să schimb sensul şi să rezulte că americanii m-au contactat şi că ei se interesează de şansele mele de a fi reîncadrat în noul serviciu de informaţii.

G.L.: *Şi domnul Măgureanu trebuia să înghită hapul?*

V.M.: Măgureanu era director, ceilalţi erau

„profesionişti". Dacă lui îi convine să lucreze cu astfel de profesionişti, înseamnă că îi place să înghită. Maiorul Ladislau

Müller la o săptămână mi-a comunicat că eram încadrat şi că trebuie să-l contactez pe Feodor Botnari iar după o zi pe domnul Mark Sullivan.

G.L.: *Nu vi sa părut bizar că întâi trebuia să-l contactaţi pe F.B., cel cu propunerea din '87, şi abia după aceea pe viceconsulul american?*

V.M.: Ba da! Am şi pus întrebarea aceasta iar răspunsul dat de Müller a fost că informaţiile de ultimă oră primite de la Botnari trebuia să le transmit domnului viceconsul a doua zi, crescându-mi astfel credibilitatea şi valoarea.

G.L.: *Viceconsulul nu bănuia că Botnari era K.G.B.-*

ist?

V.M.: Eu îi comunicasem domnului viceconsul despre încercarea lui Botnari de a mă racola în 1987...

G.L.: *Cum v-aprimit domnul Sullivan?*

V.M.: Cu cordialitate. I-am adus la cunoştinţă că am fost reîncadrat şi că doresc să ţinem legătura. Pentru a evita o eventuală interceptare de către K.G.B., de comun acord, am hotărât să ne întâlnim pe stradă şi numai în urma apelului meu telefonic.

G.L.: *Ce urmărea de fapt S.R.I.¯ul?*

Pe lista neagră a S.R.I. — Societatea „Timişoara"

V.M.: Eu trebuia să câştig încrederea domnului viceconsul şi mi s-a sugerat să-i ofer *date scrise.* Primul material pe care l-am primit conţinea date despre întâlnirea dintre diplomaţii americani Agatha Kuperman Bodeen şi Fernandez şi membrii Societăţii „Timişoara" şi „CADA" (Vighi, Tolcea, Viorel Marineasa şi ziaristul Harsany), întâlnire care a avut loc într-un restaurant din Timişoara. Materialul i l-am predat domnului Sullivan.

G.L.: *Ce date conţinea acest material?*

V.M.: În primul rând se menţiona că unul din subiectele importante ale discuţiei îl constituia intenţia de organizare a unor manifestaţii antiguvernamentale în

Timişoara. Apoi se accentua pe legătura de prietenie dintre Agatha Kuperman (cunoscută în evidenţe ca fiind de origine

maghiară) şi Harsany, la domiciliul căruia trăgea ori de câte ori vizita Timişoara. După cele spuse de mr. Müller, informaţia avea mare importanţă, pentru că trebuia să creeze neîncrederea viceconsulului în membrii Societăţii „Timişoara", sugerându- i-se în acelaşi timp că un membru al Societăţii „Timişoara" furniza informaţii S.R.I.¯ului.

Puterea se teme de Societatea „Timişoara”

G.L.: *Ce ştiaţi despre Societatea „Timişoara” la momentul respectiv?*

V. M.: Ceea ce am putut afla din presa scrisă şi de la televiziune. Cunoşteam şi textul Proclamaţiei.

G.L.: *Cel puţin prin Proclamaţie, Societatea*

„Timişoara” era deja cunoscută şi apreciată în ţară şi străinătate. Încercându-se discreditarea ei, chiar se putea câştiga încrederea viceconsului?

V.M.: În contextul prezentării materialului, trebuia să accentuez pe faptul că informaţia fusese primită de către Biroul S.R.I. Timişoara din partea unui membru din conducerea Societăţii „Timişoara". Nefiind nominalizată persoana, suspiciunea plana asupra oricăreia dintre aceste persoane. Era cunoscut că Societatea „Timişoara" se bucura de o mare apreciere în cercurile democratice occidentale şi din ţară şi, prin această acţiune specifică de intoxicare, se urmărea izolarea ei prin discreditare. Presupunându-se că, prin viceconsulul american, informaţia că în subteran Societatea „Timişoara colabora cu S.R.I. ajungea în S.U.A., efectul era cel scontat. În acelaşi timp se crea suspiciune şi în interiorul Societăţii, urmărindu-se destrămarea acesteia.

G.L.: *De ce credeţi că se teme S.R.I. de Societatea „Timişoara”?*

V.M.: Nu S.R.I. se teme, ci Puterea. S.R.I. este doar instrumentul prin care Societatea „Timişoara" putea fi redusă la tăcere. S.R.I.¯ul fiind direct subordonat lui Iliescu, sarcinile veneau de acolo. Punctul 8 al Proclamaţiei irită în mod special şi cadrele din conducerea S.R.I., acestea văzându-şi periclitate

privilegiile abia câştigate.

G.L.: *Cum a primit viceconsul informaţia servită?*

îngrijorarea viceconsulului Mark Sullivan

V.M. A avut o evidentă reacţie de îngrijorare întrebând imediat „Ce măsuri va întreprinde S.R.I.¯ul împotriva celor trei diplomaţi americani?"

G.L.: *înţeleg că S.R.I. urmărea şi compromiterea celor trei diplomaţi americani.*

V.M.: Din conţinutul datelor obţinute de S.R.I. rezulta clar că respectivii au participat la o întâlnire cu membrii Societăţii „Timişoara" şi „CADA", în care subiectul principal l-a constituit pretinsa incitare la destabilizare atât în rândul populaţiei cât şi al armatei. Ca urmare, cei trei diplomaţi americani puteau suporta rigorile legii şi oricând puteau fi expulzaţi tocmai datorită scurgerii acestor informaţii prin Societatea „Timişoara", scenariu confecţionat în Birourile S.R.I. Timişoara în care Societatea „Timişoara" cădea vinovată.

Eram împuternicit şi i-am comunicat viceconsulului că având în vedere dorinţa de cooperare, S.R.I-ul nu intenţionează să ia nicio măsură, urmând ca pe viitor ei să aibă mai multă grijă cu cine stau de vorbă.

G.L.: *Cum a reacţionat domnul Sullivan?*

V.M.: Nepunând nicio întrebare, a schimbat subiectul.

Filaj de înaltă clasă

G.L.: *Aveţi cunoştinţă cum i-au parvenit S.R.I.¯ului datele despre întâlnirea dintre diplomaţii americani şi membrii Societăţii „Timişoara"?*

V.M.: Discutând cu mr. Ladislau Müller referitor la felul în care au fost obţinute informaţiile, acesta mi-a explicat că au fost folosiţi cei mai buni profesionişti ai filajului S.R.I. Bucureşti, precum şi mijloace tehnice de ascultare. Respectivul mi-a menţionat că, în lipsa unor informaţii provenite direct de la Societatea „Timişoara", operaţiunea de supraveghere a întrunirii respective a cerut înaltă calificare şi aceştia s-au comportat perfect, neexistând pericolul deconspirării. Aprecierea a fost

făcută pentru a mă convinge pe mine că viceconsulul va primi informaţia fără a avea motiv de suspiciune.

G.L.: *Apropo de tehnică, întâlnirile dvs, cu viceconsulul erau supravegheate?*

„Atât de rău s-au prezentat, încât se împiedicau în aparatură”

V.M.: Da, şi mă simţeam suspectat. Atât de rău s-au prezentat băieţii, încât se împiedicau în aparatură. Am cerut să-mi fie ridicat filajul, întrucât consideram că într-o cooperare nu-şi avea sensul. Nu s-a jucat corect, motiv pentru care am cerut să fiu scos la raport la Măgureanu, căruia voiam să-i cer lămuriri despre scopul pe care îl urmărea. Dar nu am fost scos la raport pe motiv că acesta era plecat, ocupat ş.a.m.d. şi am încercat să aflu de la Müller ce se urmăreşte.

G.L.: *A fost dispus că vorbească?*

V.M.: Da, la un pahar el devine mai vorbăreţ. Mi-a explicat că se urmărea compromiterea Societăţii „Timişoara".

G.L.: *Ce concluzii aţi tras?*

V.M.: Mirosea tot mai puţin a cooperare. De fapt încerca, în mod evident, compromiterea unor cercuri democratice care deranjau Puterea şi a unor diplomaţi care întreţineau legături cu ele.

G.L.: *Ce argumente mai trebuia să-i serviţi viceconsulului pentru a-l convinge de bunele intenţii?*

V.M.: Se mergea pe o convingere gradată. La întâlnirea din 11 noiembrie, ultima, i-am predat un material scris cu mâna mea în care erau menţionate nume şi funcţii de ofiţeri din biroul S.R.I. Timişoara. Tot atunci, domnul Sullivan m-a anunţat că întâlnirile noastre se sistează pentru 4 luni, din cauza conflictului din Golf.

O dublă încercare de compromitere

G.L.: *Ce semnificaţie are sintagma „material scris cu mâna mea"?*

V.M. Din primul moment am avut obiecţiuni asupra acestei metode de transmitere de informaţii care, la prima vedere, putea să pară copilărească. Dar instinctul de conservare îmi semnala că

aducea mai mult a încercare de compromitere a mea şi a diplomatului. Mi s-au dat asigurări ferme de către Müller că aprobarea legăturii mele cu viceconsulul s-a dat numai cu scopul de a realiza o cooperare oficială. Tocmai această idee, şi pentru a-i întări americanului convingerea că suntem dispuşi la cooperare oficială şi nu în ascuns, mi-a justificat predarea materialului scris.

Se simte spectrul K.G.B.¯ului

G.L.: *Făcând legătura cu încercarea lui Feodor Botnari de a vă racola în ’87 şi a lucra pentru K.G.B., nu aţi mirosit că ceva era, totuşi, putred?*

V.M.: Tot timpul am luat în calcul faptul că mulţi dintre ofiţerii fostei Securităţi, care în continuare acţionau în S.R.I., aveau legături vechi cu K.G.B.¯ul şi operau în sensul compromiterii cooperării. De aceea am însistat în cererea mea de a avea o discuţie personală cu directorul Măgureanu pentru a mă lămuri care este de fapt concepţia sa despre această cooperare. Fără a fi scos la raport, m-am prezentat din proprie iniţiativă la sediul S.R.I. din Strada Povernei şi am solicitat să fiu primit de directorul Măgureanu. Acesta m-a primit, s-a eschivat de la o discuţie „la subiect", motivând că acţiunea este condusă de colonelul Diaconescu, cu care m-a pus în legătură.

Fiind preluat de Diaconescu, acesta m-a dus la sediul fostului D.S.S. şi m-a lăsat, circa o oră, în compania unui ofiţer superior, probabil subalternul său direct, care cunoştea în amănunt misiunea mea. Încercând sâ aflu de ce nu se aprobă propunerile mele de analizare a acestei cooperări oficale, mi sa spus că de regulă o cooperare o realizează directorul personal. A şi încercat ceva în acest sens, solicitându-l pe William Webster, directorul C.I.A., dar a fost total ignorat.

Exista riscul unui scandal de proporţii internaţionale

G.L.: *Ce rol vi se atribuia, totuşi, în istoria cu viceconsulul?*

V.M.: Exact aceeaşi întrebare am pus-o şi eu, fiind total derutat. Mi s-a explicat că eu eram foarte important, urmând ca la ultima întâlnire să primesc un material scris, consistent, iar în

momentul predării acestuia viceconsului apăreau EI. Viceconsulul urma să fie şantajat, iar mie mi se oferea un post de director de hotel. Dacă diplomatul nu accepta jocul, urma să fie expulzat, În viziunea mea, epulzarea lui declanşa un scandal care putea provoca prejudicii incalculabile pentru ţara noastră.

G.L.: *Dacă ieșeam pățiți din această afacere, de ce se insista totuși?*

V.M.: Conducerea fostului D.S.S. era în mod evident sub tutela fratelui mai mare K.G.B. În actualul S.R.I. funcţionează aceiaşi oameni, cu aceleaşi concepţii. Având o gândire îngustă, limitată, pentru aceştia duşmanul nr.1 a rămas Occidentul şi implicit S.U.A., iar orice persoană care încearcă apropierea de aceste sfere este calificat drept trădător.

G.L.: *Colonelul Diaconescu v-a rechemat?*

V.M.: După circa o oră de la discuţia cu subalternul său, am fost rechemat şi întrebat dacă am înţeles ce am de făcut în continuare. Pentru a reuşi să aflu cum gândeşte, l-am întrebat ce se va întâmpla cu mine, după. Mi-a explicat că va avea grijă să mă instaleze într-un post unde să pot câştiga bani mulţi.

Obiectivul lor: compromiterea viceconsului american

G.L.: *Ce dispioziţie aţi primit de la col. Diaconescu?*

V.M.: Urma ca, în prima parte a lunii martie, să-i dau telefon viceconsulului pentru a fixa întâlnirea a doua zi. De asemenea, mi-a comunicat că materialul pe care urma să i-l predau era pregătit. Pentru mine era clar că obiectivul lor îl constituia compromiterea diplomatului american, şi nicidecum realizarea unei cooperări. Am plecat fără alte comentarii.

G.L.: *Cum aţi procedat în continuare?*

V.M.: Plecând de la întâlnirea cu această relicvă a fostului aparat, am hotărât să stopez intenţiilor lor. În acest sens, se impunea să-l avertizez pe viceconsul despre ceea ce i se pregătea. Ştiut fiind că era imposibil s-o fac în ţară, am hotărât să fac o excursie cu familia la Budapesta, în timpul căreia, la Ambasada Americană de acolo, am luat legătura cu domnul Barry Coleman, căruia i-am prezentat situaţia colegului său. Acesta a fost

surprins şi, din surpriza sa, am înţeles că datele au fost foarte bine primite. M-am întors în ţară. În 5 martie am fost vizitat la Herculane de Ladislau Müller. Acesta mi-a comunicat că a primit ordin ca în aceeaşi zi să dau telefon viceconsulului prin care să-i cer ca a doua zi să ne întâlnim în Bucureşti. Am refuzat să dau telefon şi, cerându-mi-se explicaţii, am motivat că nu pot să mă explic decât directorului Măgureanu. Mi s-a comunicat că voi fi scos la raport a doua zi, fapt pentru care ne-am deplasat la Bucureşti.

„Am refuzat categoric să continui misiunea!

G.L.: *V-a preluat directorul Măgureanu?*

V.M.: Nu, am fost preluat de colonelul Diaconescu. Acesta a insistat să-i telefonez viceconsulului, de la el din birou, după care urma să mă scoată la raport la directorul Măgureanu. Col. Diaconescu a subliniat că Măgureanu, fiind foarte ocupat, îi lăsase iniţiativa operaţiunii; viziunea sa, o întâlnire cu Măgureanu nu îşi mai avea, practic, sensul.

În faţa col. Diaconescu am refuzat categoric să mai continui misunea, motivând că nu s-a respectat condiţia pe care am pus-o la reîncadrare. Diaconescu s-a înfuriat şi mi-a replicat că „Eşti militar şi trebuie să execuţi ordinele". I-am răspuns că în activitatea mea am executat doar ordinele a căror utilitate am înţeles-o. S-a enervat şi mai tare: mi-a spus că-i pare rău că în 1980, când s-a ocupat de dosarul meu, nu a insistat să fiu condamnat pentru trădare de patrie. De asemenea, şi-a exprimat convingerea – afirmând că are şi date în acest sens – că, încă înainte de revoluţie, eu mă aflam în contact cu organele C.I.A. M-a avertizat că, pe viitor, am obligaţia să informez imediat cel mai apropiat organ de Poliţie despre orice vizită primită din partea unui cetăţean străin. Ne-am despărţit ameninţat că „a început să se strângă laţul în jurul gâtului tău".

G.L.: *Cum aţi hotărât să acţionaţi după această discuţie?*

Singura soluţie – publicarea în presă; apar alte complicaţii

V.M.: După avertismentul primit de la Diaconescu, lam avertizat la rândul meu că singura soluţie care mi-a rămas era să

public în presă întreaga istorie. Ceea ce s-a şi întâmplat!

In continuare, S.R.I.¯ul află că dl. Mitran a predat spre publicare materialul unui săptămânal din capitală şi, în consecinţă, îl invită la directorul Măgureanu. Acesta îi cere ferm să renunţe la ideea publicării. Împreună cu soţia, Victor Mitran este convocat, peste 4 zile de către acelaşi domn Măgureanu şi, pentru a rezista din punct de vedere material, primeşte din mâna col. Diaconescu 10.000 lei. Cei doi soţi se prezintă la întâlnirea fixată, unde, alături de col. Diaconescu, participă şi ministrul adjunct al turismului de atunci. Este abordată posibilitatea de angajare a celor doi în turism, dar, angajarea în Bucureşti se amână. Ţinând cont de dorinţa celor doi de a se stabili în Timişoara, prin col. Diaconescu, Măgureanu îi dă dispoziţie şefului S.R.I. Timişoara. col. Vasile Bot, să rezolve problema; V.B. promite, fixează un termen de 2 săptămâni, dar pleacă în concediu.

O indiferentă calculată

G.L.: *Refuzând să continuaţi acţiunea cu viceconsulul şi fiind ofiţer S.R.I., este ciudată blândeţea cu care aţi fost tratat...*

V.M.: Cred că termenul cel mai potrivit este indiferenţă. Dar să judecăm logic: dacă s-ar fi urmat cealaltă cale, a colonelului Diaconescu de a-mi intenta un proces de trădare, aceasta ar fi dezvăluit adevăratele scopuri urmărite de S.R.I. în relaţia cu Ambasada S.U.A.

G.L.: *In viziunea lui Măgureanu, rezolvarea angajării dvs., şi a soţiei era preţul tăcerii...*

V.M.: El s-a exprimat clar că dacă nu dau publicităţii datele pe care le deţin, ne va rezolva situaţia în modul în care dorim noi.

G.L.: *Admiţând că dl. Bot v-ar fi rezolvat angajarea, aţi fi lăsat totul baltă?*

„Nu puteam accepta compromisul"

V.M.: Pentru mine era evident că orice rezolvare a S.R.I.ului era un simplu compromis de moment. În concepţia mea, un astfel de compromis era inadmisibil, dar eram curios să aflu până unde pot să meargă.

G.L.: *De ce inadmisibil?*

V.M.: Pentru că acceptarea compromisului însemna să renunţ la ideea, bine cristalizată în gândirea mea, că organul S.R.I., aşa cum se dezvăluia în acel moment, nu era decât continuatorul fostului aparat represiv – Securitatea.

G.L.: *Istoria d-voastră a mai apărut în „Lucifer" nr. din 1-15 septembrie şi în „Constrast", nr. 34-35 cu continuare în numărul 36. De ce aţi mai contactat şi cotidianul „Timişoara"?*

„... În căutarea unei publicaţii dispuse să ducă totul până la capăt"

V.M.: În discuţiile cu Radu Preda de la „Contrast" insistasem pe importanţa continuării materialului în serial pentru ca opinia publică să ia cunoştinţă şi să judece similitudinile existente între fostul aparat de Securitate şi actualul S.R.I. Întrucât, în mod surprinzător pentru mine, „Contrast". după publicarea celor două episoade nu a mai continuat. Am plecat în căutarea unei publicaţii dispuse să ducă totul până la capăt.

G.L.: *Ce reacţie a avut S.R.I.¯ul şi cum credeţi că va reacţiona acum?*

V.M.: S.R.I.¯ul a afişat o aparentă atitudine de ignorare, neluând nicio măsură făţişă. Singurul lucru pe care l-am simţit eu şi soţia mea a fost că nu s-a dat niciun curs solicitărilor noastre de angajare. Este şi aceasta un argument în sprijinul afirmaţiei mele că ni se pregăteşte un aparat represiv mult mai perfid decât fosta Securitate, prin schimbarea de metodă pentru pedepsirea nealinierii mele. De ce să-mi dea cu parul în cap dacă prin „grija" lor pot muri de foame?

P.S. *După dialogul nostru şi în baza declaraţiilor domnului Victor Mitran (pentru care îşi asumă întreaga resposabilitate), am considerat că nu este deloc lipsită de importanţă punerea sa şi a familiei sale sub protecţia forurilor internaţionale. Drept pentru care Comisia pentru drepturile Omului a Societăţii „Timişoara" a întocmit un dosar în cazul Mitran, şi a sesizat deja Amnesty International şi Comitetul „Helsinki" pentru apărarea drepturilor omului.*

„Timişoara” se

Un (alt) membru al Societăţii destăinuie (I)

(interviu realizat în cotidianul „Renaşterea bănăţeană" de către George Boieru cu Victor Mitran), în numerele 8 şi 14 februarie 1992

— *Domnule Victor Mitran, înregistrăm această convorbire acum, 7 februarie, ora 15,20 (1992). Vreau să vă spun că voi transcrie integral de pe bandă convorbirea noastră şi o voi publica, în ziarul de mâine. Mai înainte, însă, vă întreb încă o dată dacă sunteţi conştient de ceea ce veţi declara şi de eventualele implicaţii ale publicării în ziar?*

— Sunt conştient de ceea ce urmează să declar şi sunt conştient că a tăcea înseamnă a nu aduce la cunoştinţa publicului ce înseamnă o societate numită „Timişoara", un ziar autointitulat democrat, care, de fapt, este, ca să spun în termeni destul de duri, o bandă de beţivi şi de oameni fără niciun fel de căpătâi.

— *Deci sunteţi conştient de ce urmează să declaraţi*?

— Categoric.

— *Vă rog atunci, ca să lămuritm cititorii, să spune cine sunteţi şi în ce context aţi ajuns în relaţii cu ziarul şi cu Societatea „Timişoara"?*

— Pe scurt, până în 1978 am fost ofiţer de informaţii, cu grad de locotenent major. Eu am lucrat la Direcţia Generală de Informaţii Externe, condusă de generalul Mihai Pacepa. În 1978, când generalul a plecat din ţară, trădându-ne, aparatul a fost desfiinţat la ordinul lui Ceauşescu, acesta nemaiavând încredere în nimeni. Fără nicio explicaţie privind desfiinţarea noastră, am fost lăsaţi pe drumuri. După aceea, a început calvarul. În sfârşit, trecem peste perioada respectivă. Dacă vreţi, o dezvoltăm ulterior. În 1990 am fost cooptat de SRI, imediat după înfiinţarea lui, în luna mai, pentru o acţiune la Ambasada Americană, cu viceconsulul Mark Sullivan, iar pe scurt că spun, acţiune pentru care, în prima fază, mi s-a spus să propun cooperatrea, eu, oficial, între cele două servicii, ca efect al schimbărilor pe plan naţional.

— *Cooperarea între SRI şi CIA?*

— Exact! Mi s-a propus o cooperare între cele două servicii de informaţii, în sensul de a ne restructura pe sistemul lor, pentru că, sigur, ştie toată lumea, până atunci fusesem sub umbra KGB-ului, care era depăşit deja. Acest lucru, din punct de vedere profesional, era foarte interesant. Pe parcursul misiunii, anumiţi ofiţeri pe care i-am dezvăluit în presă, au deturnat această intenţie bună, cred eu. Deci ideea a fost bună. Anumiţi ofiţeri pe care i-am numit, în principal col. Diaconescu, au deturnat acţiunea, probabil, din anumite instincte personale şi au încercat compromiterea pe spinarea mea, cu diplomatul respectiv. Unul dintre ofiţerii cu care am luat legătura mi-a spus: Am întrerupt acţiunea şi i-am spus că-l voi demasca în presă, pentru că eu nu cred că domnul Măgureanu (eu deja eram interzis să mai ies la raport la Măgureanu)... respectivul a spus că „treaba mea" şi ne-am despărţit printr-un „divorţ" puţin cam violent, bineînţeles în cuvinte. M-am dus la ziarul „Expres", pentru că îmi plăcea stilul lui. Am luat legătura cu Dan Badea, am tras toate episoadele pentru a face un serial: în prima fază, Cornel Nistoreascu – directorul ziarului – a fost încântat, dar după o săptămână a spus că nu publică. De treaba aceasta a aflat şi domnul Măgureanu, m-a chemat la el şi, în datele pe care le-am adunat eu, mi-am dat seama că de la Washington provine toată treaba, că nu-i convenea că, de fapt, diplomatul era dat în vileag acolo.

— *Erau deci nişte dezvăluiri care se întorceau împotriva lor.*

— Exact, şi nu aproba Washington-ul.

— *Aţi făcut multe dezvăluri până acum. Nu vă e, totuşi, teamă?*

— Mi-e teamă pentru familie, atât. De fapt, din 1980 am intrat într-o bătălie surdă cu anumite părţi ale organelor de securitate. Unele m-au... în tăcere, alţii...

— *Mă iertaţi că vă spun, dar trebuie să v-o spun: de arătat nu arătaţi grozav şi oricine şi-ar pune un mare semn de întrebare văzându-vă şi mai ales auzindu-vă. Ştiţi, probabil, cum e cu serviciile secrete, niciodată nu ştii când lucrează pe faţă şi când nu.*

— De beleaua asta mă lovesc peste tot şi deja din

octombrie, înainte de a mă contacta ziarul „Timişoara", hotărâsem să plec din ţară cu toată familia, pentru că, la un moment dat, după cât am tras atâţia ani, în chiar mine a ajuns să nu mai aibă încredere noua societate, care se edifica. A trebuit să stau cu capul la fund pentru concepţiile mele de orientări total greşite.

— *Vă rog să continuaţi, să reînodaţi firul.*

— Deci, Cornel Nistorescu a spus că nu poate dă dea drumul la material, pentru că nu ştie al cui joc îl fac. I-am răspuns că nu fac jocul numănui, numai pe al meu, pentru că eu totdeauna am jucat singur. Dan Badea, plin de solicitudine, m-a pus în legătură cu Preda, secretarul general de redacţie de la „Contrast". Ziarul „Contrast" a preluat imediat informaţia. Au publicat-o în două serii, sub formă de bombă, de senzaţie, de scandal, dar nu reieşea substanţa din informaţiile mele,. În septembrie s-a întâmplat treaba aceasta. Supărat, am luat hotărârea să plec din ţară, împreună cu familia. Am luat legătura cu Ambasada Engleză din Budapesta, să cer azil politic. Întocându-mă, în luna octombrie, sunt chemat de ziarul „Timişoara", care mă căuta – mi-a spus George Şerban – prin George Lână. George Şerban mi-a spus că a fost la ziarul „Liberation", care organizase un schimb de experienţă , se pare. Acolo s-a întâlnit cu Dan Badea, care i-a povestit despre mine, George Şerban s-a arătat entuziasmat la ideea de a avea un colaborator un fost ofiţer de securitate. În momentul în care a luat legătura cu mine, mi-a propus să mă angajeze. Bineînţeles că am acceptat, eu neavând, în acel moment, loc de muncă. Am încheiat contractul de muncă, cu data de 6 noiembrie. Acum am aflat că, de fapt contractul de muncă pentru prestări servicii, ca documentarist, cu un salariu de aproximativ 15.000 lei. Am fost mulţumit, neavând nicio altă sursă de câştig. Împreună cu George Lână, am început să redactăm materialul.

— *E vorba de materialul în trei părţi care a apărut în ziarul „Timişoara" în noiembrie.*

— Da, în cele trei seriale. Ei mi-au spus de la început că din

material trebuie să rezulte că ei au fost supravegheaţi şi sunt sub atenţia SRI, pentru a le creşte acţiunile. Le-am explicat că nu-i aşa. SRI-ul nici nu-i băga în seamă. Informaţiile pe care eu le dădeam consulului, printre altele, ca să-i câştig încrederea, era şi aceasta că s-au întâlnit cei trei (Agatha Colerman – fost diplomat american de origine maghiară şi foarte antiromân, Bodin şi Fernandez – tot diplomaţi), cu Harsany, cu Marineasa Viorel, cu Vighi, Tolcea. Eu am primit informaţia, pentru a i-o livra consulului. La întâlnirea avută, au discutat să organizeze nişte manifestaţii antiguvernamentale, antiprezidenţiale în Timişoara .

— *Dumneavoastră funizând această informație viceconsulului, prin aceasta îi câștigați încrederea?*

— Da. Aceasta era o informaţie cheie pe care eu o primeam. Ei au tras concluzia că, de fapt, Societatea „Timişoara" era sub supraveghere. Nu-i aşa, Din articol reiese clar că SRI încerca să dărâme Societatea „Timişoara". De fapt, nişte tâmpenii, căci nu este adevărat. Au deturnat, pur şi simplu, ideea de bază a acţiunii respective. Eu le-am spus că dacă ei apreciază aşa, îi priveşte, căci eu n-am semnat nimic. Le-am propus să mă lase pe mine să public şi semnez eu, însă nu mi-au dat dreptul la semnătură. Mi-au spus că este de importanţă pentru ei să apară sub forma aceasta şi le-am replicat că este treaba lor.

— *Deci, trebuie să înțeleg că dumneavoastră erați mulțumit că aveți un loc de muncă și un salariu.*

— Exact, şi ei au speculat o situaţie disperată.

— *Ce alte sarcini de serviciu aveați?*

— Imediat după aceea, George Şerban, care mi s-a părut foarte afectat, şi, pe undeva, mi se pare că are o obsesie că e atacat din toate părţile, că i se pregăteşte ceva...

— *De către cine?*

— De către adversar și adversarul nr. 1 al lui este „Renașterea bănățeană", nici nu trebuie să vă spun acest lucruri. Deci, George Şerban mi-a spus că mă angajează pentru că sunt specialist în. M-au verificat. meseria aceasta. să le aduc informaţii despre cei care-i atacă. Mi-a şi specificat că atacatorul nr. 1 este

Someşan de la „Renaşterea bănăţeană", care trebuie zdrobit prin compromitere. L-am întrebat dacă-şi dă seama ce-mi cere. Întrucât eu n-am lucrat niciodată la vreun serviciu de verificări de cadre şi nu ştiu ce rost are. Eu am învăţat din literatura de specialitate străină, mai precis, din ziarele străine, că în momentul în care sunt atacat, mai bine tac, dacă eu mă simt curat. Mi-a spus că-mi dă date, că acesta a fost la Lugoj. L-am întrebat dacă nu i se pare că sunt un „superman", căci nu se pot afla informaţiile acestea. A lasat-o moartă, deşi a luat contact cu o doamnă de la un muzeu de acolo, un om de-al lor, care a lucrat, probabil, tot în armată, care era în legătură cu Monoran, cu George Lână, s-a interesat şi n-a obţinut nimic. Le-am spus că pot aduna informaţii despre cazuri grave de încălcare a drepturilor omului, despre oameni care au fost condamnaţi pe nedrept.

— *Dar nu-i interesau astfel de cazuri,*

— Nu. Eu am un reportaj care, dacă sunteţi de acord, o să-l studiem, un caz deosebit de grav din zona Herculane, în care a fost arestat fostul director Cristescu, cu toată echipa, fără nicio probă, pentru că i s-a pus pata lui Elena Ceauşescu că acesta trebuie terminat, de fapt, nişte chestii politice.

— *Vom reveni pe parcursul discuţiilor noastre. Reveniţi, vă rog, la ideea anterioară.*

— Mereu trebuia să obţin informaţii despre ce sunt ei atacaţi. De exemplu, între altele, mi s-a spus de unul Iosif Turc sau Turcu, nici eu nu ştiau exact, inspector la Securitate cu ani în urmă, care, din informaţiile lor, ar fi în Securitatea FSN-ului. Ultima instrucţiune a fost să pătrund în PSM, să văd ce fac aceştia. Le-am răspuns că nu pot să-mi pun singur ştreangul de gât, căci cine îmi va acoperi familia. Să nu mai vorbim de faptul că cheltuielile de deplasare şi salariul nu justificau ceea ce mi se cerea mie. Aceasta-i politica ziarului „Timişoara".

— *Dar cine face această politică?*

— Conducerea, mai precis creierul lui George Şerban, căci el conduce. La ora actuală, de la plecarea lui, se remarcă o debandadă, căci, totuşi, acesta avea o mână forte în cadrul

ziarului. Botoi, care a rămas la conducerea ziarului ca redactor şef, chiar azi îmi spunea că e total depăşit de dimensiunile problemei.

— *De ce*?

— Pentru că fiecare face ce vrea. E o dezbinare fantastică.

— *George Şerban de ce a plecat?*

— A fost chemat de ziarul „Washington Post". După câte ştiu eu, sunt chemaţi periodic. Înainte a fost altul, un puşti tuns scurt, căuia nu-i ştiu numele. Sorin...

— *Sorin Bogdan?*

— Probabil, era şi corespondent, la un moment dat. A fost plecat la studii acolo, acum a plecat George Şerban 3 luni.

— *Cine-i cheamă, în ce context?*

— După câte am înţeles eu (căci, totuşi, se feresc de mine), au un contact permanent cu „Washington Post" şi chiar urmează să le vină acum tipografia, dotată de „Washington

Post". Printre altele, vor să facă o carte despre aparatul de securitate, al cărei autor sunt, dar ei să o publice. Am stopat-o

— *Unde s-o publice, aici sau în America*?

— Aici.

— *Care este implicarea sau aţi dedus că este implicată Societatea „Timişoara" în campania electorală?*

— După ce l-au invitat acum câteva săptămâni pe Oancea la o şedinţă, în care i-au pus nişte întrebări, e clar că toată forţa Societăţii „Timişoara" şi tot creierul existent în redacţia ziarului „Timişoara" se axează pe propulsarea lui Oancea ca primar. Altă soluţie nu se admite. Pe ceilalţi candidaţi urmau să-i compromită.

— *Prin ce metode, ce mijloace*?

— Sunt trimişi pe teren redactorii, pentru a aduna date şi a face interviuri, a aduna declaraţii din partea celor care dau rău de tot împotriva contracandidaţilor. Orice dată e valabilă. În general am remarcat cum fac reportajele. Sugerează oamenilor răspunsurile.

— *Cât aţi lucrat acolo?*

—Din 6 noiembrie până astăzi, când i-am depus

legitimaţia.

— *Ce activităţi aţi mai desfăşurat în această perioadă*?

— În general, am studiat presa, în general presa de opoziţie a lor, pentru a extrage materialele care-i ating pe ei. În principal, era urmărit ziarul „Renaşterea bănăţeană", dar acest ziar era citit de soţia lui George Şerban, nu de mine. Eu am comandat ziarele „Europa", „Spionaj, contraspionaj", „România Mare", deci profilul meu, din care puteam să extrag nişte articole interesante de unde să poată şi ei dezvolta nişte cazuri. „Renaşterea bănăţeană", repet, era studiată cu atenţie de soţia lui George Şerban, Liana Colceriu.

— *De ce se cheamă Colceriu*?

— Nu ştiu, dar Liana Colceriu o cheamă.

— *Continuaţi.*

— În toate aceste trei luni, am observat că, de fapt, este un fel de cloacă de oameni fără niciun căpătâi. Ei se numesc între ei „Măi, câine". Acolo este legea câinelui, Să muşcăm tot timpul, nu contează adversarul. Şi adversarul este opoziţia lor. Tot timpul trebuie să inventeze, să găsească ceva, să muşte, nu să facă un ziar sănătos. De la ora 12 sunt toţi beţi. Aşa o cloacă nu cred să mai existe. Azi-dimineaţă venise Otiman, un profesor, se pare, cu un material la ziar, pentru a i-l preda lui Ioan Căciun, şeful secţiei unde lucram şi eu. Era un reportaj- anchetă. Monoran zăcea pe birou – și asta se întâmplă frecvent – şi sforăia cumplit, lucru ce se întâmplă repetat şi nu numai cu el. Este drept că George Şerban le-a atras atenţia că s-a aflat în Timişoara că acolo este ca într-o cârciumă. Mi-am dat seama că rămânând acolo îmi pot rupe gâtul. Mă duc dracului. Mai bine plec şi lucrez, sap şanţuri şi găsesc eu un contract de muncă în străinătate până trece valul ăsta, decât să continui într-o cloacă în care îmi compromit numele, efectiv.

— *Vă propun să ne oprim astăzi aici și continuăm în altă zi.*

— De acord.

14 februarie 1992

— *Domnule Victor Mitran, am crezut, la un moment dat, că*

nu mai veniţi să continuăm dialogul nostru... Vă văd şi puţin speriat...

— În cursul dimineţii, eu am plecat la 8,30 de acasă, ca să-mi fac plimbarea de dimineaţă şi, pe stradă, mergând spre Badea Cârţan, am primit nişte ameninţări din partea unor cetăţeni pe care nu-i cunoşteam. Mi-au spus că n-am ce căuta în Timişoara, din moment ce am publicat articolul respectiv în ziarul „Renaşterea bănăţeană". N-am luat în seamă ameninţările, pentru că am fost obişnuit în decursul anilor cu ameninţările... Aici trebuie să clarificăm cât am publicat. Aici am publicat articole în legătură cu SRI.

— *In „Timişoara"?*

— Da, şi în „Contrast". Subliniez, articole dirijate (şi eu mi-am dat seama că sunt dirijate de anumite – le numesc aşa – formaţiuni), dar n-am primit nicio ameninţare. În momentul acesta, ca să revin la întrebarea dumneavoastră, e clar că ameninţarea vine de la. din partea Societăţii „Timişoara", dar nu e vorba de teamă, e vorba că, din nou, am sentimentul că lucrez singur împotriva unor forţe oculte şi am impresia că degeaba apelez la organismele statale.

— *Dar la cine aţi apelat?*

— La ora actuală, m-am axat pe ziarul „Renaşterea bănăţeană", în sensul că, cum să vă spun, este o alegere a mea. Eu am apelat la un ziar numai în sensul de a se afla situaţia în care mă aflu, de a se publica situaţia în care mă aflu. Probabil că o să revin la prima relatare că, în principal, am fost angajat ca să obţin informaţii despre ziarul „Renaşterea bănăţeană" şi numărul 1, era vizat acest colonel în rezervă Someşan, pe care eu nu-l cunosc, despre care trebuia să obţin date compromiţătoare. În altă ordine de idei, trebuia să aflu cine furnizează informaţii pentru ziarul „Renaşterea bănăţeană" împotriva ziarului „Timişoara", în ideea faptului că apăruseră anumite articole cu grave greşeli – ca să le numesc aşa – cum ar fi articolul „Comemorarea Zilei Naţionale", o titulatură gravă, care imediat ziarul „Renaşterea bănăţeană" a sesizat-o şi remarcat-o, la care

s-a tras concluzia că aici cineva e infiltrat, de s-a strecurat chestia asta.

— *S-a crezut că-i o greşeală intenţionată?*

— Da. După aceea, un articol publicat de un anume Mihalcea, şef de secţie la ei, acolo. Nu am pătruns prea. nici n-am vrut să pătrund prea adânc în redacţie, că deja era creată impresia că sunt infiltrat, dar pe Mihalcea îl cunoaşte toată lumea, este cel care a publicat un articol preluat dintr-un ziar francez sub semnătura lui. Adică, un plagiat.

— *Pentru că tot vorbim de erori, vreau să vă spun că ni s-au făcut reproşuri că Liana Colceriu nu este nevasta lui George Şerban.*

— Eu ce să vă spun, asta nu era problema mea. Din moment ce ei spun că au un copil şi s-a prezentat Liana Colceriu, ca soţie a lui George Şerban, eu ce să mai zic. George Şerban mi-a spus că ea este omul lui de încredere şi omul care sesizează şi îndocumentariază toate ziarele de opoziţie. Există o secţie acolo care se ocupă de toate ziarele care interesează redacţia „Timişoara".

— *Din câte aţi sesizat lucrând acolo, de unde credeţi că vine ostilitatea asta faţă de noi?*

— După părerea mea, s-ar putea să fiu acuzat şi, în mod sigur, voi fi acuzat că, fiind fost ofiţer, am fost infiltrat la ei, dar, după părerea mea de om care am stat 3 luni în această redacţie, respectivii în mod clar încearcă să destabilizeze. Ăsta-i un cuvânt care este hulit de populaţie deja, că prea se afirmă în mass-media..., dar se pare că este prea blând. Românul încă n-a înţeles ce înseamnă destabilizare. Se pare că asta este tema lor şi, cum să vă spun eu, este ideea lor de bază, de destabiliza, în principal, axată pe oraşul Timişoara.

— *Prin ce mijloace să producă destabilizarea?*

— Informaţii! Mass-media este cel mai. şi-au dat seama că este punctul cel mai slab al populaţiei române. Populaţia română, naţiunea noastră nu a fost obişnuită cu informaţii La ora actuală, primind informaţii şoc, foarte uşor românul care citeşte ziarul

este dirijat, crezând că acesta este adevărul. Se speculează, în principal, foametea, situaţia asta a omului care nu are servici mâine-poimâine şi i se alimentează. Uite, noi avem dreptate, noi suntem cei care vrem să facem o altă societate şi. E foarte complex fenomenul, e bine coordonat de ei, exact în ideea în care vor.

— *Totuşi, prin statutul său, Societatea „Timişoara” se declară apolitică. Credeţi că interesele vizibil deturnate ulterior sunt dirjate de anumite forţe interne sau externe?*

— Acum fac o afirmaţie care s-ar putea să mă coste libertatea, dar deja am intrat în joc. După convingerea mea (şi datele o să le dau, probabil, altor organe), ziarul „Timişoara" este coordonat de Washington.

— *De cine de la Washington*?

— Aici e o întrebare care o puneţi pentru, eventual, pentru cei de la Washington, pentru că eu, până unde am ajuns cu informaţiile mele, îmi dau seama că ziarul este dirijat de Washington. Da ca să vă spun şi cine, este prea mult.

— *S-a tot vorbit de o campanie de denigrare a Societăţii „Timişoara”. Consideraţi afirmaţiile simple speculaţii?*

— Cunoscându-i din interior în cele 3 luni cât am funcţionat la ei, mi-am dat seama de faptul că această societate, într-adevăr, nu reprezintă interesele naţionale. Este real, adică informaţiile apărute în presă la adresa lor sunt reale. Aici ar trebui să exemplificăm şi să-l analizăm pe fiecare în parte, dar nu ştiu cât timp am, adică cât spaţiu aveţi dumneavoastră.

— *Nu prea mult.*

— Dacă stăm să analizăm „personalităţile" aceste societăţi... Preşedintele Marcel Sământă este pus să nu spună nimic, pentru că atunci când îi dă telefon George Şerban el trebuie să execute tot: Vice, director adjunct cum ar fi, Sorincău, se pare că chiar cei din cadrul Societăţii „Timişoara" au informaţii exacte că ar fi fost informator al Securităţii sau, probabil, asta-i obsesia lor. Date exacte, nu are nimeni, Despre fiecare, dacă vrea cineva să te dărâme, spui că-i informator. Asta-i obsesia lor.

— *Se suspectează reciproc?*

— Da, se suspectează: asta m-a deranjat la început. Când m-au angajat, mi-au spus: „Noi suntemt penetraţi şi, încontinuu, suntem sub atenţia „Renaşterii bănăţene" şi a SRI- ului". „Renaşterea bănăţeană" este categorisită la ei şi, probabil, v-aţi dat seama şi după cum scriu, că sunteţi ziarul SRI-ului. N-ar fi rău să fie aşa, asta le-am spus şi eu, doar SRI- ul este un organ al statului. În sfârşit, aici n-am intrat, nici nu puteam să intru în toate problemele, pentru că...

— *Aş reveni, totuşi, pentru că s-ar putea spune că şi ceea ce faceţi dumneavoastră acum este tot denigrare...*

— Dacă stăm să analizăm cuvântul, una este să denigrezi şi alta să spui adevărul. De exemplu, eu, în toată perioada asta, am fost – subliniez treaba asta – am fost constrâns. La un moment dat mi s-a spus: „Domnule, noi nu îţi dăm salariu dacă nu aduci informaţii despre „Renaşterea bănăţeană", Asta-i e o afirmaţie care o să mă ducă la Procuratura Militară, pentru că numai statul poate să aibă un serviciu de informaţii şi, deci, eu, la ora actuală, vă fac nişte afirmaţii prin care recunosc faptul că am fost angajat ca să organizez un serviciu de informaţii în cadrul unui ziar.

— *Afirmaţia este...*

— Afirmaţia este împotriva mea, asta o susţin. Da, o susţin şi sunt de acord să apar în faţa instanţelor.

— *O să revin la această întrebare. In interviul anterior aţi afirmat că există orientări precise privind materialele care trebuie să apară. Cine impune aceste orientări?*

— Toate materialele trec prin creierul lui George Şerban (care acum este la Washington) pe la adjunctul lui, Doru Botoiu şi secretarul general Pop.

— *Care a fost angajatul nostru.*

— Am auzit că a fost angajat la fostul ziar, nu ştiu cum se numea, eu nu sunt din Timişoara, deci nu cunosc aspectele. Dar, e de meserie. Dintre toţi aceştia, mie mi s-a părut că e un băiat inteligent.

— *Dar pe el cum de nu-l suspectează?*

— Vă spun o chestie. Ei se suspectează fiecare. La un moment dat, George Şerban mi-a dat un scenariu, în care mi-a explicat că nu există om curat, deci pe toţi trebuie să-i supraveghez. La un moment dat, trebuia, în luna decembrie, a apărut un nume, Weisman sau Wisman, un nume de evreu...

— *Zimmerman?*

— Da, exact, Zimmerman, care a lucrat cu ei. Ăsta-i plecat acum şi el în Statele Unite. Când a apărut omul ăsta, George Şerban parcă a damblagit, efectiv. Ăsta-i cuvântul. Mia spus să-i iau în primire, să-l filez. Cum să-l filez, de ce, eu sunt serviciu independent. I-am explicat, domnule, am impresia că discutaţi nişte probleme care mă depăşesc total. Îmi daţi 7 maşini la dispoziţie, ce să fac?, cum să-l.?

— *Vi s-au dat sarcini concrete în acest sens?*

— În principal trebuia să recrutez ofiţeri de poliţie, de SRI, eventual, de armată. I-am spus clar că sunt depăşit de evenimente, că nu aş putea să fac singur aşa ceva, să recrutez adică nişte oameni, pe care să-i plătim să lucreze pentru Societatea „Timişoara". Le-am spus că ne expunem prea tare. Mi-au replicat şi mi-au menţionat nominal că au oameni şi în Procuratură.

r – *Pe cine?*

— Tot vorbesc, nu ştiu dacă e cazul acum, vedeţi dumneavoastră, dacă puteţi da publicităţii. E vorba de (.). Deci asta era prima sarcină a mea, să obţin informaţii şi să recrutez oameni. În al doilea rând, să pătrundem în „Renaşterea bănăţeană".Să fac un plan de bătaie pentru a vă supraveghea, cu maşini, cu nişte chestii, într-adevăr de meserie. Să vă filmez, să filmez intrările, să încercăm interceptarea convorbirilor. Mi-au şi spus nişte nume din redacţia dvs. pe care să le urmărim. După aceea, în paralel, următoarele sarcini pee care trebuia să le rezolv au fost să pătrund în PSM, să aflu ce structură de securitatea au formată, ce intenţionează. Asta a fost ultima, când am fost trimis în Bucureşti, între altele, să-i iau un interviu ministrului Babiuc.

— *Şi sarcinile astea cine vi le dădea?*

— George Şerban, în principal, el comenta cu mine direct, iar după ce a plecat George Şerban, mi le-a dat Botoi.

— *Din toate sarcinile astea, aţi rezolvat ceva?*

— La un moment dat, vă spun o chestie, asta trebuie subliniat, m-am gândit să le fac jocul: Dar m-am răzgândit. În primul rând că n-am considerat normal ceea ce fac; mi-am dat seama că iar am intrat într-o lume anormală; mi-am dat seama că iar am intrat pe mâna unor oameni care vor să se folosească de mine într-o ideea care n-o înţelegeam. Şi atunci, am fost constrâns şi financiar (aici m-au speculat cel mai tare, v-am spus că am familie, dacă n-aveam familie, probail că ştiam eu să mă descurc, dar am familie şi trebuie să-i asigur existenţa). Mi-au spus că dacă nu le dau informaţii nu mă plătesc. „Eşti plătit dacă dai informaţii, dacă scrii" – dar nu să public, informaţii care să le folosească ei. Şi atunci am inventat nişte reguli care am simţit că le trebuie lor, ce vor ei.

— *Despre noi, de pildă, ce-aţi spus?*

— Să publice ei ce-am scris eu cu mâna mea şi atunci o să demonstreze că ei m-au angajat ca să le fac un serviciu de informaţii. Am discutat astăzi cu procurorul şef Izdrescu despre treaba asta şi a spus că mâine s-ar putea să plecăm la Bucureşti, e o treabă mult mai complexă.

— *Spuneţi-mi, deci pentru un salar de 15.000 de lei trebuia să...*

— M-au plătit în firecare lună, 12.000 lei în mână.

— *Am reţinut prima oară când aţi venit că supărarea dvs, se datorează faptului că nu s-au decontat drumul la Bucureşti.*

— În Bucureşti am fost trimis ca să pătrund în PSM. Acesta a fost obiectivul lor, nicidecum al meu. Mi-au dat delegaţie să-i iau interviu lui Babiuc, Acum o să vă explic de ce nu mi-au decontat. Mi-au dat un reportofon şi mi-au spus: pătrunzi în PSM şi când iei legătura cu Verdeţ, îi dai drumul la aparat şi vezi cum procedezi, că doar eşti meseriaş. N-am făcut gestul ăsta. Când m-am întors, le-am spus că n-am intrat pentru că mi-a fost frică. Mi-au spus că n-am adus nimic şi nu-mi plătesc nimic.

— *George Lână, el care a publicat materialele dvs., a declarat în numele Societăţii „Timişoara" că s-au cheltuit sume modice, din buget, mult mai mici decât salariile. Atunci, totuşi de unde sunt banii?*

— Din certurile (există divergenţe mari şi în rândul lor) care le ascultam stând în redacţie, mi-am dat seama că situaţia lor financiară era gravă, chiar foarte gravă. Se pare că...

— *Dar de unde au bani pentru atâtea deplasări în străinătate?*

— Vedeţi dumneavoastră dacă aş fi reuşit să lucrez la serviciul contabilitate, poate îmi dădeam seama. De fapt, când m-am angajat la ei, nici nu mi-am propus acest lucru, vroiam să câştig doar un salar cinstit. Am remarcat că ei au o contabilă, o anume Corina, care toată lumea se poartă frumos cu ea şi care, după câte am aflat eu – m-am interesat şi eu în stânga şi în dreapta – e dirijată probabil de cei din conducere. Oricum, să revin la idee, eu nu sunt economist, nu mă pricep la finanţe, dar, vă spun, din câte s-a discutat în această redacţie, situaţia se pare că este dezastruoasă. Asta rămâne de verificat. Eu nu vreau s-o lansez ca pe o acuzaţie.

— *Cine a avut ideea acelor acuzaţii că SRI-ul s-ar ocupa de Societatea „Timişoara"?*

— Păi ideea asta a fost a lui George Şerban. A spus că niciun acceptă altceva. Noi am discutat circa 3 săptămâni până s-a publicat acest articol în forma în care a dorit-o el. Eu ce aspect am vrut să arăt? Că un anume ofiţer (probabil că orice cititor ar fi înţeles ceea ce doream să-i atrag atenţia lui Măgureanu), un anume ofiţer din aparatul SRI merge ca boul pe linia veche. Ceea ce n-am reuşit. N-am reuşit pentru că ziarele au fost coordonate spre alte interese. Eu n-am vrut să blamez un aparat întreg, că în aparatul ăla am lucrat şi eu ştiu foarte bine că mi-am făcut datoria. Pe mine m-au ajutat, după ce am fost scos din Securitate, m-au ajutat o grămadă care au ajuns sus. Dar George Şerban voia neapărat să scoatem în evidenţă ideea precum că Societatea „Timişoara" este sub vizorul SRI-ului, este supravegheată ş.a.m.d.

— *Dumneavoastră, în momentul în care v-au angajat, ştiaţi că veţi face compromisuri...*

— Cum să vă spun eu, pe mine nu m-au angajat jurist: au ei juristul lor. Între altele, bine că mi-aţi adus aminte, să vă povestesc ceva. Angajaseră la un moment dat un jurist, care a fost judecător în Timişoara, deci unul cu state de servicii. După trei zile i-au desfăcut contractul de muncă.

— *De ce?*

— Am citit, mi-a arătat Marcel Sămânţă de ce i-a desfăcut contractul de muncă, căci pe mine mă consulta Sămânţă, spunea că eu sunt securistul lor. Respectivul a cerut, cum a fost angajat, ca orice jurist, a cerut actele societăţii. Şi, în principal, l-a interesat situaţia economică, ca pe orice jurist, ca să ştie cum să fie... anumite procese. Cerea nişte documente economice, ca să ştie. Căci Societatea are o mulţime de procese pe rol. Imediat i s-a spus că „Dumneata eşti trimis de poliţie? Eştie infiltrat de SRI?". Şi i-au desfăcut contractul de muncă.

— *Domnule Mitran, mărturiile dvs. vor fi primite în diferite feluri, însă vor produce oricum un seism local.*

— N-are ce cutremur să producă, adică nu afectează structurile statale, dar îmi implică mie persoana şi, la ora actuală, repet, lucrez de unul singur. Eu sunt de acord să lucrez de unul singur, dar, spre neşansa mea, am o familie şi un copil mic şi n-aş vrea să apeleze la metode mafiote ca să-mi închidă gura.

— *Bine, dar credeţi că aceste dezvăluiri în presă sunt un procedeu bun?*

— Da, e un procedeu vechi. În momentul când ai încheiat cu serviciul de informaţii. De exemplu, cum am fost şi eu... Eu am fost corect. Şi când am încheiat cu redacţia „Timişoara", două zile le-am dat timp de gândire şi am pus legitimaţie pe masă.

— *Să înţeleg că dacă ei vă decontau deplasarea la Bucureşti...*

— Nu era vorba numai de decontare.

— *Ce v-ar fi putut determina totuşi să rămâneţi acolo?*

— Vreţi să vă spun o chestiune care numai cu nevas-

tă-mea am discutat-o? Din luna decembrie voiam să iau legătura cu dumneavoastră, deci numai la o lună după angajare, dar am zis că-mi asum un risc prea mare, pentru că ştiam, din ceea ce mi se cerea mie, că redacţia dvs. este supravegheată, şi în această conjunctură, singur în oraş, fără niciun sprijin, am eliminat eventualul risc de a intra direct pe uşa din faţă. Am avut o discuţie în trei, cu George Şerban şi cu Ioan Crăciun, în care, la insistenţele lui Şerban să-i prezint un caz de supraveghere, i-am prezentat o invenţie de-a mea, pentru că mi-a spus, de-abia aşteaptă să vă prindă SRI-ul şi alte chestii inventate, ca să-i satisfac curiozitatea bolnăvicioasă a lui Şerban. Ioan Crăciun a rămas uimit. Ioan Crăciun, printre altele, e un tip, după părerea mea, foarte inteligent, rătăcit, nu ştiu cum dracu' s-a rătăcit acolo, dar are profesionalism, dar e prost dirijat şi probabil că-l plătesc bine, nu ştiu cum stă el acolo. George Şerban e obsedat de regii din astea de servicii de informaţii. A început să spună despre perioada din vară, când SRI şi „Renaşterea bănăţeană" ar fi infiltrat o grămadă de oameni la ei şi era cât pe-aci să-i spargă, să-i nenorocească şi să-i dezbine şi atunci a preluat el puterea. Atunci mi-a explicat că în momentul respectiv a hotărât să formeze un serviciu intern – aşa-l numeşte el. Serviciul intern l-au format din Geroge Lână (e locotenentul lui) şi Lucian Szabo. Ăstia doi lucrau să depisteze infiltrările. La un moment dat, am discutat foarte atent cu Ioan Crăciun şi cu Botoi, care mi se pare un băiat muncitor, dar depăşit de dimeniuni. Am discutat şi i-am spus: Domnule, nu aveţi impresia că sunteţi cariaţi de această obsesie a infiltrărilor? Asta n-am înţeles, obsesia asta fantastică, cred că au tot timpul informatori printre ei.

— *Totuşi, problemele dumneavoastră majore nu se referă la Societatea „Timişoara", ci sunt de altă natură. Eu vă aştept să le discutăm. Vă întreb însă dacă nu vi se par şi acestea foarte grave şi dacă nu aveţi intenţia de a sesiza organele în drept?*

— Deja mă depăşesc dimensiunile problemei, vorba lui Botoi, în sensul că eu nu sunt stat în stat şi nici nu vreau să depăşesc atribuţiile unor organe care sunt puse, totuşi, oficial.

Trebuie deci să iau legătura cu ele.

— *Bine, şi în funcţie de ce hotărâre luaţi, vom purta următoarele dialoguri.*

PROCLAMAŢIA DE LA TIMIŞOARA

Populaţia oraşului Timişoara a fost iniţiatoarea revoluţiei române. Între 16 şi 20 decembrie 1989, ea a purtat de una singură, un înverşunat război cu unul dintre cele mai puternice şi mai odioase sisteme represive din lume. A fost o încleştare cumplită pe care noi, timişorenii, o cunoşteam la adevăratele ei proporţii. De-o parte populaţia neînarmată, de cealaltă parte Securitatea, Miliţia, Armata şi trupele zeloase de activişti ai partidului. Toate metodele şi mijloacele de reprimare s-au dovedit însă neputincioase în faţa dorinţei de libertate a timişorenilor şi hotărârii lor de a învinge. Nici arestările, nici molestările, nici chiar asasinatele în masă nu iau putut opri. Fiecare glonţ tras a adus pe baricadele revoluţiei alţi o sută de luptători. Şi am învins. În 20 decembrie 1989, Timişoara a intrat definitiv în stăpânirea populaţiei, transformându-se într-un oraş liber în mare a închisoare care devenise în acela zile România. Din acea zi, întreaga activitate din oraş a fost condusă, de la tribuna din Piaţa Operei, de către Frontul Democrat Român, exponent în acel moment al revoluţiei de la Timişoara. În acea zi, armata a fraternizat cu demonstranţii, hotătând să apere împreună cu ei victoria obţinută. În 21 decembrie, în Piaţa Operei, peste o sută de mii de glasuri scandau: „Suntem gata să murim!"

O serie de fapte întâmplate în România, îndeosebi după 28 ianuarie 1990, vin în contradicţie cu idealurile Revoluţiei de la Timişoara. Aceste idealuri nici nu au fost aduse la cunoştinţa opiniei publice româneşti de către mass-media centrală, decât parţial şi confuz. În asemenea condiţii, noi, participanţii nemijlociţi la toate evenimeentele din 16 şi 22 decembrie 1989, ne vedem nevoiţi să explicăm întregii naţiuni pentru ce au pornit timişorenii revoluţia, pentru ce au luptat şi mulţi şi-au jertfit viaţa, pentru ce suntem în continuare hotărâţi să luptăm cu orice

preţ şi împotriva oricui, până la victoria deplină.

Revoluţia de la Timişoara a fost încă din primele ei ore, nu doar anticeauşistă ci şi categoric anticomunistă. În toate zilele Revoluţiei s-a scandat, de sute de ori: „Jos comunismul!". În consens cu aspiraţia sutelor de milioane de oameni din estul Europei, am cerut şi noi abolirea imediată a acestui sistem social totalitar şi falimentar. Idealul Revoluţiei noastre a fost şi a rămas reîntoarcerea la valorile autentice ale democraţiei şi civilizaţiei.

La Revoluţia de la Timişoara au participat toate categoriile sociale. Pe străzile Timişoarei au căzut, seceraţi de gloanţe, unul lângă altul, muncitori, intelectuali, funcţionari, studenţi, elevi, copii şi chiar locuitori ai satelor, veniţi în sprijinul Revoluţei. Suntem categoric împotriva tehnicii, tipic comuniste, de dominaţie prin învrăjbirea claselor şi categoriilor sociale. Pe temeiul ideologiei „luptei de clasă" s-au urcat la putere bolşevicii în 1917, pe acelaşi temei, nomenclatura comunistă română a instigat după 1944 o clasă socială împotriva alteia, a dezbinat societatea pentru a o supune mai uşor. Avertizăm împotriva pericolului repetării acestei triste istorii şi chemăm muncitorii, intelectuali, studenţii, ţăranii şi toate categoriile sociale la un dialog civilizat şi constructiv, pentru a reface neîntârziat unitatea din timpul Revoluţiei. Trebuie plecat de la realitatea că toate aceste categorii sociale au fost oprimate în regimul comunist şi niciuna nu doreşte astăzi răul celorlalte.

La Revoluţia de la Timişoara au luat parte oameni din toate categoriile de vârstă. Chiar dacă tineretul a fost preponderent, este drept să recunoaştem că oameni de toate vârstele s-au bătut cu aceeaşi dârzenie pentru cauza Revoluţiei. Lista victimelor, deşi incompletă, este o dovadă în acest sens.

Pentru victoria Revoluţiei din Timişoara s-au jertfit, alături de români, şi maghiari, şi germani, şi sârbi şi membri ai altor grupări etnice care de secole conlocuiesc în oraşul nostru paşnic, în bună înţelegere. Timişoara este un oraş românesc şi european, în care naţionalităţile au refuzat şi refuză naţionalismul. Invităm pe toţi şovinii din România, indiferent că sunt români, maghiari

sau germani, să vină la Timişoara, la un curs de reeducare în spiritul toleranţei şi al respectului reciproc, singurele principii care vor domni în viitoarea casă a Europei.

Încă în data de 16 decembrie, prin primele ore ale Revoluţiei, una dintre lozincile cele mai des scandate a fost: „Vrem alegeri libere!". Ideea pluralismului a fost şi a rămas una dintre cele mai scumpe timişorenilor. Suntem convinşi că fără partide politice puternice nu poate exista o democraţie autentică, de tip european. Cu excepţia celor extremiste, de stânga sau de dreapta, toate partidele au drept la existenţa în cetatea Timişoarei. În oraşul nostru nu au fost atacate şi devastate sediile partidelor politice, niciunul dintre membrii acestora nu a fost ameninţat, insultat sau calomniat. Membrii partidelor politice sunt concetăţenii noştri, sunt colegii noştri de muncă, sunt prietenii noştri care au opinii politice. Democraţia europeană înseamnă libera exprimare a opiniilor politice, dialogul civilizat între exponenţii lor şi competiţia loială pentru cucerirea adeziunii politice şi, implicit, a puterii de stat.

Am fi acceptat în sistemul democraţiei româneşti şi Partidul Comunist Român, dacă el nu ar fi fost compromis total şi definitiv de către nomenclatura sa, degenerând în fascism roşu. În ţările est europene în care partidele comuniste şi-au păstrat minima decenţă, societatea le contestă din principiu, dar le tolerează în fapt. La noi, partidul comunist a ajuns însă până la genocid şi, prin aceasta, s-a autoexclus din societate. Nu-l vom tolera nici în principiu, nici în fapt, indiferent sub ce denumire ar încerca să renască.

După patru decenii de educaţie şi propagandă exclusiv comunistă, există în conştiinţa tuturor românilor prejudecăţi aparţinând acestei ideologii. Existenţa lor nu este o vină pentru purtător. Manipularea lor, însă, de către grupuri interesate în renaşterea comunismului şi reinstaurarea lui la putere este un act contrarevoluţionar. Pe lista de lozinci, multiplicată la xerox şi împărţită în 28 ianuarie demonstranţilor în Piaţa Banu Manta din Bucureşti, se aflau şi slogane vechi de 45 de ani. Identificarea, de

pildă, a partidelor „istorice" cu partide vânzătoare de ţară este un astfel de slogan şi constituie o calomnie. Dimpotrivă, activiştii comunişti de acum 45 de ani, dintre care unii au şi astăzi funcţii importante în conducerea ţării, se fac vinovaţi de trădarea României şi aservirea ei U.R.S.S.¯ului. Ei sunt cei care scandau atunci: „Stalin şi poporul rus libertate ne-au adus!" şi nu membrii partidelor „istorice". Aceştia din urmă s-au opus transformări României într-un satelit al Moscovei şi unii au plătit cu viaţa această îndrăzneală. Se impune redactarea de urgenţă a unei scurte, dar corecte, istorii a perioadei 1944-1950 şi difuzarea ei în tiraje de masă.

Timişoara a pornit Revoluţia împotriva întregului regim comunist şi întregii sale nomenclaturi şi nicidecum pentru a servi ca prilej de ascensiune politică unui grup de dizidenţi anticeauşişti din interiorul P.C.R.ului Prezenţa acestora în fruntea ţării face moartea eroilor din Timişoara zadarnică. I-am fi acceptat poate în urmă cu zece ani, dacă la Congresul al XII-lea al partidului s-ar fi alăturat lui Constantin Pârvulescu şi ar fi răsturnat clanul dictatorial. Dar n-au făcut-o, deşi aveau prilejul, şi funcţii importante, care le acordau prerogative. Dimpotrivă, unii chiar au ascultat de ordinul dictatorului de a-l huli pe dizident. Laşitatea lor din 1979 ne-a costat încă zece ani de dictatură, cei mai grei din toată perioada, plus un genocid dureros.

Ca o consecinţă a punctului anterior, propunem ca legea electorală să interzică pentru primele trei legislaturi consecutive dreptul la candidatură, pe orice listă, al foştilor activişti comunişti şi al foştilor ofiţeri de Securitate. Prezenţa lor în viaţa politică a ţării este principala sursă a tensiunilor şi suspiciunilor care frământă astăzi societatea românească. Până la stabilizarea situaţiei şi reconcilierea naţională, absenţa lor din viaţa publică este absolut necesară.

Cerem, de asemenea, ca în legea electorală să se treacă un paragraf special care să interzică foştilor activişti comunişti, candidatura la funcţia de preşedinte al ţării. Preşedintele

României trebuie să fie unul dintre simbolurile despărţirii noastre de comunism. A fi fost membru de partid nu este o vină. Ştim cu toţii în ce măsură era condiţionată viaţa individului, de la realizarea profesională până la primirea unei locuinţe, de carnetul roşu şi ce consecinţe grave atrăgea predarea lui. Activiştii au fost însă acei oameni care şi-au abandonat profesiile pentru a sluji partidul comunist şi a beneficia de privilegiile materiale deosebite oferite de acesta. Un om care a făcut o asemenea alegere nu prezintă garanţiile morale pe care trebuie să le ofere un Preşedinte. Propunem reducerea prerogativelor acestei funcţii, după modelul multor ţări civilizate ale lumii. Astfel, pentru demnitatea de Preşedinte al României ar putea candida şi personalităţi marcante ale vieţii culturale şi ştiinţifice, fără o experienţă politică deosebită.

Tot în acest context, propunem ca prima legislatură să fie de numai doi ani, timp necesar întăririi instituţiilor democratice şi clarificării poziţiei ideologice a fiecăruia dintre multele partide apărute.

De-abia atunci am putea face o alegere în cunoştinţă de cauză, cu cărţile pe faţă.

Timişoara nu a făcut revoluţie pentru salarii mai mari sau pentru avantaje materiale. Pentru acestea era suficientă o grevă. Suntem toţi nemulţumiţi de sistemul de salarizare, există şi în Timişoara categorii de muncitori care lucrează în condiţii extrem de grele şi sunt prost plătiţi (vezi, de pildă, cazul celor ce muncesc în turnătorii sau în industria detergenţilor) şi, totuşi, niciun colectiv nu a făcut grevă pentru mărirea lefurilor şi nu şi-a trimis delegaţi să trateze cu guvernul revendicări materiale exclusive. Majoritatea timişorenilor ştiu ceea ce toţi economiştii se străduie în aceste zile să aducă ţării la cunoştinţă: mărirea în acest moment a salariilor ar declanşa automat inflaţia, aşa cum s-a întâmplat în unele state est europene. Iar inflaţia odată pornită, sunt necesari ani de eforturi pentru a o stopa. Numai creşterea producţiei, deci a cantităţii de marfă aflată pe piaţă va permite, în paralel, creşterea generală a nivelului de salarizare. În

plus, pentru bugetul sărac al României, prioritare trebuie să fie acum cheltuielile destinate restabilizăârii unui nivel minim de civilizaţie. Se impun, de pildă, investiţii urgente în domeniul asistenţei medicale şi salubrităţii.

Deşi militām pentru reuropenizarea României, nu dorim copierea sistemelor capitaliste occidentale, care îşi au neajunsurile şi inechităţilor lor. Suntem însă categoric în favoarea ideii de iniţiativă particulară. Fundamentul economic al totalitarismului a fost atotputernicia proprietăţii de stat. Nu vom avea niciodată pluralism politic fără pluralism economic. S-au găsit însă şi voci care, în spirit comunist, să asimileze iniţiativa privată cu „exploatare" şi pericolul catastrofei de a apare oameni bogaţi. Se speculează în acest sens invidia leneşului şi teama de muncă a fostului privilegiat din întreprinderile comuniste.

Dovadă că timişorenii nu se tem de privatizare este faptul că mai multe întreprinderi şi-au anunţat deja intenţia de a se transforma în Societăţi anonime pe acţiuni. pentru ca aceste acţiuni să fie totuşi cumpărate pe bani curaţi, ar trebui înfiinţate în fiecare oraş comisii de inventariere a averilor foştilor privilegiaţi ai puterii, corupţiei şi penuriei. De asemenea, acţiunile unei întreprinderi se cuvin oferite spre cumpărare în primul rând lucrătorilor ei.

Considerăm constructivă şi ideea, mai radicală, a privatizării prin împroprietărirea tuturor lucrătorilor unei întreprinderi cu un număr egal de acţiuni, statul urmând să păstreze numai acel procent de fonduri care să-i asigure controlul activităţii. În felul acesta, s-ar oferi tuturor lucrătorilor şanse egale de prosperitate. Dacă cei leneşi şi-ar pierde şansa, nu s-ar putea totuşi plânge de discriminare.

Timişoara este hotărâtă să ia în serios şi să se folosească de principiul descentralizării economice şi administrative. S-a şi propus excperimentarea în judeţul Timiş a unui model de economie de piaţă, pornind de la capacităţile sale puternice şi de la competenţa specialiştilor de care dispune. Pentru atragerea mai uşoară şi mai rapidă a capitalului străin, îndeosebi sub formă

de tehnologie şi materii prime speciale, şi pentru crearea de societăţi mixte, cerem şi pe această cale înfiinţarea la Timişoara a unei filiale a Băncii de Comerţ Exterior. O parte din câştigurile în valută ale părţii române din aceste societăţi mixte va intra în salariile muncitorilor, într-un procent ce va fi negociat, de la caz la caz, cu liderii sindicali. Plata unei părţi din salariu, în valută va asigura o bună cointeresare materială a muncitorilor. În plus, paşapoartele nu vor mai fi carnete bune doar de ţinut în sertar. O altă consecinţă pozitivă ar fi scăderea cursului valutar la bursa liberă, ceea ce ar atrage după sine creşterea imediată a nivelului de trai.

După căderea dictaturii au fost invitaţi în ţară toţi românii plecaţi în exil, pentru a pune umărul la reconstrucţia României, Unii s-au şi întors, alţii şi-au anunţat intenţia de a o face. Din păcate, instigaţi de forţe obscure, s-au găsit şi oameni care să hulească pe exilaţii întorşi, să-i califice trădători, să-i întrebe tendenţios ce au mâncat în utlimii zece ani. Este o atitudine care nu ne face cinste. În disperarea care ne-a stăpânit în ultimii patruzeci de ani, poate că nu a fost român căruia să nu-i fi trecut prin minte, măcar o dată, să scape de mizerie luând calea exilului. Mulţi dintre românii aflaţi astăzi departe de ţară au plecat după persecuţii politice şi chiar după ani grei de închisoare. Ar fi ruşinos din partea noastră să-i hulim şi noi cu vorbele activiştilor comunişti de odinioară. Exilul românesc înseamnă sute de profesori eminenţi care predau la cele mai mari universităţi din lume, mii de specialişti preţuiţi la cele mai puternice firme occidentale, zeci de mii de muncitori calificaţi pe tehnologiile cele mai avansate. Să fim mândri de ei şi să transformăm răul în bine, făcând din trista şi dureroasa diasporă românească o forţă înnoitoare pentru România. Timişoara îi aşteaptă cu dragoste pe toţi existaţii români. Sunt compatrioţii noştri şi, azi mai mult ca niciodată, avem nevoie de competenţa lor, de europenismul gândirii lor şi chiar de sprijinul lor material. De asemenea, cultura română va fi întreagă numai după ce se reintegrează în ea cultura din exil.

Nu suntem de acord cu stabilirea zilei de 22 decembrie ca zi naţională a României. În felul acesta se eternizează persoana dictatorului, de fiecare dată sărbătorindu-se un număr de ani de la căderea lui. În majoritatea ţărilor care şi-au legat ziua naţională de o revoluţie, ziua aleasă este cea a declanşării mişcării revoluţionare, fiind astfel glorificat curajul poporului român de a se ridica la luptă. Un singur exemplu: ziua naţională a Franţei este 14 iulie, ziua când, în 1789, a început Marea Revoluţie franceză prin dărâmarea Bastiliei. În consecinţă, cerem instituirea zilei de 16 Decembrie ca zi naţională a României. Astfel, copiii, nepoţii şi strănepoţii noştri vor celebra curajul poporului de a înfrunta opresiunea, şi nu căderea unui tiran nemernic. Cu excepţia ziarului „România liberă", presa, radioul şi televiziunea din

Bucureşti aproape că au uitat de revoluţia de la Timişoara. Evenimentele comentate ca revoluţionare sunt numai cele din 21-22 decembrie. Ne închinăm cu pietate în faţa eroilor bucureşteni, ca şi în faţa eroilor din Lugoj, Sibiu, Braşov, Târgu-Mureş, Cluj, Arad, Reşiţa şi din toate celelalte oraşe care au avut nevoie de martiri pentru a cuceri libertatea. Ne doare şi ne revoltă însă politica centrală de minimalizare a Revoluţiei noastre, evidentă şi prin efortul de diminuare a numărului morţilor. Noi am fost pe străzile Timişoarei în zilele Revoluţiei şi ştim că numărul lor este mai mare decât cel anunţat oficial. Îi asigurăm însă pe acei care astăzi tăinuiesc adevărul că nu vom înceta lupta până când nu vor fi aduşi în faţa instanţei, în calitate de complici la genocid.

Această Proclamaţie s-a născut din necesitatea de a aduce la cunoştiinţa naţiunii române adevăratele idealuri ale revoluţiei de la Timişoara. A fost o revoluţie făcută de popor şi numai de el, fără amestecul activiştilor şi securiştilor. A fost o revoluţie autentică şi nu o lovitură de stat. A fost categoric anticomunistă şi nu doar anticeauşistă. La Timişoara nu s-a murit pentru ca activiştii comunişti din rândurile doi şi trei să treacă în frunte şi unul din participanţii la genocid să fie numit de către aceştia

ministru de interne. Nu s-a murit pentru ca dezbinarea socială şi naţională, cultul personalităţii, cenzura mass-media, dezinformarea, ameninţările telefonice şi scrise şi toate celelalte metode comuniste de constrângere să fie practicate în văzul lumii, în timp ce nouă ni se cere pasivitate în numele stabilităţii sociale. Această Proclamaţie se adresează în primul rând celor care au primit revoluţia cadou şi se miră de ce suntem nemulţumiţi, de vreme ce dictatura a căzut, s-au abrogat o serie de legi proaste şi a mai apărut şi câte ceva prin prăvălii. Acum ştiu de ce suntem nemulţumiţi: nu acesta a fost idealul revoluţiei de la Timişoara.

Noi, autorii acestei Proclamaţii, participanţi la evenimentele din 16 şi 22 decembrie 1989, nu considerăm

Revoluţia încheiată. O vom continua paşnic, dar ferm. După ce am înfruntat şi am învins, fără ajutorul nimănui, unul dintre cele mai puternice sisteme represive din lume, nimeni şi nimic nu ne mai poate intimida.

11 martie 1990

„LEGEA TICU DUMITRESCU”

Către

BIROUL PERMANENT AL SENATULUI

ROMÂNIEI

Subsemnaţii senatori Constantin-Ticu Dumitrescu şi Nicolae Cerveni, vă înaintăm „Proietul de lege privind accesul la propriul dosar şi desconspirarea Securităţii ca Poliţie politică”

Proiectul are la bază iniţiativa legislativă a senatorului Constantin-Ticu Dumitrescu din anul 1993, urmată de proiectul „Vasile Văcaru”(1995) şi a unui grup de deputaţi din PNL (1997).

Implicarea unor personalităţi de mare valoare ca reprezentanţi ai societăţii civile (Ana Blandiana, Gabriel Liiceanu, Alex. Patapievici) dovedeşte ca aceată problemă preocupă în mod deosebit opinia publică din ţara noastră).

Reamintim şi faptul că domnul Claudiu Iordache a cerut, încă din 1992, verificarea dosarelor de Securitate pentru deputaţi şi senatori.

Faţă de toate acestea, solicitam, în temeiul

Regulamentului Senatului, procedura de urgenţă, în ceea ce priveşte prezenta propunere legislativă.

De asemenea, vă rugăm ca în temeiul aceluiaşi Regulament al Senatului să propuneţi votarea prezentei propuneri legislative prin apel nominal.

13 martie 1997

Constantin-Ticu Dimitrescu Niculae Cerveni

Lege privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii ca Poliţie politică.

„Noţiunea privind foştii informatori" adoptată în 1990 de Parlament este fundamentul teoretic al acestei iniţiative legislative.

Pentru o motivaţie completă a prezentului proiect, iniţiatorul consideră necesar să precizeze următoarele:

Nevoia de adevăr, care constituie dezideratul major al poporului român eliberat de dictatura comunistă, nu se poate împlini fără deconspirarea Securităţii ca poliţie politică.

Se impune, de asemenea, ca fiecare persoană să aibă acces la propriul dosar dacă a fost urmărită de Securitate pentru convingerile sale anticomuniste sau antisovietice.

Adoptarea acesti legi constituie dovada respectării angajamentelor internaţionale asumate de România şi garantează exerciţiul dreptului de acces la informaţiile de interes public, consacrat atât de Constituţia României cât şi de documentele internaţionale adoptate în materia drepturilor omului.

Proiectul urmăreşte informarea opiniei publice cu privire la activitatea fostelor organe de securitate, prin identificarea, studierea şi valorificarea arhivelor.

Se asigură protecţia individuală împotriva şantajului, înlăturându-se posibilitatea manipulării informaţiilor deţinute de Securitate cu privire la activitatea publică şi privată a persoanei.

Scopul proiectului nu este unul punitiv. Se urmăreşte detensionarea climatului social şi ordonarea societăţii româneşti

pe criterii de moralitate, esenţiale tranziţiei spre structurile democratice.

R A P O R T

la propunerea legislativă privind accesul la propiul dosar şi deconspirarea Securităţii ca Poliţie politică

Prin adresa L4 din 13 ianuarie 1997, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunităţi şi validări a fost sesizată *în fond* cu propunerea legislativă privind dreptul cetăţenilor români de a lua cunoştină de conţinutul dosarelor întocmite de fostele organe ale Securităţii, iniţiate de domnul senator Vasile Văcaru.

Prin adresa L 121 din 3 martie 1997, Comisia juridică, de numiri, desciplină, imunităţi şi validări a fost sesizată *în fond* cu propunerea legislativă prind accesul la dosarele întocmite până la 24 februarie 1992, de către fostele organe de Securitate, inişiată de domnul senator Niculae Cerveni, urmând să elaborăm un raport comun împreună cu Comisia de apărare, ordine publică şi siguranţă naţională.

Cu adresa L 239 din 21 marie 1997, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunităţi şi validări a fost sesizată în fond cu propunerea legislativă privind accesul la propriul dosar şi deconsiparea Securităţii ca Poliţie politică iniţiată de domnii senatori Constantin Ticu Dumitrescu şi Niculae Cerveni.

Comisia juridică lunând în dezbartere propunerile legislative enunţate mai sus, în unanimitate a hotărât să fie transmise pentru avizare Consiliului Legislativ.

Cu nota nr. 261/12.04.1997 Consiliul Legislativ a sugerat Comisiei juridice oportunitatea unificării într-un singur proiect legislativ, cu acordul iniţiatorilor, a tuturor propunerilor legislative ţinând seama că acestea au acelaşi obiectiv şi cu soluţii asemănătoare.

Comisia juridică a transmis acest punct de vedere al Consiliului legislativ iniţiatorilor. care au fost de acord cu unificarea propunerilor legislative care de fapt s-a materializat într-un proiect unic.

În şedinţa din 23 aprilie a.c., Comisia juridică a analizat şi

amendat proiectul unic pe care l-a transmis din nou spre avizare cu adresa nr. XXIII/299/1997, Consiliului legislativ.

De asemenea, în data de 29.IX. 1997 cu acelaşi număr, în conformitate cu art. 110 (1) din Constituţie a transmis proiectul unic Guvernului României pentru informare şi punct de vedere, ţinând cont de cheltuielile bugetare pe care le implică acest proiect.

Cu adresa nr. D.419/30.06.1997 Consiliul Legislativ a transmis avizul nr. 424 din 30.06. a.c. prin care în temeiul art. 2 alin. a din Legea nr. 73/1993 şi art. 48 (2) din Regulamentul de organizare şi funcţionare al Consiliului Legislativ, avizează favorabil propunerea legislativă privind accesul la propriul dosar şi deconsipirarea Securităţii ca poliţie politică.

În sedinţele Comisiei juridice din 17 septembrie, 8, 14 şi 15 octombrie au fost luate în dezbatere toate observaţiile Consiliului Legislativ şi unde a fost cazul s-au făcut reformulări, adăugiri sau eliminări de texte.

Cu adresa E 262 din 21.X. 1997 am primit amendamentele propuse de Guvern în şedinţa din 17 octombrie – amendamente pe care şi le-a însuşit domnul sen. Mircea Ionescu Quintus.

În şedinţele din 5.12 şi 19 noiembrie a.c. au fost luate în dezbatere acest amendamente de către Comisie rezultând textul proiectului pe care-l anexăm la prezentul raport şi pe care-l supunem dezbaterii plenului Senatului. Comisia juridică a aprobat această ultimă formă a proiectului de lege cu 10 (zece) voturi „pentru” şi 1 (unul) vot „împotrivă”.

Nota bene

La propunerea legislativă s-a mai făcut o intervenţie de către domnul Doru Braia, membru al Societăţii Civile Timişoara prin care se solicită prelungirea perioadei prevăzută de art. 1 (1), respectiv intervalul 1945 – 3 noiembrie 1996.

Acest amendament a fost preluat şi susţinut de domnii senatori loan Burghelea şi Niculae Cerveni în şedinţa Comisiei juridice din 12 noiembrie a.c.

Cu 10 (zece) voturi „pentru” şi 1 (unul) vot „împotrivă”

Comisia juridică a respins acest amendament.

Potrivit art. 72 şi 74 din Constituţie, legea este ordinară.

Bucureşti, 24 noiembrie 1997

Preşedinte, Răsvan Dobrescu ; secretar Octavian Opriş

LEGE

privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii ca poliţie politică

Puterea comunistă instaurată în România în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 a exercitat în special prin organele Securităţii Statului, ca poliţie politică, o permanentă teroare împotriva cetăţenilor ţării, a drepturilor şi libertăţilor lor fundamentale. Acesta îndreptăţeşte accesul la propiul dosar şi deconspirarea Securităţii, ca poliţie politică, în condiţiile prevederilor prezentei legi.

Art.1 (1) Orice cetăţean român cu domiciliul în ţară sau în străinătate, ori străin care în intervalul 1945-1989 a avut cetăţenie română are dreptul de acces la propriul dosar întocmit de fostele organe ale Securităţii, ca poliţie politică, până la data de 22 decembrie 1989. Acest drept se exercită la cerere şi constă în studierea nemijlocită a dosarului, eliberarea de copii de pe actele dosarului şi de acte doveditoare despre cuprinsul dosarului.

De drepturile prevăzute în alin. 1 beneficiază şi soţul supravieţuitor şi rudele până la grul II inclusiv ale persoanei decedat, în afară de cazul când acesta a dispus altfel.

Exercitarea drepturilor prevăzute în alin. 1 şi 2 se face personal sau prin prezentant cu procură specială şi autentică.

Art.2 (1) Pentru a asigura dreptul de acces la informaţiile de interes public, orice cetăţean român cu domiciliul în ţară sau în străinătate, precum şi presa scrisă şi audiovizuală, partidele politice, organizaţiile neguvernamentale legal constuite, autorităţile şi instituţiile publice au dreptul de a fi informaţi la cerere, în legătură cu calitatea de agent sau de colaborator al fostelor organe de securitate a persoanelor care ocupă următoarele funcţii:

— Preşedintele României;

— deputat şi senator;

— membru al Guvernului, secretar de stat şi funcţionar public de la director de minister în sus şi asimilaţii acestor funcţii:

— secretarii generali şi secretarii generali adjuncţi ai Camerelor Parlamentului, consilierii prezidenţiali şi ministeriali;

— prefect, subprefect, director de prefectură, primar, viceprimar, preşedinte şi vicepreşedinte al Consiliului judeţean şi al municipiului Bucureşti, şefii serviciilor descentralizate în judeţe:

— director şi director adjunct al Serviciului Român de Informaţii şi Direcţiei de Informaţii Externe.

— lucrător al serviciilor de informaţii interne, cu excepţia angajaţilor civili care îndeplinesc atribuţii administrative;

— Inspector General al Poliţiei, Inspector General adjunct, şefii inspectoratelor judeţene şi adjuncţii acestora, directori generali, director, şef de serviciu şi şef de birou la nivel central şi judeţean;

— funcţie de conducere în garda Financiară; j) – personalul diplomatic şi consular cu excepţia celor care îndeplinesc funcţii tehnice şi administrative; k) – judecător şi procuror la instanţe şi parchete civile şi militare;

— judecător la Curtea Constituţională; m) – preşedinte şi vicepreşedinte al Curţii de Conturi, procuror şi judecător financiar; n) – preşedinte şi preşedinte de secţie la Consiliul Legislativ; o) – Avocatul Poporului şi adjuncţii acestuia; q) – membru în Consiliul Naţional al Audiovizualului; p) – director general şi director în Serviciile publice de Televiziune şi Radio, r) – Guvernator al Băncii Naţionale, preşedinte, vicepreşedinte de bancă şi membrii Consiliul de administraţie; s) – preşedintele Academiei Române; ş) – rector, prorector, decan, prodecan şi şef de catedră din învăţământul superior; t) – director şi inspector şef din învăţământul preuniversitar:

ţ) – preşedinte, vicepreşedinte şi secretar general de partide politice sau ai unei organizaţii neguvernamentale şi asimilaţii acestor funcţii; u) – membrii cu funcţii de conducere ai Statului major General sau ai statelor generale ale categoriilor de forţe armate precum şi comandanţii de mari unităţi sau echivalent;

— ierarhii cultelor religioase recunoscute de lege până la nivel de preot precum şi asimilaţii lor de la Parohiile din ţară şi străinătate.

Acest drept se poate exercita faţă de persoanele care ocupă funcţiile enumerate în aliniatul 1 la data începerii funcţionării Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii.

Art. 3. Persoanele care candidează, spre a fi alese sau numite, într-una din funcţiile prevăzute de art.2. sunt obligate să facă o declaraţie scrisă, pe proprie răspundere, privind apartenenţa sau neapartenenţa ca agent sau colaborator al fostelor organe de securitate ca poliţie politică. După alegere sau numire, verificarea este obligatorie pentru persoanele care au fost alese sau numite în demnităţi sau funcţii politice.

Art.4. Verificările solicitate se sistează dacă persoana care îndeplineşte una din funcţiile enumerate în art. 2 alin.1 demisionează sau, după caz, renunţă la candidatură ori numire în termen de 15 zile de la data comunicării solicitării acestor verificări.

Art.5. Dispoziţiile art. 45 şi alin.2 al Legii nr.14 din 1992 privind organizarea şi funcţionarea Serviciului Român de Informaţii şi ale art. 20 alineatul 2 li art. 22 cu referire la anexa 6 din Legea nr. 16/1996 a Arhivelor Naţionale nu sunt aplicabile dosarelor la care se referă art.1 şi datelor solicitate în temeiul art. 2 al prezentei legi, care nu pot fi considerate că privesc siguranţa naţională a României.

Art.6. (1) Este agent al fostelor organe de Securitate în sensul folosit de prezenta lege orice persoană care a îndeplinit calitatea de lucrător operativ, inclusiv acoperit al fostelor organe de Securitate în perioada 1945-1989.

Este colaborator al fostelor organe de Securitate în sensul folosit de art.2 persoana care a figurat în evidenţele Securităţii statului ca rezident, deţinător de locuinţă consipativă sau casă de întâlniri, informator, colaborator, indiferent dacă şi-a exercitat activitatea informativă în stare de libertate sau detenţie, în exil, sub nume de cod conspirativ, retribuit sau nu.

Art.7.(1) Pentru aplicarea prevederilor prezentei legi se înfiinţează Consiliul pentru Studierea Arhivelor Fostei Securităţi, cu sediul în Bucureşti.

(2) Consiliul este un organism autonom, cu personalitate juridică, supus controlului Parlamentului, căruia îi prezintă rapoarte anuale sau la cererea acestuia.

Art.8. (1) Consiliul este condus de un Colegiu compus din 9 membri, numiţi de Parlament, cu votul majorităţii parlamentarilor prezenţi, pentru un mandat de 4 ani.

Colegiul Consiliului îşi alege dintre membrii săi un preşedinte, un vicepreşedinte şi un secretar, în termen de 15 zile de la constituirea sa. Colegiul Consiliului lucrează în prezenţa a cel puţin două treimi din numărul membrilor şi adoptă decizii cu majoritatea voturilor. Votul este nominal.

Candidaurile pentru Colegiul Consiliului se depun la Biroul permanent al Senatului în cel mult 20 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi. În cel mult 30 de zile de la data expirării termenului de depunere a candidaturilor, Biroul permanent al Senatului validează candidatuile, pe baza raportului Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunităţi şi validări a Senatului.

Candidaţii depun copia fişei de antecedente penale şi o declaraţie pe proprie răspundere cu privire la neapartenenţa şi necolaborarea cu fostele organe de securitate, care vor fi verificate de Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunităţi şi validări. După efectuarea verificărilor, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunităţi şi validări propune prin raport Biroului permanent validarea sau invalidarea candidaturilor.

Din Colegiul Consiliului nu pot face parte agenţii sau colabolatorii fostelor organe de securitate, astfel cum sunt

definiţi în art. 5, şi nici persoanele care au suferit condamnări pentru infracţiuni de drept comun chiar dacă a intervenit amnisitia sau reabilitarea. Calitatea de membru al Colegiului

Consiliului este incompatibilă cu exercitarea oricărei funcţii publice sau private exceptând cea de parlamentar?

Consiliul funcţionează pe baza unui regulament adoptat de Colegiul Consiliului în termen de 30 de zile de la data constituirii sale şi care se publică în Monitorul Oficial.

La investirea în funcţie, membrii Colegiului Consiliului depun următorul jurământ în faţa Parlamentului?

„Jur să respect Constituţia şi legile ţării, drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului, să-mi îndeplinesc cu conştiinciozitate, onoare şi fără părtinire îndatoririle ce-mi revin. Aşa să-mi ajute Dumnezeu".

Art.9.˜ Consiliul îşi elaborază propriul proiect de buget, care se aprobă de Parlament şi face parte din bugetul de stat.

Ar.10. (1) Consiliul este organizat la nivel naţional şi funcţionează într-o structură unică.

În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Consiliul General al Municipiului Bucureşti va asigura spaţiile corespunzătoare desfăşurării activităţii

Consiliului.

Art.11. (1) Consiliul are următoarea structură:

Direcţia secretariat-administrativ şi de relaţii cu publicul;

Direcţia arhivistică;

Direcţia de verificare şi analiză;

Direcţia de cercetare.

(2) Direcţiile enumerate în alin.1 lit.a) şi c) exercită activităţile necesare reealizării drepturilor prevăzute în art.1 şi 2 ale prezentei legi. Direcţia de cercetare studiază şi cercetează activităţile şi metodele specifice ale fostelor organe de securitate și pot organiza dezbateri publice.

Art.12.˜ Colegiul Consiliului angajează personal potrivit organigramei, cu respectarea prevederilor art. 8, alin.5 din prezenta lege.

Art.13.̑ Pentru realizarea dreptului de acces la propriul dosar, persoana îndreptăţită conform art.1 se adresează Consiliul printr-o cerere scrisă. Consiliul va răspunde solicitării în termen de 30 de zile.

Art.14.̑ Persoanele îndreptăţite pot solicita Consiliului, în condiţiile art.1, următoarele:

consultarea dosarelor sau a oricăror materiale întocmite până la 22 decembrie 1989 de fostele organe de securitate; eliberarea unor copii ale actelor aflate în acest dosare ori materiale; eliberarea unor adeverinţe privind apartenenţa ori neapartenenţa, colaborarea ori necolaborarea cu fostele organe de securitate.

Art.15.(1) Conţinutul adeverinţelor eliberate potrivit art.14 lit.c) poate fi contestat în faţa Colegiului Consiliului, în termen de 30 de zile de la comunicare.

Contestaţia va fi soluţionată de Colegiul Consiliului în termen de 60 de zilee de la înregistrare.

Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacată în termen de 30 de zile de la comunicare la Curtea de Apel Bucureşti, potrivit procedurii contenciosului administrativ. Art.16. (1) Dreptul de acces în informaţiile de interes public prevăzut în art.2. se exercită de către persoana fizică sau persoana juridică îndreptăţită, printr-o cerere adresată Consiliului.

Prin această cerere se poate solicita eliberarea unui act din care să rezulte dacă a avut sau nu calitatea de agent sau de colaborator al fostelor organe de securitate privitor la persoanle care ocupă, sau sunt propuse a fi numite în funcţiile enumerate la art. 2.

Verificările pot fi declanşate şi la cererea persoanelor care ocupă funcţiile prevătute de art.2.

Pe baza cererilor primite potrivit alin.1, Consiliul verifică documentele deţinute, indiferent de forma lor, şi înştiinţează deîndată persoana prevăzută la art.2, în vederea exercitării drepturilor prevăzute în art.3.

Menţionarea unei persoane într-o evidenţă a fostelor

organe de securitate poate servi la stabilirea calităţii de agent sau colaborator numai în măsura în care se coroborează cu alte probe, cum ar fi: angajamentul scris şi semnat de cel în cauză, precum şi condiţiile în care acesta a fost obţinut, rapoarte, sinteze informative, înscrisuri olografe şi alte documente din arhivele Securităţii.

În termen de 15 zile de la primirea cererilor, Consiliul citează în vederea audierii persoana cu privire la care s-au solicitat verificări, potrivit procedurii stabilite prin Regulament. Lipsa nejustificată a persoanei citate, nu împiedică declanşarea şi finalizarea verificărilor solicitate.

După finalizarea verificărilor, care nu pot dura mai mult de 60 de zile de la data primirii cererii, Consiliul comunică în scris solicitantului dacă persoana cu privire la care s-a cerut verificarea dacă a fost sau nu agent sau colaborator al fostelor organe ale Securităţii, în sensul definit la art. 5. (1) împotriva comunicării eliberate protrivit art. 16 alin. 4, solicitantul sau persoana cu privire la care s-a cerut verificarea se poate adresa Colegiului Consiliului, printr-o contestaţie, în termen de 15 zile de la primirea comunicării. Colegiul Consiliului reexaminează documentaţia care a stat la baza comunicării şi, în termen de 30 de zile de la depunerea contestaţiei, adoptă o decizie, care se comunică atât solicitantului, cât şi persoani cu privire la care s-au efectuat verificări, indiferent de autorul contestaţiei. Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacată în termen de 30 de zile de la comunicare la Curtea de Apel Bucureşti potrivit procedurii contenciosului administrativ.

În vederea adoptării deciziei, Colegiul Consiliului audiază persoana cu privire la care s-au cerut verificări şi utilizează documentaţia depusă de acesta sau de solicitant. Documentaţia iniţială poate fi completată. Persoana faţă de care se efectuează verificări are dreptul să consulte documentele care au stat la baza comunicării contestate. lipsa nejustificată a persoanei cu privire la care s-au cerut verificări nu împiedică adoptarea unei decizii.

Art.18. Consiliul publică în Monitorul Oficial, partea a III-a comunicările necontestate în termen sau deciziile definitive ale Colegiului Consiliului, în termen de 10 zile de la data expirării termenului de contestaţie ori, după caz, al comunicării deciziei.

Art.19. Colegiul Consiliului dă publicităţii informaţiile şi documentele care atestă implicarea fostelor organe d securitate şi a Partidului Comunist în săvârşirea unor infracţiuni grave cotra vieţii, integrităţii fizice şi pshice şi libertăţii persoanelor, precum şi a unor acte de trădare a intereselor naţionale.

Art.20. În cazurile de morţi neelucidate despre care există indicii că au fost săvârşite în legătură cu activitatea fostelor organe de securitate, Consiliul oferă informaţii din proprie iniţiativă sau pe baza unei cereri scrise din partea moştenitorilor celor dispăruţi.

Art. 21. În scopul stabilirii adevărului istoric, Consiliul pune la dispoziţia istoricilor documente şi informaţii complete cu privire la structura, metodele şi activităţile fostelor organe de securitate.

Art.22. (1) Serviciul Român de Informaţii, Ministerul de Interne, Ministerul Justiţiei, Ministerul Apărării Naţionale, toate fondurile arhivistice şi orice alte instituţii publice sau private au obligaţia să predea Consiliului în cel mult 30 de zile de la constituirea acestuia, Colegiului Consiliului toate arhivele şi documentele fostelor organe de securitate, inclusiv sintezele întocmite de acesta. În afara documentelor scrise, se vor mai preda înregistrările audio şi video, disketele, fotografiile, filmele şi microfilmele, precum şi orice alte documente, indiferent de suportul lor fizic.

Obligaţia prevăzută în alin.1 revine şi persoanelor fizice care deţin astfel de documente.

Sunt răspunzători pentru predarea arhivelor şi documentlor coducătorii instituţiilor menţionate în alin.1

Instituţiile publice prevăzute în alin.1 au obligaţia de a preda, odată cu arhivele şi dotările tehnice arhivistice aferente.

Spaţiile în care se află arhivele Securităţii ce fac obiectul

prezentei legi se atribuie Consiliului prin hotărâre de guvern.

Art.23. Directorii sau persoanele aflate la conducerea instituţiilor prevăzute în art.21, alin.1 răspund, potrivit legii, pentru nerespectarea obligaţiilor stabilite de prezenta lege. Art.24. Sediul Consiliului precum și sediile arhivelor beneficiază de pază permanentă cu titlu gratuit, asigurată de Comandamentul Trupelor de Jandarmi.

Art. 25. La încetarea activităţii Consiliului pentru Studierea Arhivelor Fostei Securităţi, fondul arhivistic și documentar constituit pe baza prezentei legi se predă spre conservare Arhivelor Statului,

Art.25,26,27 şi 28 sunt identice cu cele din varianta Senatului.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI SENATUL

L E G E

privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii, ca poliţie politică

Senatul adoptă prezentul proiect de lege

Puterea comunistă instaurată în România în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 a exercitat, în special prin organele Securităţii Statului, ca poliţie politică, o permanentă teroare împotriva cetăţenilor ţării, a drepturilor şi libertăţilor lor fundamentale. Aceasta îndreeptăţeşte accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii, ca poliţie politică, în condișiile prevederilor prezentei legi.

Art.1. (1) Orice cetăţean român cu domiciliul în ţară sau în străinătate, ori străin care în intervalul 1945 a avut cetăţenie română are dreptul de acces la propriul dosar întocmit de fostele organe ale Securităţii, ca poliţie politică. Acest drept se exercită la cerere şi constă în studierea nemijlocită a dosarului, eliberarea de copii de pe actele dosarului şi de acte doveditoare despre cuprinsul dosarului.

De drepturile prevăzute în alin. (1) beneficiază şi soţul supravieţuitor şi rudele până la gradul II inclusiv ale persoanei decedat, în afară de cazul când acesta a dispus altfl.

Exercitarea drepturilor prevăzute în alin. (1) şi (2) se face personal sau prin prezentant cu procură specială şi autentică.

Art.2 (1) Pentru a asigura dreptul de acces la informaţiile de interes public, orice cetăţean român cu domiciliul în ţară sau în străinătate, precum şi presa scrisă şi audiovizuală, partidele politice, organizaţiile neguvernamentale legal constuite, autorităţile şi instituţiile publice au drepotul de a fi informaţi la cerere, în legătură cu calitatea de agent sau de colaborator al fostelor organe de securitate a persoanelor care ocupă următoarele funcţii:

— Preşedintele României;

— deputat şi senator;

— membru al Guvernului, secretar de stat, director de minister şi asimilaţii acestor funcţii:

— secretarii generali şi secretarii generali adjuncţi ai

Camerelor Parlamentului, consilierii prezidenţiali şi ministeriali;

— prefect, subprefect, director de prefectură, primar, viceprimar, preşedinte şi vicepreşedinte al Consiliului Judeţean şi al municipiului Bucureşti, şefii serviciilor descentralizate în judeţe:

— director şi director adjunct al Serviciului Român de Informaţii şi al Serviciului de Informaţii Externe.

— lucrător al serviciilor de informaţii interne, cu excepţia angajaţilor civili care îndeplinesc atribuţii administrative;

— inspector general al Poliţiei, inspector general adjunct, director general, director, şef de serviciu şi şef de birou la nivel central şi judeţean, precum şi ofiţeri şi subofiţeri angajaţi ai Ministerului de Interne;

— persoanele cu funcţie de conducere în Garda Financiară;

— personalul diplomatic şi consular cu excepţia celor care îndeplinesc funcţii tehnice şi administrative;

— judecător şi procuror la instanţe şi parchete civile şi militare;

— judecător la Curtea Constituţională;

— preşedinte şi vicepreşedinte al Curţii de Conturi, procuror şi judecător financiar;

— preşedinte şi preşedinte de secţie la Consiliul Legislativ;

— Avocatul Poporului şi adjuncţii acestuia;

— membru în Consiliul Naţional al Audiovizualului;

— patroni, directori, redactori şefi, redactori din serviciile publice sau private de televiziune şi radio sau presă, după caz,

— guvernator al Băncii Naţionale, preşedinte, vicepreşedinte de bancă şi membrii consiliul de administraţie;

— membru, membru corespondent, membru de onoare sau secretar al Academiei Române; ş) – rector, prorectorii, secretarul ştiinţific al Senatului şi decanii din instituţiile de învăţământul superior de stat şi privat;

— directori şi inspectori şefi din învăţământul preuniversitar:

ţ) – preşedinte, vicepreşedinte şi secretar general de partide politice sau ai unei organizaţii neguvernamentale şi asimilaţii acestor funcţii;

— personalul militar şi civil cu funcţii de conducere din Ministerul Apărării Naţionale şi din Statele Majore ale Comitetelor de forţe armate, precum şi comandanţii de mari unităţi sau echivalente;

— ierarhii cultelor religioase recunoscute de lege până la nivel de preot, precum şi asimilaţii lor de la parohiile din ţară şi străinătate.

— director al Direcţiei de Poştă şi Telecomunicaţii, şefi de serviciu de Poştă şi de Telecomunicaţii, şefi de centrală telefonică; y) – persoanele cu funcţii de conducere în direcţiile sanitare judeţene, în spitale judeţene, municipale şi orăşeneşti, în Colegiul Medical, în instituţii de psihiatrie şi medicală, medic psihiatru şi medic legist; z) – persoanele cu funcţii de conducere, inclusiv membru al consiliului de administraţie, în regiile autonome, societăţile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, precum şi în institutele şi centrele de cercetare şi proiectare.

Acest drept se poate exercita faţă de persoanele care ocupă funcţiile enumerate în aliniatul 1 la data începerii funcţionării Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii.

Exercitarea dreptului prevăzut la alin. (2) încetează în condiţiile prevăzute de prezenta lege.

Prezentarea denaturată a datelor din dosarul de securitate în scopul discreditării constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Art. 3. (1) – Persoanele care candidează, spre a fi alese sau numite, într-una din funcţiile prevăzute de art.2. sunt obligate să facă o declaraţie scrisă, pe proprie răspundere, privind apartenenţa sau neapartenenţa ca agent sau colaborator al fostelor organe de Securitate ca poliţie politică. După alegere au numire, verificarea este obligatorie pentru persoanele care au foat alese sau numite în demnităţi sau funcţii politice.

Prin poliţie politică se înţeleg acele structuri ale Securităţii create în scopul menţinerii puterii discreţionare a fostului Partid Comunist Român, prin suprimarea sau îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului.

Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Fostei Securităţi va da publicităţii datele de identitate, inclusiv numele conspirative şi funcţiile deţinute, ale ofiţerilor şi subofiţerilor de Securitate, activi sau acoperiţi, implicaţi în activităţi de poliţie politică.

Participarea persoanelor implicate în activităţi de poliţie politică se stabileşte pe bata datelor, probelor şi indiciilor existente în dosarele ce fac obiectul cercetării.

Art.4.̃ Verificările solicitate se sistează dacă persoana care îndeplineşte una din funcţiile enumerate în art. 2 alin.(1) demisionează sau, după caz, renunţă la candidatură ori numire în termen de 15 zile de la data comunicării solicitării acestor verificări.

Art.5.̃ Dispoziţiile art. 45 şi alin.(2) al Legii nr. 14/1992 privind organizarea şi funcţionarea Serviciului Român de Informaţii şi ale art. 20 alineatul (2) şi art. 22 cu referire la anexa

6 din Legea Arhivelor Naţionale nr. 16/1996 nu sunt aplicabile dosarelor la care se referă art.1 şi datelor solicitate în temeiul art. 2 al prezentei legi, care nu pot fi considerate că privesc siguranţa naţională a României.

Art.6. (1) Este agent al fostelor organe de Securitate în sensul folosit de prezenta lege orice persoană care a îndeplinit calitatea de lucrător operativ, inclusiv acoperit al fostelor organe de Securitate în perioada 1945-1989.

Este colaborator al fostelor organe de Securitate în sensul folosit de art.2 persoana care a figurat în evidenţele Securităţii Statului ca rezident, deţinător de locuinţă consipativă sau casă de întâlniri, informator, colaborator, indiferent dacă şi-a exercitat activitatea informativă în stare de libertate sau detenţie, în exil, sub nume de cod conspirativ, retribuit sau nu.

(3) Se consideră colaborator al fostelor organe de securitate persoana care a transmis sau a înlesnit transmiterea de informaţii, note, rapoarte sau alte acte prin care se denunţau activitatea sau atitudinile potrivnice regimului comunist şi prin care s-au încălcat drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului.

Art.7.(1) Pentru aplicarea prevederilor prezentei legi se înfiinţează Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Fostei Securităţi, cu sediul în Bucureşti.

Consiliul este un organism autonom, cu personalitate juridică, supus controlului Senatului, căruia îi prezintă rapoarte anuale sau la cererea acestuia.

Art.8. (1) Consiliul este condus de un Colegiu numit de Senat, cu votul majorităţii senatorilor, pentru un mandat de 4 ani, la propunerea grupurilor parlamentare, potrivit configuraţiei şi ponderii lor. Senatul se pronunţă printr-un singur vot asupra listei cuprinzând numele şi prenumele persoanelor desemnate.

Candidaturile pentru Colegiul Consiliului se depun la Biroul Permanent al Senatului în cel mult 20 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi. în cel mult 30 de zile de la data expirării termenului de depunere a candidaturilor. Biroul

permanent al Senatului validează candidaturile, pe baza raportului Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunităţi şi validări a Senatului.

Colegiul Consiliului este compus dintr-un număr minim de 9 membri, numiţi în condiţiile prevederilor alin. (1). Consiliul îşi alege dintre membrii săi un preşedinte, un vicepreşedinte şi un secretar, în termen de 15 zile de la constituirea sa. Colegiul Consiliului lucrează în prezenţa a cel puţin două treimi din numărul membrilor şi adoptă decizii cu majoritatea voturilor. Votul este nominal.

Candidaţii depun copia fişei de antecedente penale şi o declaraţie pe proprie răspundere cu privire la neapartenenţa şi necolaborarea cu fostele organe de Securitate, care vor fi verificate de Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunităţi şi validări a Senatului. După efectuarea verificărilor, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunităţi şi validări propune prin raport Biroului Permanent validarea sau invalidarea candidaturilor.

Din Colegiul Consiliului nu pot face parte agenţii sau colabolatorii fostelor organe de securitate, astfel cum sunt definiţi în art. 6, ai altor servici secrete străine, ai altor structuri informative interne şi străine şi organizaţii ce au desfăşurat şi desfăşoară activităţi care contravin drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului și nici persoanele care au suferit condamnări pentru infracţiuni de drept comun, chiar dacă a intervenit amnistia sau reabilitarea. Calitatea de membru al Colegiului Consiliului este incompatibilă cu exercitarea oricărei funcţii publice sau private.

Consiliul funcţionează pe baza unui regulament adoptat de Colegiul Consiliului în termen de 30 de zile de la data constituirii sale și care se publică în Monitorul Oficial.

La investirea în funcţie, membrii Colegiului Consiliului depun următorul jurământ în faţa Senatului.

„ ***Jur să respect Constituţia şi legile ţării, drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului, să-mi îndeplinesc cu***

conştiinciozitate, onoare şi fără părtinire îndatoririle ce-mi revin. Aşa să-mi ajute Dumnezeu".

Art.9.⁀ Consiliul îşi elaborază propriul proiect de buget, care se aprobă de Senat şi face parte din bugetul de stat.

Ar.10. (1) Consiliul este organizat la nivel naţional şi funcţionează într-o structură unică.

În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Consiliul General al municipiului Bucureşti va asigura spaţiile corespunzptoare desfăşurării activităţii

Consiliului.

Art.11. (1) Consiliul are următoarea structură:

Direcţia secretariat-administrativ şi de relaţii cu publicul;

Direcţia arhivistică;

Direcţia de verificare şi analiză;

Direcţia de cercetare.

Direcţiile enumerate în alin.(1) lit.a) şi c) exercită activităţile necesare realizării drepturilor prevăzute în art.1 şi 2 ale prezentei legi. Direcţia de Cercetare studiază şi cercetază activităţile şi metodele specifice ale fostelor organe de securitate şi pot organiza dezbateri publice.

Art.12.⁀ Colegiul Consiliului angajează personal potrivit organigramei, cu respectarea prevederilor art. 8, alin.(5) din prezenta lege.

Art.13.⁀ Pentru realizarea dreptului de acces la propriul dosar, persoana îndreptăţită conform art.1 se adresează Consiliului printr-o cerere scrisă. Consiliul va răspunde solicitării în termen de 30 de zile.

Art.14.⁀ Persoanele îndreptăţite pot solicita Consiliului, în condiţiile art.1, următoarele:

consultarea dosarelor sau a oricăror materiale întocmite până la 22 decembrie 1989 de fostele organe de securitate; eliberarea unor copii ale actelor aflate în acest dosare ori materiale; eliberarea unor adeverinţe privind apartenenţa ori neapartenenţa, colaborarea ori necolaborarea cu fostele organe de securitate.

Art.15.(1) Conţinutul adeverinţelor eliberate potrivit art. 14 lit.c) poate fi contestat în faţa Colegiului Consiliului, în termen de 30 de zile de la comunicare.

Contestaţia va fi soluţionată de Colegiul Consiliului în termen de 60 de zile de la înregistrare.

Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacată în termen de 30 de zile de la comunicare la Curtea de Apel Bucureşti, potrivit procedurii Contenciosului Administrativ. Art.16. (1) Dreptul de acces în informaţiile de interes public prevăzut în art.2. se exercită de către persoana fizică sau persoana juridică îndreptăţită, printr-o cerere adresată Consiliului.

Prin această cerere se poate solicita eliberarea unui act din care să rezulte dacă a avut sau nu calitatea de agent sau de colaborator al fostelor organe de Securitate, privitor la persoanele care ocupă, sau sunt propuse a fi numite în funcţiile enumerate la art. 2.

Verificările pot fi declanşate şi la cererea persoanelor care ocupă funcţiile prevăzute de art.2.

Pe baza cererilor primite potrivit alin.(1), Consiliul verifică documentele deţinute, indiferent de forma lor, şi înştiinţează de îndată persoana prevăzută la art.2, în vederea exercitării drepturilor prevăzute în art.3.

Calitatea de agent sau colaborator se stabileşte de către Consiului Naţional pentru Studierea Arhivelor Fostei Securităţi prin menţiunile din evidenţele fostelor organe de Securitate coroborate cu orice alte probe, cum ar fi: angajamentul scris şi semnat de cel în cauză, precum şi condiţiile în care acesta a fost obţinut, rapoarte, sinteze informative, înscrisuri olografe şi alte documente din Arhivele Securităţii.

În termen de 15 zile de la primirea cererilor, Consiliul citează, în vederea audierii, persoana cu privire la care s-au solicitat verificări, potrivit procedurii stabilite prin

Regulament. Lipsa nejustificată a persoanei citate, nu împiedică declanşarea şi finalizarea verificărilor solicitate.

După finalizarea verificărilor, care nu pot dura mai mult de

60 de zile de la data primirii cererii, Consiliul comunică în scris solicitantului dacă persoana cu privire la care s-a cerut verificarea a fost sau nu agent sau colaborator al fostelor organe ale Securităţii, în sensul definit la art.5.

Art.17. (1) Împotriva comunicării, eliberate protrivit art. 16 alin. (4), solicitantul sau persoana cu privire la care s-a cerut verificarea se poate adresa Colegiului Consiliului, printr-o contestaţie, în termen de 15 zile de la primirea comunicării. Colegiul Consiliului reexaminează documentaţia care a stat la baza comunicării şi, în termen de 30 de zile de la depunerea contestaţiei, adoptă o decizie, care se comunică atât solicitantului, cât şi persoanei cu privire la care s-au efectuat verificări, indiferent de autorul contestaţiei. Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacată în termen de 30 de zile de la comunicare la Curtea de Apel Bucureşti potrivit procedurii contenciosului administrativ.

În vederea adoptării deciziei, Colegiul Consiliului audiază persoana cu privire la care s-au cerut verificări şi utilizează documentaţia depusă de acesta sau de solicitant. Documentaţia iniţială poate fi completată. Persoana faţă de care se efectuează verificări are dreptul să consulte documentele care au atat la baza comunicării contestate. Lipsa nejustificată a persoanei cu privire la care s-au cerut verificări nu împiedică adoptarea unei decizii.

Art.18. Consiliul publică în Monitorul Oficial, partea a III-a comunicările necontestate în termen sau deciziile definitive ale Colegiului Consiliului, în termen de 10 zile de la data expirării termenului de contestaţie ori, după caz, al comunicării deciziei.

Art.19. Colegiul Consiliului dă publicităţii informaţiile şi documentele care atestă implicarea fostelor organe de

Securitate şi a Partidului Comunist Român în săvârşirea unor infracţiuni grave contra vieţii, integrităţii fizice şi psihice şi libertăţii persoanelor, precum şi a unor acte de trădare a intereselor naţionale.

Art.20. În cazurile de morţi neelucidate despre care există

indicii că au fost săvârşite în legătură cu activitatea fostelor organe de Securitate, Consiliul oferă informaţii din proprie iniţiativă sau pe baza unei cereri scrise din partea moştenitorilor celor dispăruţi.

Art. 21. În scopul stabilirii adevărului istoric, Consiliul pune la dispoziţia istoricilor documente şi informaţii complete cu privire la structura, metodele şi activităţile fostelor organe de Securitate, în condiţiile legii şi ale regulamentului Consiliului.

Art.22. (1) Colegiul Consiliul are drept de acces neîngrădit la toate documentele privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute în prezenta lege, create de fostele organe de Securitate, cu excepţia celor care privesc siguranţa naţională, potrivit legii.

Documentele create de fostele organe de Securitate se păstrează şi se studiază la sediile deţinătorilor, la data întrării în vigoare a prezentei legi.

Serviciul Român de Informaţii, Ministerul de Interne, Ministerul Justiţiei, Ministerul Apărării Naţionale, şi orice alte instituţii publice sau private care deţin asemenea documente sunt obligate să asigure acest drept de acces, la cererea Colegiului Consiliului.

Drepturile prevăzute la alin.(1) se referă şi la înregistrările audio şi video, dischete, fotografiile, filmele şi microfilmele.

Neîndeplinirea obligaţiilor prevăzute la aliniatele precedente atrage, după caz, răspunderea penală, civilă sau administrativă a conducătorilor organelor şi instituţiilor respective, potrivit legii

Sunt răspunzători pentru predarea arhivelor şi documentlor coducătorii instituţiilor menţionate în alin.(1)

Instituţiile publice prevăzute în alin.1 au obligaţia de a preda, odată cu arhivele şi dotările tehnice arhivistice aferente.

Art.23.(1) Nerespectarea prevederilor prezentei legi de către personalul Consiliului atrage, potrivit legii, răspunderea penală, civilă, contravenţională şi disciplinară, după caz.

Infracţiunile de fals şi distrugere de acte, săvârşite de către

Personalul Consiliului se pedepsesc, potrivit legii penale, maximul pedepsei majorându-se cu doi ani.

Eliberarea de adeverinţe, documente sau copii ale acestora din dosare, sau informaţii despre acestea, în alte condiţii decât cele prevăzute în prezenta lege, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Darea spre publicitate a unor date sau informaţii din dosare, necorespunzătoare adevărului, de natură a leza viaţa, demnitatea, onoarea sau reputaţia unei persoane constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

Art.24. Sediul Consiliului precum şi sediile arhivelor beneficiază de pază permanentă cu titlu gratuit, asigurată de Comandamentul Trupelor de Jandarmi.

Art. 25. La încetarea activităţii Consiliului pentru Studierea Arhivelor Fostei Securităţi, fondul arhivistic şi documentar constituit pe baza prezentei legi se predă spre conservare Arhivelor Naţionale.

Art.26. Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Fostei Securităţi îşi desfăşoară activitatea pe o perioadă de patru ani, cu posibilitatea prelungirii prin lege.

Art.27. Nerespectarea sau încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea disciplinară, civilă, contravenţională sau penală, după caz

Art.28. Serviciul Român de Informaţii, Serviciul de Informaţii Externe şi Direcţia de Informaţii Militare au obligaţia de a pune la dispoziţia Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunităţi şi validări a Senatului materialele solicitate cu privire la persoana candidaţilor primului Colegiul al Consiliului.

Acest proiect de lege a fost adoptată de Senat în şedinţa din 25 iunie 1998l cu respectarea prevederilor articolului 74 alineatul (1) din Constituţia României.

BIROUL PARLAMENTAR NR. 212 DEPUTAT P.N.T.C.D. – MIHAIL NICA

LEGE PRIVIND ACCESUL LA PROPRIUL DOSAR ŞI DECONSPIRAREA SECURITĂŢII CA POLIŢIE POLITICĂ

5

Text în varianta Camerei Deputaţilor

TEZA LEGII:

Puterea comunistă instaurată în România începând cu data de 6 martie 1945 a exercitat, în special prin organele Securităţii Statului ca poliţie politică, o permanentă teroare împotriva cetăţenilor ţării, a drepturilor şi libertăţilor lor fundamentale. Aceasta îndreptăţeşte accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii, ca poliţie politică, în condiţiile prezentei legi.

TEMA I: ÎNFIINŢAREA CONSILIULUI NAŢIONAL PENTRU STUDIEREA ARHIVELOR SECURITĂŢII

Art. 6.(1) Pentru aplicarea prevedeirlor prezentei legi se înfiinţează Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii, ca poliţie politică, cu sediul în Bucureşti.

Consiliul este un organism autonom cu personalitate juridică, supus controlului Parlamentului. Anual sau la cererea Parlamentului, Consiliul prezintă rapoarte.

Art.7. (1) Consiliul este condus de un Colegiu compus din 11 membri.

Membrii Colegiului sunt numiţi de Parlament, la propunerea grupurilor parlamentare, potrivit configuraţiei politic a celor două Camere, pe bata raportului comun, întocmit de comisiile juridice ale Camerei Deputaţilor şi Senatului, în sedinţa comună, pentru un mandat de 6 ani. Mandatul poate fi reînnoit o singură dată.

Propunerile nominale pentru Colegiul Consiliului se depun la Birourile permanente ale Camerei Deputaţilor şi Senatului, de către liderii grupurilor parlamentare, în limita numărului de locuri stabilit potrivit alin. (1) şi alin. (2), în cel mult 10 zile calendaristice de la intrarea în vigoare a prezentei legi, care le trimite comisiilor juridice. Propunerile vor fi însoţite de: curriculum vitae, copiile fidele de pe fişe de antecedente penale, de declaraţiile pe proprie răspundere ale candidaţilor, în sensul că nu se încadrează în prevederile art. 4 alin.(2) – (5), respectiv că nu au aparţinut şi nu au colaborat cu organele de Securitate.

Comisiile juridice ale Camerei Deputaţilor şi Senatului vor audia în sedinţa comună şi vor verifica îndeplinirea condiţiilor impuse candidaţilor prin prezenta lege; candidaturile vor fi avizate individual. Raportul comun cuprinzând rezultatul audierilor se înaintează Birourilor permanente ale celor două Camere, în termen de 10 zile calendaristice de la primirea listelor de candidaţi.

Candidaţii care nu îndeplinesc condiţiile prevăzute în prezenta lege vor fi înlocuiţi, la cererea comisiilor juridice ale celor două Camere, de către grupurile parlamentare care i-au propus. Noile propuneri se înaintează în termen de 5 zile de la comunicarea făcută de Birourile permanente ale celor două Camere, către grupurile parmentare. Locurile rămase vacante ca urmare a nedepunerii de candidaţi de către grupurile parlamentare în termenul de 5 zile, se redistribuie între restul grupurilor parlamentare, potrivit configuraţiei prevăzută de alin. (2).

Camera Deputaţilor şi Senatul, întrunite în şedinţă comună, pe baza raportului comun al Comisiilor juridice, se pronunţă prin vot asupra listei de candidaţi pentru Colegiul Consiliului, în cel mult 10 zile calendaristice de la data depunerii raportului Comisiilor juridice. Votul se exprimă prin apel nominal:

Colegiul Consiliului îşi alege dintre membrii săi un preşedinte, un vicepreşedinte şi un secretar, în termen de 5 zile de la constituirea sa. Colegiul Consiliului lucrează în prezenţa a cel puţin două treimi din numărul membrilor şi adoptă decizii cu majoritatea voturilor membrilor prezenţi. Dezbaterile Colegiului Consiliului nu sunt publice.

Din Consiliu şi Colegiul Consiliului nu pot face parte agenţii sau colaboratorii organelor de Securitate astfel cum sunt definiţi în prezenta lege, cei ai altor servicii secrete străine, ai altor structuri informative interne şi străine şi ai altor organizaţii ce au desfăşurat şi desfăşoară activităţi care contravin drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului. De asemenea, nu pot face parte persoanele care au suferit condamnări pentru infracţiuni

de drept comun, chiar dacă au foat amnistiate sau reabilitate. Calitatea de membru al Colegiului Consiliului nu poate fi acordată persoanelor care au făcut sau fac parte din partide politice.

Consiliul funcţionează în temeiul unui regulament adoptat de Colegiul Consiliului în termen de 30 de zile de la data constituirii sale şi care se publică în Monitorul Oficial al României.

La investirea în funcţie, membrii Colegiului Consiliului depun următorul jurământ în faţa Parlamentului:

„Jur să respect Constituţia şi legile ţării, drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului, să-mi îndeplinesc cu conştiinţiozitate, onoare şi fără părtinire îndatoririle ce-mi revin în calitate de membru al Colegiului Consiliului. Aşa să-mi ajute Dumnezeu! ”

Art.23. Serviciul Român de Informaţii, Serviciul de Informaţii Externe, Ministerul Apărării Naţionale, Ministerul de Interne, Ministerul Justiţiei şi Ministerul Public au obligaţia de a pune la dispoziţia comisiilor juridice ale Camerei Deputaţilor şi Senatului materialele solicitate cu privire la persoana candidaţilor primului Colegiu al Consiliului Naţional constituit potrivit art.7.

Art.7q. (1) În cazul în care, ulterior alegerii Consiliului, se constată că unul din membrii acestuia nu îndeplineşte condiţiile prevăzute în prezenta lege, se procedează la revocarea mandatului ei la o nouă alegere. Verificarea îndeplinirii condiţiilor se face la cererea oricărei persoane, de către Curtea Supremă de Justiţie.

(2) Revocarea se pronunţă de Curtea Supremă de Justiţie, în complet de 3 judecători, ci citarea părţilor. Decizia pronunţată poate fi atacată cu recurs, în termen de 10 zile de la pronunţarea deciziei. Recursul se judecă în complet de 7 judecători, cu citarea părţilor.

În ambele faze Curtea Supremă de Justiţie soluţionează aceste cauze cu celeritate.

Art.8. (1) Consiliul îşi elaborează proiectul de buget

propriu pe care îl înaintează Guvernului în vederea includerii lui în bugetul de stat.

(2) Preşedintele Colegiului Coniliului este ordonator principal de credite.

Art.9. (1) Consiliul este organizat la nivel naţional şi funcţionează într-o structură unică.

(2) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Consiliul General al municipiului Bucureşti va sigura spaţiile corespunzătoare desfăşurării activităţii

Consiliului.

Art.20. Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii îşi desfăşoară activitatea pe o perioadă de 6 ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia, prin hotărârea Parlamentului. Art. 19. Sediul Consiliului, precum şi sediul propriei sale arhive beneficiază de pază permanentă cu titlu gratuit, asigurată de Comandamentul Trupelor de Jandarmi.

TEMA II : CONSTITUIREA ARHIVEI CONSILIULUI NAŢIONAL PENTRU STUDIEREA ARHIVELOR

seCurităţii

Art. 18. (1) Colegiul Consiliului primeşte în gestiune toate documentele privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de prezenta lege, deţinute de organele de securitate, cu excepţia celor care privesc siguranţa naţională, potivit legii.

Documentele, prevăzute al alin. (1), precum şi orice copii ale acestora, se păstrează şi se studiază la sediile deţinătorilor, de la data intrării în vigoare a prezentei legi, membrii Colegiului având acces neîngrădit.

Serviciul Român de Infomaţii, Ministerul de Interne, Ministerul Justiţiei, Ministerul Apărării naţionale, Arhivele Naţionale şi orice alte instituţii publice sau private. precum şi persoanele fizice, care deţin asemenea documente sunt obligate să asigure acest drept de acces şi să le predea, la cererea Colegiului Consiliului.

Drepturile şi obligaţiile prevăzute la alin.(1), (2) şi se referă şi la înregistrările audio şi video, dischete, fotografii, filme

şi microfile.

Neîndeplinirea obligaţiilor prevăzute la alineatele prevăzute la alinatele precedente atrage, după caz, răspunderea penală, administrativă, civilă sau disciplinară, după caz, a conducătorilor organelor, instituţiilor şi prsoanelor fizice respective.

Stabilirea în concret a dosarelor care privesc siguranţa naţională, prevăzute la alin.(1), se va face de comun acord de Cosiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii, împreună cu conducerea Serviciului Român de Informaţii. În caz de divergenţă, hotărârea va fi adoptată de Consiliul Superior de Apărarea a ţării.

Art. 21. (1) La încetarea activităţii Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii, fondul arhivistic şi documentar constituit pe baza prezentei legi se predă spre conservare Arhivelor Naţionale.

De asemenea, se transferă Arhivelor Naţionale sediile şi dotările Consilului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii.

Art. 24. Orice alte prevederi în vigoare contrare reglementărilor prezentei legi privind regimul documentelor, nu pot fi invocate pentru a împiedica aplicarea acesteia.

TEMA III : ACCESUL CETĂŢEANULUI LA PROPRIUL DOSAR ÎNTOCMIT DE ORgAnELE SECURITĂŢII CA POLIŢIE POLITICĂ.

Art. 1. (1) Orice cetăţean român sau cetăţean străin care după 1945 a avut cetăţenie română are dreptul de acces la propriul dosar întocmit de organele Securităţii, ca poliţie politică. Acest drept se exercită la cerere şi constă în studierea nemijlocită a dosarului, eliberarea de copii de pe actele dosarului şi de pe înscrisurile doveditoare despre cuprinsul dosarului.

Totodată persoana, subiect al unui dosar din care rezultă că a fost urmărită de organele Securităţii Statului, ar dreptul, la cerere, să afle identitatea agenţilor de securitate şi a colaboratorilor, care au contribuit cu informaţii la completarea acestui dosar.

De drepturile prevăzute la alin. (1) şi (2) beneficiază soţul supravieţuitor şi rudele până la gradul II inclusiv ale persoanei decedate, în afară de cazul când aceasta a dispus altfel.

Exercitarea drepturilor prevăzute la alin.(1), (2) și (3) se face personal sau prin reprezentant cu procură specială şi autentică.

Art. 10. Pentru realizarea dreptului de acces la propriul dosar, persoana îndreptăţită conform art.1 se adresează Consiliului printr-o cerere scrisă. Consiliul va răspunde solicitării în termen de 30 de zile.

Art.11. (1) Persoanele îndreptăţite pot solicita Consiliului, în condiţiile art. 1, următoarele:

consultarea dosarelor sau a oricăror materiale întocmite până la 22 decembrie 1989 de organele de Securitate; eliberarea unor copii ale înscrisurilor aflate în aceste dosare ori materiale; eliberarea unor adeverinţe privind apartenenţa ori neapartenenţa, colaborarea ori necolaborarea cu organelor de securitate.

(2) Nu se eliberează copii de pe aceste înscrisuri ale dosarului, al căror conţinut poate afecta major o terţă persoană, decât în următoarele condiţii:

cu acordul scris al persoanei ce poate fi afectată major sau al moştenitorilor legali; asigurând o copie care nu cuprinde pasajele privitoare la o terţă persoană. ce poate fi afectată major.

Art. 12. (1) Conţinutul adeverinţelor eliberate potrivit art. 11 alin. (1) lit.c) poate fi contestat la Colegiul Consiliului, în termen de 30 de zile de la comunicare.

Contestaţia va fi soluţionată de la Colegiul Consiliului în termen de 60 de zile de la înregistrare.

Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacată, în termen de 30 de zile de la comunicare, la Curtea de Apel în competenţa căreia își are domiciliul contestatarul.

Art. 16. În cazurile de dispariţii neelucidate despre care există indicii că s-au produs în legătură cu activitatea organelor de securitate, Consiliul oferă informaţii din proprie iniţiativă sau

pe baza unei cereri scrise din partea moştenitorilor prezumtivi ai celor declaraţi dispăruţi.

Art.15. (1) Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii va publica în Monitorul Oficial al României, partea a III-a, datele de identinate, inclusiv numele conspirative şi funcţiile deţinute ale ofiţerilor şi subofiţerilor de securitate, activi sau acoperiţi, implicaţi în activităţi de poliţie politică. Art.5. Dispoziţiile art. 45 alin. (2) din Legea nr. 14(1992 Privind organizarea şi funcţionarea Serviciului Român de Informaţii şi ale art. 20 alin. (2) şi art. 22 cu referire la Anexa nr.6 din Legea Arhivelor Naţionale nr. 16/1996 nu sunt aplicabile dosarelor la care se refera art.1. şi datelor solicitate în temeiul art.2 al prezentei legi, are nu pot fi considerate că privesc siguranţa naţională a României.

Art. 24. Orice alte prevederi legale în vigoare contrare reglementărilor prezentei legi privind regimul documentelor, nu pot fi invocate pentru a împiedica aplicarea acesteia.

TEMA IV: DECONSPIRAREA SECURITĂŢII ŞI
ACCESUL LA INFORMAŢIILE DE INTERES PUBLIC

Art. 4. (1) Prin poliţie politică se înţeleg toate acele structuri ale Securităţii create prin instaurarea şi menţinerea puterii totalitar-comuniste, precum şi pentru suprimarea sau îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului.

Este agent al organelor de securitate, ca poliţie politică, în sensul folosit de prezenta lege, orice persoană care a îndeplinit calitatea de lucrător operativ, inclusiv acoperit, al organelor de securitate în perioada 1945-1989.

este colaborator al organelor de securitate, ca poliţie politică, în sensul prezentei legi, persoana care:

a fost retribuită sau recompensată în alt mod pentru activitatea desfăşurată în această calitate; a fost deţinător de locuinţă conspirativă sau de casă de întâlnire; a fosr rezident al Securităţii, în sensul prezentei legi; orice altă persoană care a dat informaţii prin care s-a adus, nemijlocit sau prin organe, atingere drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului. Informaţiile

din declaraţiile date în timpul anchetei de către persoana reţinută sau arestată pentru motive politice privind cauza pentru care a fost cercetată, judecată şi condamnată nu fac obiectul acestei prevederi.

Se consideră colaborator al organelor de securitate, ca poliţie politică şi persoana care a transmis sau a înlesnit transmiterea de informaţii, note, rapoarte sau alte acte prin care se denunţau activitatea sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist, de natura să aducă atingere drepturilor şi liberăţilor fundamentale ale omului.

Sunt asimilaţi colaboratorilor prevăzuţi la art. 4 alin.

persoanele care au avut competenţe decizionale, juridice sau politice, ori prin abuz de putere politică au luat decizii la nivel central ori local, cu privire la activitatea Securităţii sau cu privire la activitatea alor structuri de represiune ale regimului totalitar comunist.

Implicarea în activitatea de poliţie politică a persoanelor prevăzute de art. 2 se stabileşte pe baza datelor, probelor şi indiciilor existente în dosarele ce fac obiectul cercetării, precum şi prin orice înscrisuri prezentate de orice persoană interesată în cazul lipsei, alterării sau descompletării dosarului.

Art.2. (1) Pentru a asigura dreptul de acces la informaţiile de interes public, orice cetăţean român cu domiciliul în ţară au în străinătate, precum şi presa scrisă şi audiovizuală, partidele politice, organizaţiile neguvernamentale legal constituite, autorităţile şi instituţiile publice au dreptul de a fi informaţi, la cerere, în legătură cu calitatea de agent sau de colaborator al organelor Securităţii a persoanelor care au ocupat, ocupă sau candidează pentru a fi alese ori numite în următoarele demnităţi sau funcţii:

Preşedintele României; deputat sau senator; membru al Guvernului, secretar de stat, subsecretar de stat, secretar general, secretarii generali adjuncţi din Guvern şi din ministere, directori în ministeri şi asimilaţi ai acestor funcţii; secretari generali şi secretari generali adjuncţi ai camerelor Parlamentului, directorii

departamentelor celor două camere, consilierii prezidenţiali şi de stat; prefect, subprefect, secretar general şi director în prefectură, secretar general al Consiliului judeţean şi al Consiliul General al municipiului Bucureşti, primar, viceprimar, consilier judeţean, consilier în Consiliul General al municipiului Bucureşti, şefii serviciilor descentralizate în judeţe; directorul şi adjuncţii săi la Serviciul Român de Informaţii, Serviciul de Informaţii Externe, Serviciul de Protecţie şi Pază şi Serviciul de Telecomunicaţii Speciale; inspector general al Poliţiei, inspector general adjunct, director general, director, şef de serviciu şi şef de birou la nivel central şi judeţean, preum şi ceilalţi ofiţeri şi subofiţeri angajaţi ai Ministerului de Interne; persoanele cu funcţii de conducere, la nivel naţional şi judeţean, în Garda Financiară și în organele vamale; judecătorii și magistraţii asistenţi de la Curtea Supremă de Justiţie şi de la Curtea Constituţională, procurorii de la parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, judecătorii, procurorii și prim-grefierii la instanţele și parchetele civile şi militare, avocaţii şi notarii publici; preşedintele, vicepreşedinţii, judecătorii, consilierii de conturi, procurorii financiai și prim-grefierul de la Curtea de Conturi; preşedintele și preşedintele de secţie la Consiliul Legislativ, membrii Consiliului Legislativ, persoanele cu funcţii de coducere din Fondul Proprietăţii de Stat, preşedinţii şi membrii ai Consiliului Concurenţei, ai Comisiei Naţionale de Valori Mobiliare, ai Comisiei Naţionale pentru Statistică şi Oficiului Naţional de Cadastru, Geodezie şi Cartografie;

Avocatul Poporului și adjuncţii acestuia; membru în Consiliul Naţional al Audiovizualului; membru în consiliile de administraţie ale societăţilor publice de radio şi televiziune, patron, director, redactor şf, redactor în serviciile publice sau private de televiziune, radio sau presa scrisă, analişti politici şi asimilaţii acestora, după caz; guvernator al Băncii Naţionale, preşedinte, vicepreşedinte de bancă şi membrii Consiliul de administraţie din sectorul bancar; membru, membru corespondent, membru de onoare sau secretar al Academiei

Române; r) rector, prorector, secretar ştiinştific al Senatului, decan, prodecan, şef de catedră, cadru didactic universitar în instituţşiile de învăţământ superior de stat şi privat; s) inspector general sau adjunct, inspector de specialitate al Inspectoratului Şcolar judeţean, director de liceu ori grup şcolar, precum şi director în istituţşiile de cultură la nivel naţional, judeţean şi municipal; ş) preşedinte, vicepreşedinte, secretar general şi ceilalţi membri ai organelor de conducere statutare ale partidelor politice, la nivel naţional şi judeţean sau ai unei organizaţii neguvernamentale şi asimilarii acestor funcţii; t) personalul militar şi civil cu funcţii de conducere din Ministerul Apărării Naţionale şi din statele majore ale categoriilor de forţe ale armatei, precum şi comandanţii de unităţi sau echivalente; ţ) ierarhii şi şefii cultelor religioase recunoscute de lege până la nivel de preot inclusiv, precum şi asimilaţi lor de la parohiile din ţară şi străinătate; u) preşedinte, vicepreşedinte şi secretar general de organizaţii patronale şi sindicale reprezentative la nivel naţional şi asimilării acestor funcţii, precum şi ceilalţi membri ai conducerilor executive respective; director al Direcţiei de Poştă şi Telecomunicaţii, şefi de serviciu de Poştă şi de Telecomunicaţii, şefi de centrală telefonică; x) persoanele cu funcţie de conducere din direcţiile sanitare judeţene, direcţiile judeţene de sănătate publică şi a municipiului Bucureşti, din Colegiul Medicilor din România, din casele de asigurări de sănătate, directorii de spitale, precum şi medicii psihiatri, anatomopatologii şi medicii legi şti; z) Persoanele cu funcţii de conducere, inclusiv membru al Consiliului de Administraţie în regii, companii şi societăţi comerciale, având ca obiect activităţi de interes public sau strategic, precum şi membrii conducerii fundaţiilor, asociaţiilor şi filialelor care activează pe teritoriul României, inclusiv fondatorii acestora; z) persoanele care deţin titlul de revoluţionar sau luptător cu merite deosebite în Revoluţia din decembrie 1989. Art.3. (1) Persoanele care candidează spre a fi alese sau numite într-una din demnităţile sau funcţiile prevăzute la art.2. sunt obligate să facă o declaraţie

autentică, pe proprie răspundere, potrivit legii penale, privind apartenenţa sau neapartenenţa ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca poliţie politică. Înainte de alegere sau numire, verificarea se face din oficiu, pentru persoanele care candidează pentru a fi alese sau numite în demnităţile sau funcţiile prevăzute a art.2. lit. a), b) şi

; de asemenea, verificarea este obligatorie şi pentru persoanele care au fost alese sau numite în respectivele demnităţi sau funcţii publice, inclusiv pentru cele aflate în exerciţiul respectivelor demnităţi sau funcţii la data intrării în vigoare a legii, în cazul în care aceasta nu s-a făcut în timpul candidaturii.

Declaraţia prevăzută la alin. (1) se va depune o dată cu cererea de numire sau declaraţia de acceptare a candidaturii.

Verificările se sistează dacă persoana care exercită una din demnităţile sau funcţiile enumerate la art.2. demisionează sau, după caz, renunţă la candidatură ori numire în termen de 15 zile de la data comunicării sau solicitării acestor verificări.

Pentru candidaţi verificarea se face, în mod obligatoriu, în ordinea prezenţei pe listă. Rezultatele verificării vor fi publicate imediat în Monitorul Oficial al României şi puse la dispoziţia mijloacelor de informare în masă.

În vederea verificării, Biroul Electoral Central sau local, după caz, va comunica în 24 de ore listele candidaţilor Colegiului Consiliului Naţional, care va transmite în termen de 7 zile.

Art. 3q. (1) Verificările solicitate se vor face respectând următoarea ordine de priorităţi:

persoanele candidate în alegeri, în ordinea prevăzută la art.2; persoanele ce urmează să fie numite într-una din funcţiile şi demnităţile prevăzute la art.2, la nivel naţional; persoanele ce urmează să fie numite într-una din funcţiile şi demnităţile prevăzute la art.2. la nivel local.

(2) ţinând seama de priorităţile de mai sus, prin regulamentul propriu de funcţionare, Consiliul va da o ordine de priorităţi pentru toate funcţiile şi demnităţile prevăzute la art.2.

Art.13. (1) Dreptul de acces la informaţiile de interes public prevăzute la art.2. se exercită de către persoana fizică sau persoana juridică îndreptăţită printr-o cerere adresată Consiliului.

Prin această cerere se poate solicita eliberarea unui act din care să rezulte dacă a avut sau nu calitatea de agent sau de colaborator al organelor de securitate, privitor la pesoanele care au ocupat, ocupă sau sunt propuse a fi numite în funcţiile enumerate la art.2.

Verificările pot fi declanșate şi la cererea persoanelor care ocupă funcţiile prevăzute de art.2. pentru propriul dosar.

Pe baza cererilor primite potrivit alin. (1), Consiliul verifică probele deţinute, indiferet de forma lor şi înşiinţează de îndată persoana în vederea exercitării drepturilor, prevăzute la art.3.

Calitatea de agent sau colaborator se stabileşte de către Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii prin probele aflate în evidenţele organelor de securitate coroborate cu probe, cum ar fi: angajamentul scris şi semnat de cel în cauză, rapoarte, sinteze informative, înscrisuri olografe şi dovezi, indiferent de suportul pe care s-ar afla, din arhivele statului.

În termen de 30 de zile de la primirea cererilor Consiliul citează, în vederea audierii, persoana care a solicitat, precum şi persoana cu privire la care s-au solicitat verificări, potrivit procedurii stabilite prin regulament. Declanşarea şi finalizarea verificărilor solicitate se pot face şi în lipsa persoanlor legal citate.

După finalizarea verificăilor, care nu pot dura mai mult de 60 de zile de la dat primirii cererii, Consiliul comunică în scris solicitantului dacă persoana cu privire la care s-a cerut verificarea a fost sau nu agent sau colaborator al organelor securităţii, în sensul stabilit de prezenta lege,

Art. 14. (1) Împotriva comunicării, eliberate potrivit art. 13, alin. (4), solicitantul sau persoana cu privire la care s-a cerut verificarea se poate adresa Consiliului Colegiului, printr-o contestaţie, în termen de 15 zile de la primirea comunicării.

Colegiul Consiliului reexaminează documentaţia care a stat baza comunicării şi, în termen de 30 de zile de la depunerea contestaţiei, adoptă o decizie, care se comunică în termen de 10 zilee atât solicitantului, cât şi persoanei cu privire la care s-au efectuat verificări, indiferent de autorul contestaţiei. Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacată în termn de 30 zile de la comunicare la Curtea de Apel, secţia civilă, în competenţa căreia îşi are domiciliul contestatarul .

(2) Curtea de Apel judecă în şedinţă secretă în complet de 3 judecători. Participarea procurorului este obligatorie. Hotărârea este definitivă şi irevocabilă. Actele şi lucrările dosarelor au regim secret.

(3) În vederea adoptării deciziei, Colegiul Consiliului audiază perdsoana cu privire la care s-au cerut verificări şi utilizează documentaţia depusă de aceasta sau de solicitant. Documentaţia iniţială poate fi completetată. Persoana faţă de care se efectuează verificări are dreptul să consulte documentele care au stat la baza comunicării contestate. Lipsa persoanei legal citate nu împiedică adoptarea unei decizii.

Art.15. (1) Consiliul publică în monitorul Oficial al României, partea a III-a, comunicatele rămase definitive, prin necontestare sau rămase definitive prin hotărâre a Curţii de Apel.

Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii va publica în Monitorul Oficial al României, partea a III-a, datele de identitate, inclusiv numele conspirative şi funcţiile deţinute, ale ofiţerilor şi subofiţerilor de securitate, activi sau acoperiţi, implicaţi în activităţi de poliţie politică.

Consiliul Naţional dă publicităţii informaţiile şi docmentele care atestă implicarea organelor de securitate şi a altor structuri politice şi represive ale regimului totalitar comunist în săvârşirea unor infracţiuni grave contra vieţii, integrităţii fizice sau psihice şi libertăţii persoanelor, precum şi a unor acte de trădare a intereselor naţionale.

Prevederile alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător şi cu prvire la persoanele prevăzute la art.4 alin.(5).

Art.16. În cazurile de dispariţii neelucidate despre care există indicii că s-au produs în legătură cu activitatea organelor de securitate, Consiliul oferă informaţii din proprie iniţiativă sau pe baza unei cereri scrise din partea moştenitorilor prezumtivi ai celor declaraţi dispăruţi.

Art. 17. În scopul stabilirii adevătului istoric, Colegiul Consiliului pune la dispozişţioa cercetătorilor, acreditaţi în acest sens, documente şi informaţii complete cu privire la structura, metodele şi activităţile organelor de securitate, în condiţiile legii şi ale regulamentului Consiliului.

Art.5.ˆ Dispoziţiile art. 45, alin. (2) al Legii nr.14 din 1992 privind organizarea şi funcţionarea Serviciului Român de Informaţii şi ale art. 20 alineatul (2) şi art. 22 cu referire la avexa 6 din Legea nr.16/1996 a Arhivelor Naţionale nu sunt aplicabile dosarelor la care se referă art.1 şi datelor solicitate în temeiul art. 2 al prezentei legi, care nu pot fi considerate că privesc siguranţa naţională a României.

Art. 24. Orice alte prevederi în vigoare contrare reglementărilor prezentei legi privind regimul documentelor, nu pot fi invocate pentru a împiedica aplicarea acesteia.

TEMA V: SANCŢIUNI ŞI DISPOZIŢII DIVERSE

Art. 22. (1) Nerespectarea prevederilor prezentei legi de către alte persoane decât cele prevăzute la art. 18, atrage, de asemenea, răspunderea penală, civilă, administrativă sau disciplinară, după caz.

Sustragerea, tăinuirea, falsificarea, contrafacerea, deteriorarea sau distrugerea dosarelor, registrelor şi a oricăror documente ale Securităţii se pedepsesc potrivit legii penale, maximul pedepsei majorându-se cu 2 ani.

Eliberarea de adeverinţe, documente sau copii ale acestora, din dosare sau informaţii despre acestea, în alte condiţii decât cele prevăzute de lege, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Darea spre publicitate a unor date sau informaţii din dosare, necorespunztoare adevărului, de natură a leza viaţa,

demnitatea, onoarea sau reputaţia unei persoane constiuie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

Prezentarea denaturată a datelor din dosarul de securitate în scopul discredirăţii sau nedeconspirării constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani şi interzicerea dreptului de a mai lucra în domeniul arhivelor. Art.5.̃ Dispoziţiile art. 45 şi alin.2 al Legii nr.14 din 1992 privind organizarea şi funcţionarea Serviciului Român de Informaţii şi ale art. 20 alineatul (2) şi art. 22 cu referire la anexa 6 din Legea nr.16/1996 a Arhivelor Naţionale nu sunt aplicabile dosarelor la care se referă art.1 şi datelor solicitate în temeiul art. 2 al prezentei legi, care nu pot fi considerate că privesc siguranţa naţională a României.

Art. 24. Orice alte prevederi în vigoare contrare reglementărilor prezentei legi privind regimul documentelor, nu pot fi invocate pentru a împiedica aplicarea acesteia.

Acest proiect de lege a fost adoptat de Camera Deputaţilor în şedinţa din 10 iunie 1999, cu respectarea prevederilor Articolului 74 alineatul (1) din Constituţia României.

BUCUREŞTI 14.06.1999

CUPRINS